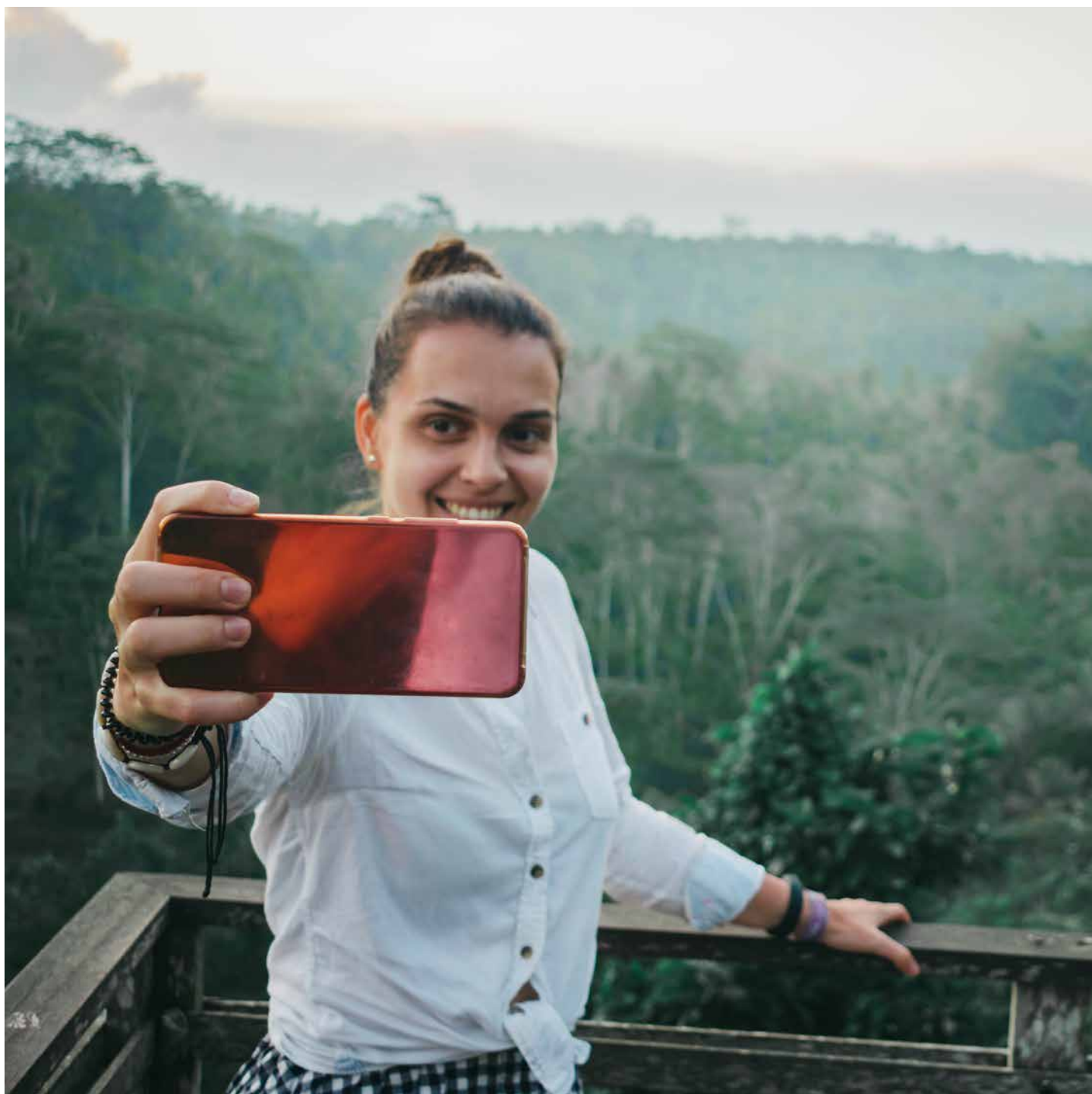

ÅRSRAPPORT 2019

BREV FRA KONSERNLEDELSEN

Å MODERNISERE TELENOR FOR Å DRIVE SAMFUNNENE RUNDT OSS FREMOVER

Den første Telenor-sjefen var Carsten Tank Nielsen. Han hadde sterk tro på at telegrafene ville gi nye muligheter til norske bedrifter og knytte en ung norsk nasjon sammen med resten av verden. Det var hans måte å styrke det norske samfunnet på.

Det er nå 165 år siden, og vår ambisjon er fortsatt å styrke samfunnene rundt oss gjennom å knytte folk sammen med det som betyr mest for dem. I dag er vi midt i det som antagelig er vår største moderniseringsinnsats noen sinne. For å sikre god fremdrift kartlegger, planlegger og forbereder vi oss, og samfunnene vi betjener, på nye teknologiskift. I Norge, for eksempel, legger vi ned kobberlinjer og oppgraderer hele vårt fastnett med fiber og trådløse løsninger. Samtidig jobber vi kontinuerlig med å forbedre driften og fornye måten vi jobber på, for å bedre betjene våre kunder både i Asia og Norden. Sømløse, personlige og mer engasjerende kundereiser står sentralt, samtidig som vi undersøker hvordan vi kan bruke roboter, automatisering og kunstig intelligens for å levere en best mulig nettverksopplevelse til våre kunder.

Vår strategiske retning består av tre hoveddeler:

- Levere vekst gjennom målrettede kundetilbud som tilfredsstillende det kontinuerlige behovet for

tilkoblingsmuligheter og relaterte tjenester.

- Fortsette å innovere i vår kjernevirksomhet og være ledende innen modernisering. Dette omfatter alt fra måten vi drifter nettverkene våre på, til måten vi samarbeider med kunder på tvers av kontaktflater.
- Ytterligere styrke grunnlaget for etisk og ansvarlig forretningsdrift gjennom måten vi håndterer risiko knyttet til forretningsklima, i hvordan vi behandler våre kunders data, og i vår rolle som en global samfunnsaktør som skal etterleve våre klimaambisjoner.

Det er denne retningen vi vil følge gjennom 2020-21. Vår beslutning om å forene våre asiatiske markeder til én sterk enhet er sentralt for vår strategiske retning. Det gjør oss bedre rustet til å fullt ut realisere potensialet i hele regionen og gripe muligheter for vekst. På teknologisiden har vi allerede sett kommersiell utrulling av 5G, og i det kommende året vil vi fortsette å utforske hvordan 5G kan ha en enda større betydning for samfunnet. Nye teknologiske løsninger innen 5G, kunstig intelligens og automatisering åpner mange nye muligheter. Å utnytte mulighetene teknologiutviklingen skaper krever at vi jobber på nye måter, beveger

oss raskere og samarbeider mer med partnere og bransjeaktører enn noen gang før. Dette er grunnen til at Telenor investerer både tid og ressurser på kontinuerlig læring og utvikling av hele arbeidsstyrken.

Også i 2020 vil vi bli stilt overfor risiko som vi må takle. Vi vil måtte håndtere manipulasjon av data med hensikt å skade eller ødelegge, og dette stiller stadig høyere krav til datasikkerhet. For oss blir det viktigere enn noen gang å bygge og opprettholde tillit, fra forbrukere, bedrifter og i samfunnene vi opererer i. Som inngangen til dette året har vist, skaper globale pandemier som COVID-19 store utfordringer for menneskers hverdag, for industri og næringsliv og samfunnet som helhet. Å sørge for at våre ansatte er trygge har topp prioritet for Telenor. Det samme gjelder vår innsats for å opprettholde tjenestene som knytter samfunnet sammen, ettersom Telenor spiller en nøkkelrolle i å sikre kritisk infrastruktur i krisetider. I lys av COVID-19-situasjonen er det mer relevant enn noen gang å holde folk knyttet sammen med det som betyr mest for dem.

I det kommende tiåret vil det være viktig for Telenor å ha en positiv påvirkning både på våre kunder og samfunnene vi er en del av. Å opprettholde en så viktig rolle i samfunnet krever at vi evner å tjene penger på en rettferdig, forutsigbar og bærekraftig måte. Forretningsmodellen som har bragt oss dit vi er i dag omformes. Det innebærer å søke nye og smartere måter å skape verdi for kundene våre, samtidig som vi bruker teknologi og forvalter ressursene våre så effektivt som mulig. I 2020 vil vi fortsette å modernisere infrastruktur, forbedre måten vi jobber på og institusjonalisere bruken av data for å levere nye, relevante tjenester og bedre kundereiser. Vi støtter FNs 2030-agenda for bærekraftig utvikling fullt ut. Sammen med våre partnere, kunder og andre samfunnsaktører løfter vi standarder både i vår egen drift og i leverandørkjeden. På tvers av våre markeder gir Telenor tilgang til tjenester og muligheter som bidrar til å oppnå FNs mål for bærekraftig utvikling.

Mens strategien peker ut retningen for vår virksomhet, ser jeg på Telenors formål som vårt endelige mål: å knytte kundene våre sammen med det som betyr mest for dem,

og dermed styrke samfunnene rundt oss. Vi er et selskap bygd på ideen om å alltid utforske, søke nye muligheter og utvikle smartere måter å bringe mennesker, bedrifter og samfunn sammen. Vi tror at sikker, pålitelig og effektiv kommunikasjon er et grunnleggende behov, og livsnerven i moderne samfunn. Dette krever kontinuerlig forbedring av kjernetjenestene våre; det krever enklere systemer og prosesser; og det krever at vi er enda mer effektive i hvordan vi opererer. Dette er ikke nytt for oss i Telenor. Vi har skapt løsninger i fellesskap hver dag siden 1855. Vi vil fortsette det Carsten Tank Nielsen startet den gang, og arbeide for å styrke samfunnene rundt oss i de neste 165 årene og fremover.

Sigve Brekke, konsernsjef
Telenor konsern

KONSERNLEDELSEN¹⁾

Sigve Brekke
Konsernsjef

Jørgen C. Arentz Rostrup
Finansdirektør

Cecilie Blydt Heuch
Konserndirektør og
HR-leder

Anne Kvam
Konserndirektør og
leder av Corporate Affairs

Ruza Sabanovic
Konserndirektør og
leder av teknologi

Lars Thomsen
Fungerende konserndirektør og
leder for markedsføring

Petter-Børre Furberg
Konserndirektør og
administrerende direktør,
Telenor Norge

Albern Murty
Konserndirektør med ansvar
for modne markeder i Asia og
administrerende direktør, Digi

Jukka Leinonen
Konserndirektør med ansvar
for Norden og administrerende
direktør, DNA

Irfan Wahab Khan
Konserndirektør med ansvar for
fremvoksende markeder i Asia
og administrerende direktør,
Telenor Pakistan

¹⁾ Som annonsert 19. mars 2020, gjøres en rekke endringer i konsernledelsen med virkning fra 1. mai 2020; de to asiatiske 'clusterer' slås sammen til en region under ledelse av Jørgen C. Arentz Rostrup som konserndirektør med ansvar for Asia. Rostrup etterfølges av Tone Hegland Bachke som finansdirektør. Administrerende direktører for Digi, Albern Murty og Telenor Pakistan, Irfan Wahab Khan trer ut av konsernledelsen og deres respektive roller med ansvar for modne og fremvoksende markeder i Asia, og fortsetter som administrerende direktører for henholdsvis Digi og Telenor Pakistan.

BREV FRA STYRELEDER

Telenor har en stolt historie med å knytte mennesker og samfunn sammen i 165 år. Selskapet har vært i stand til å ekspandere i Norge og internasjonalt, ikke bare fordi selskapet har vist seg i stand til å håndtere forandringer, men ved å omfavne dem. Fremover vil evnen til å omstille være like avgjørende. En verden i rask bevegelse krever at Telenor evner å ligge i forkant. Vår bransje står overfor utfordringer med disruptjon og nye konkurrenter, i tillegg til økte kundeforventninger og økt regulering. Den teknologiske og økonomiske utviklingen gir imidlertid også nye muligheter. Internett når flere, eierskap av smarttelefoner øker og kommunikasjons-teknologi spres globalt.

I 2019 fortsatte Telenor å investere i kompetansebygging og modernisere måten vi jobber på. Vi fortsetter å levere på våre løfter om å bli mer effektive og smidige gjennom ambisiøse moderniseringstiltak. God operasjonell drift og gode kundeopplevelser er kjernen i alt vi gjør. Begge deler er helt grunnleggende forutsetninger for virksomheten i alle våre markeder.

Arbeidet med å optimalisere porteføljen av virksomheter fortsatte i 2019. Finske DNA ble ønsket velkommen som nytt medlem av Telenor-familien, og vi utvidet med det vår nordiske tilstedeværelse. DNA er en dynamisk virksomhet i vekst med et sterkt kundefokus, tankesett som en utfordrer og evne til å ta i bruk nye teknologier. Disse egenskapene gjør at DNA passer godt inn i Telenor. Begrunnelsen for vår ambisjon om at de asiatiske virksomheter skulle inngå i en fusjon, var fundert på ønsket om å skape

verdier basert på stordriftsfordeler, synergier og utnyttelse av unike markedsposisjoner. Dette initiativet lyktes ikke, men vår strategi om å se på verdiskapende muligheter og troen på Asia som en av de mest dynamiske og innovative regionene i verden, opprettholdes.

Ansvarlig forretningsdrift er, og har alltid vært, viktig for oss. Kunders og interessenters forventninger til våre kjernetjenester og alle aspekter av tjenester og leveranser, er stadig økende. De siste årene har Telenor styrket

innsatsen innen etisk og ansvarlig forretningsførsel betydelig. Men vi har også erfart at dette arbeidet krever kontinuerlig innsats for å bygge en tilfredsstillende forståelse i alle deler av organisasjonen. For 2020 og årene fremover vil arbeidet med ansvarlig forretningsdrift videreføres, men det er særlig ett område hvor innsatsen vil økes; klima. Våre klimaambisjoner bygger på to hovedpilarer. Den første er vårt eget klimafotavtrykk. Tidligere i år forpliktet vi oss til et mål om å bli karbonnøytrale i Norden og redusere CO₂-utslipp med 50 prosent i våre asiatiske operasjoner

innen 2030. Den andre pilaren er ambisjonen om å bidra med vår kunnskap i arbeidet andre næringer gjør for å redusere sine egne utslipp gjennom nye teknologier som 5G og «tingenes internett».

Telenor jobber kontinuerlig for å styrke samfunnene hvor vi opererer. Dette gjøres best ved å arbeide for å skape verdier for både aksjonærer og kunder, ansatte og ulike aktører i de samfunnene vi er en del av. FNs bærekraftsmål står sentralt i vår forretningsstrategi, og vi vil arbeide videre med et spesielt mål om å redusere ulikheter. En sentral del i dette arbeidet er å benytte Telenors teknologi og tjenester til å levere konkrete og praktiske tiltak. Telenor sikrer blant annet fødselsregistrering av barn i Pakistan og Myanmar ved å gi dem en identitet og dermed tilgang til viktige tjenester og muligheter i samfunnet. Ved inngangen til 2020 har verden møtt en stor, global utfordring; COVID-19-pandemien.

Sammen med andre industrier, partnere og myndigheter, bidrar Telenor på tvers av våre markeder med tjenester og løsninger for å møte utfordringene COVID-19-spredningen fører med seg. Tilgang til sikker og robust kommunikasjon er helt sentralt for å håndtere en slik ekstraordinær situasjon. I alle våre ni markeder er våre kommunikasjonstjenester kritiske for å opprettholde velfungerende samfunn, og det er en høyt prioritert oppgave å ivareta drift og kvalitet i leveransene av våre tjenester.

Vi vil på en proaktiv måte møte fremtidens utfordringer og muligheter, samtidig som vi fastholder vår ambisjon om å skape verdi for kunder, aksjonærer og samfunnene rundt oss. For å levere på dette løftet vil smidighet, omstillings- evne, et langsiktig strategisk blikk og sterkt kundefokus i alle deler av vår organisasjon og verdikjede være avgjørende. På vegne av styret vil jeg

takke alle medarbeidere i Telenor for innsatsen og resultatene som er oppnådd i 2019. Dere har levert på den strategien vi i fellesskap la ved inngangen til 2017, og de løftene som da ble gitt til kunder, aksjonærer og øvrige interessenter. I mars 2020 presenterte vi en strategisk oppdatering og nye løfter for perioden frem til 2022. Jeg føler meg trygg på at alle våre medarbeidere vil arbeide hardt også for å levere på disse. Telenors solide resultater skiller seg ut i en utfordrende bransje, noe som igjen har skapt tillit og gjort det mulig å ta valg fra en styrkeposisjon. La oss gjøre en felles innsats for å sikre at denne posisjonen opprettholdes.

Gunn Wærsted, styreleder
Telenor ASA

STYRETS ÅRSBERETNING

FINANSIELLE HOVEDTALL

Driftsinntekter

Driftsinntektene i 2019 var på 113,9 milliarder kroner, noe som er 7,6 prosent høyere enn de rapporterte inntektene på 105,9 milliarder kroner i 2018. Den organiske inntektsveksten var på 1,2 prosent¹⁾. De totale organiske inntektene fra abonnemeter og trafikk steg med 0,4 prosent. Positive valutaeffekter på driftsinntektene utgjorde 3,5 milliarder kroner.

Driftskostnader¹⁾

I 2019 økte driftskostnadene (opex) med 2,3 milliarder kroner til 40,1 milliarder kroner, i hovedsak knyttet til inkluderingen av det finske selskapet DNA Plc (DNA). Justert for valutaeffekter og ikke medregnet DNA sank opex med 0,8 prosent, først og fremst på grunn av programmer rettet mot strukturell effektivitet i konsernfunksjoner samt nedbemanninger i Skandinavia. Det var ytterligere positive innvirkninger grunnet en reduksjon i salgs- og markedsføringskostnader samt spesielt høye kostnadsnivåer i Thailand året før. Disse kostnadsbesparelsene mer enn utligner økningen i nettverksrelaterte kostnader i Asia.

EBITDA før andre inntekter og kostnader²⁾

EBITDA før andre inntekter og kostnader økte med 1,1 milliarder kroner til 45,4 milliarder, først og fremst på grunn av oppkjøpet av DNA. Organisk EBITDA¹⁾ falt med tre prosent. Kostnadsreduksjoner ble utlignet av den negative utviklingen i bruttofortjenesten, som også ble påvirket av omgjøringen i skattlegging av SIM-kort i Pakistan, helårseffekten av leie av TOT i Thailand og lavere marginer i den

skandinaviske fastnettsporteføljen. Marginen for EBITDA¹⁾ falt med to prosentpoeng fra 2018 til 40 prosent.

EBITDA

EBITDA steg med 9,2 milliarder kroner til 50,3 milliarder på grunn av oppkjøpet av DNA, lavere nedbemanningkostnader og gevinst fra delvise salg av datterselskaper og salg av aktiva, i tillegg til effektene av den nye standarden for leieavtaler, IFRS 16 *Leieavtaler*, som ble implementert den 1. januar 2019 (se note 1).

Resultat etter skatt

Resultat etter skatt til aksjonærer i Telenor ASA i 2019 var 7,8 milliarder kroner, eller 5,40 kroner per aksje, som er en nedgang på 7,0 milliarder kroner. Reduksjonen skyldes først og fremst nettofortjenesten på salg av opphørt virksomhet i Sentral- og Øst-Europa og Telenor Microfinance Bank i 2018 (se note 4), sammenlignet med tap knyttet til opphørt virksomhet i India som ble ført i 2019; en kostnad for inntektsskatt på 2,5 milliarder kroner som ble ført i tredje kvartal i forbindelse med et fradrag for påførte tap for Telenor ASA i 2012 på grunn av betaling for bankgarantier knyttet til Unitech Wireless (se note 13); og en kostnad på 1,7 milliarder kroner i forbindelse med lisensavgifter og frekvensbrukavgifter (AGR, se note 34) som ble ført i fjerde kvartal. Disse virkningene ble bare delvis utlignet av økt driftsfortjeneste, hovedsakelig som et resultat av CAT-avtalen i fjerde kvartal av fjoråret.

Investeringer¹⁾

Samlede investeringer i 2019 utgjorde

45,9 milliarder kroner, hvorav 18,1 milliarder var driftsinvesteringer (capex) og 27,8 milliarder var investeringer i virksomhet. Grunnet oppkjøpet av DNA steg rapportert capex, ikke medregnet leieavtaler, lisenser og frekvensbånd, med 0,7 milliarder kroner til 17,4 milliarder. Capex for frekvensbånd og lisenser utgjorde 0,7 milliarder kroner i 2019 og var knyttet til Grameenphone, Norge og Pakistan. Capex som andel av inntekter, ikke medregnet lisenser og frekvensbånd, utgjorde 15 prosent, sammenlignet med 16 prosent i 2018.

Mobilabonnemeter

I 2019 steg antallet mobilabonnement med 12 millioner til 186 millioner, hjulpet av sterk vekst i Myanmar, Bangladesh og Pakistan i tillegg til inkluderingen av DNA.

Fri kontantstrøm¹⁾

For hele regnskapsåret 2019 var fri kontantstrøm på minus 18,8 milliarder kroner. Dette var først og fremst et resultat av betalingene på 26,6 milliarder kroner for oppkjøpet av 98 prosent av aksjene i DNA. Den ble delvis utlignet av provenyet på 5,1 milliarder kroner fra fullføringen av salget av VEON-aksjene. Fri kontantstrøm før fusjon og oppkjøp var 4,0 milliarder kroner, noe som er 7,7 milliarder mindre enn året før. Betaling av forlik til CAT i Thailand på om lag 2,7 milliarder kroner og skattebetaling i Telenor ASA var de største bidragsyterne til denne utviklingen sammen med høyere capex og netto rentebetalinger.

Netto inngående kontantstrøm fra driftsaktiviteter i 2019 var på 34,2 milliarder kroner, som er en nedgang på 2,2 milliarder fra 2018.

¹⁾ Beskrivelser av alternative ytelsesmålinger kan finnes på side 150.

²⁾ Se note 5 i finansregnskapet for avstemming fra EBITDA til EBITDA før annen inntekt og andre kostnader, og se side 150 for definisjoner og beskrivelser av alternative ytelsesmålinger.

Justert for tilbakebetalinger for leieavtaler på 4,3 milliarder kroner og effekten av overdragelse av opphørt virksomhet i Sentral- og Øst-Europa (CEE) og India på 1,7 milliarder kroner sank den underliggende kontantstrømmen med 4,9 milliarder kroner sammenlignet med 2018, først og fremst på grunn av et høyere skatte- og rentenivå. Forbedringer i driftskapitalen ble delvis utlignet av CAT-forliket i Thailand på 2,6 milliarder kroner.

Netto utgående kontantstrøm til investeringsaktiviteter i 2019 var på 43,5 milliarder kroner, som er en oppgang på 42,9 milliarder kroner sammenlignet med 2018. Ser man bort ifra effektene av salg og oppkjøp av virksomheter og andre investeringer (salg av CEE og India i 2018, oppkjøp av DNA og salg av VEON-aksjer i 2019), var økningen på 1,0 milliarder kroner, og den var hovedsakelig knyttet til betaling for anleggsmidler og immaterielle eiendeler.

Netto inngående kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter i 2019 var på 4,3 milliarder kroner. Dette er hovedsakelig en konsekvens av nettoutbytte fra låneopptak på 28,0 milliarder kroner, inkludert tilbakebetalinger for leieavtaler på 4,3 milliarder kroner. Disse er nå klassifisert som finansieringsaktiviteter under IFRS 16. Den totale aksjonærverdien for Telenor ASA var på 18,2 milliarder kroner (utbytte på 12,1 milliarder kroner og tilbakekjøp av egne aksjer på 6,1 milliarder kroner), og utbyttet som ble utbetalt til ikke-kontrollerende eierinteresser, var på 3,4 milliarder kroner.

Det var en nedgang i kontanter og kontantekvivalenter på 4,3 milliarder kroner i 2019 til 14,0 milliarder kroner per 31. desember 2019.

Finansiell stilling

De samlede aktivaene økte med 57,6 milliarder kroner til 248,9 milliarder kroner i 2019. Dette var hovedsakelig på grunn av oppkjøpet av DNA, hvorav

goodwill utgjorde 16,5 milliarder kroner (se note 4), og på grunn av effektene av IFRS 16-implementeringen på 26,7 milliarder kroner (se note 1).

Den samlede gjelden økte med 68,7 milliarder kroner til 205,6 milliarder. Dette var først og fremst på grunn av effektene av IFRS 16-implementeringen på 26,7 milliarder kroner (se note 1), utstedelsen av obligasjoner i euro og svenske kroner i Telenor ASA som førte til en nettoøkning i rentebærende gjeld (ikke medregnet leieavtaler) på 42,7 milliarder kroner, og en gjeld på 11,1 milliarder kroner som ble tatt opp gjennom DNA.

Nettogjeld basert på standarden før IFRS 16 økte med 42,5 milliarder kroner til 83,1 milliarder. Den rentebærende gjelden, ikke medregnet lisensavtaler, økte med 38,5 milliarder kroner, mens kontanter og kontantekvivalenter minket med 4,6 milliarder kroner. Økningen i nettogjeld ble hovedsakelig forårsaket av oppkjøpet av DNA med en samlet anskaffelsestotal på 27,4 milliarder kroner for 100 prosent eierskap og netto rentebærende gjeld som ble tatt opp gjennom DNA.

Den samlede kapitalen falt med 11,1 milliarder kroner til 43,3 milliarder. Dette skyldtes hovedsakelig utdeling av utbytte til aksjonærer i Telenor ASA og ikke-kontrollerende eierinteresser på 15,5 milliarder kroner, tilbakekjøp av egne aksjer til 6,0 milliarder kroner samt en effekt i forbindelse med oppkjøpet av DNA på 1,0 milliarder kroner. Dette ble delvis utlignet av en positiv nettoinntekt fra drift på 11,2 milliarder kroner.

Styrets oppfatning er at Telenor Group er i en solid finansiell stilling. I henhold til paragraf 3-3a i den norske regnskapsloven bekrefter styret at forutsetningene om fortsatt drift er til stede, og at regnskapet er utarbeidet på grunnlag av en forutsetning om fortsatt drift.

Utsikter for 2020¹⁾

I 2020 forventer vi organisk abonnements-

og trafikkinntektsvekst på 0 til 2 prosent og organisk EBITDA på 2 til 4 prosent. Capex-til-salg-forholdet, ikke medregnet lisenser og frekvensbånd, forventes å være rundt 15 prosent.

Spredning av sykdommer på tvers av landegrensler, som COVID-19, vil kunne ha en operasjonell effekt på Telenor Group på grunn av endring i forbruk, bruksmønster, potensielle forstyrrelser i forsyningskjeden for maskinvare og håndsett, vedlikehold av infrastruktur og tilgang til ressurser i tillegg til mulig innvirkning på ansatte. Per i dag har Telenor begrenset innsikt i den fulle effekten av COVID-19 i markedene vi opererer i.

Årsresultat og disponering

Telenor ASAs nettoinntekt for 2019 var på 17.141 millioner kroner, etter mottak av konsernbidrag og utbytte på 23.151 millioner kroner. Styret foreslår følgende disponering: Det overføres 17.141 millioner kroner til tilbakeholdt overskudd. Etter denne disponeringen og etter fradrag av aksjekapital har Telenor ASA en kapital på 96.648 millioner kroner. Telenors målsetting for utdeling til aksjonærer er å sikte mot årlig vekst i utbytte per aksje. Telenor utbetaler utbytte to ganger i året. Telenor vil vurdere tilbakekjøp av egne aksjer eller ekstraordinære utbytter i hvert tilfelle for seg selv. For å bevare den finansielle fleksibiliteten og sikre kostnadseffektiv finansiering har Telenor til hensikt å opprettholde en solid balanse ved å holde gjeld/EBITDA²⁾-forholdet mellom 1,8 og 2,3. Per 31. desember 2019 var det rapporterte nettogjeldsforholdet 1,8.

Utbytte til aksjonærer

Basert på resultatene i 2019 vil Telenors styre foreslå et ordinært utbytte på 12,4 milliarder, som tilsvarer 8,70 kroner per aksje, på den ordinære generalforsamlingen 11. mai 2020. Det foreslåtte utbyttet skal utbetales i to omganger, 4,40 kroner per aksje i mai 2020 og 4,30 kroner per aksje i oktober 2020. Dette tilsvarer en økning på fire prosent sammenlignet med 2018.

¹⁾ Utsiktene for 2020 er basert på konsernstrukturen per 31. desember 2019 og regnskapsstandardene per 31. desember 2019 (etter IFRS 16).

²⁾ Beskrivelser av alternative ytelsesmålinger kan finnes på side 150.

TELENOR GROUPS STRATEGISKE HANDLINGSPLAN:

Modernisering for å drive samfunn fremover

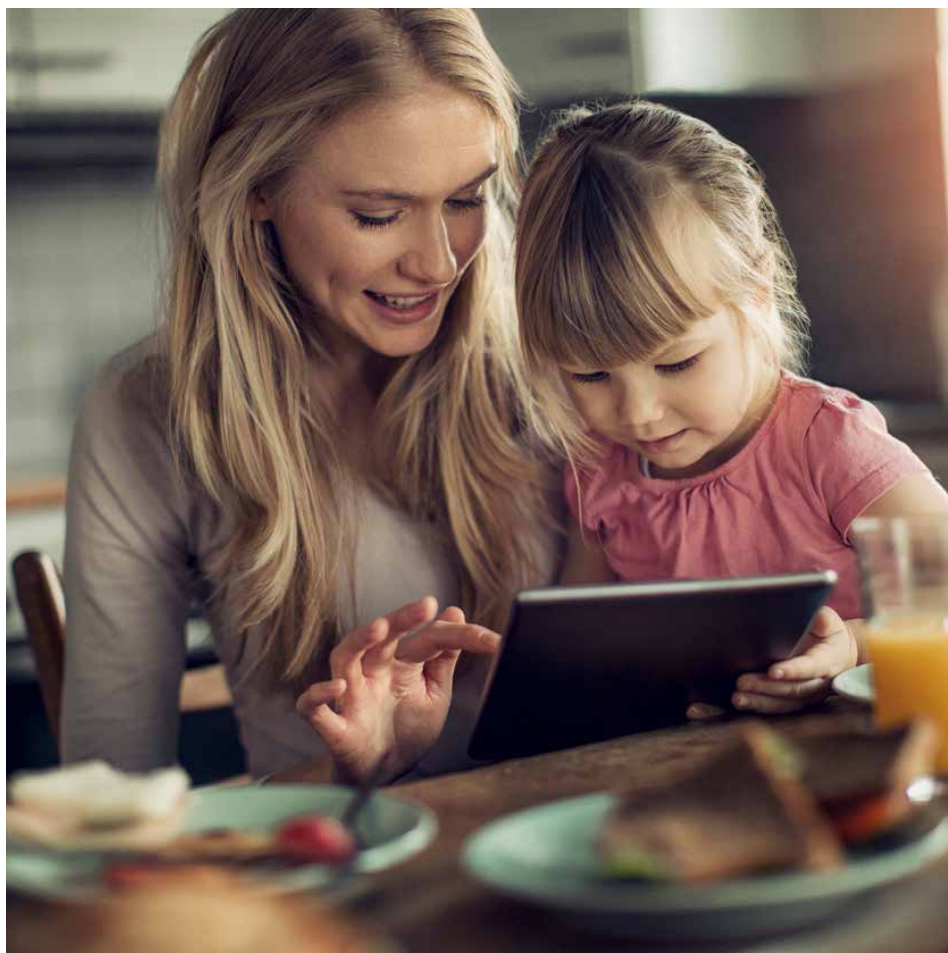
Telenor lever for å styrke samfunn ved å knytte kundene våre til det som betyr mest for dem. Tilkobling er et grunnleggende behov og livsnerven i moderne samfunn, og vår rolle er å skape muligheter for kundene våre gjennom tjenestene vi tilbyr. De forventer en trygg, pålitelig og effektiv tilkobling, som er hovedprioriteten i Telenors avdelinger i hele Norden og Asia. For å levere dette kreves en gjennomgående modernisering – både for å bedre effektivitet – men også for å legge til rette for vekst.

Hva vi tror på

Tilkobling skaper muligheter for mennesker, virksomheter og samfunn. Vi tror at sikker, pålitelig og effektiv tilkobling er et grunnleggende behov og en kundeforventning. Vi tror at tilliten til merkevaren vår er avgjørende for å skape dypere og lengre kundeforhold, og at en god kundeopplevelse må være personlig, sømløs og engasjerende. For å oppnå potensialet når teknologier møtes og 5G, IoT og AI kombineres for å fremme digitaliseringen, er ett enkelt selskap ingen øy: Samarbeid er helt avgjørende for innovasjon.

Modernisering betyr kontinuerlig forenkling og forbedring for å gi kundene våre mulighet til tilkobling.

Vi vil fortsette å forbedre og fornye kjernetjenestene våre. Vi arbeider for å forenkle systemene og prosessene våre og bli mer effektive. Vi moderniserer måten vi arbeider og samarbeider på. Og alt dette gjør vi for at kundene våre skal dra fordel av det. For når kundene våre benytter seg av mulighetene som tilkoblingen gir dem, er det til gode for samfunnet. For Telenor vil det alltid være viktig å yte tjenester som bidrar til å forbedre samfunnet og legger til rette for utvikling på en ansvarlig og relevant måte.

Vår strategiske retning har tre hovedkomponenter:

- Levere vekst gjennom fokuserte kundetilbud som fremmer det vedvarende behovet for tilkoblingsmuligheter og relaterte tjenester.
- Fortsett å innovere i vår kjernevirksomhet og være ledende innen modernisering, fra måten vi drifter nettverkene våre til måten vi samarbeider med kunder på tvers av kontaktflater.
- Ytterligere styrke vårt grunnlag for etisk og ansvarlig forretningsdrift gjennom måten håndterer risiko knyttet til forretningsklima, i hvordan vi behandler våre kunders data, og i vår rolle som en global samfunnsborger som skal etterleve våre klimaambisjoner.

I 165 år har Telenor styrket samfunn gjennom å knytte folk til det som betyr mest for dem. Gjennom hele vår historie

har vi utforsket nye, nyskapende og mer effektive metoder for å hjelpe kunder og samfunn å dra nytte av å være tilkoblet. Hvis vi vil fortsette å være en ledende tilbyder av slike tjenester, må vi sette kundene først og sørge for at de er trygge. Dette gjør vi gjennom å styrke kundeforholdene våre og inkludere dem i Telenor-opplevelsen. Det er dette som er det viktigste for oss, og det som fortsetter å drive oss fremover.

STRATEGIJENNOMFØRING

Dette har vært enda et viktig år i Telenors modernisering. Det har avspeilet de strategiske ambisjonene fra 2019, og vi har levert vekst, kontinuerlig jobbet for effektivitet og forenkling med et globalt vinnerlag som er forent i sin forpliktelse til ansvarlig forretningsdrift. Telenor gir kundene sikker, pålitelig og effektiv tilkobling og relevante tjenester som er tilpasset behovene deres, samtidig som dataene deres beskyttes.

RISIKOSTYRING

Risikostyring er en kontinuerlig prosess og en integrert del av forretningsdriften i alle deler av Telenor Group. Alle ledere skal ta ansvar for risikostyring innenfor sitt ansvarsområde og sørge for at risikostyringen er integrert i den daglige forretningsdriften. Fordi Telenor Group har aktivitet i en rekke markeder, er det flere risikoer som kan påvirke driften av selskapet. Telenors mål er å skape et konkurransedyktig overskudd med et akseptabelt risikonivå. Noen av de viktigste risikoområdene diskuteres nedenfor.

Regulatorisk risiko

Driften av Telenor Group er underlagt krav innenfor bransjespesifikke lover, forskrifter og nasjonale lisenser. Utvikling og usikkerhet på det regulatoriske området kan påvirke konsernets resultater og forretningsutsikter. Telenor Group er avhengig av lisenser og tilgang til frekvensbånd for å tilby telekommunikasjonstjenester. Ulike

frekvensbåndprosesser, inkludert fornying av eksisterende lisenser i enkelte markeder, er ventet å finne sted i løpet av 1–3 år. Hvis Telenor ikke lykkes med å sikre seg frekvensbånd, eller må betale mer enn forventet, kan dette påvirke konsernets forretningsstrategi og/eller føre til at Telenor Group må investere ytterligere for å utnytte de eksisterende båndene maksimalt.

Uforutsette hendelser kan føre til forstyrrelser i utrullingsplanene og fare for at Telenor ikke oppfyller forpliktelsene i mobilisensen. Risikoen er spesielt høy i fremvoksende markeder i Asia med utfordringer knyttet til høye frekvensbåndpriser, skattetvister, fornying av lisenser og generell uforutsigbarhet i forretningsklimaet. For eksempel fortsatte risikoen knyttet til forretningsklimaet i Bangladesh å vokse i 2019. Grameenphones virksomhet blir fremdeles gransket av tilsynsmyndighetene, og selskapet har flere uløste tilsyns- og rettssaker. For

ytterligere informasjon om skatt, juridiske og regulatoriske saker, se note 13 og note 34.

Finansiell risiko

Den finansielle risikoen omfatter kredittrisiko, likviditetsrisiko, valutarisiko og renterisiko. Telenor Groups kredittrisiko er hovedsakelig knyttet til utestående fordringer, innskudd i finansinstitusjoner og finansielle derivater. I 2019 hadde Telenor Group ingen kredittap på grunn av mislighold fra finansinstitusjoner. Likviditetsrisikoen er lav, og den finansielle fleksibiliteten er sikret gjennom en diversifisert portefølje av finansieringskilder. 72 prosent av konsernets inntekter skriver seg fra forretningsdrift med andre valutaer enn norske kroner. Valutasvingninger påvirker investeringsverdien i utenlandske markeder når finansregnskapet omregnes til norske kroner. Telenor Group arbeider for å sikre nettoinvesteringene i utenlandske markeder ved å fordele valutagjeld på grunnlag av relevante markedsverdier og markedenes ytelse. De viktigste valutaene for Telenor Groups gjeld er euro, amerikansk dollar, svensk krone, thailandsk baht og malaysisk ringgit. Valutarisiko oppstår når Telenor ASA eller et av datterselskapene gjør overføringer eller har pengeposter i utenlandsk valuta. Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser i utenlandsk valuta som utgjør 100 millioner kroner eller mer, skal vurderes for sikring der det er mulig. Telenor Group er utsatt for rentesvingninger som følge av finansieringsaktivitet og likviditetsstyring. Konsernets økonomiske retningslinjer fastsetter at rentedurasjonen på gjeldsporteføljen skal på være mellom 0 og 5 år. Durasjonen var 2,6 år per 31. desember 2019. Risikoen håndteres ved hjelp av gjeld med både fast og flytende rente, og ofte ved hjelp av rentederivater.

Operasjonell risiko

Kvaliteten av og påliteligheten til Telenor Groups telekommunikasjonstjenester avhenger av stabiliteten i konsernets nett

og nettene til andre tjenesteleverandører som det har samtrafikk med. Disse nettene er sårbare for skade, tjenesteavbrudd eller datainnbrudd fra målrettede og avanserte cyberangrep. Gjentatte, langvarige eller store feil i nett eller IT-systemer kan skade Telenor Groups omdømme og økonomiske resultat, inkludert evnen til å tiltrekke seg og beholde abonnenter.

Telenor-konsernet er avhengig av hovedleverandører og tredjepartsleverandører for tilgang til og vedlikehold av utstyr og tjenester. Avbrudd i forsyningskjeden, som forbud eller sanksjoner mot leverandører på grunn av tiltagende geopolitisk spenning, kan påvirke virksomheten negativt og føre til en negativ økonomisk virkning. Spredningen av sykdommer på tvers av landegrensar, slik som COVID-19, kan også ha en negativ virkning på Telenor Groups drift på grunn av potensielle avbrudd i forsyningskjeden.

Cyberangrep kan både føre til avbrudd i tjenester og skade kritisk infrastruktur. Dette kan få alvorlige konsekvenser for Telenors omdømme og økonomiske resultat. Teknologisk utvikling og kompleksitet, sammen med geopolitiske spenninger, fortsetter å være drivere bak cyberangrep, særlig når det gjelder avanserte cybertrusler.

Telenor Group håndterer store mengder personopplysninger. Lovpålagte krav og kundenes forventning til personopplysninger og datasikkerhet blir stadig høyere på tvers av markedene der Telenor Group har virksomhet. Tap eller uautorisert utlevering og endring av personopplysninger på grunn av feilhåndtering eller cyberangrep kan bli gjenstand for rettssaker, bøter og økt kundefrafall.

Risiko knyttet til ansvarlig forretningspraksis

Telenor arbeider for å overholde høye standarder og kontinuerlig forbedring av ansvarlig forretningsatferd, både i virksomheten og gjennom hele

forsyningskjeden.

Telenor opererer i fremvoksende markeder med potensielt komplekse og sensitive politiske og sosiale situasjoner. Korrupsjonsrisiko omfatter bestikkelser og kjøp av innflytelse. Hvordan Telenor kan bevare tilkoblingsmulighetene og tjenesteytelsene i steder med høy risiko, som i konfliktområder, eller for sårbare grupper som rohingyaene i Myanmar og Bangladesh, er et spørsmål som Telenor tar på alvor.

Telenor prioriterer kontinuerlig oppfølging forsyningskjeden høyt, for å oppnå langsiktig risikoreduksjon og kontinuerlig forbedring. Dessverre ble det i 2019 meldt inn fem dødsulykker i Telenors forsyningskjede i Pakistan og Bangladesh. De fleste av disse hadde å gjøre med veitransport, som fortsatt er en av de største farene knyttet til helse, miljø og sikkerhet i forsyningskjeden vår. I tillegg fortsetter Telenor å være årvåkne i oppfølgingen av leverandører når det gjelder barnearbeid, konfliktmineraler, moderne slaveri og andre potensielle risikoområder. I 2019 var det ingen dødsfall blant ansatte.

Håndtering av elektronisk avfall og risikoer mot viktig infrastruktur som følge av klimaendringer, samt potensielt høyere driftskostnader, er også del av risikobildet.

Handlinger som motvirker risikoer mot ansvarlig forretningsatferd, kan finnes i Telenors Bærekraftsrapport for 2019 på side 41–55.

Moderniseringsrisiko

Ny teknologi, digitalisering og endret forbrukeratferd i telekommunikasjonsbransjen åpner for nye forretningsmodeller som kan føre til strukturelle endringer og økt bransjedynamikk. Telenor har satt i verk en omfattende moderniseringsplan for å tilpasse seg dette. Dersom konsernet ikke evner å reagere tilstrekkelig på eller oppfylle behovene som oppstår i markedet, kan

det få negative konsekvenser for kundeforhold, posisjonen i verdikjeden og tjenestetilbud.

Telenor Groups selskapsportefølje konkurrerer på flere dimensjoner, blant annet produktportefølje, pris, nettverkskvalitet, nettverksdekning, pålitelighet, salg, distribusjon og merkevare. Telenors evne til å skille seg ut på disse områdene har stor påvirkning på evnen til å tiltrekke og beholde kunder og å stimulere til bruk av tjenestene selskapet tilbyr. Omsetningsveksten er delvis avhengig av utvikling og innføring av nye produkter, tjenester, teknologi og prosesser for kundeengasjement. Hvis nye tilbud ikke er teknisk eller kommersielt vellykkede, eller hvis begrensninger påvirker kundeopplevelsen, kan dette skade Telenor Groups evne til å tiltrekke seg eller beholde kunder.

MILEPÆLER OG SUKSESSER I 2019 Markedsandeler¹⁾

I Norden holder Telenor Norges mobilmarkedsandel seg på over 55 prosent, mens virksomheten i Sverige og Danmark opprettholder en markedsandel på cirka 20 prosent hver. DNAs markedsandel i Finland er omtrent 28 prosent. I Malaysia opprettholdt Digi en stabil markedsandel på nærmere 27 prosent. I Thailand gikk markedsandelen til dtac ned til 22 prosent i 2019. I fremvoksende markeder i Asia opprettholdt Grameenphone en markedsandel på mer enn 50 prosent. Telenor Pakistan og Telenor Myanmar opprettholdt markedsandeler målt i abonnenter oppunder henholdsvis 30 og 35 prosent.

Norden – Norge, Finland, Sverige og Danmark

Telenor har ivarettatt nettverksstyrken i det norske markedet og setter kontinuerlig i verk nødvendige tiltak for å øke kapasiteten. I løpet av 2019 har Telenor lansert flere 5G-pilotprosjekter

som testmiljøer for neste generasjons teknologi. I november 2019 åpnet Telenor Norge Skandinavias største 5G-pilotprosjekt og omfordelte 3G-ressursene i Norge for å styrke 4G-posisjonen, med 99,4 prosent befolkningsdekning. Telenor Norge lanserte 5G kommersielt i mars 2020. Telenor har også startet moderniseringen av nettverkene sine med mål om å flytte alle kundene på Telenors kobbernett over til løsninger som er bedre egnet for fremtidens behov, innen 2023.

I Finland fortsatte DNA den solide veksten og opprettholdt et sterkt kundefokus i 2019. I desember begynte DNA 5G-utrollingen og lanserte «Fixed Wireless»-tjenesten DNA Home 5G i enkelte distrikter nær Helsinki.

I det svenske og danske markedet har konkurransen holdt et høyt nivå gjennom hele 2019. Telenors fokus i disse markedene har vært å bygge sterkere og smidigere virksomheter.

Modne markeder i Asia – Thailand og Malaysia

I 2019 fortsatte Telenor veksten i modne markeder i Asia, og både dtac i Thailand og Digi i Malaysia avsluttet året med solide resultater fra abonnements- og inntektsvekst.

I Thailand har dtac bygd en frekvensportefølje som muliggjør leveranse av datatjenester av høy kvalitet til thailandske kunder. Det muliggjør også å skape verdier i det voksende lokale mobilmarkedet.

I Malaysia har Digi fått en sterk nettverksvurdering og fortsetter å utvikle fremtidsrettet teknologi. I 2019 åpnet Telenor Malaysias første 5G-laboratorium i samarbeid med Cyberview. Laboratoriet gir innovatører full tilgang til 5G-teknologi, slik at de kan teste løsninger og samarbeide om ideer for å bygge landets 5G-økosystem sammen.

Fremvoksende markeder i Asia – Myanmar, Bangladesh, Pakistan

I 2019 oppnådde Telenor Myanmar å komme tilbake til vekst, og operasjonene våre i Bangladesh og Pakistan leverte godt i møte med krevende forretningsklima.

Det er fremdeles høy etterspørsel etter Telenors tjenester i Myanmar, noe vi ser i den solide kundetilstrømmingen. Abonnementsbasen har vokst til tidenes største – 22,3 millioner. Den betydelige forbedringen i Myanmar fulgte i kjølvannet av økende databruk, kundevekst og at Telenor igjen er blitt den foretrukne telekommunikasjonsmerkevaren i landet. Stenging av mobilnettverk var en utfordring i 2019, som i tidligere år. Myanmars transport- og kommunikasjonsdepartement (MoTC – Ministry of Transport and Communications) påla alle mobiloperatører i Myanmar, inkludert Telenor, å stanse mobil internettrafikk ved flere anledninger. Telenor har uttrykt sterk bekymring for stengingene og har overfor relevante myndigheter formidlet vårt

¹⁾ Alle tall er omtrentlige anslag. Med mindre annet er spesifisert, representerer markedsandelen andelen salgsinntekter.

ståsted om at ytringsfrihet gjennom tilgang til telekommunikasjonstjenester bør opprettholdes på humanitært grunnlag.

Økningen i abonnements- og trafikkinntekter fortsatte i Bangladesh til tross for at 2019 var et år med et stadig mer krevende forretningsklima. Vi tilbød kundene våre innovative tjenester av høy kvalitet, til tross for at den regulatoriske situasjonen ble stadig vanskeligere gjennom året.

I Pakistan greide vi å runde av året med en økning i abonnementsbasen til tross for et utfordrende forretningsklima. En krevende makroøkonomisk situasjon og gjeninnføring av en telekommunikasjonskatt har gjort situasjonen i Pakistan utfordrende lokalt og har gått ut over Telenor Pakistans finansielle resultater. I Telenor Microfinance Bank i Pakistan, et joint venture med Ant Financial, har en gjennomgang avdekket tidligere låneuregelmessigheter og hendelser som brøt med pakistansk lov og internasjonale etiske retningslinjer. Disse hendelsene understreker viktigheten av tydelig, løpende og systematisk arbeid med styring og regeletterlevelse, og de følges opp med en opptrappet innsats i compliance-opplæring, internkontroll og nulltoleranse for brudd.

Porteføljeoptimalisering

I 2019 oppnådde Telenor strategiske mål innen fusjoner og oppkjøp (M&A), som styrket produktiviteten og skapte nye synergier og verdier for aksjonærene.

I første kvartal fullførte Telenor salget av Telenor Banka i Serbia til PPF Group.

I tredje kvartal fullførte Telenor oppkjøpet av DNA og benytter nå anledningen til å utvide tjenestetilbudet til finske forretningskunder. I samme kvartal inngikk Telenor en joint venture-avtale med Nordic Entertainment Group og slår med det sammen satellittbaserte underholdningsvirksomheter for å ta ut synergier og forbedre kundeopplevelsen.

Telenor fusjonerte sin digitale rubrikkvirksomhet 701Search med Carousell, en av Asias største og raskest voksende digitale markedsplasser, i fjerde kvartal. Fusjonen skaper en ledende digital aktør innenfor digitale markedsplasser og gir Telenor en eierandel i selskapet på 32 prosent.

Digitalisering og transformasjon

I 2019 automatiserte Telenor mer enn 400 brukstilfeller, noe som reduserte kundefriksjon, sparte tid og hevet kvaliteten. Vår ambisjon er å forbedre kundeopplevelsen, og vi jobber systematisk for å oppnå berøringsfri drift (zero-touch operation), der den første aktiviteten er automatisert, med en teknologi som er sikker, forutsigbar og selvlærende. I Telenor Danmark var det for eksempel mulig å automatisere 95 prosent av stegene i ordrebehandlingen for bedriftskunder, noe som økte kvaliteten for alle ordrer med 75 prosent.

Telenor Group la grunnlaget for moderne dataanalyse i 2019 ved å etablere datasjører i åtte Telenor-datterselskaper. Med dette fullførte Telenor Group et viktig steg på veien mot å modernisere hele analysearkitekturen. Det vil i sin tur styrke fremtidig verdiskapning, herunder datadrevne aktiviteter, eksperimentering og brukstilfeller.

Telenor Hybrid Cloud (THC) er en skyplattform som gir fleksibilitet, stordrift og synergi på tvers av IT- og nettverksfunksjonene. I løpet av 2019 har Telenors andel av mobildatatrafikken på skyplattformen økt fra 50 prosent til 83 prosent. 16 prosent av Telenors IT-applikasjoner kjører nå på en offentlig eller privat skyinfrastruktur.

Å forberede oss på 5G er en del av nettverksmoderniseringen vår og implementering bestemmes ut fra forretningsverdi for det enkelte markedet. Vi har gjennomført 5G-tester i Norge, Sverige og Danmark, blant annet verdens nordligste 5G-pilot på Spitsbergen. Telenor Norge lanserte 5G

kommersielt i mars 2020, og DNA lanserte i desember 2019 i Finland. dtac og Digi har satt opp utstillinger av sine 5G-løsninger. Erfaring fra 5G-testene gir verdifull læring som brukes på tvers av alle våre selskaper. Telenors API-policy (application programming interface) driver transformasjonen mot en digital arkitektur, for å legge til rette for en kostnadseffektiv, fleksibel og smidig IT-utvikling. I 2019 implementerte Telenor 196 API-er basert på bransjestandarder på tvers av Telenor Group. Fremover vil vi trappe opp bruk og innføring av API-er.

Telenor har etablert mange globale team innenfor nettverk, IT, innkjøp og sikkerhet. Globale team engasjerer nøkkelektspertise på tvers av selskapene våre. Teamene utvikler løsninger som gir Telenor stordriftsfordeler, og bidrar til vekst, effektivitet og forenkling. I 2019 har Telenor dessuten jobbet systematisk for å videreutdanne mer enn 1 300 ansatte på viktige kompetanseområder som skyteknologi og virtualisering, automatisering, kunderettet IT, dataanalyse og cybersikkerhet.

Videre fremgang innen forenkling, standardisering og global stordrift

Forenkling og effektivisering av våre operasjoner er avgjørende for å skape en sømløs opplevelse for kunden og en forutsetning for sterk utvikling i kontantstrømmen. I 2019 ga et nytt program for strukturell effektivitet brutto kostnadsbesparelser på 1,3 milliarder NOK ved å fokusere på a) «nettverks- og IT-modernisering», b) digitalisering av kundekontaktpunkter og c) modernisering av organisasjonen. Telenor fortsatte også å redusere ineffektivitet gjennom lokalt drevne og kostnadsbesparende tiltak for å levere på de overordnede målene for kostnadsreduksjon fra Telenor Group.

Common Delivery Center (CDC) Network har blitt innført i Telenor Myanmar, Digi og Telenor Pakistan. dtac ble satt i drift 6. januar 2020. Den datadrevne

tilnærmingen som brukes i CDC bidrar til å forbedre kvaliteten på mobilnettet, kundeopplevelsen samt gjøre nettverksdriften mer effektiv. Den gjennomsnittlige scoren for kundelojalitet (nettverks-NPS) i hele Telenor Group økte med nesten 5 prosentpoeng i 2019. CDC var en viktig driver for å oppnå dette resultatet. Kostnadsbesparelser som et resultat av CDC ligger på 20 til 30 prosent, og er i tråd med forventningene. I november anerkjente bransjen Telenors innovative CDC-konsept. Telenor Myanmar og Ericsson ble i fellesskap tildelt prisen Managed Services Innovation of the Year på Telecoms.com 7. årlige Global Telecoms Awards.

CDC for IT er innført i Myanmar og Grameenphone, og innføringen er begynt i Digi. Innføringen av felles IT-tjenester i Telenor Myanmar og Grameenphone viser ytterligere forbedret effektivitet gjennom deling av kompetanse og best praksis. Denne sterke satsingen på berøringfri drift er drevet frem av betydelig fremgang på flere områder, som automatisering, verktøy, robotisert prosessautomatisering (RPA), DevOps-modellen og høyere sikkerhet. Videre har forbedret leverandørstyring og kunderettede SLA-avtaler bidratt til forbedret kundeopplevelse og mer stabil drift. Alle Telenors operasjoner i Asia har oppnådd en betydelig forbedring på disse områdene.

Telenor Procurement Company (TPC) sto for besparelser på 2,8 milliarder NOK i 2019. TPC har opprettet 18 globale kategorier innenfor fire hovedområder: nettverk, IT, håndsett og indirekte kostnader. Innkjøpsmodellen utnytter stordriftsfordeler ved å etablere rammeavtaler for Telenor Groups store innkjøp, som gir en lavere innkjøpskostnad. Alle Telenor-selskaper tar i økende grad i bruk disse sentralt forhandlede rammeavtalene med globale leverandører, og TPC forvalter nå 63 prosent av Telenor Groups samlede eksterne innkjøpsutgifter.

Videre satsing på kompetanseheving og modernisering av virksomheten

I 2019 fortsatte Telenor å investere i kompetanseheving og tiltak for å modernisere virksomheten. Dette inkluderer det pågående tiltaket med 40-timersutfordringen, at eksperter tas opp i læringsreiser på mellom- og avansert nivå, samt innføring av samarbeidsverktøy og periodisk gjennomgang av tiltak for virksomhetseffektivisering gjennom helhetlige ansattvurderinger. Ved utgangen av året hadde hver ansatt i gjennomsnitt hatt 40,5 nettbaserte læringstimer, og 1.468 personer var tatt opp i læringsreiser på ekspertnivå. De fleste forretningsenheter har allerede innført Office 365 og legger nå opp til å ta i bruk verktøyet i arbeidshverdagen. Utvalgte forretningsenheter utforsker muligheter for å forbedre og automatisere HR-prosesser ved å implementere RPA. Antallet årsverk ved utgangen av 2019 var omtrent 20.000 (inkludert DNA). I samme periode har Telenor fortsatt å satse på erfaringer og tilbakemeldinger fra de ansatte og oppnådde en rekordhøy forbedring på 6 prosentpoeng på skalaen for ansattengasjement.

Mangfold i 2019

Telenor ønsker som arbeidsgiver å gi like muligheter til alle, og det er helt nødvendig for oss å arbeide for mangfold og inkludering. Det handler om å sammen skape tjenester og løsninger som tar hensyn til de ansattes, kundenes, interessentenes og partnernes ulike synspunkter.

I 2019 var 30 prosent av Telenors topplederstillinger besatt av kvinner, sammenlignet med 28 prosent i slutten av 2018, og opp fra 22 prosent i 2015. Prosentandelen kvinner blant alle ansatte ligger stabilt på 37 prosent.

I 2019 ble mangfoldsmålene utvidet fra å gjelde kjønnsbalanse til også å omfatte funksjonsevne, kompetanse, nasjonalitet

og LHBTI. Fremgangen viser resultatet av vår helhetlige innsats og den kontinuerlige bevisstheten på dette området.

Telenor har satt seg klare mål for mangfold, som er forankret i personalstrategien vår, herunder et bredt sett tiltak som skal støtte opp under målene. Med utgangspunkt i vår positive utvikling og den utvidede målsettingen for mangfold og inkludering har Telenor også skissert nye langtidsmål for 2023. Disse ambisjonene innebærer å jobbe for å oppnå 40 prosent kvinneandel i den globale arbeidsstokken. På toppledernivå er målsettingen å ha 35 prosent kvinner og 35 prosent ledere med ikke-nordisk bakgrunn.

I Telenor er vi trygge på at en mangfoldig arbeidsstyrke bidrar til hensiktsmessig utvikling av tjenestene vi tilbyr. I nettverket Nordic CEOs for a Sustainable Future har Telenor inntatt en lederrolle i å utvikle mangfold og inkludering som en hovedprioritet for 2020. Dette arbeidet vil holde frem i 2020, med et klart mål om å sikre fremdrift i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål. I 2019 tok vi grep for å sikre at vi har to utlendinger i lederteamet i hvert Telenor-underselskap, vi la til en læringssti om mangfold og inkludering i Telenor Campus, og vi underskrev FNs støtteerklæring for LHBTI-rettigheter. Vi gjennomførte også vår aller første globale likelønnsanalyse basert på stillingsprosent og oppgaver. Resultatene spriker mellom markeder og viser gap i enkelte segmenter, mens det er få eller ingen gap i andre. I 2020 vil vi videreføre innsatsen på dette feltet og jobbe med målrettede handlingsplaner for å tette slike gap der det er relevant. Telenor har videreført samarbeidet med SHE Community og igangsatt en samarbeidende dialog om mangfold og inkludering med private og offentlige norske instanser.

Helse, miljø og sikkerhet

Telenor fremmer høye standarder for

helse, miljø og sikkerhet for å sikre et sunt, trygt og sikkert arbeidsmiljø. Å sikre bærekraftige forretningspraksiser er avgjørende for å opprettholde sikkerheten både for våre ansatte og for samfunnet som helhet. Flere detaljer om HMS finner du i bærekraftsrapporten på side 41–55.

Et fremtidsrettet Telenor: Vi utforsker nye teknologier

I 2019 fortsatte Telenors forskningsavdeling å utvikle ny kunnskap og dyptgående kompetanse på fagområder som digital kundeatferd, ny teknologi for telenett og internett, kunstig intelligens, avansert analyse, forretningsmodeller, organisasjonsutvikling, konkurransedyktighet og forretningsklima.

Telenor brukte samlet 280 millioner kroner på forskning og utvikling (FoU), sammenlignet med 372 millioner kroner i 2018.

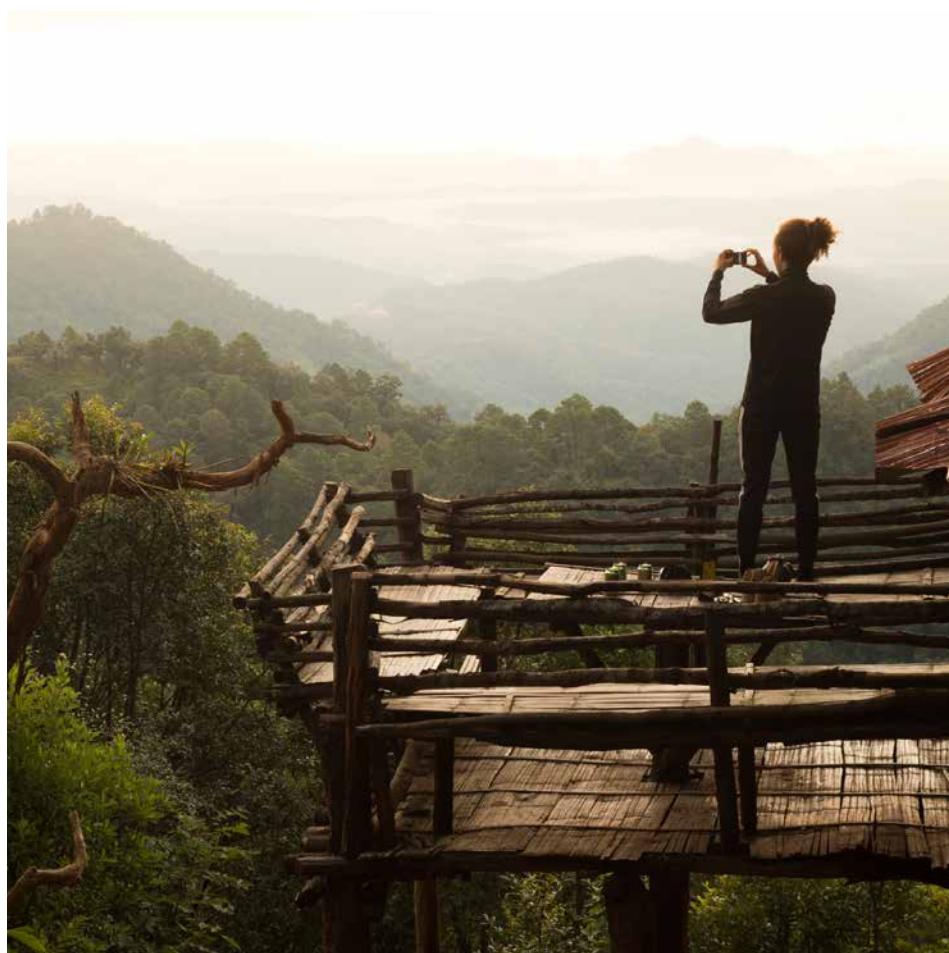
Telenor har fortsatt å utvikle samarbeid med ledende forskningsinstitusjoner i Norge og internasjonalt. Transformasjon, digital innovasjon og kunstig intelligens er høyt på agendaen for de viktigste beslutningstagerne i samfunnet. Noen av de viktigste kunnskapsinstitusjonene i Norge har blitt med på å bidra til å styrke landets teknologiomstilling. NHH, NTNU og Telenor har etablert en åpen samarbeidsarena for digital transformasjon og innovasjon. Den nye arenaen, lagt til NHH i Bergen, jobber for å gjøre Norges digitaliseringsinnsats mer vellykket. Telenor er en del av High Level Expert Group on Artificial Intelligence (AI HLEG), som støtter Europakommisjonen i implementeringen av den europeiske strategien for kunstig intelligens, og fokuserer på AI-investering, anbefaling av retningslinjer og AI-etiske retningslinjer for pålitelig AI.

Telenor har bidratt med flere studier om morgendagens kommunikasjonsmarked, blant annet om hvordan det kan bidra til å ytterligere styrke samfunn. Forskerne

jobbet med hvordan man kan dra full nytte av de teknologiske revolusjonene innen kunstig intelligens og tingenes internett, hvordan 5G kan skape ny inntektsvekst på tvers av bransjer og koble sammen massemarkedet, og hvordan vi kan skille oss ut og være relevante for kundene våre. For å modernisere Telenor og forberede oss på fremtiden har forskerne sett på hvilke forretningsmodeller, organisasjonsprinsipper, arbeidsmåter og langsiktige trender som kan ha konsekvenser for Telenors forretningsdrift, og som Telenor bør ta i bruk. Telenor er også aktiv i europeiske forskningssamarbeid om 5G, inkludert EUs 5G-VINNI-prosjekt, 5G-SOLUTIONS og 5G-HEART, som alle har som mål å trappe opp utbyggingen av 5G i Europa.

VÅRT ANSVAR Bærekraft

Ansvarlig forretningsdrift er, og har alltid vært, viktig for Telenor. Telenor er opptatt av ansvarlig forretningsatferd, og ambisjonen vår er at arbeidet vårt skal bidra til å redusere ulikhet og styrke samfunnet rundt oss i markedene vi opererer. Telenor utgir en årlig bærekraftsrapport i tråd med kravene i regnskapsloven § 3-3c og EU-direktivet om offentliggjøring av ikke-finansielle opplysninger (side 41–55), som beskriver Telenors arbeid med bærekraft, samfunnsansvar og ansvarlig forretningsdrift.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

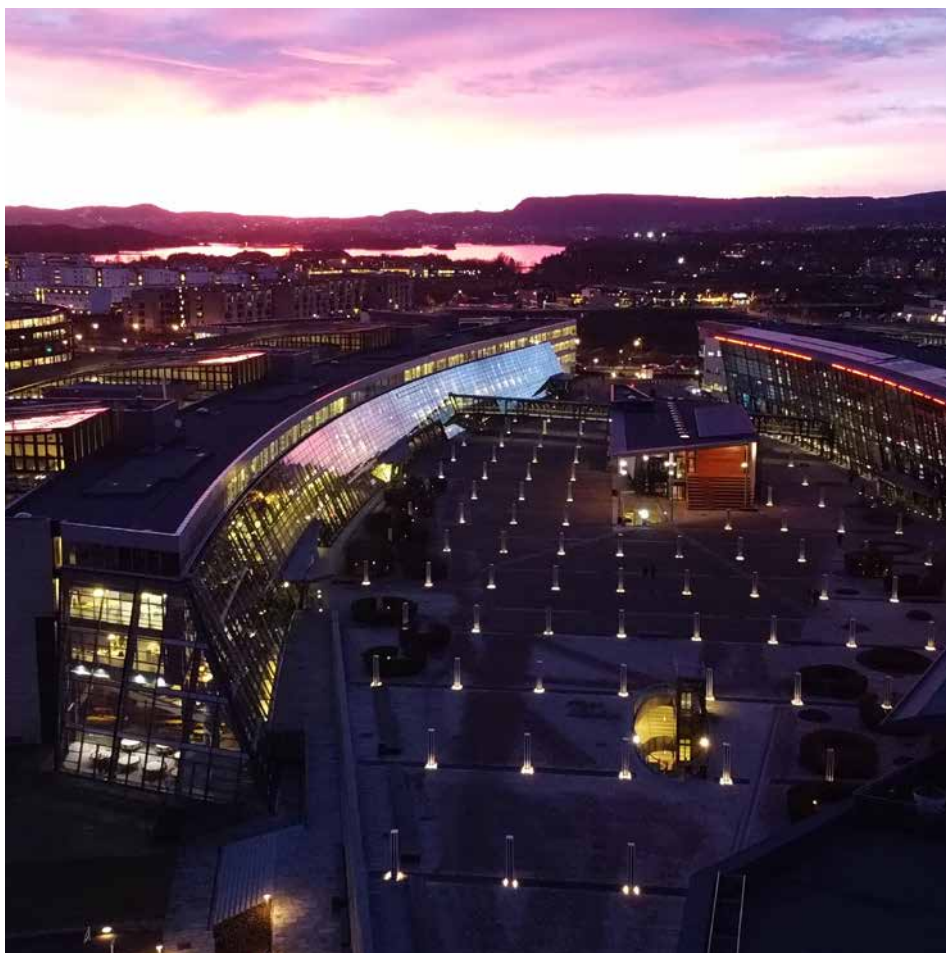
Styrets redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Forvaltningen av Telenor-konsernet hører under styret i Telenor ASA (styret). Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten. Styret anser god eierstyring og selskapsledelse som avgjørende for å sikre størst mulig verdiskapning over tid, til beste for Telenors aksjonærer, ansatte og andre interessenter. Styret legger stor vekt på å opprettholde høye standarder for eierstyring og selskapsledelse i alle deler av Telenor-konsernet, i overensstemmelse med både norske og internasjonalt allment aksepterte prinsipper og praksis.

Telenors prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse behandles regelmessig i styret, og gjennomgås formelt én gang i året av styret og styrets People and Governance Committee. Videre skal styret ta hensyn til slike standarder i sitt eget arbeid og i egne beslutningsprosesser.

Telenor ASA er et allmennaksjeselskap etablert etter norsk lov. Telenor er videre underlagt de lover og regler som gjelder i alle land der Telenor-konsernet driver virksomhet. Telenors aksjer er notert på Oslo Børs (Oslo Børs ASA). Som aksjeutsteder er Telenor underlagt norske børsregler, herunder de til enhver tid gjeldende løpende forpliktelser for børsnoterte selskaper fastsatt av Oslo Børs ASA, med henvisning til Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (anbefalingen) i siste utgave den 17. oktober 2018 utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES). Denne anbefalingen finnes på www.nues.no.

Kravene til prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse som fremgår av regnskapsloven § 3-3b samt hvordan Telenor etterlever dem, er redegjort for i denne rapporten.

Tilsvarende er det redegjort for Telenors etterlevelse av anbefalingen fra NUES.

Anbefalingen fra NUES omfatter 15 hovedtemaer. Strukturen i denne rapporten er tilpasset strukturen i anbefalingen. Redegjørelsen viser til lenker til informasjon på Telenors nettsider der det er aktuelt.

Avvik fra Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse punkt 1: Ingen.

2. Virksomhet

Virksomhetsdefinisjon

Telenors virksomhet er nedfelt i vedtektene for Telenor ASA (punkt 3): «Selskapets virksomhet er å drive telekommunikasjonsvirksomhet og annen virksomhet som har sammenheng med dette. Virksomheten kan utøves av selskapet selv, av datterselskaper eller gjennom deltakelse i andre selskaper eller i samarbeid med andre.»

Mål og strategier

Telenors styre har etablert klare mål og strategiske ambisjoner styrt etter formålet: «Connecting you to what matters most. Empowering societies.» Kundene ønsker hjelp til å velge riktig type tilbud tilpasset sine bruksmønstre og for å forstå valgmulighetene sine bedre. Kundene vil at ting skal være lett, de ønsker å kunne stole på oss og vite at informasjonen deres er sikker hos oss, og at de får hjelp når de trenger det. Det er dette som betyr mest for kundene våre i dag, og det er drivkraften bak strategien vår.

Mer informasjon om strategi finner du i styrets årsberetning under overskriften «Telenor Groups strategiske handlingsplan» på side 9.

Telenor oppdaterer markedet gjennom investorpresentasjoner, pressemeldinger og annen informasjon som gjøres tilgjengelig på Telenors nettsider: www.telenor.com/no/investorer.

Telenors rammeverk for eierskap og selskapsledelse

Telenors prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse utgjør rammeverket for drift og styring av Telenor-konsernets virksomhet. Det er styrets ansvar å sikre at Telenor etterlever allment aksepterte prinsipper for effektiv kontroll av selskapets virksomhet, samt angi de nødvendige retningslinjene for forvaltningen og ledelsen av selskapet. Videre skal styret overholde de samme standardene i sitt eget arbeid og i egne beslutningsprosesser. Styret skal også sikre at Telenor ivaretar sitt omdømme overfor eiere, ansatte, kunder, omverdenen og finansmarkedet på en hensiktsmessig måte.

God eierstyring og selskapsledelse i tråd med norske og internasjonale lover, samt allment aksepterte regler og retningslinjer, er avgjørende for virksomhetens integritet og for å sikre størst mulig verdiskapning over tid. Styret legger stor vekt på å implementere en høy etisk standard i alle deler av Telenor-konsernet, og dette fortsetter å være et viktig fokusområde for styret. Telenors Code of Conduct fremhever selskapets grunnverdier og etiske prinsipper, og utgjør et viktig fundament for eierstyring og selskapsledelse i konsernet ved å opprettholde en sunn bedriftskultur. Code of Conduct eies og godkjennes av styret og alle ansatte må signere den årlig. Et årlig oppdatert e-læringsprogram med dilemmatruening må fullføres før man kan skrive under på Code of Conduct. I 2019 fullførte 18.292 ansatte e-læringsprogrammet og signerte Code of Conduct, noe som utgjør 100 prosent av den aktive arbeidsstokken i Telenor.

Styret legger stor vekt på åpenhet og tillitsbasert samarbeid mellom parter og interessenter i Telenor-konsernet: eierne, bedriftsforsamlingen, styret og konsernledelsen, partnere, ansatte, kunder, leverandører, kreditorer, offentlige myndigheter og samfunnet generelt.

Telenor jobber kontinuerlig med å forbedre eierstyringen og å sørge for at policyer, opplæring og kontrollmekanismer er oppdaterte og tilstrekkelige for å sikre at hensynet til omverden blir tatt i betraktning ved Telenor-konsernets verdiskapning. Telenors prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse er gjenstand for jevnlig diskusjon og årlig vurdering av styret og styrets People and Governance Committee. «The Governance Work Programme» (GWP) er den årlige prosessen som skal oppdatere, utvikle og implementere og følge opp konsernets styringsdokumenter.

Telenor har organisert sin drift i tre ulike grupper, «Cluster», og hvert Cluster inkluderer flere forretningsenheter (bestående av ett eller flere datterselskaper). Telenor-konsernets styringsprinsipper beskriver de viktigste styringsorganene i Telenor ASA, samhandlingen mellom Telenor ASA og de ulike forretningsenhetene, samt sentrale globale prosesser som strategi, finansiell rapportering og gjennomgang av forretningsenhetene.

En robust styringsmodell krever både hensiktsmessig utforming og effektiv implementering. Telenor har vedtatt et rammeverk for eierstyring og selskapsledelse som omfatter Telenors forretningsetiske retningslinjer (Code of Conduct), konsernets styringsprinsipper og et sett med policyer, manualer og retningslinjer, prosesser og systemer for oppfølging og rapportering. Styringsdokumentene setter en standard som skal styre alle virksomhetsaktiviteter, uavhengig av hvor disse finner sted. Telenors styringsdokumenter er vedtatt og implementert i Telenor ASA og i alle datterselskaper direkte eller indirekte kontrollert av Telenor som definert i Telenors styringsprinsipper. Styringsprinsippene ble oppdatert og godkjent i desember 2019. Selskaper som er notert på børs skal følge de krav som gjelder for børsnoterte selskaper i den relevante jurisdiksjonen. I tilfeller av

motstrid mellom Telenors styringsdokumenter og lokale lover og regler, skal sistnevnte ha forrang.

Telenor er opptatt av å offentliggjøre resultatene av selskapets arbeid med sentrale problemstillinger knyttet til bærekraft i tråd med forventningene til selskapets interessenter. Telenor utgir en separat rapport om bærekraft på side 41-55 i tråd med kravene i regnskapsloven § 3-3c og EU-direktivet om offentliggjøring av ikke-finansielle opplysninger.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 2: ingen.

3. Selskapskapital og utbytte Aksjekapital

Telenors aksjekapital fremgår av punkt 4 i selskapets vedtekter. Selskapets aksjekapital ved utgangen av 2019 er 8.654.748.192 kroner fordelt på 1.442.458.032 aksjer, hvor pålydende er 6,00 kroner. På bakgrunn av tilbakekjøpsprogrammet for aksjer i Telenor i 2018 besluttet generalforsamlingen 7. mai 2019 å senke aksjekapitalen ved å kansellere egne tilbakekjøpte aksjer og å innløse aksjer staten holder, og å redusere annen egenkapital. Totalt ble 28.999.999 aksjer kansellert eller innløst.

Egenkapital

Telenor anser konsernets egenkapital for å være på et riktig nivå ut fra selskapets mål, strategi og risikoprofil. Telenors mål om å skape verdier for eierne innebærer at selskapet har kontinuerlig fokus på at egenkapitalen skal være tilpasset selskapets mål, strategi og risikoprofil.

Retningslinjer for utbytte

Styret har utarbeidet retningslinjer for utbytte som danner grunnlag for forslag til utbetaling av utbytte som fremmes for generalforsamlingen. Styret mener Telenor er best tjent med å legge opp til langsiktige og forutsigbare retningslinjer for utbytte. Dette er i tråd med målet om å gi aksjonærene en investerings-

avkastning som minst tilsvarer avkastningen på alternative investeringer med tilsvarende risikoprofil. Avkastningen skal komme i form av kontant utbytte og/eller tilbakekjøp av egne aksjer hvis det er aktuelt, samt økt aksjeverdi.

Telenors målsetting er å levere årlig vekst i ordinært utbytte per aksje. Telenor betaler halvårlige utbytter. I tillegg vil kjøp av egne aksjer og/eller ekstraordinært utbytte vurderes i enkelte tilfeller. Allmennaksjeloven åpner for at styret kan fastslå utbytteutbetalinger etter fullmakt fra generalforsamlingen. En slik fullmakt kan bare gis for perioden frem til neste ordinære generalforsamling, og utbyttet må bare fordeles på bakgrunn av selskapets siste godkjente årsregnskap.

Generalforsamlingen fatter vedtak om utbetaling av utbytte etter innstilling fra styret. Generalforsamlingen vedtok 7. mai 2019 et ordinært utbytte på 8,40 kroner per aksje, som tilsvarer en økning på 3,7 prosent per aksje gjennom fjoråret.

Styret i Telenor vil foreslå et utbytte på 8,70 kroner per aksje for regnskapsåret 2019 på den ordinære generalforsamlingen i mai 2020. Utbytte vil deles ut i to transjer på 4,40 kroner og 4,30 kroner per aksje, som betales ut i henholdsvis mai og oktober 2020. De to transjene vil ha separate eks. utbyttedato og eierregistreringsdato. Det foreslåtte utbyttet per aksje er 4 prosent høyere enn utbyttet per aksje som ble betalt ut i 2019.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 3: ingen.

4. Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

Én aksjeklasse med like rettigheter

Styret slutter seg til prinsippene om åpenhet og likebehandling av alle aksjonærer. Telenor har kun én aksjeklasse. I selskapets vedtekter er det ingen restriksjoner på stemmeretten. Alle aksjonærer har samme rettigheter.

Generalforsamlingen kan gi styret fullmakt til å kjøpe egne aksjer. Med slik fullmakt har styret tidligere stått fritt til å bestemme om og hvordan slikt tilbakekjøp av aksjer skal skje, innenfor rammen av gjeldende lovgivning, såfremt de generelle prinsippene om likebehandling av aksjonærene etterleves. På generalforsamlingen i 2019 ba Styret om og fikk fullmakt til å kjøpe tilbake opptil 43.000.000 av selskapets egne aksjer, tilsvarende rundt 3 prosent av utestående aksjer. 14. mai 2019 annonserte Telenor et tilbakekjøpsprogram basert på denne fullmakten. Innen utgangen av 2019 hadde Telenor kjøpt 19,8 millioner aksjer i programmet, noe som tilsvarer hele markedets andelen for tilbakekjøpet. Programmet styres av en tredjepart, som gjør kjøpsavgjørelsene uavhengige av og uten innflytelse fra Telenor.

Den norske stat som hovedaksjonær

Den norske stat er hovedaksjonær i Telenor, med en eierandel på 53,97 prosent av Telenors aksjer per 31. desember 2019. Eierskapet forvaltes av Nærings- og fiskeridepartementet. Den norske stat legger vekt på at delvis statseide selskaper skal etterleve prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse. Statens aktive eierskapsutøvelse er underlagt norsk selskapslovgivning og allment aksepterte prinsipper for utøvelse av god eierstyring og selskapsledelse. Dette innebærer at det er styret som er ansvarlig for å vurdere hvilke forventninger aksjonærer og andre har til selskapet, og for å oppnå de forretningsmessige målene styret mener er hensiktsmessige. Mer informasjon om forvaltningen av den norske statens eierinteresser og regjeringens eierskapspolitikk finnes på regjeringens nettsider: www.regjeringen.no/no/no/tema/naringsliv/statlig-eierskap/id1336.

Telenor ASA har inngått en avtale med Nærings- og fiskeridepartementet på vegne av den norske stat om tilbakekjøp av aksjer med det formål å kansellere

disse gjennom nedskrivning av aksjekapitalen for å opprettholde den norske stats eierinteresser. Se note 24, 33 og 36 til Telenor Groups finansregnskap for 2019 for mer informasjon.

Økning i aksjekapital

Telenor praktiserer prinsippet om at enhver beslutning om å fravike eksisterende aksjonærs fortrinnsrett til å tegne aksjer ved en økning i aksjekapitalen, bør begrunnes. Hvis styret vedtar å gjennomføre en kapitalforhøyelse og fravike fortrinnsretten til eksisterende aksjonærer på grunnlag av et mandat gitt til styret, skal begrunnelsen offentliggjøres i en børsmelding i forbindelse med økningen i aksjekapitalen.

Transaksjoner med nærstående parter

Som del av den ordinære virksomheten utfører Telenor regelmessige transaksjoner med selskaper Telenor har eierinteresser i. Slike transaksjoner utføres på vanlige forretningsmessige vilkår, jf. også Allmennaksjeselskapsloven § 3-8 og 3-9.

For vesentlige transaksjoner med nærstående parter, har Telenor en praksis med å innhente en uavhengig verdifastsettelse for å sikre overholdelse av armlengdeprinsippet. Transaksjoner med nærstående, herunder transaksjoner med tilknyttede selskaper, er redegjort for i note 33 til finansregnskapet for Telenor Group for 2019 i denne årsrapporten.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 4: ingen.

5. Aksjer og omsettelighet

Telenors aksjer er notert på Oslo Børs og er fritt omsettelige. Telenor har én aksjeklasse, og hver aksje gir én stemme på generalforsamlingen. Aksjene har ingen omsetningsbegrensninger i form av styresamtykke eller eierbegrensninger.

Vedtektene for Telenor ASA inneholder

ingen begrensninger for omsettelighet eller stemmerettigheter, og alle aksjer gir de samme rettighetene.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 5: ingen.

6. Generalforsamling

Øverste styringsorgan

Generalforsamlingen er selskapets øverste organ. Telenors vedtekter fastsettes av generalforsamlingen. Aksjonærenes interesser sikres primært gjennom Telenors ordinære generalforsamling. Generalforsamlingen er den sentrale møteplassen for aksjonærene og deres tillitsvalgte. I henhold til selskapets vedtekter skal generalforsamlingen holdes innen utgangen av juni hvert år.

Telenor oppfordrer så mange aksjonærer som mulig til å utøve sine rettigheter ved å delta på generalforsamlingen, og har som mål å sikre at generalforsamlingen blir en effektiv møteplass for aksjonærer og styret. For at aksjonærene skal kunne ta stilling til alle saker som skal behandles på generalforsamlingen, skal vedtak og underlagsinformasjon som sendes ut være tilstrekkelig utførlig. Alle aksjonærer har rett til å få sine spørsmål behandlet på generalforsamlingen. Spørsmål skal meldes skriftlig til styret minst syv dager innen fristen for utsending av innkallelse til generalforsamling, sammen med forslag til vedtak eller en forklaring på hvorfor spørsmålet skal settes på dagsordenen.

Aksjonærene er gitt muligheten til å stemme i hver enkelt sak på agendaen til generalforsamlingen herunder på enkeltkandidater nominert for valg til selskapsorganene.

Telenor ASAs generalforsamling for 2019 ble holdt 7. mai 2019. Forberedende og senere utarbeidede dokumenter, inkludert protokoll fra generalforsamlingen, er tilgjengelig på: www.telenor.com/investors/general-meeting.

Generalforsamlingen

I henhold til punkt 8 i selskapets vedtekter skal følgende saker behandles av generalforsamlingen:

- Godkjenning av årsregnskapet og årsberetning, herunder utdeling av utbytte
- Andre saker som etter lov eller vedtekter hører under generalforsamlingen

I henhold til allmennaksjeloven § 5-6 skal generalforsamlingen også behandle styrets erklæring vedrørende fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte etter § 6-16a. En rådgivende avstemning skal holdes på generalforsamlingen om styrets retningslinjer for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Retningslinjer for ordninger som nevnes i § 6-16a første ledd nr. 3, skal godkjennes av generalforsamlingen og er bindende for styret. For øvrig er retningslinjene veiledende.

Mer informasjon om styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte finner du i kapittel 11 og 12 under.

I henhold til allmennaksjeloven § 5-6 (4) skal generalforsamlingen behandle redegjørelsen for eierstyring og selskapsledelse som gis i henhold til § 3-3b i regnskapsloven. Følgende ble notert i protokollen for generalforsamlingen 7. mai 2019:

«Styrets redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse ble behandlet av generalforsamlingen. Det var ingen innvendinger til redegjørelsen.»

Se protokollen fra generalforsamlingen på: www.telenor.com/wp-content/uploads/2019/04/Minutes-AGM-2019.pdf.

Ekstraordinær generalforsamling

Styret, bedriftsforsamlingen eller lederen av bedriftsforsamlingen kan innkalle til

ekstraordinær generalforsamling. Styret kan innkalle til ekstraordinær generalforsamling for å diskutere en bestemt sak hvis revisor eller aksjonærer, som sammen representerer minst en tyvendedel av aksjekapitalen, fremsetter kravet skriftlig. Styret skal påse at generalforsamlingen holdes innen én måned etter at kravet er fremsatt.

Varsel om innkalling til generalforsamling

Varsel om innkalling til generalforsamling skal sendes ikke senere enn 21 dager før møtet finner sted.

Det følger av punkt 8 i Telenors vedtekter at dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen, herunder dokumenter som i henhold til lov skal inntas eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen, ikke trenger å sendes til aksjonærene dersom dokumentene er tilgjengelige på Telenors nettsider. En aksjonær kan likevel kreve å få tilsendt slike dokumenter.

Deltakelse på generalforsamlingen

I henhold til allmennaksjeloven § 5-12 første ledd og Telenors vedtekter punkt 8 første ledd skal generalforsamlingen ledes av lederen av bedriftsforsamlingen. Styreleder og konsernsjef skal også delta på generalforsamlingen. Videre deltar Telenors revisor. I tillegg skal representantene for nominasjonskomiteen delta på generalforsamlingen for å presentere sine anbefalinger og svare på eventuelle spørsmål.

Aksjonærer som vil møte på generalforsamlingen, må etter styrets nærmere beslutning melde dette til selskapet senest tre dager før generalforsamlingen skal holdes, slik det er fastsatt i Telenors vedtekter punkt 8 andre ledd.

Aksjonærer som ikke kan delta, kan avgi stemme via fullmektig. Personen som skal opptre som fullmektig, må levere en skriftlig og datert fullmakt. Dersom fullmakten presenteres i elektronisk form, skal en sikker metode anvendes for

å verifisere avsenderen. Fullmakten skal anses som gyldig bare for den kommende generalforsamlingen med mindre annet tydelig fremkommer. Aksjonæren kan når som helst trekke tilbake fullmakten.

Skriftlig stemmegivning før generalforsamlingen

Aksjonærene kan avgi skriftlig stemme, herunder ved bruk av elektronisk kommunikasjon, i en periode før generalforsamlingen. Aksjonærene kan stemme i hvert enkelt sak på agendaen. Styret kan fastsette nærmere retningslinjer for slik forhåndsstemming. Retningslinjene skal fremgå av innkallingen til generalforsamlingen, se punkt 8 sjette ledd i vedtektene.

Protokoll fra generalforsamlingen

Protokoller fra ordinære og ekstraordinære generalforsamlinger samt avstemningsresultater, oppmøte og forberedende dokumenter gjøres tilgjengelig på Telenors nettsider: www.telenor.com/about-us/corporate-governance/about-the-general-meeting.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 6: Anbefalingen fra NUES sier at alle styremedlemmene skal være tilstede ved generalforsamlingen. Telenor har ikke ansett det nødvendig å kreve at alle styremedlemmene er tilstede. Styreleder, leder for nominasjonskomiteen, leder for bedriftsforsamlingen, konsernsjefen, samt andre relevante i ledelsen er imidlertid alltid tilstede ved generalforsamlingen.

7. Nominasjonskomiteen Opprettelse og sammensetning

Ordningen med nominasjonskomite er ikke lovregulert, men er anbefalt i anbefalingen fra NUES. Telenor ASAs nominasjonskomite er etablert i henhold til vedtektenes punkt 9.

Telenors nominasjonskomite avgir innstilling til valg av aksjonærvalgte medlemmer til bedriftsforsamlingen og styret, samt til nominasjonskomiteen.

Bedriftsforsamlingen velger styremedlemmer, og generalforsamlingen velger medlemmene av bedriftsforsamlingen.

Nominasjonskomiteens sammensetning er regulert i punkt 9 i selskapets vedtekter. Ved utnevning av medlemmer til nominasjonskomiteen skal det tas hensyn til aksjonærfellesskapets interesser.

MEDLEMMER AV NOMINASJONSKOMITEEN VED UTGANGEN AV 2019

Bjørn Erik Næss

Leder

Valgt av bedriftsforsamlingen: 7. mai 2019

Lars Tronsgaard

Medlem

Valgt av bedriftsforsamlingen: 2. mai 2018

Jan Tore Føsum

Medlem

Valgt av generalforsamlingen: 7. mai 2019

Marianne Bergmann Røren

Medlem

Valgt av generalforsamlingen: 7. mai 2019

Komiteen består av fire medlemmer som skal være aksjeeiere eller representanter for aksjeeiere, og som skal være uavhengig av styret og selskapets ledelse. Medlemmene av nominasjonskomiteen velges for en periode på to år. Generalforsamlingen skal velge medlemmene – imidlertid skal lederen av bedriftsforsamlingen velges som leder av nominasjonskomiteen. Av de andre tre medlemmene skal ett være aksjonærvalgt medlem eller varamedlem av bedriftsforsamlingen. Generalforsamlingen fastsetter godtgjørelse for medlemmene av nominasjonskomiteen.

Medlemmene av nominasjonskomiteen velges for en periode på to år. Generalforsamlingen skal velge

medlemmene – imidlertid skal lederen av bedriftsforsamlingen velges som leder av nominasjonskomiteen. Av de andre tre medlemmene skal ett være aksjonærvalgt medlem eller varamedlem av bedriftsforsamlingen. Generalforsamlingen fastsetter godtgjørelse for medlemmene av nominasjonskomiteen.

Nominasjonskomiteens arbeid

Det følger av vedtektenes punkt 9 at nominasjonskomiteens oppgaver er å avgi innstilling til:

- generalforsamlingen om valg av aksjonærvalgte medlemmer og varamedlemmer til bedriftsforsamlingen, samt honorar til medlemmer av bedriftsforsamlingen;
- generalforsamlingen om valg av medlemmer til nominasjonskomiteen, samt honorar til disse;
- bedriftsforsamlingen om valg av aksjonærvalgte medlemmer og varamedlemmer til styret, og honorar til medlemmer av styret; og
- bedriftsforsamlingen om valg av leder og nestleder i bedriftsforsamlingen.

Nominasjonskomiteen har kontakt med aksjonærer, styret og ledende ansatte, og dersom det er aktuelt, med medlemmer av bedriftsforsamlingen, som del av arbeidet med å foreslå sammensetningen av styret, bedriftsforsamlingen og nominasjonskomiteen. Nominasjonskomiteen rådfører seg med relevante aksjonærer vedrørende forslag til kandidater og tar gjerne imot forslag til kandidater. Mer informasjon om medlemmene av nominasjonskomiteen og hvordan sende inn forslag, finner du på www.telenor.com/en/about-us/corporate-governance/nomination-committee.

Nominasjonskomiteen gjennomgår styrets årlige egenevaluering. I sin innstilling legger nominasjonskomiteen vekt på styrets samlede kompetanse.

Generalforsamlingen har vedtatt

instrukser for nominasjonskomiteen. Nominasjonskomiteen hadde 23 møter i 2019. Gjennomsnittlig møtedeltakelse for nominasjonskomiteen var 98,9 prosent gjennom året.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 7: ingen.

8. Bedriftsforsamlingen og styret: sammensetning og uavhengighet

Telenor har en bedriftsforsamling og et styre, som er pålagt etter norsk lov. Bedriftsforsamlingen er et norsk organ regulert av allmennaksjeloven § 6-35 til 6-40 og Telenors vedtekter punkt 7. Bedriftsforsamlingen har vedtatt instruksjer for bedriftsforsamlingen.

Bedriftsforsamlingens sammensetning

Bedriftsforsamlingens sammensetning velges med sikte på å ivareta en bred representasjon av Telenors aksjonærer.

Bedriftsforsamlingen består av 15 medlemmer. Medlemmene og varamedlemmene velges for en periode på to år. Generalforsamlingen velger ti medlemmer og tre varamedlemmer for disse. Fem medlemmer og to observatører, med varamedlemmer, velges av og blant de ansatte i henhold til reglene i forskrifter til allmennaksjeloven som gjelder ansattes rett til representasjon i styret, i bedriftsforsamlingen med videre.

Grunnet hensynet til bedriftsforsamlingens uavhengighet kan ikke styremedlemmer eller konsernsjefen være medlem av bedriftsforsamlingen (jf. allmennaksjeloven § 6-36).

Instruksene for bedriftsforsamlingen fastsetter at styrelederen og konsernsjefen til vanlig som delta på møtene i bedriftsforsamlingen. Bedriftsforsamlingen skal ha minst tre ordinære møter i året, og den hadde tre møter i 2019. Styreleder og konsernsjef deltok på alle tre møtene. Gjennomsnittlig deltakelse blant medlemmene av bedriftsforsamlingen var 82,2 prosent i

2019. Varamedlemmer har deltatt når aksjonærvalgte medlemmer eller ansattvalgte medlemmer ikke har hatt anledning til å delta.

Mer informasjon om medlemmene av bedriftsforsamlingen publiseres her: www.telenor.com/about-us/corporate-governance/corporate-assembly.

Bedriftsforsamlingens arbeid

Bedriftsforsamlingen er primært et tilsynsorgan, som fører tilsyn med styrets og konsernsjefens forvaltning av selskapet. Bedriftsforsamlingen tar også avgjørelser innen avgrensede, men viktige områder. En viktig oppgave for bedriftsforsamlingen er å velge styremedlemmer og styreleder. Generalforsamlingen kan ikke påvirke, endre eller oppheve bedriftsforsamlingens vedtak vedrørende valg av styre og styreleder.

For å utøve tilsynsfunksjonen kan de som deltar på bedriftsforsamlingens møter som medlemmer eller observatører foreslå at bestemte saker tas opp til diskusjon, og kreve informasjon om Telenors virksomhet i den utstrekning de finner nødvendig. Bedriftsforsamlingen kan også iverksette granskninger selv eller gjennom et utvalg.

Bedriftsforsamlingen skal avgi en uttalelse til generalforsamlingen om hvorvidt styrets forslag til resultatregnskap og balanseregnskap og Telenors konsoliderte resultatregnskap og balanseregnskap skal godkjennes, og om hvorvidt Styrets forslag til disponering av overskudd eller dekning av tap skal godkjennes.

Etter forslag fra styret kan bedriftsforsamlingen vedta uttalelser om saker som gjelder investeringer som er betydelige for selskapets ressurser, samt om saker som gjelder rasjonalisering eller effektivisering eller endring av operasjoner som vil medføre store endringer i eller reorganisering av arbeidsstyrken.

Bedriftsforsamlingen kan vedta anbefalinger til styret eller ledelsen i alle saker. Bedriftsforsamlingen fastsetter styrets godtgjørelse.

Andre bestemte oppgaver for bedriftsforsamlingen fremgår av allmennaksjeloven. Bedriftsforsamlingen kan ikke tildeles ytterligere oppgaver med mindre det er lovpålagt.

Styrets sammensetning

Det følger av Telenor ASAs vedtekter at selskapets styre skal bestå av minst fem og maksimalt tretten medlemmer. Styrets medlemmer velges for en periode på to år om gangen. Den 31. desember 2019 besto styret av ni styremedlemmer, hvorav tre var ansattvalgte medlemmer, som er påkrevd etter norsk selskapslovgivning.

I 2019 gjenvalgte bedriftsforsamlingen styrelederen og fire av de aksjonærvalgte medlemmene. Tre nye ansattvalgte medlemmer ble valgt inn i styret. Ett aksjonærvalgt styremedlem gikk av i august 2019.

Kompetanse og uavhengighet

Styret har en variert sammensetning og kompetanse tilpasset selskapets behov. Informasjon om styremedlemmenes bakgrunn, utdanning og andre styreverv er tilgjengelig på: www.telenor.com/about-us/corporate-governance/board-of-directors.

Med unntak av ansattrepresentantene er ingen av styremedlemmene ansatt i, eller har utført arbeid for Telenor. I Norge velges ledende ansatte normalt ikke inn i styret («two-tier»-system). Ledelsen er ikke representert i styret, og alle aksjeeierrepresentanter i styret er uavhengige.

I tillegg til at styret må inneha den nødvendige kompetanse, må styret også ha kapasitet til å utføre sine oppgaver. Arbeidsmengden knyttet til det å være medlem av et styre kan variere fra selskap til selskap, og det er derfor ikke

satt en absolutt grense for antall styreverv en person kan ha.

Aksjer

Medlemmene av styret oppfordres til å eie aksjer i selskapet. Detaljer om antall aksjer som eies av styremedlemmene, finnes på: www.telenor.com/about-us/corporate-governance/board-of-directors og i kapittel 12 på side 28.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 8: ingen.

9. Styrets, konsernsjefen og konsernledelsens arbeid

Styrets rolle og ansvarsområder

Forvaltningen av Telenor-konsernet hører under styret. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten og føre tilsyn med den daglige ledelsen og selskapets virksomhet for øvrig. Styret fatter vedtak og gir i visse saker fullmakt til å fatte vedtak i spørsmål som, på grunn av virksomhetens art, er av uvanlig art eller av stor betydning for selskapet.

Styret utarbeider planer og økonomiske rammer og mål for Telenors virksomhet. Styret holder seg orientert om selskapets finansielle stilling og påser at virksomhet, regnskap og kapitalforvaltning er underlagt tilstrekkelig kontroll. Styret påser at Telenor har god internkontroll i tråd med gjeldende lover og regler. Styret iverksetter de undersøkelser det finner nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver. Styret skal iverksette slike undersøkelser dersom dette kreves av ett eller flere av styremedlemmene.

Styret fastsetter hvert år en plan for sitt arbeid, med særlig vekt på mål, strategi og gjennomføring. Styret skal, i den grad det er nødvendig, godkjenne strategier, forretningsplaner og løpende prognoser for virksomheten i selskapet og datterselskaper. Telenors strategi er beskrevet i punkt 2 i denne redegjørelsen for eierstyring og selskapsledelse og mer detaljert i styrerapporten på side 16. Mer informasjon om Telenor Groups strategi

er tilgjengelig på www.telenor.com/about-us/our-strategy.

Styret understreker betydningen av å ha innsikt i relevante operasjonelle, teknologiske, regulatoriske og markedsmessige utviklingstrekk. I mai 2019 besøkte styret Telenors operasjoner i Thailand og Bangladesh.

Styret fastsetter instruksjoner for sitt eget og konsernsjefens arbeid, med særlig vekt på en tydelig intern ansvars- og oppgavefordeling. Styret evaluerer årlig styrets instruksjoner og instruksene for konsernsjefen. Det ble ikke vedtatt noen endringer i instruksene i 2019.

Reglene i Telenors Code of Conduct om lojalitet, habilitet og interessekonflikter gjelder for alle styremedlemmer, ledere og andre ansatte i Telenor, samt andre som opptre på vegne av Telenor.

I styreinstruksen for Telenor ASAs styre heter det at styremedlemmer ikke skal ta del i behandlingen av eller ta avgjørelser i saker som har en slik betydning for dem eller deres nærstående at de må anses for å ha en særlig personlig eller økonomisk interesse knyttet til saken. Det samme gjelder for konsernsjefen, jf. allmennaksjeloven § 6-27. Verken styremedlemmene eller konsernsjefen kan under noen omstendighet ta del i behandlingen av saker som gjelder lån eller annen kreditt til dem selv eller sikkerhet for egen gjeld. I tilfeller der styret skal behandle en sak av vesentlig art der styrelederen er eller har vært aktivt involvert i (for eksempel forhandlinger om fusjon, oppkjøp osv.), skal styrets nestleder, eller i vedkommendes fravær, en person utnevnt av flertallet av styremedlemmene, fungere som leder i behandlingen av den aktuelle saken. For å øke bevisstheten rundt interessekonflikter blant styremedlemmer, har styret innført nye prosedyrer i 2018 om å regelmessig diskutere styremedlemmers øvrige engasjementer og bierverv, samt hvordan disse kan påvirke utøvelsen av styrevervet.

Styremøter i 2019

Informasjon om de ulike styremedlemmenes møtedeltakelse fremgår av protokollen fra hvert styremøte. Styreprotokollene sendes til utvalgte medlemmer av ledelsen, lederen for Group Internal Audit and Investigations og Telenors eksterne revisor.

Styret skal normalt avholde åtte ordinære styremøter i løpet av et kalenderår. Minstekravet er fire møter. De enkelte styremedlemmene og konsernsjefen kan til enhver tid be om at det holdes et styremøte for diskusjon av konkrete saker. Hvis et styremedlem ikke har anledning til å delta på et styremøte, skal styrets sekretær umiddelbart varsles om dette og deretter kalle inn varamedlemmer når det er aktuelt. Varamedlemmer er valgt for ansattrepresentanter, men ikke for styremedlemmene valgt av aksjeeierne. Styremedlemmer som ikke har anledning til å delta på et styremøte, mottar de saksforberedende dokumentene før møtet.

Styret er vedtaksdyktig hvis over halvparten av medlemmene er til stede eller deltar i behandlingen av den aktuelle saken. Styret kan imidlertid ikke fatte et vedtak uten at alle styremedlemmer har fått mulighet, så langt det lar seg gjøre, til å delta i behandlingen av den aktuelle saken. Når styrelederen finner det hensiktsmessig, kan styremedlemmer delta på et styremøte via telefon, videokonferanse eller på andre måter. Årsregnskapet og årsrapporten samt godtgjørelsen til konsernsjefen og andre medlemmer av konsernledelsen (hvis de er utnevnt av styret) blir behandlet i et møte.

Styret hadde ti styremøter i 2019. Gjennomsnittlig møtedeltakelse for hele året var 94,4 prosent.

Styrets egnevaluering

Styret vurderer systematisk styrets arbeid, aktiviteter og kompetanse

gjennom en årlig egenevaluering. I egenevalueringen og behandlingen av denne benyttes eksterne ressurser, i tråd med det som er anbefalt i NUES anbefaling. Styrets egenevaluering for 2019 ble behandlet i et styremøte 11. desember 2019.

Styrekomiteer

Styret har opprettet fire komiteer som alle er forberedende arbeidskomiteer for styret: People and Governance Committee, Sustainability and Compliance Committee, Risk and Audit Committee og Innovation and Technology Committee.

Komiteene har ingen selvstendig beslutningsmyndighet, dersom ikke dette særskilt delegeres av styret for den enkelte sak. Komiteenes rolle er å forberede saker som skal forelegges styret for informasjon eller beslutning. Styret treffer alle sine beslutninger i styremøter. Styret evaluerer komitéinstruksene hvert år, og 19. juni 2019 vedtok styret reviderte instruksjoner for hver komité. Komiteene rapporterer til styret basert på oppgavebeskrivelsene i instruksene. Hvert styremedlem har tilgang til alle arbeidsdokumenter, inkludert protokoller, fra komitémøter.

Risk and Audit Committee

Ved utgangen av 2019 bestod Risk and Audit Committee av følgende styremedlemmer: Jon Erik Reinhardsen (leder av komiteen), Jørgen Kildahl, Jacob Aqraou og Anita Helen Steine (ansattrepresentant). Komiteen hadde sju møter i 2019, og deltakelsen var 96 prosent.

Risk and Audit Committee er en forberedende arbeidskomite og bistår styret med oppgaver knyttet til finansiell rapportering, internkontroll og saker relatert til ekstern- og internrevisjon, samt risikostyring og risikorammeverk. Komiteen er opprettet i samsvar med kravene til revisjonsutvalg i allmennaksjeloven.

People and Governance Committee

Ved utgangen av 2019 bestod People and Governance Committee av følgende styremedlemmer: Gunn Wærsted (leder av komiteen), Jon Erik Reinhardsen, Sally Davis og Esben Smistad (ansattrepresentant). Komiteen hadde seks møter i 2019, og deltakelsen var 100 prosent. Konsernsjefen, visekonsernsjefen og HR-direktøren deltar på alle møter.

People and Governance Committee er en forberedende arbeidskomite for styret i Telenor ASA, og bistår styret med oppgaver knyttet til selskapsstyring, godtgjørelse, ledelse og kulturutvikling. Komiteen bistår også styret i suksjonsplanlegging.

Sustainability and Compliance Committee

Ved utgangen av 2019 bestod Sustainability and Compliance Committee av følgende styremedlemmer: Sally Davis (leder av komiteen), Gunn Wærsted, Jørgen Kildahl og Anita Helen Steine (ansattrepresentant). Komiteen hadde fem møter i 2019, og deltakelsen var 100 prosent.

Komiteen er en forberedende arbeidskomite som bistår styret i å overholde pliktene sine med hensyn til bærekrafts- og compliancesaker. I utføringen av arbeidet følger komiteen internasjonale konvensjoner og standarder, Telenors Code of Conduct, samt relevante konsernpolicyer og -manualer. Komiteen bistår også styret med oppgaver knyttet til klima og miljø, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og antikorrupsjon.

I 2019 fokuserte komiteen særlig på compliance, personvern, helse, sikkerhet og personalsikkerhet, menneskerettigheter, samt identifisering av risikoområder for videre oppfølging.

Innovation and Technology Committee

Ved utgangen av 2019 bestod Innovation and Technology Committee av følgende

styremedlemmer: Jacob Aqraou (leder av komiteen), Grethe Viksaas og Jan Otto Eriksen (ansattrepresentant). Komiteen hadde fem møter i 2019, og deltakelsen var 89 prosent.

Innovation and Technology Committee er en forberedende arbeidskomite for styret og bistår styret med oppgaver knyttet til innovasjon og teknologisk utvikling. Dette inkluderer nøye oppfølging av den generelle fremgangen i Telenors digitale transformasjon, i tillegg til å følge trender og teknologiske utviklinger som har innvirkning på Telenor. Videre følger komiteen opp utforming og gjennomføring av Telenors sikkerhetsstrategi, sikkerhetsstyring og operasjonell status, med vekt på cybersikkerhet som en topprisiko i virksomheten.

I 2019 har komiteen jobbet med temaer som teknologitrender, 5G, tingenes internett (IoT), innebygd SIM (eSim), utstyr, innovasjonsinvesteringer og -effekter, analysekapasitet, opplegg for digital teknologi, og cybersikkerhet.

Konsernsjefen

Konsernsjefen har ansvar for den daglige ledelsen av virksomheten i Telenor ASA og i Telenor-konsernet, og skal sørge for at selskapet og konsernet organiseres, drives og utvikles i henhold til relevante lover, selskapets vedtekter og vedtak fattet av styret, bedriftsforsamlingen og generalforsamlingen.

Styret utnevner konsernsjefen og fastsetter ansettelsesvilkår for han/henne basert på anbefalinger fra People and Governance Committee.

Styret har vedtatt instruks for konsernsjefen som dekker blant annet forvaltningen av Telenor-konsernet, finansiell rapportering og forvaltningen av eierinteresser, Telenor ASAs styring av datterselskaper og andre selskaper i Telenor-konsernet, konsernsjefens fullmakter, forslag fra konsernsjefen til styret om vedtak, samt konsernsjefens ansvar for å rapportere til styret.

Konsernledelsen (GEM)

Konsernledelsen i Telenor ASA er et rådgivende organ for Telenor ASAs konsernsjef. Konsernledelsen består av konserndirektører (EVP) for globale enheter, støttefunksjoner og clustere og andre konserndirektørstillinger. GEM-medlemmene rapporterer til konsernsjefen.

Forholdet mellom Telenor ASA og datterselskaper

Styrene i hvert av datterselskapene i Telenor-konsernet er pålagt å informere styret i Telenor ASA om saker som er nødvendige for å evaluere Telenor-konsernets stilling og resultatene av konsernets virksomhet.

Telenor ASA varsler styrene i datterselskapene om saker som kan ha betydning for hele Telenor-konsernet. I tillegg skal styret i det enkelte datterselskap varsles om beslutninger som kan ha betydning for datterselskapet før beslutningen tas.

Som et ledd i implementeringen av god og effektiv eierstyring og selskapsledelse i Telenors datterselskaper, skal styrene i alle datterselskaper som direkte eller indirekte kontrolleres av Telenor ASA vedta og utøve tilsyn av etterlevelsen av Telenors styringsprinsipper og rammeverk for eierstyring og selskapsledelse.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 9: ingen.

10. Risikostyring og internkontroll

Styrets ansvar og mål for risikostyring
Risikostyring og internkontroll prioriteres høyt hos Telenor. Etablering av risikostyring, tilordning av risikoeierskap og implementering av risikorespons gjennom hele organisasjonen står sentralt. Konsernets styringsprinsipper fastsetter grunnleggende prinsipper for risikostyring og internkontroll. Strategiske, finansielle, operasjonelle, regulatoriske og juridiske risikoer av betydning skal tas i betraktning.

Målet med risikostyringen i Telenor er å oppnå konkurransedyktig avkastning fra de ulike forretningsaktivitetene med akseptable risikonivåer i tråd med selskapets visjon, verdier og Code of Conduct. Risikostyringen er integrert i Telenor-konsernets årlige prosess for strategiplanlegging. Sentrale risikoområder som fremlegges av de ulike forretningsenhetene, følges opp gjennom konsernets prosess for evaluering av virksomhetene. Forretningsenhetenes årlige strategiplan inneholder en strategisk risikomatrix som er utarbeidet basert på en grundig risikovurderingsprosess.

Group Enterprise Risk Management sammenstiller risikovurderingene fra forretningsenhetene, analyserer andre vesentlige risikofaktorer i Telenorkonsernet og presenterer Telenors risikobilde og risikoprosesser for Telenors konsernledelse, Risk and Audit Committee og til slutt for styret. Minst én gang i året gjennomgår styret Telenor-konsernets risikobildet i møte. Hver enkelt forretningsenhet er ansvarlig for å oppdatere sin risikovurdering regelmessig. Forretningsenhetene gir en kvartalsvis oppdatering av risikobildet, og rapporterer også om eventuelle nye risikoer, samt status for risiko-begrensende tiltak. Forretningenhetene er pålagt å knytte risikostyringsprosessene tett opptil eksisterende lokale forretnings- og styringsprosesser. Alle ledere må ta ansvar for risikostyring innenfor sine ansvarsområder og sikre at risikostyring er integrert i de daglige forretningsprosessene.

Styrets ansvar og mål for internkontroll

Telenor har sterkt fokus på internkontroll av finansiell rapportering (ICFR) og har etablert en prosess som skal sikre at tilstrekkelige internkontroll-relaterte aktiviteter implementeres i Telenors globale virksomheter av økonomisk betydning. Konsernets styringsprinsipper fastsetter nøkkelkrav og -forventninger til ICFR-programmet som skal implementeres i disse forretnings-

enhetene. Risk and Audit Committee har delegert koordinerings- og oppfølgingsansvaret for ICFR-programmet til Group Finance. Ansvaret for implementeringen av prosessen i de økonomisk viktige forretningsenhetene ligger hos den lokale ledelsen. Disse forretningsenhetene utarbeider kvartalsvise og årlige ICFR- statusrapporter til Group Finance.

To ganger i året evaluerer ledelsen virkningen av ICFR-programmet. Evalueringen omfatter å kartlegge og vurdere vesentlige risikoer ved finansiell rapportering og å sikre at relevante kontroller for å håndtere disse risikoene blir implementert, utført og testet med en viss hyppighet gjennom året. Om kontrolltiltakene ikke fungerer effektivt, evaluerer ledelsen den økonomiske eksponeringen og dennes mulige konsekvenser for finansregnskapet. Det utføres regelmessige gjennomganger for å kartlegge de mest relevante risikoene for finansiell rapportering og for å forbedre Telenors beste praksis for ICFR. Gjennomgangene sikrer også at de identifiserte risikoene til enhver tid dekkes av tilstrekkelige kontroller.

Telenor fokuserer på å forbedre risikostyringsprosessen løpende. Formålet er å forbedre vurdering, oppfølging og rapportering av risikoer ved å knytte risikoer til relevante retningslinjer og målsettinger og å styrke kontroll og oppfølging.

Mer informasjon om risikostyring er beskrevet i styrets beretning i denne årsrapporten for 2019.

Regnskapsstandarder

Telenor utarbeider sitt konsernregnskap i henhold til internasjonale regnskapsstandarder (International Financial Reporting Standards «IFRS»), som er godkjent av EU. Konsernregnskapet skal gi et korrekt bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat.

Telenor ASA er et holdingselskap som omfatter konsernledelsen, konsern-funksjoner, forskning, utvikling og Group Treasury. Telenor ASAs regnskap er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven § 3-9 og forskrifter vedrørende forenklet anvendelse av IFRS, utstedt av Finansdepartementet 21. januar 2008. Standarder for finansiell rapportering og regnskapsprinsipper er nærmere beskrevet i noter til regnskapet i denne årsrapporten for 2019.

Disclosure Committee

Komiteen støtter selskapets arbeid med å oppfylle kravene til ekstern finansiell rapportering. Komiteen gjennomgår Telenor-konsernets kvartals- og årsrapporter og sikrer at kravene til ekstern rapportering blir overholdt. Komiteen ledes av finansdirektøren og består i tillegg av juridisk direktør, leder av Investor Relations, Group Controller, leder av Group Accounting og leder av Group Communications. Komiteens medlemmer møtes i forbindelse med behandling av kvartalsregnskapene og årsrapporten.

Group Compliance Officer og compliance-funksjonen

Konsernets compliance-funksjon i Telenor er ansvarlig for å

- forvaltning av Code of Conduct på vegne av styret
- håndtering av compliance-saker
- forvaltning av antikorrupsjonspolicyen og business partner risk management policyen og privacy (personven) policyen
- utforming og implementering av et ledelses system for compliance (Compliance Management System)
- ledelse av Governance Work Programme (GWP)

Group Chief Compliance Officer leder compliance-nettverket på tvers av konsernet og støtter konsernsjefen og styret i arbeidet med å sikre at Telenors Code of Conduct setter en høy standard og at standardene implementeres og etterleves.

Compliance-direktøren rapporterer til konserndirektør for Corporate Affairs, tilrettelegger og fungerer som sekretær for konsernets compliance-komité og møter ved behov i styret i Telenor ASA og/eller relevante styrekomiteer. På samme måte rapporterer forretnings-enhetenes Head of Compliance direkte til forretningsenhetens lokale CEO. Forretningsenhetenes Head of Compliance rapporterer også regelmessig til det lokale styret vedrørende compliance-saker. For å sikre tilpasning av strategi, prioriteringer og implementering av compliance- og governance-relaterte saker, har forretningsenhetenes Head of Compliance funksjonell stiple rapporteringslinje til Group Chief Compliance Officer.

Konsernets internrevisjon og etterforskning (GIA&I)

Konsernets internrevisjon og etterforskning (GIA&I) er en sikrings-, rådgivnings- og etterforskningsenhet som er uavhengig av ledelsen. Lederen for GIA&I rapporterer funksjonelt til styret gjennom Risk and Audit Committee og administrativt til konsernsjefen.

Med en systematisk og strukturert metode for å evaluere og forbedre effektiviteten til konsernets prosesser for risikostyring, kontroll, rapportering og virksomhetsstyring tar internrevisjonen sikte på å hjelpe Telenor med å oppnå sine mål.

Etterforskningsenheten sikrer at interne undersøkelser blir gjennomført på en forutsigbar, konfidensiell, rettferdig og uavhengig måte for å avklare faktum, og for å avgjøre om det foreligger bevis for personlige forsømmelser eller brudd på Telenors styringsdokumenter og/eller lover og regler.

GIA&I er en global funksjon med myndighet til å utføre oppdrag i Telenor ASA og alle datterselskaper der Telenor ASA direkte eller indirekte eier mer enn 50 prosent av de stemmeberettigede

aksjene, eller der kontrollen eies og utøves av eller på vegne av Telenor ASA.

Konsernets investeringskomité (GIC)

Konsernets investeringskomite gir anbefalinger til konsernsjefen og andre godkjennende organer vedrørende investeringer og andre finansielle forpliktelser som faller innenfor de fullmakter som er fastsatt i konsernets autorisasjonsmatrise (Group Authority Matrix), eller som vurderes å være av særlig interesse eller av prinsipiell art. Konsernets investeringskomite ledes av finansdirektøren og består av medlemmer med relevant kompetanse.

Konsernets investeringskomite sikrer at det er enighet om beslutningsprosesser og strategisk innretning av forslag og at vurderinger og standarder for forretningsmuligheter og -risiko er hensiktsmessige og fullstendige. I tillegg utfører komiteen oppfølgende evalueringer og bidrar til økt kunnskapsdeling.

Group Treasury

For å sikre overordnet styring og kontroll med finansområdet har selskapet etablert Group Treasury som en sentral finansfunksjon. Group Treasury drives i henhold til mandatet som er nedfelt i Group Policy Treasury. Leder av Group Treasury rapporterer til finansdirektør.

Formålet med Group Policy Treasury er å redusere den finansielle risikoen i Telenorkonsernet og sikre effektiv styring og kontroll med finansielle virksomheter. Den gir også et overordnet rammeverk for håndteringen av finansielle risikofaktorer som likviditetsrisiko, motpartsrisiko, kredittrisiko, tredjepartskredittrisiko, valutarisiko og renterisiko. Videre fastsetter Group Policy Treasury hovedprinsippene for Group Treasury og forretningsenhetenes finansaktiviteter som kapitalstruktur, egenkapital og gjeldsfinansiering, likviditets- og arbeidskapitalstyring, bankrelasjoner, finansiell risikostyring, garantiutstedelser og krav til finansrapportering.

Value Agenda Meetings og finansiell evaluering

Value Agenda Meetings og møter om Telenors finansielle status utføres jevnlig. Value Agenda Meetings arrangeres vanligvis tre til fire ganger i året, og de ledes av konsernsjefen. Hovedformålet med Value Agenda Meetings er å diskutere viktige strategiske og operasjonelle og ikke-finansielle emner (som for eksempel HR, compliance og regulatoriske) mer i dybden og kartlegge tiltak som kreves for å nå fastsatte milepæler eller ambisjoner. En gang i året er gjennomgangen rettet mot langsiktige strategiske ambisjoner, som et ledd i strategiprosessen (Strategy Workshop).

Finansielle gjennomganger ledes av finansdirektøren og utføres hvert kvartal. Hovedformålet med den finansielle gjennomgangen er å evaluere forretningsenheterens økonomiske resultater, interne kontroll, utvikling av risiko og regulatoriske spørsmål samt prognosene for økonomiske resultater for de kommende kvartalene.

Telenors viktigste forretningsenheter evalueres jevnlig. Evalueringen ledes av finansdirektøren og øvrige relevante medlemmer av konsernledelsen. Formålet med gjennomgangene er å følge opp sentrale strategiske prioriteringer, finansielle og operasjonelle resultater i forhold til definerte mål, samt andre relevante emner med potensiell påvirkning på omdømme og strategi.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 10: ingen.

11. Godtgjørelse til styret og bedriftsforsamlingen

Styret

Bedriftsforsamlingen fastsetter godtgjørelsen for styret basert på en innstilling fra valgkomiteen. Styremedlemmer mottar et fast årlig styrehonorar samt tilleggshonorar for deltakelse i styrekomiteer. Det er fastsatt egen godtgjørelse for leder og nestleder i styret. Styremedlemmer mottar honorar for hvert møte de deltar på. De ansattvalgte medlemmene mottar samme godtgjørelse som de aksjonærvalgte medlemmene. Styremedlemmer som bor utenfor Norge, mottar en egen reisegodtgjørelse for hvert møte de fysisk deltar på¹⁾.

Godtgjørelser til styret er ikke knyttet til selskapets resultat. De aksjonærvalgte medlemmene i styret har ikke krav på godtgjørelse ved en eventuell fratredelse eller til andre typer godtgjørelser som pensjonsordning, bonus, overskuddsdeling eller opsjoner. Styremedlemmer mottar godtgjørelse i form av kontantytelser, ikke i aksjer eller andre verdier.

Styremedlemmer i komiteen People and Governance Committee og/eller Risk and Audit Committee, mottar et fast årlig honorar, mens medlemmer i Sustainability and Compliance Committee og/eller Technology and Innovation Committee mottar et honorar

for hvert møte de deltar på. Det er fastsatt ulike godtgjørelsesnivåer for lederen og medlemmene i de ulike komiteene.

Aksjonærvalgte styremedlemmer og/eller selskaper de er tilknyttet, påtar seg vanligvis ikke oppdrag for Telenor utover de oppgavene de har som styremedlemmer. Dersom de likevel gjør det, må hele styret informeres. Eventuell godtgjørelse for slike tilleggsoppdrag skal godkjennes av styret. I 2019 mottok ingen av styremedlemmene godtgjørelse fra andre Telenor Group-selskaper, bortsett fra de ansattvalgte styremedlemmene. De hadde heller ingen lån fra selskapet.

Den totale godtgjørelsen til styret i 2019 var på 5,5 million kroner, sammenlignet med 5,4 millioner i 2018. Se den egne tabellen for godtgjørelser til styremedlemmene, inkludert antallet aksjer som eies av styremedlemmer og varamedlemmer (for ansattvalgte styremedlemmer) per 31. desember 2019. Aksjebeholdning omfatter aksjer som eies av deres nærstående parter. Fastlønn og annen godtgjørelse til ansattvalgte styremedlemmer er ikke inkludert.

SAMLET KOMPENSASJON FOR STYRE OG KOMITÉ

Beløp i tusen kroner	2019	2018
Styremedlemmer (fast honorar og godtgjørelser)	4 160	4 022
Risk and Audit Committee	578	615
People and Governance Committee	381	327
Sustainability and Compliance Committee	173	169
Technology and Innovation Committee	230	267
Samlede honorarer for styretjenester til Telenor ASA i løpet av året	5 522	5 399

¹⁾ Fra 7. mai 2019 er de årlige styrehonorarene for leder, nestleder og direktører henholdsvis 691.000 kroner (2018: 668.000 kroner), 392.000 kroner (2018: 381.000 kroner) og 346.000 kroner (2018: 336.000 kroner). Reisegodtgjørelsen for styremedlemmer som bor utenfor Norge, er 23.000 kroner (2018: 11.000 kroner) for hvert fysiske fremmøte. Honoraret for varamedlemmer var 9 200 kroner (2018: 9.000 kroner) per møte. Det årlige honoraret for leder og medlemmer i Risk and Audit Committee er 206.000 kroner (2018: 200.000 kroner) og 133.000 kroner (2018: 130.000 kroner). Det årlige honoraret for leder og medlemmer i People and Governance Committee er 123.000 (2018: 120.000 kroner) og 92.000 kroner (2018: 90.000 kroner). Honorarene per møte for leder og medlemmer i Technology Committee er 15.000 kroner (2018: 14.600 kroner) og 14.400 kroner (2018: 14.000 kroner). Honorarene per møte for leder og medlemmer i Sustainability and Compliance Committee er 9 200 kroner (2018: 9.000 kroner) og 8.600 kroner (2018: 8 400 kroner).

GODTGJØRELSE TIL STYREMEDLEMMER

Beløp i tusen kroner	Samlet godtgjørelse 2019	Styre-godtgjørelse 2019	Komité-godtgjørelse 2019	Aksje-beholdning ¹⁾ 31.12.2019
Gunn Wærsted	848	683	165	12 000
Jørgen Kildahl	700	388	312	2 000
Grethe Viksaas	479	343	137	-
Jacob Aqraou	628	343	286	10 000
Jon Erik Reinhardsen	638	343	295	1 500
Sally Davis	640	343	297	-
Anita Helen Steine (from 7 May 2019)	323	231	92	674
Jan Otto Eriksen (from 7 May 2019)	274	231	43	5 729
Esben Smistad (from 7 May 2019)	277	231	46	-
Harald Stavn (until 7 May 2019)	185	112	73	-
Sabah Qayyum (until 7 May 2019)	140	112	28	-
Roger Rønning (until 7 May 2019)	129	112	17	-
René Richard Obermann (until 1 Aug 2019)	261	199	62	-

¹⁾ Aksjebeholdning er ikke inkludert for representanter som ikke lenger var medlemmer per 31. desember 2019.

Bedriftsforsamling

Godtgjørelse til bedriftsforsamlingen fastsettes av generalforsamlingen, på bakgrunn av anbefalinger fra valgkomiteen. Den samlede godtgjørelsen til medlemmene i bedriftsforsamling var 744.550 kroner i 2019, sammenlignet med 729.947 kroner i 2018. Medlemmene i bedriftsforsamlingen mottar fast årlig godtgjørelse, med unntak av vararepresentantene til ansattvalgte medlemmer, som mottar godtgjørelse for hvert møte de deltar på. Det er fastsatt egen godtgjørelse for leder, nestleder og medlemmer. Ansattvalgte medlemmer mottar samme godtgjørelse som aksjonærvalgte medlemmer¹⁾.

¹⁾ Fra 7. mai 2019 var de årlige honorarene for lederen, nestlederen og medlemmene i bedriftsforsamlingen på henholdsvis 106.000 kroner, 47.200 kroner og 38.800 kroner. Honoraret for vararepresentanter var 7.600 kroner per møte.

AKSJEBEHOLDNING FOR BEDRIFTSFORSAMLINGEN

Per 31. desember	2019 ¹⁾
Hege Ottesen	781
May Iren Arnøy	22
Magnhild Øvsthus Hanssen	3,121
Tom Westby	1,556
Swati Sharma	680
Rune Aamodt	186
Laila Fjelde Olsen	920
Pål Ligaard	228
Tord Overå	153
Marie Brun Svendsen	215
Olga Marie Lerflaten	149
Sune Jakobsson	3,580
Espen Egeberg Christiansen	1,293
Camilla Skarsjø Grimnes	47
Håkon Lønsethagen	1,065

¹⁾ Aksjebeholdning er ikke inkludert for representanter som ikke eide aksjer eller ikke lenger var medlemmer per 31. desember 2019.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 11:
ingen.

12. Godtgjørelse til konsernledelsen

Innledning fra styreleder

Belønningspolitikken støtter selskapets strategi og kultur gjennom å bidra til at Telenor er i stand til å tiltrekke, motivere og beholde de riktige menneskene for å skape langsiktig verdi for konsernet og interessenter.

Styrets uttalelse om godtgjørelse til ledende ansatte, som følger nedenfor, er i overensstemmelse med den norske allmennaksjeloven paragraf 6-16, gjeldende retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte og anbefalingen til norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES). Styret ønsker å presentere Telenor Group sin belønningspolitikk og belønningspraksis, på en tydelig, lett forståelig og utfyllende måte.

Ettersom Telenor opererer i flere markeder internasjonalt, må styret kontinuerlig takle nye utfordringer knyttet til godtgjørelse av ledende ansatte. Styret har gjennomgått belønningsstrukturen til ledende ansatte og konkludert med at den støtter selskapet i å gjennomføre forretningsstrategien, og at avvik fra gjeldende retningslinjer er forklart i henhold til god forretningsmessikk.

Fornebu, 27. mars 2020

Gunn Wærsted

Belønningspolitikk for 2020

Godtgjørelse til ledende ansatte skal bidra til at Telenor er i stand til å tiltrekke, motivere og beholde de rette menneskene for å skape langsiktige verdier i tråd med selskapets verdigrunnlag.

Forretningsstrategien er basert på selskapets formål – «Connecting you to what matters most. Empowering societies.» – og har tre hovedkomponenter:

- å levere vekst gjennom fokuserte kundetilbud som driver det vedvarende behovet for tilkobling og tilknyttede tjenester
- å fortsette å fornye kjernetjenestene og være en leder innen modernisering, fra hvordan konsernet drifter nettverkene våre, til hvordan kundekontakt utøves i forskjellige kanaler
- å forsterke det gode grunnlaget for ansvarlig forretningsdrift gjennom hvordan konsernet driver virksomheten og håndterer forretningsrisiko, hvordan kunde data behandles, og hvordan det gjennom rollen som en verdensborger arbeider for å oppnå klimamålene

Telenor Groups belønningspolitikk for ledende ansatte er ment å støtte den gjeldende forretningsstrategien og de kortsiktige og langsiktige prioriteringene til selskapet. I henhold til strategiprosessen for hele konsernet utvikler Telenor årlig en strategisk handlingsplan, samt en beskrivelse av de langsiktige strategiske utsiktene som legger føringer for selskapets retning i et femårsperspektiv. Som del av denne prosessen blir det utviklet prestasjonsmål for insentivordningene.

Belønningspolitikken bidrar til selskapets bærekraft ettersom ordningene er knyttet til finansielle og operasjonelle måloppnåelser og dermed varierer utbetalinger i henhold til selskapets overordnede resultater.

Telenor har en sterk kultur bygd på følgende verdier: Always explore. Create together. Keep promises. Be respectful. Disse verdiene skaper tydelige forventninger til ansattes atferd og hvordan man samarbeider på tvers av alle Telenor Groups markeder.

HVORDAN VI JOBBER

Always Explore

Vi tror at vekst kommer fra å lære hver dag. Vi er nysgjerrige og vi tør å utfordre, teste, gjøre feil og justere kursen når det trengs.

Keep promises

Vi mener tillit er avgjørende i alle våre relasjoner. Vi tar eierskap og er stolte over å levere med presisjon og integritet.

Create together

Vi tror at bedre løsninger skapes av team med mangfold. Derfor søker vi forskjellige perspektiver, deler, involverer og hjelper hverandre å lykkes.

Be respectful

Vi tror på menneskets unike evne til å forstå hva som betyr mest for folk. Vi møter alle og hverandre på like fot, vi lytter og viser at vi bryr oss.

BELØNNINGSELEMENTER

Element	Formål	Nivå / årlig opptjening	Resultatvurdering
Grunnlønn	Fungere som grunnlaget for konkurransedyktig, men ikke markedsledende, total godtgjørelse	Hoveddelen i belønningen, avspeiler rollens omfang, lederens erfaring og resultater levert i tråd med Telenors verdier	Vurderes årlig og justeres etter behov for å avspeile lederens relative lønn og resultater levert i tråd med Telenors verdier
Kortsiktig insentiv (STI)	Sette tydelig retning, og motivere til å nå ambisiøse mål og resultater i tråd med Telenors strategi og verdier	Maksimalt 50 % av grunnlønn	Oppnåelse av ambisiøse mål, vurdert mot et balansert scorekort med prioriteringer for hele konsernet, innen finans, kunder, mennesker og ansvarlig forretningsdrift. Se eget avsnitt om insentivordning for konsernsjefen
Langsiktig insentiv (LTI)	Bidra til å styrke interessefellesskap for ledelse og aksjonærer, langsiktig fokus og verdiskapning, samt beholde ledere og andre nøkkelpersoner	Maksimalt 30 % av årlig grunnlønn	Oppnåelse av underliggende fri kontant-strøm for konsernet og totalavkastning på Telenor ASA-aksjen vurdert i forhold til europeiske telekommunikasjonsselskaper
Aksjekjøpsprogram for alle ansatte (ESP)	Bidra til å skape bred interesse for Telenor ASA-aksjen, fellesskap med andre aksjonærer, og mulighet til å ta del i langsiktig verdiskapning	Investering på inntil 4 % av grunnlønn, med potensial for opptil trippel matching	Bonusaksjer kan oppnås avhengig av utvikling på totalavkastning på Telenor ASA-aksjen over en toårsperiode i forhold til europeiske telekommunikasjonsselskaper
Pensjons- og forsikringsordninger	Tilby konkurransedyktige ordninger som gir trygghet og støtte i forskjellige livssituasjoner	Se egen tabell	Ingen evaluering
Andre goder	Tilby konkurransedyktige betingelser, tilpasset lokale forhold og/eller spesielle midlertidige behov	Se egen tabell	Ingen evaluering

Telenor Group –belønningsprinsipper:

- Prestasjonsbasert belønning: Belønning skal være basert på en kombinasjon av selskapets resultat og den enkeltes innsats, som evalueres med objektive og transparente kriterier. Telenor legger stor vekt på selskapets resultater for å stimulere til samarbeid og felles eierskap av strategiske prioriteringer.
- Støtte helhetlige og bærekraftige resultater: Belønningen skal avspeile finansielle og operasjonelle resultater, inkludert Telenor Groups forpliktelse til ansvarlig forretningsdrift. For den enkelte betyr dette at det skal tas hensyn til både «hva» som leveres, og «hvordan» resultatene leveres, slik at belønningsavgjørelser reflekterer Telenors verdier.
- Tilby konkurransedyktig godtgjørelse: Godtgjørelsen skal være attraktiv og konkurransedyktig, men ikke markedsledende sammenlignet med de lokale markedet.

Belønningselementer

Den totale godtgjørelsen er utformet med vekt på grunnlønnen. Derfor er de variable elementene relativt sett mindre når man ser på den helhetlige belønningen. Goder som pensjon, forsikring, faste godtgjørelser, feriefritid og permisjon er viktige elementer som sikrer at den totale godtgjørelsen er ihht lokal markedspraksis, forskrifter og ansettelsesvilkår, samtidig som de danner grunnlag for økonomisk trivsel og trygghet for de ansatte. Ved maksimal måloppnåelse, vil den relative størrelsen på grunnlønn og insentiver bli som følger: grunnlønn 56%, kortsiktig insentiv 28% og langsiktig insentiv 16%.

Tabellen ovenfor oppsummerer belønningselementene for konsernsjefen og konsernledelsen.

Grunnlønn

Grunnlønnen utgjør hovedgrunnlaget i godtgjørelsen til alle ledere i Telenor. Fastsettelse av rett grunnlønn er

avgjørende for å kunne tiltrekke, motivere og beholde ledere som kan levere på konsernets strategi og sørge for langsiktig verdiskapning for Telenor Group og interessenter på tvers av markedet.

Fastsettelse av grunnlønn skal reflektere markeds- og forretningsmessige forhold, omfang og ansvar i rollen, samt den enkeltes erfaring og kompetanse som er relevant for rollen. Telenor deltar jevnlig i lønnsundersøkelser og gjennomfører benchmarking av lønnsnivå for å sikre at ledergodtgjørelsen er konkurransedyktig og på linje med praksis i det lokale markedet. Grunnlønn vil normalt vurderes på årlig basis basert på følgende:

- selskapsresultater
- lønnsnivå sammenlignet med det relevante markedet
- ledernes atferd, bidrag og resultater skapt i tråd med Telenors verdier

2020 STI: TELENOR GROUP SCOREKORT

Vekst

- Organisk vekst i abonnement- og trafikkomsetning
- Brand NPS

Globalt vinnerlag

- Engasjement & Effektivitet

Effektivitet

- Organisk EBITDA-vekst
- Underliggende fri kontantstrøm

Etisk og ansvarlig drift

- Etisk og ansvarlig forretningsførsel
- Security

KPI BESKRIVELSE

#	KPI	Beskrivelse
1	Organisk vekst i abonnement- og trafikkomsetning	Organisk vekst i abonnement- og trafikkomsetning er en av Telenor Groups parametere for kommunikasjon av ambisjoner. Den henviser til omsetning fra kjernevirksomheten som utgjør mer enn 75 % av totale driftsinntekter og nesten hele konsernets bruttofortjeneste. Organisk vekst i abonnement- og trafikkomsetning er definert som abonnement- og trafikkinntekter justert for effektene av oppkjøp og avgang av virksomheter samt valutaeffekter. Abonnement- og trafikkinntekter består av driftsinntekter fra mobilabonnement og trafikk, fasttelefoni, fast internett og TV og nettverkstjenester.
2	Organisk EBITDA-vekst	Organisk EBITDA-vekst er en finansiell nøkkelindikator for Telenor Group og et vanlig mål på fortjeneste i telekommunikasjonsbransjen. Organisk EBITDA-vekst er en av Telenors parametere for kommunikasjon av ambisjoner og er definert som vekst i EBITDA (før andre inntekter og andre kostnader), justert for effektene av oppkjøp og avgang av virksomheter samt valutaeffekter.
3	Underliggende fri kontantstrøm	Fri kontantstrøm (FCF) er et viktig resultatmål når Telenor Groups finansielle resultat skal presenteres og diskuteres. Det gjør at selskapet og investorer kan bedømme likviditeten og kontanter som genereres av driften i vår virksomhet. Fri kontantstrøm er netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter pluss netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter, minus utbytte betalt til og kjøp av aksjer fra ikke-kontrollerende eierinteresser, nedbetaling av gjeld for lisensforpliktelse og nedbetaling av gjeld for leveransekjedefinansiering. Underliggende betyr at FCF er justert for effektene av betydelige oppkjøp, avgang av virksomheter og/eller potensielle effekter av ekstraordinære hendelser/poster som er godkjent av styret.
4	Brand-NPS (anbefalingsvilje)	En sterk merkevare er avgjørende for å sikre en konkurransedyktig posisjon i alle markeder og for å stimulere til organisk vekst og fortjeneste. I 2020 blir Brand-NPS et spesielt viktig mål for å følge med på Telenors evne til å levere når det gjelder vår overbevisning om at «betrodde merkevarer er avgjørende for å skape dypere og lengre kundeforhold». Brand-NPS måler kundenes opplevelse i hvert Telenor-marked ved å spørre hvor sterkt kunden føler for Telenor som selskap og tjenestene Telenor tilbyr. Dette er et vanlig mål i telekommunikasjonsbransjen for å undersøke kundenes helhetlige opplevelse og merkevarelojalitet.
5	Engasjement og Effektivitet (EEI)	Det er de ansatte som er hjertet i Telenor. Høyt engasjerte ansatte og effektive team er nøkkelen til å gi kunden en god opplevelse og sørge for vekst og langsiktig verdiskapning. "Engagement and Enablement Index (EEI)" gir innsikt i ansattes engasjement, organisasjonens effektivitet og drivere i alle avdelinger og markeder. Den gir derfor et solid grunnlag for systematisk videreutvikling og forbedring av organisasjonen. EEI gir innsikt i intern utvikling og trender fra år til år, og muliggjør sammenligning med ulike eksterne referanssmål. Målsettingene settes på ambisiøst nivå ("stretch goals") med forbedringer sammenlignet med det foregående året.
6	Etisk og ansvarlig forretningsførsel	Telenors etiske retningslinjer beskriver selskapets forpliktelse til integritet og ansvarlig forretningsførsel. Den representerer en forpliktelse til å gjennomføre driften på et ansvarlig, etisk og lovlig vis. De etiske retningslinjene er grunnlaget for Telenors forretningskultur og legger listen høyt for integritet i virksomheten. Alle i Telenor må følge disse retningslinjene. Denne KPI'en måler fullføringsgraden for den obligatoriske e-læringen i dilemma problematikk og for de ansattes årlige godkjenning av og forpliktelse til de etiske retningslinjene. Målsettingene er satt med forventning om at alle ansatte fullfører.
7	Sikkerhet	Telenor Group jobber kontinuerlig for å verne om samfunnet og menneskene i det deres digitale liv. Cybersikkerhet er en av de største risikoene i Telenor Group. For å sikre robust sikkerhet globalt er det viktig at alle ansatte i selskapet har høy bevissthet og kompetanse om sikkerhet. De ansatte er selskapets frontlinje i forsvaret mot cyber angrep. Sikkerhet har vært prioritert i flere år. I 2020 har Telenor Group inkludert en KPI for bevissthet og kompetanse om sikkerhet i den kortsiktige insentivordningen for toppledelsen. Denne indikatoren måler fullføringsgraden av globale opplæringsprogrammer for alle ansatte samt implementeringen av viktige sikkerhetsmessige initiativer i alle selskap. Målsettingene fastsettes til et utfordrende prestasjonsnivå.

Kortsiktig insentiv (STI)

Telenors kortsiktige insentiv (årlig bonus) er utformet for å bidra til å sette retning og motivere til å skape resultater på strategiske områder i selskapet i tråd med konsernets verdier. Spesielt skal denne insentivordningen fremme samarbeid på tvers av ulike funksjoner og markeder, samt felles eierskap til strategiske prioriteringer ved å belønne ledere for resultater skapt sammen.

Dette er en kontantbasert ordning hvor maksimal årlig opptjening er 50 % av grunnlønn for konsernsjef og konsernledelse, i samsvar med retningslinjene for lønn og annen godtgjørelse til ledere i selskaper med norsk statlig eierskap. Ledere deltar i den kortsiktige insentivordningen fra første dag av ansettelse, dersom ansettelsen trer i kraft før 1. oktober.

Insentivordningen er basert på resultater vurdert mot et balansert scorekort med prestasjonsbaserte nøkkelindikatorer (KPI). KPI-ene blir oppdatert som del av den årlige strategiprosessen i konsernet der KPI-er blir identifisert og målsettinger fastsatt med tanke på strategien for det kommende året. For å fastslå måloppnåelse, vurderes oppnådde resultater mot de satte målene for året. I tillegg kan styret og konsernsjefen utføre en skjønnsmessig vurdering for å sikre at utfallet reflekterer selskapets overordnede resultater for året.

STI Terms & Conditions regulerer de gjeldende vilkår for ansatte som deltar i ordningen. De fleste vilkår fra tidligere år har blitt videreført i 2020, i tillegg har bestemmelsen om tilbakebetaling blitt utvidet til å dekke mislighold og feil som fører til korreksjon av årsregnskapet. Håndhevelse av bestemmelsen er underlagt lokal lovgivning.

For STI-scorekortet i 2020 er den kombinerte vektingen av finansielle og operasjonelle KPI-er henholdsvis 55 og 45 %.

Prestasjonsvurdering for konsernsjefen

I tillegg til Telenor Group scorekortet som konsernsjefen deler med øvrig konsernledelse, omfatter konsernsjefens evaluering, som i tidligere år, også flere nøkkelprioriteringer som fastsettes av styret. Prioriteringene for 2020 handler om kommunikasjon og gjennomføring av strategien med særskilt vekt på å stimulere til vekst og øke kundefokuset, samt ledelsesutvikling. Styret kan også gjennomføre en skjønnsmessig vurdering for å fastslå konsernsjefens totale måloppnåelse for året.

Prestasjonsvurdering for konserndirektører

Som prinsipp, måles og belønnes konsernledelsen for utviklingen i hele konsernet. Enkelte konserndirektører innehar også lederroller i lokale datterselskaper med budsjettansvar for hele verdikjeden, og blir derfor målt på utviklingen til både Telenor Group og datterselskapet. Dette er for å sikre rett fokus, gjenspeile rolleansvaret og ta hensyn til forskjeller i datterselskapets eierskapsstruktur, inkludert forventninger fra uavhengige aksjonærer. Vektingen er satt til 60/40 for konserndirektører og clusterledere for Norden og fremvoksende markeder i Asia samt administrerende direktør for Telenor Norge, hvor hovedvekten tillegges måloppnåelse i hele konsernet. Administrerende direktør for Digi som også er konserndirektør og clusterleder for modne markeder i Asia, vil på grunn av eierskapsstrukturen i Digi ha en vekting for måloppnåelse i 2020 på 20/80, hvor hovedvekten tillegges Digis utvikling.

Konsernsjefen kan gjennomføre en skjønnsmessig vurdering for å fastslå konsernledelsens totale måloppnåelse for året.

Langsiktig insentiv (LTI)

Den langsiktige insentivordningen er utformet for å styrke interessefellesskapet mellom ledelse og aksjonærer, bidra til langsiktig verdiskapning samt Telenors evne til å

beholde ledere på tvers av markeder i konsernet. Insentivet gis i form av en kontantgodtgjørelse som beregnes i prosent av grunnlønn. Størrelsen på tildelingen avhenger av konsernets resultater, og kan maksimalt utgjøre 30 % av grunnlønn for konsernsjefen og konsernledelsen.

Selskapet vil på vegne av deltakerne kjøpe aksjer i Telenor ASA for en verdi tilsvarende kontantgodtgjørelsen etter skatt. Aksjene låses i en treårsperiode før de frigjøres under forutsetning av at vedkommende fortsatt er ansatt i Telenor Group ved utløp av perioden.

Den årlige LTI-tildelingen avhenger av Telenor Groups resultat over en toårsperiode. Resultatmålene er binære terskelverdier med 50 : 50-vekting:

- underliggende fri kontantstrøm, terskel på 5 milliarder kroner (gjennomsnitt for resultatperioden)
- samlet avkastning til aksjonærene sammenlignet med det europeiske telekommunikasjonsmarkedet (STOXX 600 Telecommunications-indeksen, SXKGR), med terskel på -5 prosent av indeksen

LTI Terms & Conditions regulerer de gjeldende vilkår for ansatte som deltar i ordningen. De fleste av vilkårene fra tidligere år har blitt videreført i 2020, i tillegg har bestemmelsen om tilbakebetaling blitt utvidet til å dekke mislighold og feil som fører til korreksjon av årsregnskapet. Håndhevelse av bestemmelsen er underlagt lokal lovgivning.

Aksjekjøpsordning for ansatte

Telenor Group tilbyr alle ansatte, inkludert ledere, muligheten til å kjøpe Telenor ASA-aksjer med rabatt, for å skape bred interesse rundt aksjen, styrke interessefellesskapet med aksjonærene og gi ansatte en mulighet til å ta del i verdiskapningen. Ansatte kan velge å investere fra 2.000 kroner opp til 4 % av grunnlønn. For å oppmuntre ansatte til å

delta i ordningen, gis rabatt på 25 % opptil maksimalt 2.000 kroner på aksjekjøpet samt en bonusmulighet avhengig av selskapets resultat.

Ordningen løper over to regnskapsår, der ansatte kjøper aksjene i det første året, mens resultatperioden dekker hele toårsperioden. Dersom totalavkastningen på Telenor ASA-aksjen utvikler seg bedre enn STOXX Europe 600 Telecommunications-indeksen SXXGR ilt toårsperioden, vil deltakerne motta en ESP-bonus basert på deres opprinnelige investering:

- Telenor ASA TSR utvikler seg bedre enn indeksen: 1 x matching.
- Telenor ASA TSR utvikler seg bedre enn indeksen med minst 15 prosentpoeng: 3 x matching.
- Telenor ASA TSR utvikler seg svakere enn indeksen: ingen bonus.

For å kvalifisere for ESP-bonusen må deltakerne fortsatt være ansatt i Telenor Group og beholde sine ESP-aksjer gjennom hele toårsperioden.

Pensjon

Pensjonsvilkår for konsernledelsen varierer som følge av at ledelsen er ansatt i ulike markeder med både lokale vilkår og betingelser for utstasjonerte. I tillegg, er enkelte historiske avtaler om pensjonsvilkår videreført i henhold til Telenor Groups retningslinjer. Tabellen nedenfor viser oversikt for hvert medlem.

Siden 2006 har nye, eksternt-rekrutterte medlemmer av konsernledelsen som er ansatt i Norge, blitt meldt inn i selskapets kollektive innskuddspensjonsordning for medarbeidere i Norge. I denne ordningen er taket på pensjongivende inntekt 12 G, der G er folketrygdens grunnbeløp (99.858 kroner i 2019). Pensjonsinnskuddet er 5 % av pensjongivende inntekt mellom 0 G and 7,1 G og 18 % mellom 7,1 G og 12 G. Pensjonsavtaler fra før 2006 har blitt opprettholdt for enkelte medlemmer av konsernledelsen. Med virkning fra 2017 vil individuelle

pensjonsavtaler for pensjongivende lønn over 12 G avsluttes ved deres inntreden i konsernledelsen.

Siden 2016 har pensjonsalderen for alle ansatte i Norge, inkludert ledere, vært 70. Enkelte medlemmer i konsernledelsen kan gå av med pensjon ved fylte 60, 62 eller 65 år, i henhold til individuelle avtaler, vennligst se egen tabell.

Medlemmer av konsernledelsen som er ansatt utenfor Norge, har pensjonsordninger i henhold til lovverk og praksis i deres respektive markeder. Medarbeidere som er utestasjonert vil som regel opprettholde pensjonsordningen fra hjemlandet. Hvis dette ikke er mulig, kan de bli meldt inn i vertslandets ordning eller motta en godtgjørelse som erstatning for en pensjonsordning.

Andre goder

Konsernsjefen og konsernledelsen kan motta tilleggssytelser i henhold til lokale retningslinjer og praksis. Disse kan være faste eller midlertidige ytelser. Slike godtgjørelser inngår normalt ikke i pensjongivende inntekt eller grunnlag for årlig lønnsjustering. Flere detaljer finner du i lønnstabellen.

Krav til aksjebeholdning

Konsernsjefen og konsernledelsen skal ha en aksjebeholdning i Telenor ASA som minst tilsvarer verdien av deres årlige grunnlønn. For å oppfylle dette kravet, kan selskapet kreve at den ansatte investerer opptil 20 % av utbetalt årlig bonus (kortsiktig insentiv) i Telenor ASA-aksjer inntil kravet er oppfylt.

Ansettelsesvilkår

Ansettelseskontrakter for konsernledelsen er faste kontrakter med oppsigelsestid på seks måneder. Telenor Group roterer aktivt ledere for å styrke forretningsresultater og fremme god kultur på tvers av markeder samt å utvikle nødvendig lederkompetanse for dagens og fremtidens marked.

Sluttvederlag

Konsernsjefen og konsernledelsen har rett til sluttvederlag tilsvarende seks månedslønner, gjeldende fra utløpet av oppsigelsestiden, dersom de anmodes av selskapet om å fratse sine stillinger. Sluttvederlaget betinger at den ansatte har frasagt seg oppsigelsesvernet. Telenor har mulighet til å forholdsmessig redusere sluttvederlag tilsvarende annen inntekt i vederlagsperioden. Den ansatte kan bli fristilt fra sine forpliktelser under oppsigelsestid. Det kortsiktige insentivet avkortet i henhold til yrkesaktiv periode i løpet av året, og aksjer tildelt under den langsiktige insentivordningen kan bli friggitt.

GJENNOMFØRING AV BELØNNINGSPOLITIKKEN OG -PRINSIPPENE I 2019

Belønningspolitikken og -prinsippene som ble gjennomført i 2019 var i tråd med styrets uttalelse under generalforsamlingen 7. mai 2019. Eventuelle avvik forklares under. Uttalelsen om fastsettelse av lønn og annen kompensasjon til konsernledelsen ble inkludert som et eget vedlegg (Vedlegg 2) til generalforsamlingen i samsvar med anbefalingen fra NUES: www.telenor.com/wp-content/uploads/2019/04/Appendix-2-Statement-regarding-determination-of-salary-and-other-remuneration-to-the-executive-management-in-note-34-to-the-fin-statement.pdf.

Generalforsamlingen godkjente styrets uttalelse om fastsettelse av lønn og andre godtgjørelseselementer og godkjente retningslinjene for aksje-relaterte insentiver. Referat fra generalforsamlingen for 2019, er tilgjengelig her: www.telenor.com/wp-content/uploads/2019/04/Minutes-AGM-2019.pdf.

2019 SHORT-TERM INCENTIVE KPIS

Område	Strategiske mål
Finans	Strategiske mål innenfor dette området omfatter vekst i inntekter, reduksjon i driftskostnader og generering av underliggende fri kontantstrøm for konsernet. Målekriterier: vekst i bruttomargin, reduksjon i driftskostnader og generering av fri kontantstrøm.
Kunde og marked	Strategiske mål innenfor dette området er knyttet til å sikre en sterk markedsposisjon og å levere gode digitale løsninger og kundeopplevelser i alle markeder Telenor opererer i. Målekriterier: «Brand Net Promoter Score», som gir en indikasjon på kundeopplevelse og lojalitet for Telenors hovedmerkenavn i hvert marked, i tillegg til månedlige aktive brukere av digitale tjenester for å betjene kundeforholdet til Telenor.
Mennesker	Strategiske mål innenfor dette området reflekterer at det er de ansatte i Telenor som skaper de gode kundeopplevelsene. Fokus på å skape en arbeidsplass med høyt engasjerte medarbeidere og effektive team vil videreføres i 2019. Målekriterie: «Engagement and Enablement Index» som er en indikasjon på engasjement og effektivitet i organisasjonen både i hvert selskap og for konsernet totalt.
Etisk og ansvarlig forretningsførsel	Etisk og ansvarlig forretningsførsel er fortsatt en strategisk viktig prioritering for konsernet og verdikjeden. Målekriterier for 2019: «Code of Conduct» og «Integrity Index». «Code of Conduct» utgjør kjernen i konsernets styringssystem, og definerer felles prinsipper og etiske standarder for hvordan Telenor skal levere tjenester og skape verdier i alle markeder. «Integrity Index» er et mål på medarbeideres meninger og holdninger knyttet til etisk og ansvarlig forretningsførsel slik som toleranse for mindre etiske kompromisser for å nå mål og hvorvidt medarbeidere er komfortable med å rapportere hvis man skulle observere brudd på selskapets retningslinjer «speak up».

Belønningsprinsippene som ble gjennomført i regnskapsåret 2019 tilsvarer det som er beskrevet for 2020, med følgende unntak:

- Noen av nøkkelindikatorene (KPI) for den kortsiktige insentivplanen er endret i tråd med strategiske prioriteringer
- Aksjetildeling under den langsiktige insentivplanen i 2019 var betinget av oppnåelse av ett finansielt mål: underliggende fri kontantstrøm

Selskapsresultater og måloppnåelse for insentivplaner i 2019

For den kortsiktige insentivplanen i 2019 ble en blanding av finansielle og operasjonelle strategiske mål beregnet gjennom ovenstående målekriterier. De samlede vektene for finansielle og operasjonelle målekriterier var henholdsvis 55 % og 45 %. Tabellen over viser strategiske mål for denne ordningen i 2019.

Telenor Group leverte solide resultater i 2019 på tvers av ulike områder. Sterke leveranser ble oppnådd for både finansielle og operasjonelle målekriterier knyttet til det kortsiktige insentivet. Resultatene tilskrives hovedsakelig at Telenor har evnet å videreføre en sterk kostnadsdisiplin og oppnådd mål knyttet

til reduksjon av driftskostnader, samt fri kontantstrøm. På de operasjonelle målekriteriene leverte Telenor Group spesielt sterke resultater på «Engagement and Enablement Index», samt en økning i antall aktive månedlige brukere av Telenors applikasjoner. Sistnevnte er en viktig indikator på selskapets evne til å levere gode kundeopplevelser i digitale kanaler.

I sin prestasjonsvurdering av konsernsjefen har styret evaluert resultater oppnådd på de finansielle og operasjonelle målekriteriene som nevnt over, samt resultater på andre nøkkel-prioriteringer som er fastsatt for konsernsjefen for samme periode og som omhandler å drive en tydelig vekst - og strukturell agenda, kundefokus, samt team - og lederutvikling. I tillegg til evaluering av de fastsatte målene for perioden, gjennomførte styret en overordnet vurdering i tråd med vilkårene i konsernsjefens kortsiktige insentiv-avtale, og besluttet på dette grunnlaget den endelige måloppnåelsen. Se tabell «Godtgjørelse til konsernledelsen i 2019».

Aksjetildelingen under den langsiktige insentivordningen var betinget av finansielle resultater i 2018, målt ved underliggende fri kontantstrøm. Styret

godkjente en terskel på 5 milliarder kroner. Målet ble oppnådd og resulterte i full tildeling av aksjer, med kjøp gjennomført 9. og 10. mai 2019 til en aksjekurs på 172.48 kroner.

Totalavkastningen på Telenor ASA-aksjen var 41 prosentpoeng høyere enn STOXX Europe 600 Telecommunications-indeksen SXKGR i toårsperioden knyttet til aksjekjøpsordningen for ansatte i 2017, hvilket resulterte i tildeling av bonus-aksjer med 3x matching til ansatte som oppfylte betingelsene. Aksjekjøpet ble gjennomført fra 31. januar til 5. februar 2019 med en aksjekurs på 158.62 kroner.

Konsernledelsen i 2019

Telenor Group er et internasjonalt selskap som opererer i markeder i kontinuerlig endring, sammensetningen av konsernledelsen blir derfor regelmessig vurdert og tilpasset for å sikre at Telenor holder seg konkurransedyktig som en global aktør. Oversikten under viser konsernledelsens sammenstilling ila 2019.

KONSERNLEDELSEN

Medlemmer	Stilling/er	Period
Sigve Brekke	Konsernsjef	Hele året
Jørgen C. Arentz Rostrup	Finansdirektør	Hele året
Cecilie Blydt Heuch	Konserndirektør og HR-leder	Hele året
Anne Kvam	Konserndirektør og leder av Corporate Affairs	Hele året
Ruza Sabanovic	Konserndirektør og leder av teknologi	Hele året
Lars Thomsen	Fungerende konserndirektør og leder for markedsføring	2. april - 31. desember
Petter-Børre Furberg	Konserndirektør med ansvar for fremvoksende markeder i Asia Konserndirektør og administrerende direktør, Telenor Norge	1. januar - 31. mars 1. november - 31. desember
Albern Murty	Konserndirektør med ansvar for modne markeder i Asia og administrerende direktør, Digi	Hele året
Jukka Leinonen	Konserndirektør med ansvar for Norden og administrerende direktør, DNA	1. november - 31. desember
Irfan Wahab Khan	Konserndirektør med ansvar for fremvoksende markeder i Asia og administrerende direktør, Telenor Pakistan	1. april - 31. desember
Morten Karlsen Sørby	Konserndirektør med ansvar for Skandinavia	1. januar - 30. september
Svein Henning Kirkeng	Konserndirektør Produkt og Marked	1. januar - 2. april

Lønnsutvikling

Gjennomsnittlig økning i grunnlønn for konsernledelsen, inkludert konsernsjefen, var 3,1 % i 2019. Telenor ASA og Telenor Norges budsjett for lønnsjustering i 2019 var 3,4%, og gjennomsnittlig grunnlønn for ansatte var 780.000 kroner ved årsslutt 2019. Historisk lønnsutvikling er listet i nedenstående tabell.

År	Ledelsen	Grunnlønn
2019	Konsernsjef	3,4 %
	Konsernledelsen	3,0 % ¹⁾
2018	Konsernsjef	2,9 %
	Konsernledelsen	2,9 %
2017	Konsernsjef	2,4 %
	Konsernledelsen	2,5 %
2016	Konsernsjef	0,0 %
	Konsernledelsen	2,0 %

¹⁾ Gjennomsnittlig lønnsøkning ekskluderer Jørgen Rostrup's lønnsjustering relatert til utvidet ansvar og Albern Murty's lønnsjustering grunnet en markedsjustering, begge på 15%.

Klausul angående tilbakebetaling

Med virkning fra 2020, har Telenor utvidet vilkårene for den kortsiktige og langsiktige insentivplanen angående mulighet til å kreve tilbake variabel lønn dersom det i ettertid viser seg at resultatene er basert på feilaktig

informasjon og/eller beregninger. Ingen slike bestemmelser ble tatt i bruk i løpet av 2019.

Individuelle vilkår

Individuelle ansettelses- og pensjonsvilkår for 2019 er beskrevet i tabellen på neste side.

Petter-Børre Furberg trådte påny inn i konsernledelsen 1. november 2019. Furberg satt i konsernledelsen frem til 31. mars 2019 og var medlem i den nå lukkede pensjonsordningen for inntekt over 12 G. I henhold til retningslinjene skulle denne pensjonsytelsen ha opphørt. Det ble imidlertid ansett som mest hensiktsmessig å fortsette Furberg sitt medlemskap på grunn av den korte perioden Furberg stod utenfor konsernledelsen.

Jukka Leinonen, konserndirektør med ansvar for Norden og administrerende direktør i DNA, fikk ved utnevning til konsernledelsen 1. november 2019 rett til å fortsette opptjeningspotensialet knyttet til den kortsiktige insentivordningen med maksimalt ni måneders grunnlønn. Begrunnelsen for å gi dette unntaket var å begrense reduksjonen av hans samlede opptjeningspotensial grunnet integrasjonen med Telenor Group, og å søke å opprettholde et

konkurransedyktig kompensasjonsnivå. Leinonens opptjeningspotensial ble betraktelig redusert da DNAs langsiktige insentivplaner opphørte. Leinonen kvalifiserer for deltagelse i Telenor Groups langsiktige insentivplan på standard betingelser.

Morten Karlsen Sørby har rett til å beholde aksjer tildelt før 2019 under den langsiktige insentivordningen i samsvar med Telenor sine retningslinjer når han forlater selskapet. Karlsen Sørby ble ansatt i Telenor Group i 1993 og gikk inn i konsernledelsen i 2003.

Albern Murty får fortsette sin deltagelse i Digis kvartalsbonus for alle ansatte, unntaket er gitt ettersom dette er en selskapsomfattende plan for et børsnotert selskap i Malaysia.

Beslutningsprosessen

Beslutningsprosessen relatert til avlønning i konsernet er i henhold til kravene fremsatt i Allmennaksjeloven og Styrets retningslinjer. Styret fastsetter godtgjørelse til konsernsjefen og godkjenner konsernets overordnede retningslinjer og ordninger knyttet til kompensasjon for ansatte. Styret har oppnevnt en «People and Governance Committee» (PGC), som er et rådgivende organ til styret på områder knyttet til

INDIVIDUELLE VILKÅR

Navn	Kontrakt	Oppsigelsestid	Pensjonsavtale
Sigve Brekke	Fast, lokal Norge	6 måneder	Ytelsespensjon: 60 % av pensjongsgivende inntekt fram til fylte 75 år, deretter 58 %. Pensjongsgivende inntekt er begrenset til 5,4 millioner kroner og er gjenstand for årlig indeksjustering. Individuelt avtalt pensjonsalder på 65 år
Jørgen C. Arentz Rostrup	Fast, lokal Norge	6 måneder	Telenor ASAs generelle innskuddspensjon med et tak på pensjongsgivende inntekt tilsvarende 12 G
Cecilie Blydt Heuch	Fast, lokal Norge	6 måneder	Telenor ASAs generelle innskuddspensjon med et tak på pensjongsgivende inntekt tilsvarende 12 G
Anne Kvam	Fast, lokal Norge	6 måneder	Telenor ASAs generelle innskuddspensjon med et tak på pensjongsgivende inntekt tilsvarende 12 G
Ruza Sabanovic	Fast, utstasjonert	6 måneder	Telenor ASAs generelle innskuddspensjon med et tak på pensjongsgivende inntekt tilsvarende 12 G
Lars Thomsen	Fast, lokal Danmark	6 måneder	Telenor Danmarks generelle innskuddspensjon: 12% av pensjongsgivende inntekt, hvor 8% er fra arbeidsgiver og 4% fra den ansatte
Petter Børre Furberg	Fast, lokal Norge	6 måneder	Ytelsespensjon: 66 % av årlig pensjongsgivende inntekt opptil 12 G Innskuddspensjon: 15 % av årlig pensjongsgivende inntekt over 12 G
Albern Murty	Fast, lokal Malaysia	6 måneder	Innskuddspensjon: 15 % av pensjongsgivende inntekt og 12 % av årlig og kvartalsbonus
Jukka Leinonen	Fast, lokal Finland	6 måneder	Innskuddspensjon: 20 % av pensjongsgivende inntekt. Individuelt avtalt pensjonsalder på 60 år
Irfan Wahab Khan	Fast, utstasjonert	6 måneder	Pensjonstilskudd/godtgjørelse: 11% av pensjongsgivende inntekt
Morten Karlsen Sørby	Fast, lokal Norge	6 måneder	Ytelsespensjon: 60 % av pensjongsgivende inntekt inntil fylte 72 år og deretter 58 %. Individuelt avtalt pensjonsalder på 62 år
Svein Henning Kirkeng	Fast, lokal Norge	6 måneder	Telenor ASAs generelle innskuddspensjon med et tak på pensjongsgivende inntekt tilsvarende 12 G

selskapsstyring, ledelse og kompensasjon. Komiteen forbereder saker til styret for godkjenning og har ikke selvstendig godkjennende myndighet (se ytterligere informasjon i kapittel 9).

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 12: ingen.

Godtgjørelse til konsernledelsen i 2019

I 2019 var den samlede kompensasjonen til konsernledelsen 78,3 millioner kroner, mot 81,6 millioner i 2018.

I samsvar med allmennaksjeloven, regnskapsloven, statens retningslinjer for lønn til ledende ansatte, og NUES-anbefalingen, er alle aspekter av kompensasjon til konsernsjef og konsernledelse presentert nedenfor.

Kompensasjonstabellen viser beløp i norske kroner for den enkeltes respektive periode i konsernledelsen. Gjennomsnittlige valutakurser for 2019 og 2018 er benyttet hvor dette er relevant. Den relative størrelsen for hvert element er angitt i parentes, som en prosent av total kompensasjon.

GODTGJØRELSE TIL KONSERNLEDELSEN I 2019

Beløp i tusen kroner	Grunnlønn ¹⁾	Lønnsjustering ²⁾	Kortsiktig insentiv (STI) ³⁾	Langsiktig insentiv (LTI) ⁴⁾	Pensjon ⁵⁾	Annen godtgjørelse ⁶⁾	Totalt
Sigve Brekke	6 606 (45%)	+3,4%	1 928 (13%)	1 804 (12%)	3 715 (26%)	469 (3%)	14 524
Jørgen C. Arentz Rostrup	4 164 (57%)	+15%	1 586 (22%)	770 (11%)	129 (2%)	675 (9%)	7 323
Cecilie Blydt Heuch	3 150 (63%)	+3,4%	1 148 (23%)	426 (8%)	134 (3%)	179 (4%)	5 037
Anne Kvam	2 949 (65%)	+3,4%	1 075 (24%)	203 (4%)	133 (3%)	179 (4%)	4 538
Ruza Sabanovic	3 855 (50%)	+3,0%	1 506 (19%)	549 (7%)	133 (2%)	1 722 (22%)	7 765
Lars Thomsen	2 428 (67%)	+2,5%	534 (15%)	260 (7%)	253 (7%)	128 (4%)	3 604
Petter-Børre Furberg ⁷⁾ (frem til 31. mars og fra 1. nov)	1 545 (38%)	+3,4%	413 (10%)	313 (8%)	218 (5%)	1 548 (38%)	4 038
Albern Murty	4 772 (53%)	+15%	1 465 (16%)	1 017 (11%)	1 053 (12%)	615 (7%)	8 922
Jukka Leinonen (fra 1. nov)	952 (55%)	n/a	567 (33%)	-	194 (11%)	15 (1%)	1 728
Irfan Wahab Khan ⁷⁾ (fra 1. april)	3 677 (60%)	n/a	673 (11%)	436 (7%)	405 (7%)	948 (15%)	6 139
Morten Karlsen Sørby ⁸⁾ (frem til 30. sept)	3 124 (23%)	+2,5%	1 143 (9%)	- (0%)	1 865 (14%)	7 285 (54%)	13 416
Svein Henning Kirkeng (frem til 2. april)	818 (63%)	n/a	290 (22%)	111 (9%)	33 (3%)	46 (4%)	1 298
Totaler	38 039	-	12 329	5 889	8 266	13 809	78 332

GODTGJØRELSE TIL KONSERNLEDELSEN I 2018

Beløp i tusen kroner	Grunnlønn ¹⁾	Kortsiktig insentiv (STI) ³⁾	Langsiktig insentiv (LTI) ⁴⁾	Pensjon ⁵⁾	Annen godtgjørelse ⁶⁾	Totalt
Sigve Brekke	6 666	3 108	1 430	3 484	1 233	15 921
Jørgen C. Arentz Rostrup	3 793	1 791	501	123	180	6 389
Cecilie Blydt Heuch	3 091	1 442	210	127	180	5 050
Anne Kvam (fra 1. okt 2018)	797	338	-	32	2	1 169
Ruza Sabanovic ⁷⁾	4 026	2 041	493	119	1 355	8 033
Svein Henning Kirkeng	3 201	1 494	217	124	180	5 216
Albern Murty (fra 1. aug 2018)	1 754	1 053	318	277	141	3 542
Morten Karlsen Sørby	4 115	1 930	1 041	2 425	817	10 329
Petter Børre Furberg ⁷⁾	2 993	1 515	433	349	3 131	8 421
Alexandra Reich ⁷⁾ (frem til 8. jan 2018)	85	43	6	9	3	146
Berit Svendsen ⁸⁾ (frem til 3. sept 2018)	2 197	1 076	-	1 145	7 018	11 436
Håkon Bruaset Kjøl (fra 1. July frem til 30. sept 2018)	530	152	54	90	80	906
Lars-Åke Norling ⁷⁾ (frem til 14. mars 2018)	957	-	-	423	1 002	2 382
Wenche Agerup (frem til 30. juni 2018)	1 480	700	307	58	90	2 636
Totaler	35 686	16 682	5 010	8 786	15 413	81 577

¹⁾ Grunnlønnen inkluderer feriepenger hvor dette er relevant. Utviklingen i grunnlønn kan variere fra faktisk utbetalt lønn på grunn av effekter av feriepengeordningen.

²⁾ Lønnsjusteringene trådte i kraft 1. juli 2019, med unntak av Morten Karlsen Sørbys lønnsjustering som trådte i kraft 1. januar 2019.

³⁾ Kortsiktig insentiv (årlig bonus) reflekterer faktisk bonusbeløp og ekskluderer feriepenger. Feriepenger rapporteres i kolonnen 'grunnlønn'. Konsernledelsen har det samme maksimale oppjeningspotensialet under det kortsiktige insentivet, men faktiske utfall kan variere som følge av ulik struktur samt vurderinger av overordnet prestasjonen for året.

⁴⁾ Langsiktig insentiv rapporteres ihht bokførte kostnader, hvilket innebærer at en forholdsmessig andel av alle aktive planer er reflektert i 2018 og 2019 tabellene.

⁵⁾ Estimert pensjonskostnad er basert på samme forutsetninger som benyttes i pensjonsberegningene i note 26.

⁶⁾ Andre godtgjørelser inkluderer forsikring, firmabilfordel eller bilgodtgjørelse, kostnader i forbindelse med relokalisering, skattepliktige bonusaksjer i forbindelse med aksjekjøpsprogram for ansatte mv. og utbetalinger knyttet til fratredelse (hvis relevant: lønn under oppsigelsestid, sluttvederlag, kortsiktig og langsiktige insentiver og goder).

⁷⁾ Utstasjonerte har avtale om nettolønn som omfatter grunnlønn, kortsiktig insentiv, pensjonsgodtgjørelse og andre godtgjørelser. 'Annen godtgjørelse' inkluderer forsikring, bil og bilgodtgjørelse, bolig, barnehage/skole, hjemreiser, kostnader relatert til hjemlandets trygdemedlemskap mv, ihht retningslinjer for utstasjonerte. I 2019 tabellen er relevante beløp konvertert til bruttobeløp basert på estimert skatt. Skatteestimatet avstemmes mot faktisk skatt når skatteoppgjøret foreligger, for de fleste land ila 2020. Dermed vil faktiske skattefordeler for 2019 først rapporteres som del av justerte bruttotall i neste års årsrapport. Relevante beløp i 2018-tabellen er oppdatert ihht samme metode for å reflektere avstemte bruttobeløp.

⁸⁾ Sluttoppgjøret mellom Telenor og Morten Karlsen Sørby er på 7,1 millioner kroner, og er reflektert i kolonnen 'Andre godtgjørelser' i 2019-tabellen. Sluttoppgjøret mellom Telenor og Berit Svendsen er på 6,8 millioner kroner, og er reflektert i kolonnen 'Andre godtgjørelser' i 2018 tabellen.

AKSJEBEHOLDNING 2019

	Aksjebeholdning per 1. januar ¹⁾	Tildelt	Netto kjøp/salg	Aksjebeholdning per 31. desember ²⁾	Bundet aksjebeholdning per 31. desember
Sigve Brekke	130 620	5 299	683	136 602	24 622
Jørgen C. Arentz Rostrup	11 684	2 991	2 353	17 028	9 457
Cecilie Blydt Heuch	3 084	2 508	689	6 281	4 966
Anne Kvam	-	2 536	644	3 180	2 536
Ruza Sabanovic	12 646	1 972	-	14 618	8 682
Lars Thomsen	4 519	1 259	186	5 964	4 379
Petter-Børre Furberg	36 446	4 479	1 627	42 552	11 459
Albern Murty	22 793	5 506	938	29 237	19 066
Jukka Leinonen	-	-	-	-	-
Irfan Wahab Khan	5 675	-	-	5 675	³⁾

¹⁾ Oppstartsdato for nye medlemmer.

²⁾ Inkluderer ikke aksjebeholdning for representanter som ikke var medlem av konsernledelsen per 31. desember 2019.

³⁾ Irfan Wahab Khan er tildelt 11.404 bundne fantomaksjer gjennom langsiktige insentivplaner. Fantomaksjer utstedes istedenfor vanlige aksjer pga lokal lovgivning.

AKSJEBEHOLDNING 2018

	Aksjebeholdning per 1. januar ¹⁾	Tildelt	Netto kjøp/salg	Aksjebeholdning per 31. desember ²⁾	Bundet aksjebeholdning per 31. desember
Sigve Brekke	121 798	5 201	3 621	130 620	21 908
Jørgen C. Arentz Rostrup	8 019	2 909	756	11 684	6 466
Cecilie Blydt Heuch	-	2 458	626	3 084	2 458
Anne Kvam	-	-	-	-	-
Ruza Sabanovic	10 501	1 899	246	12 646	7 444
Svein Henning Kirkeng	3 000	2 546	649	6 195	3 478
Petter-Børre Furberg	32 385	2 152	1 909	36 446	8 272
Morten Karlsen Sørby	88 104	3 226	1 771	93 101	10 517
Albern Murty	17 090	4 309	1 394	22 793	14 873

¹⁾ Oppstartsdato for nye medlemmer.

²⁾ Inkluderer ikke aksjebeholdning for representanter som ikke var medlem av konsernledelsen per 31. desember 2018.

13. Informasjon og kommunikasjon

Regelmessig informasjon fra Telenor bidrar til at aksjonærer og andre investorer kan ta informerte beslutninger om kjøp og salg av selskapets aksjer basert på lik tilgang til informasjon.

Styret fastsetter retningslinjer for selskapets rapportering av finansiell og annen informasjon basert på åpenhet og transparens, i samsvar med kravene om lik behandling av aktørene i finansmarkedet. Hvert år kunngjør Telenor datoene for viktige hendelser, som generalforsamlingen, utgivelsen av periodiske rapporter, offentlige presentasjoner og eventuell utbetaling av utbytte.

Informasjon som er sendt til selskapets aksjonærer, legges ut på Telenors nettsider samtidig som den sendes til aksjonærene. Telenors Investor Relationsfunksjon sikrer at selskapets kontakt med aksjonærene opprettholdes utenfor generalforsamlingen, se: www.telenor.com/ir.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 13: ingen.

14. Selskapsovertagelse

Den norske stat eier 53,97 prosent av Telenor. En reduksjon i statens eierandel krever et særlig vedtak i Stortinget. Styret har ikke tatt til seg veiledende prinsipper fra NUES-anbefalingen, ettersom prosessen i Stortinget vil ivareta intensjonene som er fastsatt i NUES-anbefalingen.

Ved en eventuell selskapsovertakelse vil styret følge NUES-prinsippene.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 14: Unntak er gjort med hensyn til den norske stats eierskap.

15. Revisor

I overensstemmelse med norsk lov følger Telenor de strenge kravene om tilsyn for revisjon og revisorer, inkludert kravet til revisorens uavhengighet.

Telenor har fastsatt retningslinjer og prosedyrer for godkjenning av tjenester utover ordinær revisjon som utføres av en eksternrevisor utpekt av styret. Den eksterne revisoren gir hvert år en skriftlig uavhengighetserklæring til Risk and Audit Committee. Hvert halvår presenterer revisor et sammendrag for Risk and Audit Committee over alle tjenester som er utført utover ordinær revisjon. Revisor legger også frem alt som kan påvirke vedkommendes uavhengighet, og dokumenterer hvilke tiltak som er iverksatt for å redusere slike påvirkninger i henhold til revisorloven § 5a-3.

Selskapets eksterne revisor legger hovedtrekkene i planen for revisjonsarbeidet frem for Risk and Audit Committee og rapporterer løpende og endelig status for revisjonen til komiteen.

Den eksterne revisoren skal delta på alle møter i Risk and Audit Committee, styremøter som godkjenner årsrapporten, og andre møter ved forespørsel. Den eksterne revisoren skal presentere resultatene av revisjonen til Risk and Audit Committee og styret i møtet der årsrapporten skal godkjennes. Resultatet som presenteres, omfatter alle vesentlige endringer i selskapets regnskapsprinsipper og betydelige regnskapsmessige estimer, og skal presentere eventuelle vesentlige saker hvor det har vært uenighet mellom revisoren og Telenors konsernledelse.

Hvert år skal revisoren presentere eventuelle svakheter i internkontrollen og muligheter for forbedring til Risk and Audit Committee og styret. Minst én gang i året skal den eksterne revisoren møte Risk and Audit Committee og styret uten at konsernsjefen eller andre medlemmer av ledelsen er til stede.

På generalforsamlingen orienterer styret om revisors godtgjørelse fordelt på kompensasjon for revisjonsarbeidet og øvrige tjenester, slik den også er beskrevet i årsregnskapet.

Avvik fra NUES-anbefalingen punkt 15: ingen.

BEDRIFTSFORSAMLINGEN VED ÅRSSLUTT 2019

Bjørn Erik Næss

Leder

Valgt 2019, medlem av bedriftsforsamlingen siden 2019

Lars Tronsgaard

Nestleder

Valgt 2018

MEDLEMMER VALGT AV AKSJONÆRENE:

Silvija Seres

Valgt 2011, gjenvalgt 2019

John Gordon Bernander

Valgt 2013, gjenvalgt 2019

Widar Salbuvik

Valgt 2013, gjenvalgt 2019

Jostein Christian Dalland

Valgt 2017, gjenvalgt 2019

Heidi Finskas

Valgt 2018, gjenvalgt 2019

Lisbeth Karin Næro

Valgt 2019

Trine Sæther Romuld

Valgt 2019

Marianne Bergmann Røren

Valgt 2019

VARAMEDLEMMER VALGT AV

AKSJONÆRENE:

Maalfrid Brath

Sørste vara, valgt 2016, gjenvalgt 2019

Elin Merete Myrmel-Johansen

Andre vara, valgt 2009, gjenvalgt 2019

Randi Marjamaa

Tredje vara, valgt 2019

MEDLEMMER VALGT AV ANSATTE:

May-Iren Arnøy

Valgt til vara 2007, gjenvalgt til medlem 2019

Hege Karita Ottesen

Valgt 2015, gjenvalgt 2019

Magnhild Øvsthus Hanssen

Valgt 2007, gjenvalgt 2019

Tom Westby

Valgt til observatør 2016, valgt til medlem 2019

Swati Sharma

Valgt til vara i 2017, valgt til medlem 2019

OBSERVATØRER FOR ANSATTE:

Laila Fjelde Olsen

Valgt 2018, gjenvalgt 2019

Rune Aamodt

Valgt 2019

VARAMEDLEMMER VALGT AV ANSATTE:

Mona Irene Børøen

Hege Nøttestad

Jonny Brodalen

Pål Ligaard

Daniel Eidesun

Tord Overå

Jon Espen Nergård

Marie Brun Svendsen

Olga Marie Lerflaten

Espen Egeberg Christiansen

Sune Johannes Jakobsson

Camilla Skarsjø Grimnes

Håkon Lønsethagen

STYRET I TELENOR ASA VED ÅRSSLUTT 2019

Gunn Wærsted

Styreleder

Utnevnt 14. januar 2016, gjenvalgt 7. mai 2019

Jørgen Kildahl

Nestleder

Utnevnt 10. mai 2017, gjenvalgt 7. mai 2019

Jacob Agraou

Styremedlem

Utnevnt 11. mai 2016, gjenvalgt 2. mai 2018

Sally Margaret Davis

Styremedlem

Utnevnt 23. november 2011, gjenvalgt 7. mai 2019

Jon Erik Reinhardsen

Styremedlem

Utnevnt 14. mai 2014, gjenvalgt 7. mai 2019

Grethe Viksaas

Styremedlem

Utnevnt 10. mai 2017, gjenvalgt 7. mai 2019

Esen Smistad

Ansattrepresentant

Utnevnt 7. mai 2019

Jan Otto Eriksen

Ansattrepresentant

Utnevnt 7. mai 2019

Anita Steine

Ansattrepresentant

Utnevnt 7. mai 2019

Fornebu, 24. mars 2020

Gunn Wærsted
Styreleder

Jon Erik Reinhardsen
Styremedlem

Esben Smistad
Styremedlem

Jacob Agraou
Styremedlem

Sally Davis
Styremedlem

Anita Helen Steine
Styremedlem

Jan Otto Eriksen
Styremedlem

Jørgen Kildahl
Nestleder

Grethe Viksaas
Styremedlem

Sigve Brekke
Konsernsjef

STYRET

Gunn Wærsted
Styreleder

Jørgen Kildahl
Nestleder

Grethe Viksaas
Styremedlem

Jacob Agraou
Styremedlem

Jon Erik Reinhardsen
Styremedlem

Sally Davis
Styremedlem

Anita Helen Steine
Styremedlem
ansatterepresentant

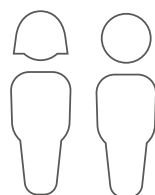
Jan Otto Eriksen
Styremedlem
ansatterepresentant

Esben Smistad
Styremedlem
ansatterepresentant

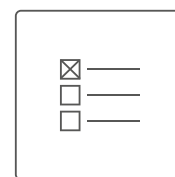
BÆREKRAFTSRAPPORT 2019

ANSVARLIG FORRETNINGSDRIFT
Ansvarlig forretningsdrift og bærekraft er en vesentlig del av Telenors forretningsstrategi. Det er måten vi driver forretninger på.

MANGFOLDIG ARBEIDSTOKK

Telenor Group sysselsatte nær 20.000 mennesker ved årsslutt i 2019, og 37 prosent av disse var kvinner. 30 % av topplederstillingene innehas av kvinner. Dette er en økning på 2 % fra 2018.

BÆREKRAFT I LEVERANDØRKJEDEN

Telenor gjennomførte 3.600 leverandørinspeksjoner i 2019. Det ble funnet 650 alvorlige avvik, og 81 prosent av dem ble rettet opp innen årsslutt. I tillegg ble det gjennomført nær 25.000 arbeidstimer med kapasitetsbygging hos leverandører.

DIGITAL FØDSELSREGISTRERING

I slutten av 2019 hadde mer enn 780.000 barn blitt registrert i fem distrikter i Pakistan ved hjelp av Telenors digitale løsning for fødselsregistrering.

KLIMAPÅVIRKNING

I 2019 økte Telenors CO₂-utslipp med rundt 9 %, mens CO₂-utslipp per petabyte datatrafikk ble redusert med rundt 29 %, siden Telenors totale mobildatatrafikk økte med rundt 51 % - alle tall sammenlignet med 2018.

ETIKK OG ETTERLEVELSE

I 2019 ble det registrert 704 saker i Integrity Hotline. Rapporteringsvolumet per 100 ansatte i 2019 var 3,2. Dette er en økning sammenlignet med både 2018 og 2017.

MINDRE ULIKHET

Vi har forpliktet oss til alle FNs bærekraftsmål, og virksomheten vår gir oss spesielt anledning til å fremme mål 10 om mindre ulikhet.

TRYGG NETTBruk FOR BARN

I løpet av 2019 har vi gitt opplæring i trygghet på nettet til 1,2 millioner barn. Det vil si at vi til sammen har gitt opplæring til 3,3 millioner barn og unge

SOLENERGI

Ved årsslutt i 2019 har Telenor installert solenergiløsninger på nesten 3.000 av basestasjonene våre i Asia, opp fra 2.500 i 2018.

BÆREKRAFT I TELENOR

Om rapporten

Telenor utgir denne rapporten om bærekraft i tråd med kravene i regnskapsloven § 3-3c og EU-direktivet om offentliggjøring av ikke-finansielle opplysninger. Rapporten beskriver Telenors arbeid for å fremme, forsvare og anerkjenne menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, sosiale utfordringer, klima- og miljøproblemer og antikorrupsjon i forretningsstrategien, den daglige driften og forholdet til aksjonærene. Rapporten beskriver de retningslinjene, prinsippene, prosedyrene og standardene selskapet har for å ivareta de nevnte hensynene. I tillegg tar rapporten opp annen relevant informasjon for aksjonærene og elementene fra Oslo Børs' veiledning om rapportering av samfunnsansvar.

Det finske selskapet DNA ble konsolidert 21. august 2019. DNA lager sin egen bærekraftsrapport for 2019, og denne rapporten inkluderer ikke data fra DNAs drift i 2019.

DNV GL er engasjert for å gjøre en uavhengig gjennomgang av bærekraftsrapporten, særlig for å vurdere om det som beskrives, stemmer.

Du kan lese mer på www.telenor.com/sustainability/reporting/scope-and-principles.

Ansvarlig forretningsdrift i Telenor

Grunnlaget for Telenors strategi er formålet vårt: å koble deg til det som betyr mest. Slik bidrar vi til å styrke samfunnene rundt oss. Telenor er opptatt av ansvarlig forretningsatferd, og ambisjonen vår er å bidra til å redusere

Telenor har satt lang-siktige mål for reduksjon av CO₂-utslipp frem mot 2030 - med 50 prosent reduksjon i den asiatiske virksomheten og mål om å oppnå karbonsøytral drift i den nordiske virksomheten

ulikhet og styrke lokalsamfunn.

Telenor støtter FNs Global Compact-prinsipper fullt ut, og sammen med kundene og partnerne våre er vi godt plassert for å kunne bidra til FNs bærekraftsmål. Telenor har valgt å legge særlig vekt på mål 10, «mindre ulikhet». Dette er bygd inn i den globale forretningsstrategien vår, og vi har rapportert om fremdriften siden 2016. Som en del av strategien, har vi satt oss spesifikke mål for 2020 knyttet til bærekraftsmål 10.

Telenors arbeid for å redusere ulikhet handler både om å gi tilgang til tjenester som skaper inkludering og løfter enkeltmennesker, og om å forbedre arbeidsforhold og heve driftsstandarden overalt der vi er til stede.

Tilgang til tjenester handler om å fremme

digital inkludering. Det gjør vi ved å tilby våre tjenester til flere, bygge opp digitale ferdigheter og digital robusthet, og arbeide med prosjekter knyttet til digital identitet. Inkluderingsarbeidet omfatter tilgjengeliggjøring av tjenester for finansiell inkludering, helse- og utdanningstjenester og tjenester for stordata, maskinlæring og kunstig intelligens. Målet med dette arbeidet er å styrke og personliggjøre tjenestene som knytter folk og samfunn sammen.

I tillegg arbeider Telenor for å heve standarden både i driften og i leverandørkjeden. Dette omfatter økt involvering av ansatte, arbeid med å fremme helse, miljø og sikkerhet, og forsterking av risikostyringen i leverandørkjeden. Det handler også om å respektere og støtte menneskerettighetene, ivareta kundenes personvern, styrke cybersikkerheten,

opprettholde standarder for trygg mobilkommunikasjon og innføre retningslinjer for mangfold og inkludering. Klimaendringene er en viktig utfordring, og Telenor har satt seg langsiktige mål for reduksjon i CO₂-utslipp frem mot 2030. Ambisjonene er å redusere våre utslipp med 50 prosent i den asiatiske virksomheten og oppnå karbonnøytral drift i vår nordiske virksomhet.

Forretningsmiljøet i markedene Telenor opererer i vil bli stadig mer komplekst etter hvert som kundenes krav om å være tilkoblet nettet øker i tråd med digitaliseringen vi ser verden over. Noen av Telenors markeder er fremvoksende økonomier med en potensielt kompleks og sensitiv politisk og sosial situasjon. På disse områdene står følgende områder sentralt: Telenors arbeid med sunn virksomhetsstyring, å opprettholde oppmerksomheten rundt Telenors etiske retningslinjer og antikorrupsjonsarbeid og å respektere og støtte opp om menneskerettighetene.

Fremover vil Telenor stå overfor et mer alvorlig trusselbilde, større forventninger fra kunder og andre interessegrupper, og mer omfattende regulering og lovgivning. Selskapet engasjerer seg aktivt for å ha god dialog med andre relevante aktører. Telenor vil fortsette å styrke relasjoner med disse aktørene ved å holde fast ved vår rolle som en langsiktig eier og forretningspartner. Verdien og ambisjonen om å redusere ulikhet og styrke samfunnet vil drive retningen i dette arbeidet.

I 2020 vil vårt arbeid med ansvarlig forretningsdrift fortsatt handle om de viktigste risikområdene for Telenors drift. Det vil også handle om å fortsette å utnytte muligheten til å skape positiv verdi på lang sikt og innfri interessentenes forventninger. Mer bevisstgjøring, ansvarliggjøring og åpenhet vil fortsette å være avgjørende for å kunne opprettholde driften og sikre en etisk og ansvarlig forretningspraksis. Telenor vil

også fortsette å heve standarden i driften og leverandørkjeden og vil tilby tjenester og ferdigheter for en digital fremtid som et positivt bidrag til de lokalsamfunnene vi er til stede i.

Du kan lese mer på www.telenor.com/sustainability/strategic-direction.

ANSVARLIG FORRETNINGSDRIFT

Eierstyring og selskapsledelse

Telenor Groups prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse definerer vårt rammeverk av regler og prosedyrer for hvordan alle Telenor-selskaper skal styres. Hvert selskap implementerer relevante og avtalte styringsdokumenter. Rammeverket for styring brukes som plattform for å inkludere vesentlige bærekraftsutfordringer i forretningsstrategier, daglig drift og forholdet til andre relevante aktører.

Mer informasjon om Telenors prinsipper og praksis for virksomhetsstyring finner du i Telenors rapport om eierstyring og selskapsledelse i årsrapporten for 2019, side 16–39, og på www.telenor.com/about-us/corporate-governance.

Etiske retningslinjer (Code of Conduct)

Retningslinjer og tiltak

Telenors etiske retningslinjer er vedtatt av konsernets styre. Retningslinjene beskriver Telenors arbeid for å opprettholde en høy etisk standard. Telenor ønsker å være en betrodd partner for alle kunder, interessenter, aksjeeiere, leverandører og partnere, og for de lokalsamfunnene vi er til stede i. Telenors virksomhet er avhengig av tillit, og selskapet arbeider for at driften skal foregå på ansvarlig, etisk og lovlig vis.

Telenors forpliktelser om integritet og åpenhet er beskrevet i de etiske retningslinjene. Prinsippene for åpenhet i Telenor er en del av rammeverket for eierstyring og selskapsledelse, og de er

implementert i selskapets virksomhet.

Retningslinjene gjelder for alle ansatte, styremedlemmer og innleide i Telenor. Retningslinjene er tilgjengelige på digitale plattformer og tekniske enheter, med lenker til mer detaljert informasjon, slik at man raskt kan få tilgang til Telenors rammeverk for styrende dokumenter.

Det regnes som et tegn på åpenhet at ansatte, leverandører og andre relevante aktører melder fra om eventuelle brudd på de etiske retningslinjene. Dette gjør oss i stand til å kunne ta tak i bekymringene, gjøre nærmere undersøkelser og iverksette eventuelle disiplinærtiltak. Vi vil også kunne ta lærdom av hendelsen og prøve å unngå at noe lignende skjer igjen i fremtiden. Håndtering av brudd på de etiske retningslinjene er en viktig del av Telenors program for etterlevelse.

For å legge til rette for en kultur der man tør å si ifra, har Telenor etablert en global ekstern rapporteringskanal, Integrity Hotline, som er en konfidensiell kanal der enhver kan stille spørsmål eller ta opp bekymringer om kritikkverdige forhold. Integrity Hotline er tilgjengelig på <https://secure.ethicspoint.eu/domain/media/en/gui/102575/index.html>.

Status og ambisjoner

I 2019 gjennomførte 18.292 ansatte e-læringsprogrammet om de etiske retningslinjene, som utgjør 100 prosent av de ansatte i Telenor som var i målgruppen. Programmet ga opplæring i ulike dilemmaer, og ansatte signerte på at de har lest og forstått de etiske retningslinjene.

I 2019 ble det registrert 704 saker i Integrity Hotline, og 38 prosent av sakene ble meldt inn anonymt. Rapporteringsvolumet per 100 ansatte i 2019 var 3,2. Dette er en økning sammenlignet med både 2018 og 2017.

Alle rapporterte saker blir gjennomgått av konsernets granskningsteam. Alle

saker som blir vurdert å falle inn under et vesentlighetskrav blir behandlet av Group Investigation. Fra 1. januar til 31. desember 2019, igangsatte konsernets etterforskningsteam 19 undersøkelser og ferdigstilte 5 saker som var påbegynt i 2018. Ved slutten av 2019 var 3 saker fortsatt pågående. Om lag 48 prosent av de innkomne sakene gjaldt bekymringer knyttet til andre deler av organisasjonen og dermed ikke en del av Group Investigations mandat, og ble fulgt opp av linjeledelse eller av HR.

Group Internal Audit and Investigation håndterer undersøkelsene rundt de innmeldte påståtte bruddene på de etiske retningslinjene, mens Group Compliance anbefaler løsning/tiltak i de sakene hvor bruddene er underbygget og dokumentert. De undersøkte sakene og tiltakene rapporteres jevnlig både til styrekomiteen for bærekraft og compliance, i tillegg til Telenors styre. Håndteringen av sakene kan innebære disiplinærtiltak mot enkeltpersoner og korrigerende tiltak som styrker Telenors retningslinjer eller prosedyrer.

Du kan lese mer på www.telenor.com/about-us/corporate-governance/governance-in-telenor.

Antikorrupsjonsarbeid

Retningslinjer og tiltak

Telenor har nulltoleranse for korrupsjon, og våre etiske retningslinjer forbyr korrumpert atferd i alle forretningsaktiviteter. Telenors ledelse sender klare, utvetydige og jevnlig meldinger til alle ansatte og forretningspartnere om at alle former for korrupsjon er uakseptable. Telenor har innført et risikobasert etterlevelseshes-program for antikorrupsjonsarbeid for å forhindre, oppdage og avdekke risiko for korrupsjon i alle datterselskaper som er direkte eller indirekte kontrollert av Telenor Group. I tilfeller der Telenor ikke er kontrollerende eier, må selskapene etterleve en etisk standard som stemmer overens med Telenors, og de må drive innenfor et risikobasert rammeverk for etterlevelse. Risiko relatert til korrupsjon

inkluderer både bestiktelser og påvirkningshandel.

Status og ambisjoner

Telenor ønsker å samarbeide med partnere som deler selskapets prioritering av etikk og etterlevelse. I 2019 styrket Telenor prosessen rundt bakgrunnssjekk av tredjeparter ved å etablere en digital plattform der man effektivt kan samle, håndtere og benytte informasjon om leverandørene.

Telenor arbeider også med opplæring av de ansatte for å avdekke risikoer for korrupsjon, og i 2020 vil Telenor styrke e-læringsprogrammet om antikorrupsjon. Målet med e-læringsprogrammet er å skape bevissthet og styrke Telenor-ansattes evne til å håndtere risikoene de står overfor. Telenor vil videreutvikle prosessene for vurdering og innmelding av antikorrupsjonsrisikoer for å sikre at de blir identifisert og tilfredsstillende håndtert.

Involvering av ansatte

Retningslinjer og tiltak

Telenor respekterer arbeidstakerrettighetene i FNs Global Compact og Den internasjonale arbeidsorganisasjonens (ILO) grunnleggende konvensjoner. Disse prinsippene handler om å respektere organisasjonsfriheten og kollektive forhandlinger, få slutt på tvangsarbeid, barnearbeid og diskriminering på arbeidsplassene, og de gjenspeiles i Telenors etiske retningslinjer, retningslinjer for ansatte i konsernet og prinsipper for leverandørforferd.

Telenor tror på styrking av ansatte gjennom å legge til rette for dialog mellom ledere og ansatte sammen med deres tillitsvalgte, og ved å bruke de ansattes erfaring og kunnskap til å påvirke arbeidsforhold og bidra til bærekraftig vekst. Telenor Group fremmer partnerskap basert på god og tillitsfull dialog i hele konsernet, for eksempel med anerkjente fagforeninger eller gjennom lokale samarbeidsorganer som People Council.

All omorganisering av ansatte i Telenor skal gjøres med mål om å skape og opprettholde langsiktige verdier i virksomheten. Omorganisering av arbeidskraft skal gjøres på ansvarlig vis, gjennom kontrollerbare prosesser og i samsvar både med Telenors formål og atferd og med gjeldende lovgivning og formelle krav.

Status og ambisjoner

I 2019 ble det avholdt to møter i Telenor Works Council – Europe (TWC-E) – ett om våren og ett om høsten. Der møtte de tillitsvalgte i Europa konsernledelsen i Telenor Group. Etter overtakelsen av DNA i Finland deltok de tillitsvalgte fra DNA som observatører, og de vil være fullverdige medlemmer av TWC-E fra 2020.

I tillegg har Telenor fortsatt arbeidet med å fremme ansattinvolvering i hele konsernet. GPEU (Grameenphone Employees Union) ble registrert som fagforening som en del av Labour Directive of Bangladesh i mars 2019. Som en konsekvens av dette signerte Grameenphone en anerkjennelsesavtale med GPEU i oktober 2019.

Rammeavtalen mellom Telenor Group og UNI Global Union utløp i mai 2017 og har vært til ny forhandling. I november 2019 ble Telenor Group og UNI Global Union enige om en ny avtale. Den offisielle signeringen skjedde i februar 2020.

VEIEN VIDERE: Samtidig som virksomheten endres, vil Telenor fortsette å fremme ansattinvolvering i hele Telenor Group og opprettholde god praksis overfor ansatte i driften av selskapet.

Du kan lese mer på www.telenor.com/sustainability/responsible-business/labour-rights-and-standards/dialogue-initiatives.

Å bygge en mangfoldig og inkluderende kultur

Retningslinjer og tiltak

Telenor ønsker som arbeidsgiver å gi like muligheter til alle, og det er helt

nødvendig for oss å arbeide for mangfold og inkludering. Det handler om å skape tjenester og løsninger som tar hensyn til forskjellige perspektiver fra ansatte, kunder, interessenter og partnere.

Diskriminering utgjør brudd på Telenors etiske retningslinjer. Retningslinjene skal tolkes slik at det ikke skal være direkte eller indirekte negativ diskriminering basert på etnisitet, hudfarge, kjønnsidentitet, seksuell orientering, alder, funksjonsnedsettelse, språk, religion, ansattrepresentasjon, politiske eller andre synspunkter, nasjonalt eller sosialt opphav, eiendom, fødselsstatus eller annen status.

Status og ambisjoner

Telenor begynte å arbeide systematisk med mangfold i 2014. I 2019 ble mangfoldsagendaen utvidet fra å gjelde kjønnsbalanse til også å omfatte funksjonsevne, kompetanse, nasjonalitet og inkludering av LGBTI-grupper.

Ved årsslutt i 2019 innehas 30 prosent av topplederstillingene av kvinner. Dette er en økning på 2 prosent fra 2018, mens andel kvinner av den totale arbeidsstyrken var stabil på 37 prosent. Blanding av nasjonaliteter i Telenors toppledelse var også mer mangfoldig enn i 2018. Alle ansettelse i toppledelsen ble godkjent av konsernets direktør.

I 2019 fortsatte Telenor å støtte nettverk som WIN (Women Inspirational Network) i Grameenphone, FEN (Female Empowerment Network) i Norge og Telenor Rainbow-nettverkene i Norge og Sverige, som er sammenslutninger for LGBTI-fellesskapet i Telenor. Telenor Norge deltok også i Pride for første gang. Telenor bidro til å støtte Student Women Leadership Program i partnerskap med McKinsey og Girls in Tech-samarbeidet med Plan International.

Telenors Open Mind-program fortsatte å gi meningsfulle arbeidsmuligheter til personer med funksjonsnedsettelser. Bare i Norge, der programmet også omfatter

kvalifiserte innvandrere med opphav utenfor EU, har om lag 340 personer fullført programmet. I Pakistan har om lag 90 personer gjennomført programmet.

VEIEN VIDERE: En av grunnsteinene i Telenor er arbeidet med å oppnå bedre kjønnsbalanse, og vi er i ferd med å gjøre dagens tilnærming mer omfattende i tillegg til å styrke arbeidet med mangfold og inkludering. Det er etablert tydelige ambisjoner for 2020 – om å bygge opp en kultur der man omfavner og respekterer forskjellige synspunkter, for å gjenspeile Telenors nåværende og fremtidige kundebase på verdensbasis.

Du kan lese mer på www.telenor.com/career/diversity-inclusion.

Helse, miljø og sikkerhet Retningslinjer og tiltak

Telenor skal fremme en høy standard for helse og sikkerhet for å sikre et sunt, trygt og sikkert arbeidsmiljø. En bærekraftig balanse mellom arbeid og fritid er en viktig del av Telenors helse og sikkerhetsarbeid. Telenors ambisjon er null skader for ansatte og leverandører.

Telenor jobber med helse og sikkerhet i henhold til ISO 45001. Vi har fokus på kontinuerlig forbedring, læring av våre erfaringer for å sikre at vi kan håndtere HMS-risikoen i vår virksomhet, samt å forhindre ulykker og skape et arbeidsmiljø der helse og sikkerhet er i fokus.

Status og ambisjoner

I 2019 ble det rapportert fem dødsfall i Telenors leverandørkjede. Dødsfallene var hovedsakelig knyttet til trafikkulykker i Pakistan og Bangladesh. Det vært en nedgang i antall dødsfall de siste fem årene. Telenor har også sett en jevnlig reduksjon i skadefrekvens med fravær (LTIF) blant de ansatte, fra 0,22 i 2018 til 0,17 i 2019. I samme periode gikk også antallet arbeidstimer ned.

De fleste skader skyldes trafikkulykker. I Asia fortsetter trafikkforhold å være en utfordring, og veitransport er den

aktiviteten som utgjør størst helse og sikkerhetsrisiko for Telenor. I 2019 ble det iverksatt flere tiltak for å øke bevisstheten rundt trafikkikkerhet, hvor denne risikoen er stor. Telenor overvåker COVID-19 utbruddet nøye og vil fortsette å implementere tiltak for å minimere innvirkningen på helse og sikkerhet, samt å sikre at vi kan fortsette å levere pålitelige tjenester til våre kunder.

I 2019 økte sykefraværet i Telenor Group marginalt til 1,85 prosent, sammenlignet med 1,82 prosent i 2018. Sykefraværet fortsetter å være lavere i de asiatiske selskapene og høyere i de skandinaviske selskapene. De rapporterte tallene kan variere på grunn av forskjeller i lokale prosedyrer, samt ulik lokal lovgivning for rapportering av sykefravær.

I 2019 begynte Telenor å implementere ISO 45001-rammeverket i hele konsernet. Telenor Pakistan og Digi er to av Telenors selskaper som har blitt ISO 45001-sertifisert. Telenor jobber kontinuerlig med å lære av våre hendelser og har derfor implementert en indikator som måler hvor godt hendelser rapporteres, granskes og følges opp med implementering av læring og forbedringer.

VEIEN VIDERE: I 2020 vil Telenor fortsette arbeidet med implementering av ISO 45001-rammeverket i konsernet. I dette arbeidet vil ha spesiell fokus på risikovurderinger og økt kompetanse i gjennomføring av granskinger og forbedringer. Et globalt HMS rapporteringsverktøy vil bli implementert, og fokuset på trafikkikkerhet samt risikoreduserende tiltak vil videreføres. I tillegg vil selskapet fortsette å innføre helse- og velferdsprogrammer.

Du kan lese mer på www.telenor.com/sustainability/responsible-business/labour-rights-and-standards/health-safety-and-security.

Risikostyring i leverandørkjeden

Retningslinjer og tiltak

Risikostyring i leverandørkjeden står fortsatt høyt på Telenors prioriteringsliste, og det er avgjørende for å lykkes med virksomheten på lang sikt. Gjennom avtalen for ansvarlig forretningsatferd (ABC) blir Telenors prinsipper for leverandøratferd (SCP) gjort gjeldende for de fleste leverandørkategorier og -kontrakter, basert på risikovurderinger. Prinsippene er basert på internasjonalt anerkjente standarder, inkludert krav om respekt for menneskerettigheter, helse og sikkerhet, arbeidstakerrettigheter, arbeidsforhold, konfliktmineraler og andre mineraler som utvinnes på et ikke-bærekraftig vis, miljø, personvern, ytringsfrihet og forbudte forretningsaktiviteter.

Telenors tilnærming til bærekraft i leverandørkjeden begynner med kontraktskrav om at leverandøren må drive ansvarlig forretningsaktivitet, sørge for å etterleve Telenors krav og drive kapasitetsbygging rundt disse temaene i sin forsyningskjede. Alle leverandører må utvide kravene til å gjelde for sine leverandører, slik at de bidrar til å sikre at kravene gjennomføres i hele leverandørkjeden. Telenor mener at partnerskap og samarbeid med leverandører og lignende aktører i bransjen er avgjørende for å oppnå en ansvarlig forsyningskjede på verdensbasis.

Status og ambisjoner

HOVEDRISIKOER I LEVERANDØRKJEDEN:

Telenors hovedrisikoer i leverandørkjeden er fortsatt helse- og sikkerhetsutfordringer som trafikkulykker, risiko knyttet til arbeid i høyden, andre mangler ved arbeidsforhold knyttet til arbeidstid og lønn, mindreårige ansatte og risikoer for forretningsetikk. Hoveddelen av disse risikoene ligger i Telenors drift i Asia.

BARNEARBEID / MINDREÅRIGE ANSATTE:

I løpet av 2019 registrerte og behandlet Telenor sju tilfeller av mindreårige ansatte (15–18 år) som gjorde farlig arbeid. Det er ikke funnet tilfeller av

barnearbeid (12–14 år) i leverandørkjeden siden 2017.

ANDRE POTENSIELLE RISIKOER: Bruk av konfliktmineraler er et indirekte risikoområde for Telenor, og selskapet følger med på at leverandørene har skriftlige retningslinjer og prosedyrer for å unngå bevisste kjøp av konfliktmineraler. I de siste årenes globale revisjoner som er gjennomført gjennom Joint Audit Cooperation (JAC), en sammenslutning av teleselskaper, er det ikke funnet problemer hos noen av de største leverandørene av smarttelefoner og nettbrett.

Moderne slaveri er også en potensiell risiko i Telenors leverandørforsyningskjede, særlig knyttet til lønn og arbeidstid. Telenor overvåker aktivt leverandørene for å sikre at de ikke bruker noen form for tvungen, bundet eller ufrivillig arbeidskraft, og at de forbyr alle former for slaveri og menneskehandel strengt.

KAPASITETSBYGGING: Telenors forretningsenheter gjennomførte nær 25.000 timer kapasitetsbygging innenfor emner knyttet til prinsippene for leverandøratferd i 2019. Dette omfattet blant annet bevisstgjøring og løpende forbedringsarbeid. Aktivitetene varierer

ut fra leverandør og region, og ut fra hvilke risikoer som er mest relevante og fremtredende i arbeidet for Telenor.

OVERVÅKNING AV ETTERLEVELSE:

Telenor gjennomfører inspeksjoner i leverandørens lokaler og på driftsstedene deres i alle markeder for å følge med på at de etterlever kravene om en ansvarlig forretningspraksis. I 2019 gjennomførte Telenor 3.616 leverandørinspeksjoner i hele konsernet. 86 prosent av disse inspeksjonene var uanmeldte. Disse inspeksjonene avdekket 650 alvorlige avvik. Alle alvorlige avvik ble fulgt opp gjennom planer for korrigerende tiltak og videre oppfølging. 81 prosent av disse avvikene ble ordnet opp og avsluttet innen årsslutt.

Gjennom deltakelsen i JAC fikk Telenor også tilgang til 104 revisjonsrapporter fra den globale leverandørkjeden i 2019.

VEIEN VIDERE: Effektiv risikostyring i Telenors forsyningskjede vil fortsatt være en prioritet i 2020. Telenor vil fortsette arbeidet med bærekraft i leverandørkjeden for å skape positive ringvirkninger i hele virksomheten og i lokalsamfunnene der vi er til stede. Du kan lese mer på www.telenor.com/sustainability/responsible-business/supply-chain-sustainability.

I 2019 gjennomførte Telenor 3.616 leverandørinspeksjoner i hele konsernet. 86 prosent av disse inspeksjonene var uanmeldte.

Påvirkning på menneskerettighetene

Retningslinjer og tiltak

Telenor respekterer og støtter opp om menneskerettighetene i tråd med den internasjonale menneskerettighetsloven, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, og ILO-erklæringen om grunnleggende prinsipper og rettigheter i arbeidslivet.

Telenor benytter seg av en løpende aktsomhetsvurdering knyttet til menneskerettigheter både på konsern- og forretningsenhetsnivå. Hensikten er å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan Telenor håndterer mulige konsekvenser av vår virksomhet og vår leverandørkjede. Klager meldes inn gjennom Telenors Integrity Hotline. Les mer om prosessen for håndtering av innmeldte klager i seksjonen om Ansvarlig forretningsdrift.

Telenor er opptatt av å være så åpne som mulig om utfordringer og praksis i selskapet gjennom årlig rapportering, tematisk rapportering (inkludert den årlige rapporten «Authority Request Disclosure Report») og andre oppdateringer, presentasjoner og innlegg om bærekraft.

Telenor samarbeider med en rekke organisasjoner for å fremme menneskerettighetsmålene sine, inkludert FNs Global Compact, Global Network Initiative, GSMA, Joint Audit Cooperation (JAC) og Global Union.

Status og ambisjoner

Telenor har formidlet arbeidet og utfordringene med menneskerettigheter på flere offentlige plattformer i 2019 – blant annet på egne nettsider, på nettsidene til FNs spesialprosedyrer, på Business and Human Rights Resource Centre og ved FNs årlige forum for næringsliv og menneskerettigheter.

AKTSOMHETSVURDERING: I midten av 2019 gjorde Telenor en aktsomhetsvurdering med hensyn til menneskerettigheter på konsernivå. Prosessen

avdekket Telenors mest fremtredende menneskerettighetsrisikoer: at man sikrer retten til personvern og ytringsfrihet, overholder standarder for arbeid i leverandørkjeden, sørger for trygghet på nettet, hindrer diskriminering og respekterer eiendomsretten. Forebyggende og avbøtende tiltak som opplæring og kapasitetsbygging er allerede i gang for flere av disse risikoene, og Telenor ser på hvordan dette arbeidet kan styrkes og manglene kan følges opp.

MYANMAR: 2019 ble også et vanskelig år for menneskerettigheter i noen av Telenors markeder. Rohingya-situasjonen nord i Myanmar og flyktningleirene i Bangladesh – og hvordan Telenor kan sikre et oppegående nett i disse områdene – gir stor bekymring. I august 2019 ga granskningsgruppen Independent Fact Finding Mission on Myanmar ut en rapport der det internasjonale samfunnet ble oppfordret til å bryte bånd til Myanmar's forsvar og alle selskaper det kontrollerer og er avhengig av. Rapporten er en klar indikasjon på at det fortsatt er viktig for Telenor å gjøre jevnlig aktsomhetsvurderinger – både av selskapets egne prosesser og prosessene i leverandørkjeden. Formålet er å sikre at selskapet ikke bidrar til menneskerettighetsbrudd og unngår negativ påvirkning. Telenor fortsetter også dialogen med myndigheter og andre aktører på lokalt og internasjonalt nivå.

Du kan lese mer på www.telenor.com/sustainability/responsible-business/human-rights/mitigate/human-rights-in-myanmar.

GLOBAL NETWORK INITIATIVE: I 2019 fortsatte Telenor samarbeidet med Global Network Initiative (GNI) om å ta tak i forespørsler fra myndighetene som kan begrense personvern og/eller ytringsfrihet. I 2019 gjennomførte Telenor ved hjelp av en ekstern revisor sin første GNI Independent Assessment. Etter en detaljert gjennomgang av

vurderingen fra styret i GNI, ble det fastslått at Telenor gjør et godt forsøk på å innføre GNI Principles, med forbedringer over tid. Telenor vil publisere en offentlig rapport etter utgivelsen av den formelle GNI-rapporten om 2019-vurderingene i 2020.

ANERKJENNELSE: I 2019 ble Telenor rangert blant de beste selskapene i det europeiske telekommarkedet og teknologibransjen i Global Child Forums studie om barns rettigheter og næringslivet. I tillegg har «The Economist & ECPAT Country Overview Briefing Paper on Sexual Exploitation of Children in Malaysia» anerkjent Digi for arbeidet med å begrense seksuelle overgrep mot barn over nettet og trygghet generelt. Telenor kom dessuten på fjerdeplass blant 12 telekomselskaper i den globale indeksen Ranking Digital Rights (RDR) Corporate Accountability Index.

VEIEN VIDERE: Ved å bygge videre på arbeidet som ble satt i gang i 2019, vil Telenor fortsette arbeidet med å implementere menneskerettighetsvurderinger i hele selskapet – blant annet gjennom opplæring og kapasitetsbygging for ansatte i alle funksjoner og forretningsenheter. Telenor vil også fortsette å prioritere samarbeid med andre aktører, inkludert GNI, spille en aktiv rolle i politiske diskusjoner om menneskerettigheter og næringslivet, både nasjonalt og internasjonalt, og fortsette å styrke åpenheten og interessentenes engasjement.

Du kan lese mer på www.telenor.com/sustainability/responsible-business/human-rights/mitigate.

Kundenes personvern

Retningslinjer og tiltak

Kundene forventer ikke bare relevante og skreddersydde tjenester i sanntid – de forventer også at personvernet deres beskyttes. Som tilbyder av mobil- og internettjenester står respekt for retten til personvern og ytringsfrihet sentralt i Telenors kjernevirksomhet. Selskapet

arbeider med disse utfordringene både fra et personvernperspektiv og et sikkerhetsperspektiv, med retningslinjer og styrende dokumenter som beskriver obligatoriske krav til behandling av personopplysninger.

Telenor mener at telekommunikasjon generelt bidrar til ytringsfrihet, men samtidig at det i mange situasjoner vil være motstridende interesser. Myndigheter kan et legitimt behov for å kreve at telekomselskapene innfrir forespørsler som begrenser personvern eller fri kommunikasjon. For Telenor er det derfor viktig å arbeide for å begrense risikoen for ulovlige og uforholdsmessige begrensninger av personvernet og ytringsfriheten så langt vi kan.

Selv om de nasjonale kravene varierer på tvers av de markedene Telenor opererer i, ønsker vi å være åpne om hvordan vi håndterer personopplysninger. Telenor mener at åpenhet er den beste tilnærmingen for å bygge opp og vedlikeholde både våre kunder og ansattes tillit.

Med innføringen av EUs personvernforordning i 2018, og en gradvis utvikling av personvernrelaterte lover i de asiatiske markedene, har personvern blitt et stadig viktigere tema både i Telenor og i samfunnet som helhet. Telenor etablerte et tydelig standpunkt for personvern i 2015: Vi skal være åpne om hvordan personopplysninger samles inn og brukes, vi skal bruke personopplysninger til å tilby bedre og mer relevante tjenester, og vi skal holde personopplysningene trygge.

Status og ambisjoner

I 2019 flyttet Telenor den sentrale personvernheten inn under compliance-funksjonen i konsernet. Denne personvernheten vil kontrollere at våre krav til håndtering av personvern følges i Telenor-konsernet. Enheten vil også støtte våre personvernombud i å håndtere personvernrisiko. Slik sikres effektiv internkontroll med personvern i

hele Telenor. Telenor Norge lanserte en ny tjeneste i 2019 der kundene får hjelp til å slette personopplysninger de har gitt fra seg på nettet.

FORESPØRSLER FRA MYNDIGHETENE: I 2019 fortsatte Telenor å prioritere åpenhet for å kunne håndtere eventuelle menneskerettighetsbrudd fra myndighetenes side. Dette omfattet blant annet utgivelse av åpenhetsrapport «Authority Request Disclosure Report» for 2018. Som beskrevet i rapporten har Telenor engasjert seg aktivt i Global Network Initiative (GNI) innenfor ytringsfrihet og personvern, og dessuten bilateralt med en rekke andre aktører. Dette arbeidet er en del av Telenors samarbeid om å beskytte og styrke ytringsfriheten og personvernet.

VEIEN VIDERE: Det er forventet at myndigheter og lovgivere i alle Telenors markeder vil fortsette å styrke lovgivning for personvernet og nasjonal sikkerhetsregulering i tillegg til å innføre nye tiltak som direkte eller indirekte påvirker Telenors evne til å håndtere våre kundedata. Telenor vil fortsette å overholde lovpålagte krav og leve opp til kundenes forventninger.

I 2020 vil Telenor prioritere følgende områder: effektiv internkontroll og risikohåndtering på personvernområdet på tvers av organisasjonen, styrket beredskap for håndtering av sikkerhetsbrudd, og videre integrering av personvern i selskapene.

Du kan lese mer på www.telenor.com/sustainability/responsible-business/privacy-and-data-protection.

Cybersikkerhet

Retningslinjer og tiltak

Telenors globale tilstedeværelse og rollen som tilbyder av kritisk infrastruktur gjør at vi hele tiden er utsatt for risikoer som gjelder grunnleggende og avanserte cybertrusler, og cyberangrep er en av de viktigste risikoene for selskapet. Telenor jobber kontinuerlig for å verne om

samfunnet og våre kunders digitale liv. Sentralt i dette arbeidet står profesjonaliseringen av sikkerheten i hele Telenor. Det omfatter også håndtering av sikkerhetsrisikoer i tråd med beste praksis fra bransjen og i henhold til lokale lover og forskrifter. Telenor har etablert en global sikkerhetsorganisasjon som driver sikkerhetsagendaen på tvers av alle forretningsenhetene, støttet av globale sikkerhetsfunksjoner og fulgt opp gjennom felles møteplasser og arenaer.

Telenor styrker sin globale evne til sikkerhetsovervåking og håndtering av sikkerhetshendelser, og forretningsenhetene gjennomfører sikkerhetsforbedringer i tekniske miljøer og flytter tjenestene over på ny infrastruktur. Formålet er å innføre best mulig sikkerhetskontroll i en infrastruktur som gjør det mulig å redusere trusler og håndtere hendelser raskt. I tillegg reduserer dette avhengigheten av enkeltleverandører.

Status og ambisjoner

FRA STRATEGI TIL GJENNOMFØRING: I 2019 førte Telenor sikkerheten videre fra strategi til gjennomføring på operativt nivå i forretningsenhetene, med synlig effekt i alle forretningsenheter. Telenor har systematisk styrket den grunnleggende sikkerhetstilstanden i form av personell og kompetanse, prosesser, teknologi og håndtering av leverandører. Telenors Group Policy Security oppdateres jevnlig for å ha god styring på området.

RISIKOER HOS TREDJEPART: I løpet av 2019 har Telenor lagt økt vekt på risikoer hos tredjepart ved hjelp av et rammeverk for strategisk håndtering av leverandører, etablert en arbeidsgruppe på tvers av funksjoner som skal adressere risikoer hos tredjepart, og risikovurderinger har blitt gjennomført i forretningsenhetene.

EKSTERNT SAMARBEID: Telenor har aktivt bidratt på flere sikkerhetsarenaer, som i GSMA Fraud and Security Group, GSMA Fraud and Security Advisory Panel, ISF

(rådsmedlem), Europol EC3 (rådsmedlem), ETNO (European Telecommunications Network Operators Association), ETSI (European Telecommunications Standards Institute) og FIRST (Forum of Incident Response and Security Teams). Telenor har også signert «The Paris Call for Trust and Security in Cyberspace».

CYBERANGREP: I 2019 var de største trusselkategoriene som ble oppdaget gjennom Telenors globale sikkerhetsovervåkningscenter, løsepengevirus og trojanere, og annen skadevare slik som CoinMiners. I 2019 ble det observert mer enn 80 prosent nedgang i identifiserte regulære sikkerhetshendelser. Det vitner om økt sikkerhet i forretningsenhetene.

Samtidig ser vi målrettede avanserte cyberangrep mot virksomhetsinformasjon, kundedata og kritisk infrastruktur, og dette utgjør fortsatt en stor og vedvarende risiko – delvis fordi slike angrep er vanskelige å oppdage. Telenor har utviklet systemer for å oppdage en rekke typer trusler på global basis, men prosessen med å etablere et avansert sikkerhetsnivå er lang og krever vesentlige endringer i kompetanse, prosesser, teknologi og leverandørhåndtering

Telenor anerkjenner verdien av samhandling og arbeider for å etablere tett dialog med myndighetene i alle markeder. Telenor deler erfaringer og trusselinformasjon med bransjen gjennom etablerte kanaler. Telenor Norge gir årlig ut en offentlig sikkerhetsrapport, «Digital sikkerhet» (www.telenor.no/om/digital-sikkerhet), og Telenor Security Operations Center (TSOC) legger jevnlig ut informasjon om oppdagede hendelser og cybertrusseltrender på bloggen telenorsoc.blogspot.com.

VEIEN VIDERE: Utover i 2020 vil Telenor fortsette å styrke den lokale og globale evnen til å beskytte viktige verdier, kundedata og konfidensiell bedriftsinformasjon, med vekt på oppdagelse av

og respons på sikkerhetshendelser. Videre vil Telenor styrke den interne sikkerhetskulturen og kompetansen blant alle ansatte og fortsette å gjøre sikkerhet til en integrert del av strategiske programmer og prosjekter, slik at sikkerhet kan bli en del av grunnlaget i alt Telenor gjør.

Du kan lese mer på www.telenor.com/about-us/corporate-governance/cyber-security.

Klimapåvirkning og miljø Retningslinjer og tiltak

Klimaendringene er en av de største utfordringene mennesker, bedrifter og myndigheter står overfor.

Telenors konsernovergripende policy sier at forretningsenhetene skal gjøre alle rimelige anstrengelser for å minimere bruken av ressurser, inkludert energi, vann og råvarer, samt søke å minimere karbonutslipp fra alle deler av virksomheten. Videre skal forretningsenhetene sikre miljøledelse inkludert bærekraftig avfallshåndtering der alt elektronisk avfall skal gjenbrukes, resirkuleres eller avhendes på sikker måte.

Mobilindustriens teknologi og smarte tjenester gjennom tingenes Internett har

potensial til å redusere klimagassutslipp, redusere ressursintensitet, stimulere til økonomisk vekst og gi betydelige sosiale fordeler. Telenor har gjennom mange år arbeidet med mulige forretningsinitiativer og partnerskap som tilbyr miljøeffektive løsninger

Voksende etterspørsel etter IKT-produkter og mobilenheter, kombinert med stadig kortere levetid, har gjort EE-avfall (Elektrisk og elektronisk avfall) til en stor bekymring og risiko for IKT-bransjen. På dette området er det krav om at alle Telenors forretningsenheter sørger for bærekraftig avfallshåndtering. Alt EE-avfall skal gjenbrukes eller gjenvinnes i tråd med internasjonalt anerkjente standarder og forordninger.

Status og ambisjoner

KLIMARISIKO: For Telenor omfatter klimarelaterte risikoer potensiell fysisk skade på kritisk infrastruktur og utstyr gjennom påvirkningen av mer ekstreme værhendelser og stigende havnivå. Klimarelaterte regulatoriske risikoer inkluderer potensielt høyere driftskostnader på grunn av økende karbonavgift og energi / drivstoffavgift, i tillegg til risiko for høyere kapitalkostnader på grunn av en nødvendig overgang til bruk av fornybare energiløsninger.

Ved slutten av 2019 hadde Telenor installert solenergiløsninger for nesten 3.000 av basestasjonene i Asia – en økning fra 2.500 i slutten av 2018.

ENERGIFORBRUK: I 2019 var Telenors totale energiforbruk om lag 3,340 GWh – en økning på 9 prosent sammenlignet med rekalkulerte data fra 2018 – til tross for en økning i datatrafikken i Telenors mobilnett på 51 prosent til om lag 5,500 petabyte i 2019.

CO₂-UTSLIPP: Klimagassene som var tilknyttet Telenor Group i 2019, er estimert til rundt 1,1 millioner tonn CO₂ ved bruk av stedsbaserte utslippsfaktorer for strømforbruk for indirekte Scope 2-utslipp. Dette er en økning på 9 prosent sammenlignet med rekalkulerte data fra 2018. Driften i Asia står for 96 prosent av CO₂-utslippene, og 80 prosent av disse utslippene er relatert til de nasjonale strømmnettene, mens de gjenværende 16 prosentene kommer fra bruk av dieselaggregat. Den nordiske driften står for 4 prosent av konsernets CO₂-utslipp, inkludert drivstoff til bilparken, elektrisitetkjøp og forretningsreiser. I 2019 var Telenors utslipp på 5,9 kg CO₂ per kunde per år – en økning på 1 prosent fra 2018.

Videre utgjorde Telenor Groups totale utslipp av klimagasser i 2019 nesten 1,2 millioner tonn CO₂ ved bruk av markedsbaserte utslippsfaktorer for strømforbruk for indirekte Scope 2-utslipp. Dette er en økning på 1 prosent sammenlignet med rekalkulerte data fra 2018. Den markedsbaserte metoden viser CO₂-utslippet fra elektrisiteten som et selskap kjøper, som kan være forskjellig fra elektrisiteten som genereres lokalt i landet.

LØSNINGER FOR FORNYBAR ENERGI: Ved slutten av 2019 hadde Telenor installert solenergiløsninger for nesten 3.000 av basestasjonene i Asia – en økning fra 2.500 i slutten av 2018.

LAVKARBONLØSNINGER: I 2019 passerte Telenor Group mer enn 15,7 millioner SIM-tilkoblede enheter på IoT-plattformene. Dette er en økning fra 13 millioner IoT-SIM-kort i 2018. Telenor Connexion, Telenors eget IoT-selskap,

designer og driver IoT-løsninger for det globale markedet. Dette kan gi smarte tjenester og har potensial til å kutte CO₂-utslipp.

MILJØHÅNDTERING: I mer enn 72 prosent av Telenors innkjøpsprosesser med en kontraktverdi over USD 250.000, ble det benyttet miljøkriterier, knyttet til blant annet håndtering av farlig avfall og energieffektivitet. I 2019 fortsatte Telenor gjenvinningen av mobiltelefoner i forretningsenhetene, og mer enn 227.000 mobiltelefoner og batterier ble samlet inn og gjenvunnet. I løpet av 2019 meldte Telenors forretningsenheter om nær to 3.900 tonn elektrisk avfall som ble tatt ut av aktiv bruk. 99 prosent ble gjenbrukt eller gjenvunnet på en miljøvennlig måte.

VEIEN VIDERE: Telenor vil fortsette å redusere klimarelaterte fysiske risikoer ved å sørge for solid infrastruktur og god sikring av driften. Telenor vil ha en klimaagenda som bidrar til å styrke posisjonen vår som et tiltrodd varemerke, med spesiell vekt på ansvarlig forretningsatferd og ansvarlig verdiskaping. Telenors klimaambisjoner skal bidra til et langsiktig arbeid der konsernet skal bli klimanøytralt i 2050, og til lavutslippsøkonomier i samsvar med Parisavtalen. I 2020 vil Telenor komme med mer klimarelatert risikoinformasjon i tråd med arbeidsgruppen TCFDs anbefalinger.

Telenors klimamål mot 2030 er basert på den nye mobilsektor-spesifikke retningen for dekarbonisering godkjent av Scientific Based Targets-initiativet (SBTi). De nye klimaambisjonene mot 2030 vil gi Telenor mulighet til å støtte det ambisiøse målet nedfelt i Parisavtalen om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 °C, beregnet for å redusere risikoen og effektene av klimaendringer betydelig.

Telenors ambisjon for det nordiske markedet er karbonnøytral drift innen 2030. Det skal legges vekt på

energieffektive tiltak i driften av nettet, kjøp av fornybar energi, tilrettelegging av karbonnøytral transport både for våre operasjoner og i leverandørkjeden i tillegg til klimakompensasjon av flyreiser.

Telenors ambisjoner for det asiatiske markedet er minst 50 prosent reduksjon i CO₂-utslipp innen 2030, ved å erstatte dieselaggregater med solenergiløsninger på basestasjoner. Vi vil også utforske andre fornybare energimuligheter i regionen.

Du kan lese mer på www.telenor.com/sustainability/responsible-business/environment-and-climate.

Digital inkludering Retningslinjer og tiltak

Mobildekning og internetttilgang er viktige drivkrefter for vekst. Utestengelse fra disse kan ha negativ effekt, særlig for sårbare gruppers evne til å få arbeid, øke inntekten sin eller forbedre levestandarden sin. Fordi barn og unge i større grad enn noen gang utforsker og drar nytte av den digitale verden, blir det stadig viktigere å bygge deres kapasitet til trygg bruk av internett. Det å sikre tilgang og ferdigheter til å utnytte fremtidens muligheter er derfor en viktig del av Telenors forpliktelser om å redusere ulikhet og styrke lokalsamfunn.

TRYGG NETTBruk FOR BARN: I arbeidet med ambisjonen om å lære opp fire millioner barn i nettsikkerhet innen 2020 har Telenors forretningsenheter nådd omtrent 1,2 millioner barn i 2019 og til sammen hatt opplæring for rundt 3,3 millioner barn så langt. Dette har vi oppnådd gjennom samarbeid med Telenors globale bærekraftspartnere, UNICEF, Plan International og lokale organisasjoner og myndighetsorganer. I oktober 2019 deltok Telenor i den første ASEAN Stop Cyberbullying Workshop, der vi arbeidet for å få inn trygghet på nettet i skolens læreplaner. I tillegg har nesten alle forretningsenheter i Asia tatt i bruk Telenors nettressurser om trygghet på nettet, Digiworld.

I 2019 gjennomførte alle forretningsenheter nettopplæring med en lokal tilpasning. Arbeidet har omfattet programmer for å nå ut, bevisstgjøringskampanjer og kapasitetsbygging for foreldre og lærere. Telenor Myanmar har samarbeidet med Plan International, myndighetene og lokale partnere om å fremme digitale ferdigheter og trygghet på nettet, med et mål om å nå 740.000 innen utgangen av 2020. Et annet prosjekt som skal bidra til beskyttelse av barn på nettet i Bangladesh, ble satt i gang av Grameenphone og UNICEF. Målet er å gi 1,2 millioner barn og unge ferdigheter innen 2020. Bare i 2019 lærte Grameenphone opp nesten 600.000 barn og skapte bevissthet hos mer enn 200.000 foreldre, foresatte og lærere. Selskapet nådde 13 millioner personer gjennom en nasjonal bevisstgjøringskampanje.

I Malaysia fortsatte Digi med kapasitetsbyggingsprogrammet for trygg nettbruk, og sammen med UNICEF og andre partnere gjennomførte de en nasjonal bevisstgjøringskampanje mot nettmobbing. Telenor Norge lanserte, sammen med partnere, en interaktiv og digitalisert versjon av «Bruk Hue»-programmet som skal forebygge nettmobbing, og tjenesten Nettslett, som nå tilbyr støtte til 600.000 abonnenter, ble tatt inn som en del av abonnementet deres. Telenor Danmark brukte også digitale kanaler for å skape bevissthet og nå ut med #DigitalPænt-programmet.

SMART LANDBRUK: Gjennom Smart Farmer-prosjektet fortsetter dtac å styrke bønder i Thailand med tilgang til avansert teknologi og kompetanse. I 2019 ble nesten 400 bønder opplært i markedsføring på nettet, og ved bruk av IoT og værvarsel med høy presisjon, hjalp dette bønder med å øke avlingene og fortjenesten. En gjennomgang i 2019 antydte at bønder var flinke til å ta i bruk avansert teknologi og var villige til å investere for å øke gårdens kapasitet.

I Pakistan har Khushaal Zamindar, som er

en interaktiv mobilsvartjeneste og telefon- og SMS-basert informasjons-tjeneste, 7,5 millioner månedlige aktive brukere, slik at bønder, inkludert kvinner, får helse- og landbruksinformasjon gjennom Khushaal Aangan. Porteføljen ble utvidet til å inkludere medisinsk rådgivning, veterinærtjeneste, helseforsikring, forsikring av avlingen og personlig rådgivning om avlingen.

MANGFOLD OG INKLUDERING: I mai 2019 lanserte Telenor Norge og PLAN International Girls Create Tech Academy, som er et mentorprogram som skal redusere digitale kjønnsforskjeller i Norge, inspirere flere jenter til å velge teknologiske utdanninger og utfordre kjønnsstereotyper om teknologikarrierer. 30 deltakere er en del av dette programmet, og det ledes av kvinnelige ansatte i Telenor Norge.

For å markere den internasjonale jentedagen 11. oktober deltok Telenor i Plan Internationals «#GirlsTakeOver»-initiativ, der dyktige unge jenter tok over stillingen til Telenor-ledere i flere markeder for en dag, som en symbolhandling for å oppfordre til like muligheter for jenter.

I august 2019 iverksatte Telenor, i samarbeid med Plan International, studien «PROGRAMMED OUT: The Gender Gap in Technology in Scandinavia». I denne studien reflekteres det over etablerte kjønnsroller og andre barrierer for skandinaviske kvinner når det gjelder karrieremuligheter innenfor teknologi, samtidig som den også gir anbefalinger for bransjen.

Ved å dra nytte av teknologi for å fremme inkludering for personer med nedsatt funksjonsevne prøver Telenor Pakistan ut en digital jobbportal som skal gi disse personene et levebrød og la dem få utvikle ferdigheter. Digi's Yellow Heart gir også et differensiert tilbud og egne rabatter for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne slik at de enklere skal kunne oppnå en digital livsstil.

Sosial innovasjon

Mobil oppkobling og digitale tjenester har potensial til å bidra til alle FNs bærekraftsmål gjennom løsninger som kan ta tak i sosiale, økonomiske og miljørelaterte problemer. I tillegg er forskning avgjørende for å gi oss innsikt og kompetanse, slik at vi kan bidra til å gi kundene det som trengs mest. Telenor fortsetter å styrke innsatsen for å bruke mobile tjenester som et middel i bærekraftig utvikling og for å redusere ulikhet og styrke samfunnet.

DIGITAL FØDELSREGISTRERING: Ifølge UNICEF er hvert fjerde barn under fem år på verdensbasis ikke fødselsregistrert. Disse barna står i fare for å bli nektet tilgang til helsetjenester, utdanning og sosial beskyttelse mot barnearbeid og tidlig ekteskap. I Pakistan og Myanmar samarbeider Telenor med myndighetene og UNICEF om å registrere fødsler digitalt og effektivt – i stor skala.

I oktober 2019 innførte Telenor Myanmar, i samarbeid med UNICEF, en mobil fødsels- og dødsregistreringsapp i Mondistriktet. Med denne appen kan de ansatte i helsetjenestene frigjøre tid som de før brukte på å gjøre alt manuelt, og prosessen for utstedelse av fødselsattest blir mer effektiv.

Ved utgangen av 2019 hadde det digitale fødselsregistreringsprosjektet i Pakistan registrert 780.000 barn i fem distrikter. Det er ikke forventet at Telenor og partnere vil nå ambisjonen om 7 millioner digitale fødselsregistreringer innen 2020. Årsakene er blant annet utfordringer i forbindelse med opplæringen av brukerne, mangel på dekning i de områdene myndighetene har valgt ut, godkjeningsprosesser og forsinkelser i den forbedrede løsningen. Det er forventet at Telenor vil nå 2 millioner fødselsregistreringer innen årsslutt i 2020.

FINANSIELL INKLUDERING: I Myanmar fortsetter Wave Money – og dets store distribusjonsnett for finansielle tjenester

– å drive finansiell inkludering. I 2019 fortsatte Wave Money å legge til rette for utbetalinger for humanitær hjelp for Verdens matvareprogram (WFP) og pensjonsutbetalinger via mobilpenger sammen med Myanma Economic Bank (MEB). I juli 2019 kom Gpay – en løsning for banktjenester på mobil fra Grameenphone – i ny og forenklet utgave, slik at den skulle legge til rette for økonomisk inkludering for kvinner og innbyggere på landsbygda. Dette oppnår man gjennom et partnerskap med Bangladeshs Rural Electrification Board (REB). Ved årsslutt hadde innsatsen gitt en kundebase på 2 millioner, og 18 prosent av dem er kvinner. I Pakistan har Easypaisa, landets første mobilbank-plattform introdusert «Enable Pay & Credit». Denne funksjonen digitaliserer betalingsverdikjeden mellom distributører og detaljhandlere og gir enkel tilgang til kreditt. Mer enn 13.000 forhandlere fikk nytte av tjenesten i 2019.

BRUK AV STORDATA MOT

LEGEMIDDELRESISTENT MALARIA:

Legemiddelresistens er en av de største truslene mot malariakontroll, og resultatet er økt sykkelighet og dødelighet. I et samarbeid mellom Harvard T. H. Chan School of Public Health, Grameenphone, Telenor og andre partnere ble rapporten «Mapping Imported Malaria in Bangladesh Using Parasite Genetic and Human Mobility Data» publisert. Målet med rapporten er å hjelpe lokale myndigheter med å følge og begrense denne helsetrusselen. Studien, som er en av de største av sitt slag, viser at man ved å kombinere genetiske data om malaria med bevegelsesdata fra mobilnettverk kan kartlegge og forutse spredningen av legemiddelresistent malaria.

Trygg bruk av mobilkommunikasjon

Mobilkommunikasjon foregår via radiofrekvenssignaler som er elektromagnetiske felter (EMF). Basestasjoner er den viktigste delen av infrastrukturen for sending og mottak av slike signaler, og

Grunnlaget for Telenors strategi er formålet vårt: å koble deg til det som betyr mest.

sendepunktene må være plassert der mobile enheter brukes.

Det har i mange år vært offentlig interesse for hvordan menneskers helse eventuelt påvirkes av EMF. Med 5G, tingenes Internett og bærbare enheter er det ventet økt offentlig interesse for EMF, inkludert potensielle reguleringsutfordringer for mobilbransjen og begrensede konsekvenser for Telenors drift.

Alle forretningsenheter i Telenor følger de nasjonale retningslinjene og retningslinjene fra International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP) strengt. Disse retningslinjene er støttet av Verdens helseorganisasjon (WHO) og utgjør grunnlaget for planlegging, installasjonsarbeid og sikkerhetstiltak på antennestasjoner.

Du kan lese mer på www.telenor.com/sustainability/responsible-business/safe-services/mobile-phones-and-health.

HVORDAN PÅVIRKER TELENOTER LOKAL-SAMFUNN?

Telenor bidrar til lokalsamfunn i Asia og Europa på mange ulike måter. Gjennom digitalisering kan landene ta sjumilssteg i den økonomiske utviklingen. Ved hjelp av digitale prosesser kan de fleste bransjer produsere mer effektivt og med mindre fysisk slitasje. Digitale tjenester gjør det mulig for offentlige tjenester og informasjon å nå ut til innbyggerne. Digitale systemer utgjør en førstelinje for demokrati, sikkerhet og forsvar.

Telenors sosiale agenda fokuserer på, og styrker disse samfunnsbidragene: Telenor bygger ut nettverk på en måte som gir internett til alle. Telenor mener at digitale tjenester kan gi mindre ulikhet (bærekraftsmål 10) ved at de fattigste får billig tilgang til informasjon og økonomiske muligheter. Telenors bevisste retningslinjer for bærekraftige verdikjeder og bruk av lokale leverandører bidrar til anstendig arbeid og økonomisk vekst. Telenor ønsker god kontakt mellom skattemyndighetene og ansvarlige skattytere.

Skatteposisjon

Telenor arbeider for å være et betrodd selskap som er kjent for god forretningsetikke med en ambisjon om å bidra til

økonomisk, miljømessig og sosial utvikling. Telenor vil oppnå dette gjennom å opptre ansvarlig og åpent i alle markedene vi opererer i. Telenor forstår betydningen av skatter for å støtte opp om denne utviklingen, og tar ansvar ved å etterleve det ansvaret vi har som skattyter.

Telenor anerkjenner alle staters rett til å endre den eksisterende skatte-lovgivningen eller innføre ny lovgivning. Telenor støtter opp om utvikling av stabile og åpne skatteregimer basert på universelle skatteprinsipper, med grunnlag i forutsigbar lovgivning som kan etterprøves i et uavhengig rettssystem. Telenors mål er å ha konstruktiv dialog med relevante myndigheter om skattelovgivning for å oppnå dette.

Telenor støtter initiativer for internasjonal åpenhet i skattesporsmål, inkludert OECDs tiltak for rapportering «land for land» og automatisk utveksling av informasjon. Siden 2014 har Telenor tatt ansvar som virksomhet ved frivillig å utarbeide oversikt over selskapets inntekt og selskapsskatt fordelt per land.

Du kan lese mer om Telenors retningslinjer for skatt på www.telenor.com/media/public-policy/a-fiscal-environment-for-digital-inclusion-and-economic-growth-through-fiscal-stability.

Økonomisk bidrag til samfunnet

Telenor er en langsiktig eier, arbeidsgiver og skatteyter. Telenor støtter effektiv bruk av radiofrekvenser for å møte den økende etterspørselen etter mobil bredbåndskapasitet. Telenor bruker

lokale leverandører til utbygging av nettverk og infrastruktur. Alternativt kjøpes nettverkskapasitet fra lokale tårnselskaper.

I 2019 var Telenor aktivt engasjert i utvikling og drift av oppstartsbedrifter – ikke minst gjennom Artificial Intelligence Lab i Norge og 5G-utvikling med partnere og myndigheter i Thailand og Malaysia. En offentlig-privat 5G-lab ble lansert i Malaysia i 2019. I Bangladesh arbeider Telenor og bransjen for innføring av 5G i dialog med myndighetene.

Eksisterende posisjonsnotater om håndtering av mobilfrekvenser, 5G, skattlegging, nettnøytralitet og fri flyt av data ble i 2019 supplert med et nytt posisjonsnotat om e-SIM.

DIREKTE VERDISKAPING:

Tabellen oppgir brutto tilført verdi fra Telenor i fem land i Asia. Frontier Economics: «The Mobile effect: How Connectivity Enables Growth», november 2019.

Telenor – brutto verdiskaping					
Millioner USD ¹⁾	Pakistan Telenor	Bangladesh Grameenphone	Myanmar Telenor	Thailand DTAC	Malaysia Digi
2014	565	877	331	1276	1244
2016	721	1078	406	1033	913
2018	695	1272	314	846	933

¹⁾ Tallene er ikke justert for depresiering eller inflasjon.

LAND-FOR-LAND RAPPORTERING¹⁾

Regnskapsåret 2019

Millioner NOK	Omsetning	EBITDA	Investeringer inkl lisenser & spektrum	Resultat før skatt	Betalt selskapsskatt	Ansatte
Norge	28 658,0	11 199,9	6 495,6	4 110,4	3 701,8	4 350
Sverige	12 857,0	5 289,3	1 815,7	3 070,9	563,6	1 812
Danmark	4 871,3	1 390,7	516,6	535,9	80,8	1 215
Finland	3 434,4	1 020,0	879,5	167,5	13,3	1 512
Pakistan	6 033,1	3 125,3	2 416,2	53,0	232,5	1 812
Bangladesh	14 980,2	9 377,6	1 901,6	6 456,5	3 144,4	2 303
Myanmar	5 759,2	3 363,9	884,4	547,4	(28,7)	798
Thailand	22 994,6	8 811,8	4 210,3	2 751,5	213,6	3 945
Malaysia	13 517,6	7 250,5	2 116,5	4 343,3	981,4	1 844
Telenor Group	113 665,9	50 276,0	21 359,0	20 968,5	9 032,7	20 044

¹⁾ Denne tabellen gir oversikt over de viktigste tallene for Telenors direkte økonomiske bidrag per land. Den viser Telenors inntekt, EBITDA, investeringer i kapitalutstyr, lisenser og spektrum, betalt selskapsskatt i 2019 og antall ansatte. Tabellen viser ikke alle skatter og avgifter – bare selskapsskatt er tatt med.

I 2019 beløp Telenors investeringer, eksklusive lisenser og mobilfrekvenser, seg til 17,4 milliarder kroner (16,7 milliarder i 2018), av en total inntekt på 113,7 milliarder (105,9 milliarder). Dette gir en investeringsrate på 15,3 prosent (15,8 prosent).

Telenor er blant de største utenlandske investorene i alle våre asiatiske markeder. I 2019 publiserte Frontier Economics en studie som tallfestet Telenors direkte og indirekte verdiskaping i fem asiatiske markeder. Direkte verdiskaping ble estimert i tråd med globale standarder for nasjonalregnskap.

Frontier Economics estimerte at Telenors lokale selskaper genererte en direkte verdiskaping på 4,1 milliarder USD i Asia. Siden 2014 har verdiskapingen i Asia variert, ikke minst på grunn av uforutsigbare valutakursfall. Når man tar hensyn til slik depresiering øker Telenors verdiskaping fortsatt i Pakistan og Bangladesh, men den har stagnert i modne markeder som Thailand og Malaysia. I modne asiatiske markeder og i Norden arbeider Telenor hardt for å forbedre fremtidig økonomisk verdiskaping ved å åpne de mulighetene som ligger i 5G, tingenes Internett, kunstig intelligens og andre avanserte digitale tjenester.

Frontier Economics har estimert at verdiskapingen i 2018 per Telenor-ansatt i de fem asiatiske landene i snitt var 367 719 USD, altså førti ganger høyere enn det nasjonale snittet per ansatt, som var 9270 USD. Med arbeidsproduktivet langt over gjennomsnittet skaper Telenor og telebransjen kompetansearbeidsplasser, kjøpekraft, og økonomisk vekst nasjonalt. I Telenors fem asiatiske markeder skapte mobilbransjen kompetanse- og inntektsmuligheter for 132.750 ansatte i 2018.

Ved siden av Telenors direkte økonomiske bidrag, som måles i tabellen ovenfor, stimulerer selskapet også til økt verdiskaping i andre selskaper og sektorer ved å investere i infrastruktur,

kjøre lokale varer og tjenester og øke produktiviteten ved hjelp av digitalisering. I Telenors fem asiatiske markeder har sektorene som har kommet langt med digitalisering økt verdiskaping med mellom 6 og 12 prosent i året siden 2005, og utgjør nå 65–75 prosent av all økonomisk aktivitet. Fordi de digitaliserte selskapene vokser betydelig raskere enn selskaper i andre sektorer, gir de en stor og spesifikk ekstrastimulans til vekst.

Du kan lese mer om studien fra Frontier Economics på www.telenor.com/sustainability/frontier-economics-report.

Etter nesten et tiår med reduksjon i selskappsskatt i Europa og Asia var det ingen merkbare endringer i 2019. Ved siden av direkte skatt av overskudd og inntekt betaler Telenor også regulatoriske avgifter og indirekte skatter og avgifter på produkter og tjenester, for eksempel merverdiavgift, omsetningskatt, toll, tjenesteavgifter, inntektsdeling, og andre særavgifter.

HVORDAN TELENOR BIDRAR TIL Å STYRKE SAMFUNNET: PÅVIRKNING PÅ BÆREKRAFTSMÅLENE

En vurdering av hvordan Telenor påvirker FNs mål for bærekraftig utvikling (SDG) kan lastes ned her: www.telenor.com/wp-content/uploads/2020/03/Telenor-SDG-Impact-Assessment-2019.pdf.

Det er tatt utgangspunkt i den vurderingen som ble gjort for 2018, og denne gang er det i større grad tatt hensyn til risikoer forbundet med virksomheten. Dette har bidratt til å vise et bredere bilde av områder med der Telenor har påvirkning på bærekraftsmålene.

I årets rapport om Telenors påvirkning på FNs bærekraftsmål, er det i større grad enn i forrige års vurdering tatt hensyn til risikoer forbundet med virksomheten. Dette har bidratt til å vise et bredere bilde av områder der Telenor har påvirkning på bærekraftsmålene.

ESG-NØKKELTALL

Analytisk verktøy

En oversikt over nøkkeltall for de senere år er tilgjengelig i Telenor Groups analyseverktøy for ikke-finansielle hovedtall. De dekker perioden fra 2012 til 2019 og er tilgjengelige her: www.telenor.com/sustainability/reporting/key-figures/#analytical-tool. Tabellen nedenfor gir en oppsummering av viktige tall fra 2017 til 2019.

GRI-indeks

Telenor rapporterer om bærekraftsarbeidet i samsvar med GRI-standardene for bærekraftsrapportering. Standardene utgis av Global Sustainability Standards Board (GSSB), og Telenor bruker dem i offentlig rapportering om konsernets innvirkning på økonomi, miljø og samfunn. GRI er et universelt sammenligningsrammeverk som legger opp til åpenhet og ansvarlighet.

Telenors GRI-indeks finner du på www.telenor.com/sustainability/reporting/gri-index.

Verifikasjonserklæring

DNV GL er engasjert for å gjøre en uavhengig gjennomgang av bærekraftsrapporten for 2019, særlig for å vurdere om det som beskrives, stemmer. Oppdraget er gjennomført i samsvar med kravene i ISAE 3000-standard og DNV GLs generelle metode for vurdering av bærekraftsrapportering.

Du kan lese mer på www.telenor.com/sustainability/reporting/our-performance.

TELENOR GROUP – IKKE-FINANSIELLE HOVEDTALL

	2017	2018	2019
Mennesker og organisasjon			
Kvinner i den totale arbeidsstokken (%)	36	37	37
Kvinner i lederposisjoner (%)	26	28	30
Helse, miljø og sikkerhet			
Dødsfall blant ansatte	0	0	0
Frekvens av skader med fravær	0.23	0.22	0.17
Sykefravær (snitt for hele året) (%)	1.84	1.82	1.85
Bærekraft i leverandørkjeden			
Kapasitetsbygging hos leverandører (arbeidstimer)	23 660	20 028	24 986
Bærekraftsinspeksjoner og -revisjoner	5 000	3 515	3 616
Dødsfall i leverandørkjeden – inkludert nivåer under førsteleddet	7	4	5
Klimaendringer			
Totalt CO ₂ -utslipp (i tusen tonn)	1 065	1 013	1 080
Direkte CO ₂ -utslipp, scope 1 (i tusen tonn)	225	219	209
Indirekte CO ₂ -utslipp, scope 2 (i tusen tonn)	819	777	852
Andre indirekte CO ₂ -utslipp, scope 3 (i tusen tonn)	21	17	18
Totalt energiforbruk (GWh)	3 183	3 061	3 340
CO ₂ -utslipp per petabyte datatrafikk (tonn CO ₂ / petabyte)	408	277	196
Miljø			
Mobiltelefoner og batterier som er innsamlet for gjenvinning eller gjenbruk	168 000	315 000	227 000
Gjenvunnet kommunalt avfall (%)	40	49	55
Gjenvunnet/gjenbrukt elektronisk avfall (%)	97	86	99

RESULTATREGNSKAP

Telenor konsern 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner, unntatt resultat per aksje	Note	2019	2018
Driftsinntekter	6	113 666	105 923
Vare- og trafikkostnader	7	(27 912)	(23 939)
Lønn og personalkostnader	8	(10 803)	(10 446)
Andre driftskostnader	9	(24 215)	(27 318)
Andre inntekter	10	741	63
Andre kostnader	10	(1 200)	(3 244)
EBITDA		50 276	41 040
Avskrivninger og amortiseringer	17, 18, 19	(24 527)	(20 039)
Nedskrivninger	15, 17, 18, 19	(47)	(56)
Driftsresultat		25 702	20 945
Andel resultat etter skatt fra tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	20	(955)	(81)
Gevinst (tap) ved avgang av tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	20	106	-
Finansinntekter og -kostnader			
Finansinntekter	12	1 354	1 203
Finanskostnader	12	(5 031)	(2 484)
Netto valutagevinst (tap)	12	(282)	(2 227)
Netto verdiendring finansielle instrumenter	12	60	342
Netto gevinster (tap og verdifall) av finansielle eiendeler og gjeld	12	15	3
Netto finansinntekter og -kostnader		(3 884)	(3 163)
Resultat før skatt		20 968	17 701
Inntektsskatt	13	(9 033)	(6 024)
Resultat fra videreført virksomhet		11 936	11 676
Resultat fra avviklet virksomhet	4	(742)	5 765
Resultat etter skatt		11 194	17 442
Fordelt på:			
Ikke-kontrollerende eierinteresser		3 421	2 711
Aksjonærer i Telenor ASA		7 773	14 731
Resultat per aksje i kroner:			
Ordinært/Utvannet resultat per aksje fra videreført virksomhet	14	5,91	6,09
Ordinært/Utvannet resultat per aksje fra avviklet virksomhet	14	(0,52)	3,91
Ordinært/Utvannet resultat per aksje	14	5,40	10,00

OPPSTILLING AV TOTALRESULTAT

Telenor konsern 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2019	2018
Resultat etter skatt		11 194	17 442
Øvrige resultatelementer			
Omregningsdifferanser på nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter	24	(135)	(1 175)
Beløp reklassifisert fra øvrige resultatelementer til resultatet ved avgang	24	(244)	1 584
Netto gevinst (tap) på sikring av nettoinvesteringer	24, 29	59	316
Inntektsskatt		(13)	(73)
Beløp reklassifisert fra øvrige resultatelementer til resultatet ved avgang	24	-	1 090
Inntektsskatt reklassifisert	24	-	(298)
Andel av øvrige resultatelementer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter		-	2
Beløp reklassifisert fra øvrige resultatelementer til resultatet ved avgang		-	(2)
Sum av poster som kan reklassifiseres til resultatet i senere perioder		(333)	1 445
Netto gevinst (tap) på egenkapitalinvesteringer	24	(26)	(2 809)
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsplaner	24, 26	714	(323)
Inntektsskatt		(158)	84
Sum av poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet i senere perioder		530	(3 047)
Øvrige resultatelementer, netto etter skatt		197	(1 602)
Totalresultat for perioden		11 391	15 839
Totalresultat fordelt på:			
Ikke-kontrollerende eierinteresser		3 670	2 939
Aksjonærer i Telenor ASA		7 720	12 900

OPPSTILLING AV FINANSIELL STILLING

Telenor konsern per 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2019	2018
EIENDELER			
Eiendel ved utsatt skatt	13	2 445	2 699
Goodwill	15, 16	27 451	14 403
Immaterielle eiendeler	17	11 370	36 371
Bruksretteeiendeler	18	59 381	-
Varige driftsmidler	19	83 179	73 361
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	20	4 299	2 382
Andre anleggsmidler	22	13 916	17 792
Sum anleggsmidler		202 040	147 009
Forskuddsbetalt skatt		1 334	804
Varelager		1 485	1 703
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	21	25 773	21 685
Andre finansielle omløpsmidler	22	910	678
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	4	3 489	902
Kontanter og kontantekvivalenter	23	13 867	18 492
Sum omløpsmidler		46 858	44 263
Sum eiendeler		248 899	191 272
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital henførbart til aksjonærer i Telenor ASA	24	38 054	49 446
Ikke-kontrollerende eierinteresser	24	5 286	5 009
Sum egenkapital		43 339	54 455
Gjeld			
Langsiktige leieforpliktelser	18	32 002	805
Langsiktig rentebærende gjeld	28	83 987	55 120
Langsiktig ikke-rentebærende gjeld	27	1 549	1 809
Forpliktelse ved utsatt skatt	13	4 902	3 322
Pensjonsforpliktelser	26	2 386	2 819
Avsetninger og forpliktelser	25	7 701	5 485
Sum langsiktig gjeld		132 527	69 361
Kortsiktige leieforpliktelser	18	9 295	54
Kortsiktig rentebærende gjeld	28	14 761	15 687
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	27	35 691	37 728
Betalbar skatt		4 863	5 541
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	27	2 227	1 666
Avsetninger og forpliktelser	25	1 219	3 811
Gjeld klassifisert som holdt for salg	4	4 976	2 970
Sum kortsiktig gjeld		73 032	67 456
Sum egenkapital og gjeld		248 899	191 272

Fornebu, 24. mars 2020

Gunn Wærsted
Styreleder

Jørgen Kildahl
Nestleder

Jon Erik Reinhardsen
Styremedlem

Jacob Agraou
Styremedlem

Sally Davis
Styremedlem

Grethe Viksaas
Styremedlem

Esben Smistad
Styremedlem

Anita Helen Steine
Styremedlem

Jan Otto Eriksen
Styremedlem

Sigve Brekke
Konsernsjef

OPPSTILLING AV KONTANTSTRØMMER

Telenor konsern 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2019	2018
Resultat før skatt fra videreført virksomhet		20 968	17 701
Resultat før skatt fra avviklet virksomhet		(651)	6 166
Resultat før skatt		20 318	23 867
Betalt inntektsskatt		(10 512)	(6 599)
Netto (gevinst)/tap ved avhendelse, nedskrivninger og endring virkelig verdi av finansposter		(471)	(3 672)
Avskrivninger og nedskrivninger		24 625	20 846
Andel resultat etter skatt og (gevinst)/tap ved avgang av tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter		849	83
Mottatt utbytte fra tilknyttede selskaper		63	28
Netto rentekostnader		3 923	1 602
Endringer i netto driftsrelatert arbeidskapital	23	512	(2 799)
Netto valuta (gevinster)/tap ikke relatert til operasjonelle aktiviteter		(226)	2 512
Innbetalinger av renter		681	479
Utbetalinger av renter		(4 664)	(2 198)
Andre justeringer		(876)	2 246
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		34 222	36 394
Innbetalinger ved avgang varige driftsmidler og immaterielle eiendeler		384	91
Utbetalinger ved tilgang varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	23	(21 986)	(21 011)
Innbetalinger ved avgang av datterselskaper og tilknyttede selskaper, fratrukket kontanter avhendet	23	(1 073)	20 404
Utbetalinger ved tilgang av datterselskaper og tilknyttede selskaper, fratrukket kontanter overtatt	23	(25 957)	(37)
Innbetalinger ved avgang av andre investeringer		5 350	253
Utbetalinger ved tilgang av andre investeringer		(245)	(313)
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(43 526)	(613)
Innbetalinger ved opptrekk av gjeld	28	78 147	21 759
Nedbetaling av gjeld	28	(45 886)	(33 182)
Nedbetaling av leieforpliktelser	18	(4 282)	(80)
Nedbetaling av lisensforpliktelser ¹⁾	18, 28	(1 080)	(740)
Netto nedbetaling av leveransejede-finansiering		(5)	43
Tilbakekjøp av egne aksjer av Telenor ASA	29	(6 114)	(5 809)
Utbetaling av utbytte til ikke-kontrollerende eierinteresser i datterselskaper	23	(4 327)	(3 095)
Utbetaling av utbytte til aksjonærer i Telenor ASA	24	(12 121)	(18 381)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		4 332	(39 487)
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		641	(284)
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		(4 330)	(3 990)
Kontanter og kontantekvivalenter per 1. januar		18 328	22 318
Kontanter og kontantekvivalenter per 31. desember		13 997	18 328
Hvorav kontanter og kontantekvivalenter i eiendeler holdt for salg per 31. desember	4	735	407
Kontanter og kontantekvivalenter eksklusiv eiendeler holdt for salg per 31. desember	23	13 262	17 921

¹⁾ Spektrum-lisenser ble i 2018 regnskapsført som immaterielle eiendeler, men i 2019 (med IFRS 16) blir retten til å bruke det underliggende spektrumet regnskapsført som en leieavtale. Se note 1 for mer informasjon.

OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL

Telenor konsern – per 31. desember 2018 og 2019

Beløp i millioner kroner	Henførbart til aksjonærer i Telenor ASA					Ikke-kontrollerende eierinteresser	Sum egenkapital
	Innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Tilbakeholdt resultat	Akkumulerte omregningsdifferanser	Totalt		
Egenkapital per 1. januar 2018	9 025	(6 842)	62 075	(3 398)	60 860	5 139	66 000
Resultat for perioden	-	-	14 731	-	14 731	2 711	17 442
Øvrige resultatelementer for perioden	-	(3 061)	-	1 230	(1 831)	229	(1 602)
Totalresultat for perioden	-	(3 061)	14 731	1 230	12 900	2 939	15 839
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	4	4
Utbytte	-	-	(18 382)	-	(18 382)	(3 073)	(21 455)
Kjøp av egne aksjer	(208)	(5 560)	-	-	(5 768)	-	(5 768)
Aksjebasert avlønning, utøvelse av opsjoner og utdeling av aksjer	-	(166)	-	-	(166)	-	(166)
Egenkapital per 31. desember 2018	8 818	(15 630)	58 424	(2 168)	49 446	5 009	54 455
Resultat for perioden	-	-	7 773	-	7 773	3 421	11 194
Øvrige resultatelementer for perioden	-	522	-	(575)	(53)	250	194
Totalresultat for perioden	-	522	7 773	(575)	7 720	3 670	11 388
Avhendelse av VEON aksjer	-	3 586	(3 586)	-	-	-	-
Anskaffelse av datterselskaper med ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	651	651
Avhendelse av datterselskaper med ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-	-	-	-	(52)	(52)
Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser	-	(476)	(506)	-	(982)	(653)	(1 635)
Utbytte	-	-	(12 125)	-	(12 125)	(3 339)	(15 464)
Kjøp av egne aksjer	(213)	(5 738)	-	-	(5 951)	-	(5 951)
Aksjebasert avlønning, utøvelse av opsjoner og utdeling av aksjer	-	(56)	-	-	(56)	-	(56)
Egenkapital per 31. desember 2019	8 605	(17 792)	49 982	(2 743)	38 054	5 286	43 339

¹⁾ Se note 24 for tilleggsinformasjon om egenkapital.

NOTER TIL KONSERNREGNSKAPET

Telenor konsern

Innhold noter

1	Generell informasjon, grunnlag for utarbeidelse og endringer i internasjonale regnskapsstandarder	21	Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer
2	Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper	22	Andre anleggsmidler og finansielle omløpsmidler
3	Sentrale regnskapsvurderinger og viktige kilder til estimatusikkerhet	23	Tilleggsinformasjon om oppstilling av kontantstrømmer
4	Virksomhetssammenslutninger og avviklet virksomhet	24	Tilleggsinformasjon om egenkapital
5	Segmenter	25	Avsetninger og forpliktelser
6	Oppdeling av inntekter fra kontrakter med kunder	26	Pensjoner
7	Vare- og trafikkostnader	27	Leverandørgjeld, annen kortsiktig gjeld og ikke-rentebærende forpliktelser
8	Lønn og personalkostnader	28	Rentebærende gjeld
9	Andre driftskostnader	29	Finansiell risikostyring
10	Andre inntekter og andre kostnader	30	Virkelig verdi av finansielle instrumenter
11	Utgifter til forskning og utvikling	31	Garantiansvar
12	Finansinntekter og finanskostnader	32	Kontraktsforpliktelser
13	Inntektsskatt	33	Nærstående parter
14	Resultat per aksje	34	Twister og betingede forpliktelser
15	Goodwill	35	Godtgjørelse til ledelsen og ekstern revisor
16	Nedskrivningsvurderinger	36	Antall aksjer, aksjonærer m.v.
17	Immaterielle eiendeler	37	Hendelser etter balansedagen
18	Leieavtaler		
19	Varige driftsmidler		
20	Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger		

NOTE 1 Generell informasjon, grunnlag for utarbeidelse og endringer i internasjonale regnskapsstandarder

Generell informasjon

Telenor ASA (selskapet) er et norsk allmennaksjeselskap. Selskapet er underlagt allmennaksjeloven. Selskapets hovedkontor har adresse Snarøyveien 30, 1360 Fornebu. Telefonnummer: +47 678 90 000. Telenor er et telekommunikasjonsselskap og hovedaktivitetene til selskapet og datterselskapene (konsernnet) er beskrevet i Note 5 Segmenter.

Dette konsernregnskapet er godkjent av styret 24. mars 2020 for vedtak av generalforsamlingen 11. mai 2020.

Grunnlag for utarbeidelse av konsernregnskapet

Telenor har utarbeidet konsernregnskapet i henhold til internasjonale regnskapsstandarder (International Financial Reporting Standards - IFRS) som er godkjent av EU, i tråd med kravene i EUs IFRS-forordning og norsk regnskapslov. Referanser til IFRS i dette regnskapet betyr IFRS som er godkjent av EU.

De anvendte regnskapsprinsippene er konsistente med prinsippene som ble anvendt i forrige regnskapsår, bortsett fra implementering av nye og reviderte regnskapsstandarder og fortolkninger, og andre endringer, som beskrevet nedenfor.

Implementering av nye og reviderte standarder og fortolkninger

Standardene og fortolkningene nedenfor er implementert med effekt fra 1. januar 2019:

- IFRS 16 *Leieavtaler* (i kraft fra 1. januar 2019), se nedenfor.
- Endringer i IAS 19 *Plan amendment, curtailment or settlement* (i kraft fra 1. januar 2019). Endringene klargjør regnskapsmessig behandling når en planendring, en avkortning eller et oppgjør inntreffer.
- Endringer i IAS 28 *Long-term Interests in Associates and Joint Ventures* (i kraft fra 1. januar 2019). Endringene klargjør at IFRS 9 *Finansielle instrumenter* anvendes på langsiktige interesser i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter som inngår som en del av nettoinvesteringen i disse investeringene (der egenkapitalmetoden ikke er anvendt).
- Årlig forbedringsprosjekt (2015–2017) (i kraft fra 1. januar 2019).
 - Endringer i IAS 12 *Income Taxes*: Avklaringer knyttet til klassifisering av skattemessige konsekvenser av utbytter.
 - Endringer i IAS 23 *Borrowing Costs*: Veiledning i forhold til om spesifikke låneopptak skal inkluderes i generelle lån etter at eiendelen er ferdigstilt.
 - Endringer i IFRS 3 *Business Combinations* og IFRS 11 *Joint Arrangements*. Endringene klargjør hvordan et selskap skal regnskapsføre effekten av å oppnå kontroll (eller felles kontroll) over en virksomhet som er en felleskontrollert driftsordning, når selskapet allerede har eierinteresser i virksomheten.
- IFRIC 23 *Uncertainty over Income Tax Treatments* (i kraft fra 1. januar 2019, tidlig anvendelse tillatt og valgt av konsernet). Fortolkningen krever en vurdering når det foreligger usikkerhet om skattemessig behandling av enkelte saker i likningspapirene vil bli akseptert av skattemyndighetene. Når aksept er sannsynlig må de regnskapsmessige skatteposisjonene beregnes konsekvent i samsvar med behandlingen i likningspapirene. Dersom aksept ikke er sannsynlig må usikkerheten reflekteres ved beregning av de regnskapsmessige skatteposisjonene.

Ingen av standardene eller fortolkningene som har trådt i kraft fra 1. januar 2019 har hatt vesentlig effekt på konsernregnskapet. Konsernet har ikke førtidig implementert noen standard, fortolkning eller endring som er utgitt men ikke har trådt i kraft.

IFRS 16 Leieavtaler (i kraft fra 1. januar 2019)

IFRS 16 erstatter IAS 17 *Leieavtaler* og IFRIC 4 *Determining whether an Arrangement contains a Lease*. Standarden fastsetter prinsippene for innregning, måling og presentasjon av leieavtaler og for opplysninger om disse. Leietaker skal regnskapsføre de fleste leieavtaler i henhold til en felles regnskapsmodell som medfører innregning i balanseoppstillingen (oppstillingen av finansiell stilling), og skillet mellom operasjonelle og finansielle leieavtaler som var påkrevd av IAS 17 er eliminert for leietaker. Regnskapsføring for utleier i henhold til IFRS 16 er i hovedsak uendret fra IAS 17. Utleier vil fortsette å klassifisere leieavtaler som enten operasjonelle eller finansielle ved å bruke lignende prinsipper som i IAS 17. Imidlertid vil framleieavtaler i enkelte tilfeller bli klassifisert annerledes av konsernet som utleier i henhold til IFRS 16.

I henhold til IFRS 16 vil konsernet innregne en forpliktelse til gjennomføre leiebetalinger (dvs. en leieforpliktelse) og en eiendel som representerer retten til å bruke den underliggende eiendelen i leieperioden (dvs. en

bruksretteiendel), og innregne avskrivninger av bruksretteiendelen separat fra renter knyttet til leieforpliktelsen i resultatregnskapet. For en oppsummering av nye regnskapsprinsipper, se note 2 under overskriften *Leieavtaler*. For sentrale vurderinger relatert til leieavtaler, se note 3.

Effektene av implementering av IFRS 16

Konsernet har leieavtaler relatert til mobilnettet (hovedsakelig tårn), tomter, bygninger og annet utstyr.

Før implementeringen av IFRS 16 *Leieavtaler* 1. januar 2019, klassifiserte konsernet leieavtaler (som leietaker) ved inngåelsen av en kontrakt, enten som finansiell leieavtale eller som en operasjonell leieavtale. En leieavtale ble klassifisert som en finansiell leieavtale i de tilfeller vilkårene i leieavtalen overførte det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap til konsernet. Alle andre leieavtaler ble klassifisert som operasjonelle leieavtaler. Eiendeler leid i henhold til finansielle leieavtaler ble innregnet som eiendeler i konsernregnskapet til virkelig verdi ved inngåelse av leieavtalen eller, hvis denne var lavere, nåverdien av minimum leiebetaling (minsteleie). Gjelden til utleier ble innregnet i balanseoppstillingen som en finansiell leieforpliktelse. Leiebetaling ble fordelt mellom finanskostnader og reduksjon i leieforpliktelsen for å oppnå en fast rente på den gjenværende leieforpliktelsen. Ved en operasjonell leieavtale ble den leide eiendelen ikke ført opp i balanseoppstillingen, og leiebetalingene ble innregnet lineært i resultatregnskapet over leieperioden. Eventuell forskuddsbetalt eller påløpt leie ble innregnet i balanseoppstillingen som henholdsvis en forskuddsbetaling eller som leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld.

Ved implementering av IFRS 16, innregnet konsernet leieforpliktelser til å gjennomføre leiebetaling og bruksretteiendeler som representerer retten til å bruke den underliggende eiendelen for alle leieavtaler der konsernet er leietaker, med unntak av kortsiktige leieavtaler og leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi. Med mindre konsernet med rimelig sikkerhet kan si at konsernet vil overta eierskapet til den leide eiendelen ved utløp av leieperioden, avskrives bruksretteiendelene lineært over den perioden som er kortest av leieperioden og eiendelens utnyttbare levetid. Bruksretteiendeler er også gjenstand for nedskrivningsvurderinger. Variable leiebetaling som ikke er avhengige av en indeks eller en rentesats innregnes som en kostnad i den perioden hendelsen eller forholdet som utløser disse betalingene, inntreffer.

Konsernet har foretatt følgende valg av regnskapsprinsipper:

- Leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi, i hovedsak leid kontorutstyr, blir ikke innregnet i balanseoppstillingen.
- Leieavtaler med en leieperiode på 12 måneder eller mindre og som ikke inneholder en kjøpsopsjon (kortsiktige leieavtaler) blir ikke innregnet i balanseoppstillingen, med unntak av leieavtaler knyttet til spektrum-lisenser (separat klasse av underliggende eiendel).
- Retten til spektrum-lisenser ble tidligere regnskapsført som immaterielle eiendeler, men med IFRS 16 blir retten til å bruke det underliggende spektrumet regnskapsført som en leieavtale.
- Faste ikke-leiekomponenter innebygd i leiekontrakten vil ikke bli separert ut og blir derfor innregnet som en del av leieforpliktelsene og ført opp i balanseoppstillingen som bruksretteiendeler.
- Bruksretteiendeler og leieforpliktelser presenteres separat i oppstillingen av finansiell stilling.

I tillegg til de valgte regnskapsprinsippene nevnt ovenfor besluttet konsernet å anvende følgende overgangsregler ved implementeringen av IFRS 16:

- Konsernet valgte å anvende den modifiserte retrospektive metoden for overgangen til IFRS 16. Bruksretteiendeler og leieforpliktelser ble målt til samme beløp, hensyntatt forskuddsbetalinger og periodiseringer innregnet per 31. desember 2018. Direkte utgifter til avtaleinngåelse har blitt utelukkende fra målingen av bruksretteiendelen på tidspunktet for førstegangs-anvendelse. Sammenligningstallene for 2018 har ikke blitt omarbeidet.
- Konsernet baserte seg på sin vurdering av om leieavtaler var tapsbringende umiddelbart før tidspunktet for førstegangs-anvendelse.
- En felles diskonteringsrente ble anvendt på porteføljer av leieavtaler med noenlunde lignende egenskaper.
- Konsernet endret ikke den balanseførte verdien av eiendeler og forpliktelser knyttet til leieavtaler tidligere klassifisert som finansielle leieavtaler, på tidspunktet førstegangs-anvendelse. Kravene i IFRS 16 har blitt anvendt på disse leieavtalene fra 1. januar 2019.

Tabellene nedenfor viser effektene på åpningsbalansen som følge av IFRS 16 samt for året 2019.

RESULTATREGNSKAP

(Beløp i millioner kroner, unntatt resultat per aksje)	2019 Etter IFRS 16	Effekt av IFRS 16	2019 Før IFRS 16
Driftsinntekter	113 666	269	113 935
Vare- og trafikkostnader	(27 912)	(556)	(28 467)
Lønn og personalkostnader	(10 803)	(1)	(10 804)
Andre driftskostnader	(24 215)	(5 096)	(29 311)
Andre inntekter	741	147	888
Andre kostnader	(1 200)	(6)	(1 206)
EBITDA	50 276	(5 242)	45 034
Avskrivninger og amortiseringer	(24 527)	4 880	(19 647)
Nedskrivninger	(47)	-	(47)
Driftsresultat	25 702	(362)	25 341
Andel resultat etter skatt fra, og gevinst (tap) ved avgang av, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	(849)	-	(849)
Netto finansinntekt (kostnad)	(3 884)	1 299	(2 586)
Resultat før skatt	20 968	937	21 906
Inntektsskatt	(9 033)	(276)	(9 308)
Resultat fra videreført virksomhet	11 936	661	12 597
Resultat fra avviklet virksomhet	(742)	-	(742)
Resultat etter skatt	11 194	661	11 855
Fordelt på:			
Ikke-kontrollerende eierinteresser	3 421	110	3 531
Aksjonærer i Telenor ASA	7 773	551	8 324

Resultat per aksje i kroner:

Ordinært/Utvannet resultat per aksje fra videreført virksomhet	5,91	0,38	6,30
Ordinært/Utvannet resultat per aksje fra avviklet virksomhet	(0,52)	-	(0,52)
Ordinært/Utvannet resultat per aksje	5,40	0,38	5,78

Nettoeffekten på EBITDA er i hovedsak relatert til operasjonelle leiekostnader tidligere innregnet som driftskostnader. Disse leieavtalene blir nå innregnet som bruksretteiendeler og leieforpliktelser, og medfører en økning i avskrivninger og amortiseringer samt finanskostnader. Nedgangen i inntekter er i hovedsak relatert til framleieavtaler tidligere klassifisert som operasjonelle leieavtaler i henhold til IAS 17.

OPPSTILLING AV FINANSIELL STILLING

Beløp i millioner kroner	Inngående balanse			31. desember 2019		
	31. desember 2018 Før IFRS 16	Effekt av IFRS 16	1. januar 2019 Etter IFRS 16	31. desember 2019 Før IFRS 16	Effekt av IFRS 16	31. desember 2019 Etter IFRS 16
Eiendel ved utsatt skatt	2 699	-	2 699	2 266	178	2 445
Goodwill	14 403	-	14 403	27 451	-	27 451
Immaterielle eiendeler	36 371	(30 116)	6 255	43 080	(31 710)	11 370
Bruksretteiendeler	-	58 268	58 268	-	59 381	59 381
Varige driftsmidler	73 361	(1 544)	71 817	84 676	(1 497)	83 179
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	2 382	-	2 382	4 299	-	4 299
Andre anleggsmidler	17 792	911	18 703	13 182	735	13 916
Sum anleggsmidler	147 009	27 518	174 527	174 954	27 086	202 040
Forskuddsbetalt skatt	804	-	804	1 334	-	1 334
Varelager	1 703	-	1 703	1 485	-	1 485
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	21 685	(833)	20 852	26 553	(780)	25 773
Andre finansielle omløpsmidler	678	-	678	910	-	910
Eiendeler klassifisert som holdt for salg	902	-	902	3 489	-	3 489
Kontanter og kontantekvivalenter	18 492	-	18 492	13 867	-	13 867
Sum omløpsmidler	44 263	(833)	43 430	47 638	(780)	46 858
Sum eiendeler	191 272	26 685	217 957	222 592	26 306	248 899
Egenkapital henførbart til aksjonærer i Telenor ASA	49 446	-	49 446	38 615	(561)	38 054
Ikke-kontrollerende eierinteresser	5 009	-	5 009	5 398	(112)	5 286
Sum egenkapital	54 455	-	54 455	44 013	(674)	43 339
Langsiktig leieforpliktelse	805	33 443	34 248	620	31 382	32 002
Langsiktig rentebærende gjeld	55 120	(10 971)	44 150	92 868	(8 880)	83 987
Langsiktig ikke-rentebærende gjeld	1 809	(53)	1 756	1 635	(86)	1 549
Forpliktelse ved utsatt skatt	3 322	-	3 322	5 000	(99)	4 902
Pensjonsforpliktelser	2 819	-	2 819	2 386	-	2 386
Avsetninger og forpliktelser	5 485	-	5 485	7 704	(3)	7 701
Sum langsiktig gjeld	69 361	22 419	91 781	110 213	22 314	132 527
Kortsiktige leieforpliktelse	54	5 735	5 789	49	9 246	9 295
Kortsiktig rentebærende gjeld	15 687	(876)	14 811	18 567	(3 806)	14 761
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	37 728	(593)	37 135	36 465	(774)	35 691
Betalbar skatt	5 541	-	5 541	4 863	-	4 863
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	1 666	-	1 666	2 227	-	2 227
Avsetninger og forpliktelser	3 811	-	3 811	1 220	(1)	1 219
Gjeld klassifisert som holdt for salg	2 970	-	2 970	4 976	-	4 976
Sum kortsiktig gjeld	67 456	4 266	71 722	68 366	4 666	73 032
Sum egenkapital og gjeld	191 272	26 685	217 957	222 592	26 306	248 899

De vesentligste effektene per 1. januar 2019:

- Ytterligere langsiktige leieforpliktelser på 33.443 millioner kroner og kortsiktige leieforpliktelser på 5.735 millioner kroner, 39.178 millioner kroner totalt, ble innregnet basert på nåverdien av gjenværende leiebetalinger, neddiskontert med den marginale lånerenten på tidspunktet for førstegangsansettelse, inkludert reklassifisering av langsiktige rentebærende forpliktelser og kortsiktige rentebærende forpliktelser relatert til spektrum-lisenser.
- Bruksretteiendeler på 58.268 millioner kroner ble innregnet, inkludert reklassifisering av immaterielle eiendeler relatert til spektrum-lisenser, og finansielle leieavtaler reklassifisert fra varige driftsmidler.
- Nettoeffekten på andre anleggsmidler er relatert til konsernet som leietaker i fremleieavtaler. Effekten på forskuddsbetalinger klassifisert som kundefordringer og andre kortsiktige fordringer, og på leverandørgjeld og påløpte kostnader, er relatert til operasjonelle leieavtaler i henhold til IAS 17 reklassifisert til bruksretteiendeler og leieforpliktelser.

Det veide gjennomsnittet av konsernets marginale lånerente anvendt på leieforpliktelser innregnet i balanseoppstillingen per 1. januar 2019 var 6 %.

OPPSTILLING AV KONTANTSTRØMMER

Beløp i millioner kroner	2019 Etter IFRS 16	Effekt av IFRS 16	2019 Før IFRS 16
Resultat før skatt fra videreført virksomhet	20 968	937	21 906
Resultat før skatt fra avviklet virksomhet	(651)	-	(651)
Resultat før skatt	20 318	937	21 255
Betalt inntektsskatt	(10 512)	0	(10 512)
Netto (gevinst)/tap ved avhendelse, nedskrivninger og endring virkelig verdi av finansposter	(471)	(187)	(659)
Avskrivninger og nedskrivninger	24 625	(4 880)	19 745
Andel resultat etter skatt og (gevinst)/tap ved avgang av tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter	849	-	849
Mottatt utbytte fra tilknyttede selskaper	63	-	63
Netto valuta (gevinster)/tap ikke relatert til operasjonelle aktiviteter	(226)	53	(173)
Endring i arbeidskapital og annet	(425)	(285)	(710)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	34 222	(4 362)	29 859
Innbetalinger ved avgang varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	(21 986)	73	(21 913)
Utbetalinger ved tilgang av datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter, fratrukket kontanter overtatt	(25 957)	-	(25 957)
Innbetalinger ved avgang varige driftsmidler, immaterielle eiendeler, datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter, fratrukket kontanter avhendet	(688)	(0)	(688)
Netto innbetalinger ved avgang og tilgang av andre investeringer	5 106	-	5 106
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(43 526)	73	(43 453)
Netto innbetalinger ved opptrekk og nedbetaling av gjeld	32 261	10	32 271
Nedbetaling av leieforpliktelser	(4 282)	4 088	(194)
Nedbetaling av lisensforpliktelser	(1 080)	191	(888)
Netto nedbetaling av leveransejede-finansiering	(5)	-	(5)
Tilbakekjøp av egne aksjer av Telenor ASA	(6 114)	-	(6 114)
Utbetaling av utbytte til ikke-kontrollerende eierinteresser i datterselskaper	(4 327)	-	(4 327)
Utbetaling av utbytte til aksjonærer i Telenor ASA	(12 121)	-	(12 121)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	4 332	4 289	8 622

Forbedringen i netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter og nedgangen i kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter er i hovedsak relatert til reklassifisering av betalinger knyttet til leieavtaler klassifisert som operasjonelle leieavtaler i henhold til IAS 17. Kontantutbetalinger knyttet til leieavtaler i henhold til IFRS 16 blir presentert som nedbetaling av rentebærende gjeld innenfor finansieringsaktiviteter. Betalte renter er fortsatt klassifisert som kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter.

Følgende tabell viser en avstemming mellom forpliktelser i henhold til operasjonelle leieavtaler i henhold til IAS 17 per 31. desember 2018 og leieforpliktelser innregnet i balanseoppstillingen per 1. januar 2019:

Beløp i millioner kroner	
Forpliktelser knyttet til operasjonelle leieavtaler som opplyst per 31. desember 2018	17 861
Justert for:	
Forpliktelser relatert til leieavtaler der underliggende eiendel har lav verdi eller kortsiktige leieavtaler	(56)
Ikke-leiekomponenter som ikke er inkludert i leieforpliktelsene per 31. desember 2018	1 137
Sum justerte ikke neddiskonterte forpliktelser knyttet til operasjonelle leieavtaler per 31. desember 2018	18 942
Veid gjennomsnittlig marginal lånerente per 1. januar 2019	6 %
Neddiskonterte justerte forpliktelser knyttet til operasjonelle leieavtaler innregnet i balanseoppstillingen per 1. januar 2019	14 079
Leieforpliktelser relatert til leieavtaler tidligere klassifisert som finansielle leieavtaler	859
Reklassifisering av lisensforpliktelser inkludert som leieforpliktelser	11 847
Fortengelsesopsjoner inkludert i leieperioden per 1. januar 2019	12 086
Annet	1 167
Leieforpliktelser per 1. januar 2019	40 037

På tidspunktet for fastsettelse av dette årsregnskapet var følgende standarder og fortolkninger, som kan ha betydning for konsernregnskapet, utgitt, men ikke trådt i kraft:

- Endringer i IAS 1 og IAS 8 *Definition of Material* (i kraft fra 1. januar 2020, godkjent av EU). Endringene klargjør og samordner definisjonen av 'vesentlig' og gir veiledning for å bidra til økt konsistens i anvendelsen av begrepet der dette benyttes i IFRS-standardene.
- Endringer i IFRS 3 *Definition of a Business* (i kraft fra 1. januar 2020, men ennå ikke godkjent av EU). Endringene innskrenker og klargjør definisjonen av en virksomhet. De tillater også en forenklet vurdering av om oppkjøp av et sett aktiviteter og eiendeler er en gruppe av eiendeler eller en virksomhet.

Ledelsen forventer å implementere disse standardene og fortolkningene på ovenfor nevnte datoer forutsatt at standardene og fortolkningene er godkjent av EU.

NOTE 2 Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper

Prinsipper for utarbeiding

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost, med unntak av egenkapitalinvesteringer (primært aksjebeholdninger med mindre enn 20 %) og derivater, som er verdsatt til virkelig verdi.

Konsernregnskapet er presentert i norske kroner. Beløp er avrundet til nærmeste million, om ikke annet er angitt. Som følge av avrundingsjusteringer er det mulig at beløp og prosenter ikke summerer seg til totalsummen.

Konsolideringsprinsipper og ikke-kontrollerende eierinteresser

Konsernregnskapet omfatter Telenor ASA og enheter som Telenor ASA har kontroll over (konsernet). Kontroll oppnås når selskapet er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra sitt engasjement i foretaket som det har investert i og har mulighet til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over dette foretaket. Kontroll vil normalt foreligge når konsernet har en stemmeandel på mer enn 50 % gjennom eierskap eller avtaler, med unntak av de tilfeller der andre aksjonærer kan forhindre konsernet fra å utøve kontroll.

I tillegg kan man ha kontroll uten å ha 50 % av stemmeandelene gjennom eierskap eller avtaler, som en følge av faktisk kontroll. Faktisk kontroll er muligheten til å utøve kontroll gjennom majoriteten av stemmerettene på generalforsamlingen og styremøtene, men uten legal rett til å utøve ensidig kontroll. Kontroll kan også eksistere gjennom potensielle stemmerettigheter, slik som opsjoner. Slike potensielle stemmerettigheter er kun vurdert dersom de er reelle rettigheter.

Datterselskapene avlegger regnskap med samme rapporteringsperioder som morselskapet. Konsistente regnskapsprinsipper blir anvendt. Resultater fra datterselskaper er inkludert i konsernregnskapet fra den dagen konsernet får kontroll til tidspunktet for opphør av kontroll. Konserninterne transaksjoner, mellomværende, driftsinntekter, driftskostnader samt urealisert internfortjeneste er eliminert i konsolideringen.

Ikke-kontrollerende eierinteresser i datterselskaper vises som en del av egenkapitalen, separat fra egenkapital henførbart til aksjonærer i Telenor ASA. Ikke-kontrollerende eierinteresser består enten av de ikke-kontrollerende interessenes forholdsmessige andeler av virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler eller av virkelig verdi av disse eiendelene på datoen for virksomhetssammenslutningen, og av de ikke-kontrollerende interessenes andel av endringer i egenkapitalen siden virksomhetssammenslutningen. Prinsippet for måling av ikke-kontrollerende eierinteresser bestemmes separat for hver virksomhetssammenslutning.

I enkelte tilfeller har konsernet i realiteten eksisterende eierskap over ikke-kontrollerende eierinteresser basert på en transaksjon som gir konsernet tilgang til avkastningen tilknyttet en eierandel. I slike tilfeller fraregner selskapet de ikke-kontrollerende eierinteressene, og innregner en forpliktelse som reflekterer innløsningsbeløpet. Dette vil for eksempel kunne være tilfellet dersom salg og kjøpsopsjoner relatert til de ikke-kontrollerende aksjene er utstedt på vilkår som for øyeblikket gir konsernet tilgang til avkastningen forbundet med eierskap over disse aksjene.

Ved en endring i eierandel i et datterselskap uten tap av kontroll, regnskapsføres endringen som en egenkapitaltransaksjon. Vederlag som overskyter, eller er lavere enn, regnskapsført verdi av ikke-kontrollerende eierinteresser innregnes mot egenkapital henførbart til aksjonærene i morselskapet. Hvis konsernet mister kontrollen over et datterselskap, fraregnes dets eiendeler, gjeld og ikke-kontrollerende eierinteresser, og beløp som er blitt innregnet i øvrige resultatelementer relatert til datterselskapet reklassifiseres til resultatet, eller overføres direkte til tilbakeholdt resultat i egenkapital. Gjenværende investering på tidspunktet for tap av kontroll måles til virkelig verdi og gevinst eller tap innregnes.

Omregning av utenlandsk valuta

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner, som også er Telenor ASAs funksjonelle valuta. Transaksjoner i utenlandsk valuta innregnes ved førstegangsinnregning i den funksjonelle valutaen til kursen på transaksjonsdagen. Pengeposter (eiendeler og gjeld) i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta basert på kursen på rapporteringsdatoen. Alle valutadifferanser innregnes i resultatregnskapet med unntak av valutadifferanser på lån i utenlandsk valuta som er utpekt som effektiv sikring

av en nettoinvestering i en utenlandsk enhet, eller pengeposter som anses som en del av nettoinvesteringen. Disse valutadifferansene innregnes som en separat del av øvrige resultatelementer inntil nettoinvesteringen avhendes eller pengeposten gjøres opp, da de innregnes i resultatregnskapet. Skatt på omregningsdifferanser relatert til disse lånene, innregnes også i øvrige resultatelementer. Ikke-pengeposter målt til historisk kost i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursene på datoene for de opprinnelige transaksjonene. Dato for opprinnelig transaksjon for ikke-pengeposter hvor konsernet har forskuddsbetalt vederlag er datoen for betaling av forskuddet.

Konsernet har utenlandske enheter med annen funksjonell valuta enn norske kroner. På rapporteringsdatoen omregnes eiendeler og gjeld i utenlandske enheter med annen funksjonell valuta enn norske kroner til norske kroner med kursen på rapporteringsdatoen, og resultatregnskapene omregnes basert på gjennomsnittskurser gjennom året. Omregningsdifferansene innregnes som en separat del av øvrige resultatelementer inntil nettoinvesteringen avhendes, da de innregnes i resultatregnskapet.

Klassifisering kortsiktige og langsiktige poster

En eiendel klassifiseres som kortsiktig når den forventes å bli realisert eller skal selges eller forbrukes i konsernets normale driftssyklus, eller forfaller/forventes å bli realisert eller gjort opp innen 12 måneder fra slutten av rapporteringsperioden. Andre eiendeler er klassifisert som langsiktige. En gjeld klassifiseres som kortsiktig når den forventes å bli gjort opp i konsernets normale driftssyklus, er holdt hovedsakelig for handelsformål, forventes å bli gjort opp innen 12 måneder fra slutten av rapporteringsperioden eller hvis konsernet ikke har en ubetinget rett til å utsette oppgjør til minst 12 måneder etter rapporteringsperioden. All annen gjeld er klassifisert som langsiktig.

Finansielle instrumenter, andre enn de som er holdt for handelsformål, er klassifisert basert på forfall, og sikringsinstrumenter er klassifisert konsistent med det underliggende sikringsobjektet.

Anleggsmidler holdt for salg og avviklet virksomhet

Anleggsmidler og avhendingsgrupper er klassifisert som holdt for salg dersom deres regnskapsførte verdi i hovedsak vil bli gjenvunnet ved en salgstransaksjon heller enn ved fortsatt bruk. Dette gjelder også i de tilfeller hvor konsernet fortsatt er involvert, men mister kontroll over virksomheten. Anleggsmidler og avhendingsgrupper klassifisert som holdt for salg måles til det laveste av regnskapsført verdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og presenteres separat som eiendeler holdt for salg og forpliktelser holdt for salg i oppstilling av finansiell stilling.

Kriteriene for klassifisering som holdt for salg er ansett oppfylt når det er svært sannsynlig at salget blir gjennomført og eiendelen eller avhendingsgruppen er umiddelbart tilgjengelig for salg i sin nåværende tilstand. Handlinger for å fullføre planen skal indikere at det er usannsynlig at det vil bli gjort betydelige endringer i planen eller at planen vil bli trukket tilbake. I tillegg må ledelsen ha forpliktet seg til en plan om å selge eiendelen, og det må forventes at salget er fullført innen ett år.

Anleggsmidler og immaterielle eiendeler klassifisert som holdt for salg avskrives ikke. Bruk av egenkapitalmetoden for tilknyttede selskaper opphører ved klassifisering som holdt for salg.

En avhendingsgruppe blir klassifisert som avviklet virksomhet dersom det er en kontantgenererende enhet som enten er avhendet eller klassifisert som holdt for salg, og som representerer en separat og vesentlig virksomhet eller et separat og vesentlig geografisk driftsområde.

Avviklet virksomhet er ekskludert fra resultatet til videreført virksomhet og er presentert med et samlet beløp som resultat etter skatt fra avviklet virksomhet i resultatregnskapet. Alle konsolideringsprinsippene beskrevet ovenfor gjelder fortsatt, og kun eksterne inntekter og kostnader knyttet til avviklet virksomhet presenteres.

Virksomhet som tidligere har blitt klassifisert som avviklet virksomhet men som opphører å være holdt for salg reklassifiseres og inkluderes i videreført virksomhet med tilbakevirkende kraft. Sammenligningsinformasjon i oppstillinger og noteopplysninger omarbeides.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger innregnes i henhold til overtakelsesmetoden.

Påløpte oppkjøpskostnader innregnes i resultatregnskapet og presenteres som andre driftskostnader. Når konsernet kjøper en virksomhet, vurderes identifiserbare overtatte eiendeler og gjeld for riktig klassifisering og kategori i henhold til kontraktsbetingelser, økonomiske omstendigheter og relevante betingelser på overtakelsestidspunktet.

Den ervervede virksomhetens identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser som tilfredsstillende vilkårene for regnskapsføring, innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet, bortsett fra varige driftsmidler som klassifiseres som holdt for salg og som innregnes til virkelig verdi minus salgskostnader, og eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt som innregnes til nominell verdi.

Goodwill som oppstår ved oppkjøp innregnes som en eiendel målt til overskytende av totalt overført vederlag, virkelig verdi av eventuelle tidligere eierposisjoner og verdi av ikke-kontrollerende eierinteresser i oppkjøpt selskap utover nettoverdi av oppkjøpte identifiserbare eiendeler og overtatte forpliktelser. Hvis konsernets andel av netto virkelig verdi av den kjøpte virksomhetens identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser etter revurdering overstiger totalt vederlag, innregnes det overskytende beløpet umiddelbart i resultatregnskapet.

Betingede vederlag fra konsernet innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Verdiendringer i det betingede vederlaget, som er ment å være en eiendel eller gjeld, skal innregnes i resultatregnskapet som finansinntekter eller finanskostnader etter oppkjøpstidspunktet. Hvis det betingede vederlaget er klassifisert som egenkapital, skal det ikke måles på nytt og etterfølgende oppgjør vil bli regnskapsført innenfor egenkapitalen.

Ved trinnsvis virksomhetssammenslutning måles konsernets tidligere ikke-kontrollerende eierinteresser på nytt på overtakelsestidspunktet til virkelig verdi over resultatet.

Investeringer i tilknyttede selskaper

Et tilknyttet selskap er et selskap hvor konsernet har betydelig innflytelse, og som ikke er et datterselskap eller en felleskontrollert ordning. Betydelig innflytelse innebærer at konsernet tar del i strategiske avgjørelser om selskaps økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse vil normalt foreligge når konsernet har en stemmeandel på mellom 20 % og 50 % gjennom eierskap eller avtaler. Investeringer i tilknyttede selskaper innregnes etter egenkapitalmetoden.

Investeringer i felleskontrollert ordning

En investering i en felleskontrollert ordning er en kontraktmessig avtale der konsernet og en eller flere parter påtar seg en økonomisk aktivitet som er underlagt felles kontroll. Dette vil være tilfellet når beslutninger relatert til strategiske, finansielle og operasjonelle prosedyrer i den felleskontrollerte ordningen krever enighet mellom partene. Dersom partene i ordningen har rett til ordningens netto eiendeler, er ordningen klassifisert som felleskontrollert virksomhet. Dersom partene har rettigheter til eiendelene og plikter med hensyn til forpliktelsene som er knyttet til ordningen, er ordningen klassifisert som felleskontrollert driftsordning.

I tilknytning til sin interesse i en felleskontrollert driftsordning innregner konsernet sine eiendeler, herunder sin andel av eiendeler som holdes i fellesskap, sine forpliktelser, herunder sin andel av forpliktelser som pådras i fellesskap, sine inntekter og sine kostnader, herunder sin andel av opptjente inntekter og kostnader som pådras i fellesskap. Korreksjoner gjøres når det er nødvendig for å tilpasse regnskapsprinsippene til konsernets prinsipper. Regnskapsføring av felleskontrollerte driftsordninger organisert gjennom separate foretak reflekterer konsernets involvering i eiendeler og forpliktelser til driftsordningen og ikke den felleskontrollerte driftsordningens involvering med andre driftsansvarlige.

Eventuell goodwill som oppstår ved kjøp av konsernets eierandel i en felleskontrollert driftsordning er regnskapsført i henhold til konsernets regnskapsprinsipper for goodwill som oppstår ved kjøp av datterselskap (se over). Ved transaksjoner mellom et konsernselskap og en felleskontrollert driftsordning elimineres urealiserte gevinster eller tap forholdsmessig i henhold til konsernets andel i den felleskontrollerte driftsordningen.

Investeringer i felleskontrollerte virksomheter innregnes etter egenkapitalmetoden.

Egenkapitalmetoden

Resultater, eiendeler og gjeld i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte

virksomheter innregnes etter egenkapitalmetoden. Etter egenkapitalmetoden innregnes investeringer i oppstillingen av finansiell stilling til anskaffelseskost justert for endringer etter ervervet i konsernets andel av netto eiendeler i de selskapene det er investert i (dvs. totalresultat og egenkapitaljusteringer) fratrukket eventuelle nedskrivninger av investeringer. Korreksjoner gjøres når det er nødvendig for å tilpasse regnskapsprinsippene til konsernets prinsipper. Tap som overstiger konsernets investering i slike selskaper, inkludert langsiktige lån og fordringer som i realiteten er en del av konsernets nettoinvestering, innregnes ikke med mindre konsernet har påtatt seg juridiske eller underforståtte forpliktelser eller har foretatt utbetalinger på vegne av disse tilknyttede selskapene eller felleskontrollerte virksomhetene.

Eventuell goodwill inngår i investeringsbeløpet og vurderes for nedskrivning som en del av investeringen. På tidspunktet for rapportering vurderer konsernet om det foreligger indikasjoner på verdifall på investeringen. Hvis det foreligger slike indikasjoner, estimeres det gjenvinnbare beløpet for investeringen for å beregne eventuell nedskrivning.

Ved transaksjoner mellom et konsernselskap og et tilknyttet selskap eller en felleskontrollert virksomhet elimineres eller utsettes urealisert gevinst eller tap forholdsmessig i henhold til konsernets andel i det tilknyttede selskapet eller den felleskontrollerte virksomheten.

Andel av nettoresultatet, inkludert amortiseringer, nedskrivning av merverdier og reversering av nedskrivninger innregnes på en linje i resultatregnskapet mellom driftsresultatet og finanspostene. Gevinst og tap ved avgang presenteres separat. Andel av øvrige resultatetelementer innregnes i konsernets totalresultat. Andre egenkapitaljusteringer er innregnet i oppstilling av endringer i egenkapital.

Regnskapet for enkelte investeringer er ikke tilgjengelig når konsernet offentliggjør sin kvartalsvise finansielle rapportering. I slike tilfeller innregnes resultat fra investeringen ett kvartal på etterskudd. Det blir foretatt korreksjoner for offentlig tilgjengelig informasjon vedrørende vesentlige hendelser og transaksjoner som oppstår i perioden mellom siste regnskapsavleggelse og dato for godkjenning av årsregnskapet. For å sikre konsistens i rapporteringen av kvartals- og årsrapporter, blir ikke tallene i årsrapporten oppdatert i tilfeller hvor regnskapet til selskapet det er investert i er offentliggjort mellom utstedelsen av fjerde kvartalsrapport og utstedelsen av årsregnskapet. Det gjøres unntak fra dette hvis regnskapet til selskapet det er investert i inneholder informasjon vedrørende vesentlige transaksjoner eller hendelser.

Goodwill

Goodwill som oppstår i en virksomhetssammenslutning amortiseres ikke. Goodwill genererer ikke kontantstrømmer uavhengig av andre eiendeler eller grupper av eiendeler, og den tilordnes til de kontantgenererende enhetene som ventes å dra fordel av synergieffektene av sammenslutningen som var opphavet til goodwill. Kontantgenererende enheter som er tilordnet goodwill, vurderes for nedskrivning årlig, eller oftere hvis det foreligger indikasjoner på verdifall. En nedskrivning innregnes hvis det gjenvinnbare beløpet (det høyeste av virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi) av den kontantgenererende enheten er lavere enn regnskapsført verdi. Nedskrivningen reduserer først regnskapsført verdi av eventuell goodwill og deretter regnskapsført verdi av enhetens øvrige eiendeler forholdsmessig basert på regnskapsført verdi av de enkelte eiendelene i enheten. Regnskapsført verdi av individuelle eiendeler reduseres ikke under gjenvinnbart beløp eller null. Eventuell verdifall innregnes som en del av nedskrivninger i resultatregnskapet.

Nedskrivninger av goodwill kan ikke reverseres hvis det gjenvinnbare beløpet av den kontantgenererende enheten er høyere enn regnskapsført verdi i en senere periode. Ved avgang av virksomheter hensyntas tilordnet goodwill ved beregning av gevinst eller tap ved avgang.

Kontantgenererende enheter

En kontantgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppe av eiendeler som genererer kontantstrømmer som hovedsakelig er uavhengige av de inngående kontantstrømmene fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler. For å identifisere om kontantstrømmer fra en eiendel (eller gruppe av eiendeler) er uavhengige av kontantstrømmer fra andre eiendeler (eller grupper av eiendeler), vurderer ledelsen ulike faktorer, inkludert hvordan ledelsen overvåker driften, for eksempel basert på produkt- eller tjenestelinjer, virksomheter eller geografiske områder. Goodwill blir fulgt opp og testet samlet for gruppen av kontantgenererende enheter i markeder

hvor fastnett- og mobilvirksomhetene er fulgt opp og rapportert som ett driftssegment. Gruppen av kontantgenererende enheter er i alle tilfeller ikke større enn et driftssegment definert i henhold til IFRS 8 Driftssegmenter.

Driftsinntekter fra kontrakter med kunder

Driftsinntekter fra kontrakter med kunder består primært av salg av

- tjenester: abonnements- og trafikkinntekter, tilknytningsinntekter, samtrafikkinntekter, roaming-inntekter, inntekter fra datanettjenester samt inntekter fra TV-distribusjon og satellitt-tjenester.
- varer: kundeutstyr, primært mobilutstyr/-telefoner.

Innregning og måling

Når konsernet inngår en kontrakt med en kunde identifiseres varene og tjenestene som separate leveringsforpliktelser dersom kunden kan dra nytte av varen eller tjenesten enten separat eller sammen med andre ressurser som er lett tilgjengelige for kunden, og varen eller tjenesten er uavhengig av andre løfter i kontrakten. Varer og tjenester som ikke tilfredsstillter kriteriene for å bli identifisert som separate leveringsforpliktelser kombineres med andre avtalte varer og/eller tjenester inntil en separat leveringsforpliktelse er identifisert. Eksempler på varer og tjenester som normalt anses som separate leveringsforpliktelser i konsernet er mobil- og fastnett abonnement, håndsett og annet utstyr, parabolantennener og digital-tv bokser.

Konsernet fastsetter transaksjonsprisen lik vederlaget konsernet forventer å være berettiget til i bytte mot å overføre de avtalte varene og tjenestene til kunden, fratrukket rabatter og avgifter knyttet til omsetning. Avgifter knyttet til omsetning inndrives på vegne av myndighetene. Konsernet justerer transaksjonsprisen for vesentlige finansieringselementer dersom det ved kontraktsinngåelsen forventes at perioden mellom tidspunktet for overføring av en vare eller tjeneste til kunden og tidspunktet kunden betaler for denne varen eller tjenesten, er mer enn ett år, med mindre tidspunktet for overføringen er bestemt av kunden (for eksempel ved forskuddsbetalte tjenester). Diskonteringsrenten reflekterer den relevante risikofrie renten og kundespesifikk kredittisiko. I enkelte markeder hvor rabatterte håndsett og abonnement selges gjennom eksterne kanaler er konsernet kun prinsipprelatert til salg av abonnement, og håndsettet anses solgt av forhandleren. Provisjoner til forhandleren nettoføres mot driftsinntekter i den utstrekning det er mulig å påvise en sammenheng mellom provisjonen til forhandleren, som overføres til kunden, og vederlaget fra kunden som innkreves av konsernet.

Dersom vederlaget avtalt i en kontrakt omfatter et variabelt beløp, estimerer konsernet vederlaget som konsernet forventer å være berettiget til. Et variabelt beløp inkluderes i transaksjonsprisen i den grad det er svært sannsynlig at en betydelig reversering av innregnede kumulative driftsinntekter ikke vil finne sted når usikkerheten knyttet til det variable vederlaget opphører. Når konsernet selger håndsett med en opsjon for kunden til å kjøpe et nytt håndsett før den opprinnelige nedbetalingsperioden er over, uten å betale gjenværende avdrag på det opprinnelige håndsettet, estimeres vederlaget for det opprinnelige håndsettet basert på metoden med forventet verdi. Dersom konsernet er forpliktet til å akseptere tilbakelevering av det opprinnelige håndsettet, innregner konsernet en tilbakebetalingsforpliktelse som reflekterer den andelen av vederlaget som konsernet ikke forventer å være berettiget til, og eiendel (med tilsvarende justering av kostnad for solgte varer) knyttet til retten til å få produkter tilbake fra kunden mot å gjøre opp tilbakebetalingsforpliktelsen. Det nye håndsettet regnskapsføres som en ny, separat kontrakt.

Transaksjonsprisen fordeles på hver leveringsforpliktelse i kontrakten basert på relative frittstående salgspriser. Frittstående salgspris for den enkelte leveringsforpliktelse fastsettes i henhold til prisen konsernet ville oppnå ved å selge den samme varen eller tjenesten separat til en lignende kunde på frittstående basis. Med unntak for de tilfeller der konsernet har observerbare bevis på at hele rabatten inkludert i en kontrakt kun er knyttet til én eller flere, men ikke alle, leveringsforpliktelsene i en kontrakt, fordeler konsernet rabatten forholdsmessig til alle leveringsforpliktelsene i kontrakten.

Driftsinntekter innregnes når de respektive leveringsforpliktelsene i kontrakten oppfylles, og betaling fortsatt er sannsynlig. Inntekter fra salg av kundeutstyr, som håndsett og annet utstyr, innregnes normalt på det tidspunktet utstyret overføres til kunden, inklusive det vesentligste av risiko og avkastning i tilknytning til eierskapet. Inntekter fra levering av tjenester innregnes generelt over tid når, eller etter hvert som, konsernet utfører tjenesten over den avtalte kontraktsperioden, ved å måle progresjon i leveringsforpliktelsen. Effekten av vesentlige finansieringselementer

innregnes over betalingsperioden. Inntekter fra forskuddsbetalte kort innregnes basert på kundens forbruk av tjenestene.

Presentasjon og nedskrivningsvurderinger

Dersom innregnede inntekter overstiger mottatt vederlag (eller som skal mottas) fra kunden, innregnes en kontraktseiendel. For konsernet vil dette eksempelvis være relevant for kontrakter der transaksjonsprisen allokeres til et håndsett eller annet kundeutstyr inndrives av konsernet gjennom fremtidig betaling for tjenester. Dersom mottatt vederlag (eller som skal mottas) fra kunden overstiger innregnede inntekter, for eksempel dersom konsernet mottar forskuddsbetaling fra en kunde, innregnes en kontraktsforpliktelse. Dette er typisk relevant for forskuddsbetalte kort der inntekter innregnes basert på kundens forbruk av tjenestene.

Kontraktseiendeler og kontraktsforpliktelser forventes realisert innenfor konsernets normale driftssyklus, og er klassifisert som kortsiktige poster innenfor henholdsvis kundefordringer og andre kortsiktige fordringer og leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld. Kontraktseiendeler justeres for avsetning for tap i henhold til en modell for forventet tap. Konsernet anvender den praktiske løsningen for kontraktseiendeler, og fastsetter tapsavsetningen til et beløp som tilsvarende forventede kredittap i levetiden. Avsetninger for forventede kredittap regnskapsføres over resultatet og oppdateres hver rapporteringsperiode. Avsetninger for tap beregnes ved å ta i betraktning historiske erfaringer for ulike kundegrupper.

Kontraktseiendeler overføres til fordringer når retten til betaling blir ubetinget. Fordringer knyttet til kontrakter med kunder presenteres adskilt fra kontraktseiendeler. Effekten av vesentlige finansieringselementer presenteres som renteinntekter, adskilt fra driftsinntekter fra kontrakter med kunder i oppstillingen av totalresultat.

Når en tredjepart er involvert i levering av varer eller tjenester til en kunde, vurderer konsernet hvorvidt det har en forpliktelse til å levere den spesifikke varen eller tjenesten i seg selv (dvs konsernet er prinsippal) eller å legge til rette for at varene eller tjenestene leveres av en tredjepart (dvs konsernet er agent). Når konsernet opptre som prinsippal i en transaksjon, innregnes inntekter brutto, og eventuelle relaterte utgifter innregnes som kostnader. Når konsernet opptre som agent i en transaksjon nettoføres kostnadene mot inntektene, og nettoinntektene representerer de opptjente marginene eller provisjonene for å yte agenttjenester.

Roaming-inntekter innregnes brutto og i henhold til generelt aksepterte regnskapsprinsipper innenfor telekombransjen.

Lisensavgifter betalt til telekommunikasjonsmyndigheter og som er basert på en andel av selskapets inntekter motregnes ikke mot driftsinntektene, men innregnes som lisenskostnader da konsernet anses som den primære debitor.

Utgifter knyttet til inngåelse eller oppfyllelse av kontrakter med kunder

Marginale utgifter pådratt i forbindelse med inngåelse av en kontrakt med en kunde, og som konsernet forventer å gjenvinne, innregnes som en eiendel og amortiseres i samsvar med innregning av de relaterte inntektene. Utgifter knyttet til inngåelse av kontrakter inkluderer, for eksempel, visse provisjoner eller bonuser til ansatte eller forhandlere (som ikke motregnes mot inntekter, se ovenfor), som er direkte knyttet til kontrakter inngått på vegne av konsernet.

Utgifter som er direkte knyttet til oppfyllelse av en spesifikk kontrakt med en kunde, og som enten frembringer eller forbedrer ressurser som vil bli brukt til å oppfylle leveringsforpliktelsene i kontrakten, innregnes som en eiendel i den utstrekning konsernet forventer å gjenvinne disse utgiftene, og kostnadsføres i den perioden de relaterte inntektene innregnes. Utgifter til oppfyllelse av kontrakter omfatter, for eksempel, utgifter pådratt i forbindelse med tilknytning og installering av utstyr på kundens eiendom, inkludert direkte lønns- og materialkostnader.

Eiendeler som er innregnet fra utgifter pådratt i forbindelse med inngåelse og oppfyllelse av kontrakter presenteres som langsiktige poster. Amortiseringsperioden dekker normalt sett forventet lengde på kundeforholdet, som tilsvarende kontraktsperioden samt forventede perioder som følge av kontraktsfornyelser, vurdert basert på historiske erfaringstall for frafall av kunder (churn), med mindre nye utgifter pådras ved kontraktsfornyelser. Disse kostnadene er inkludert i EBITDA. Konsernet anvender den praktiske løsningen og kapitaliserer ikke kontrakts-relaterte utgifter dersom disse ville ha blitt amortisert innen 12 måneder.

Renteinntekter og utbytte

Renteinntekter innregnes som inntekt over opptjeningsperioden som gjenspeiler effektiv avkastning på eiendelen. Renteinntekter tilknyttet konsernets bankvirksomhet er klassifisert som driftsinntekter, annen renteinntekt er klassifisert som finansinntekter i resultatregnskapet. Utbytte fra investeringer innregnes som inntekt når konsernets rett til å motta betaling er etablert (vedtatt av generalforsamlingen eller på annen måte) og er klassifisert som finansielle inntekter.

Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd innregnes når det foreligger rimelig sikkerhet for at tilskuddet vil bli mottatt og alle vilkårene knyttet til tilskuddene vil bli oppfylt. Når tilskuddet relaterer seg til kostnader regnskapsføres det normalt som en reduksjon av kostnaden den er ment å kompensere. Når tilskuddet relaterer seg til en regnskapsført eiendel, presenteres tilskuddet som en reduksjon av regnskapsført eiendel i oppstillingen av finansiell stilling. Tilskuddet innregnes i resultatet over eiendelens brukstid, som en reduksjon av avskrivningskostnaden.

Pensjoner

Konsernet har ulike pensjonsordninger, både ytelsesbaserte pensjonsordninger og innskuddsbaserte pensjonsordninger. Konsernets forpliktelser knyttet til pensjonsordninger definert som ytelsesbaserte pensjonsplaner innregnet i oppstilling av finansiell stilling, er nåverdien av fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent ved utgangen av rapporteringsperioden, fratrukket pensjonsmidler vurdert til virkelig verdi. Pensjonsforpliktelsen blir beregnet årlig av en uavhengig aktuar som beregner nåverdien av påløpte ytelser i henhold til påløpte ytelsers metode. Nåverdien av pensjonsforpliktelsen fastsettes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med rentesatsen til bedriftsobligasjoner med høy kvalitet, som er utstedt i samme valuta som pensjonen utbetales i, og som har forfall tilnærmet den tilhørende pensjonsforpliktelsen.

Konsernet innregner pensjonskostnader, som består av inneværende periodes opptjening, tidligere perioders opptjening og ikke-rutinemessige oppgjør, som lønn og personalkostnader i resultatregnskapet. Gevinster og tap ved avkortning av pensjonsordningen, som også er en del av kostnader ved opptjening, er presentert som en del av andre inntekter eller andre kostnader i resultatregnskapet. Netto rentekostnader eller inntekter innregnes som en del av finanskostnader i resultatregnskapet.

Estimatendringer, som består av aktuarielle gevinster og tap, samt avkastning på pensjonsmidlene utover resultatført avkastning, innregnes i oppstilling av totalresultat. Estimatendringer vil ikke bli reklassifisert til resultatregnskapet i en senere periode.

Pensjonskostnader knyttet til tidligere perioders opptjening innregnes i resultatregnskapet på det tidligste tidspunktet for når avkortningen eller oppgjøret inntreffer og datoen for når konsernet innregner en relatert restrukturingsavsetning. En avkortning inntreffer når konsernet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning, slik at en vesentlig del av nåværende ansattes fremtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Bidrag til innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres når de påløper. Når det ikke foreligger tilstrekkelig informasjon for en flerforetaksordning til å innregnes som en ytelsesplan, innregnes ordningen som en innskuddsbasert pensjonsordning.

Leieavtaler

Om en kontrakt er eller inneholder en leieavtale er basert på substansen i avtalen og krever en vurdering av om kontrakten overfører retten til å ha kontroll med bruken av en identifisert eiendel i en periode i bytte mot et vederlag, dvs. om konsernet eller en leietaker av konsernet har rett til å få praktisk talt alle de økonomiske fordelene ved bruken av den identifiserte eiendelen og rett til å bestemme bruken av den identifiserte eiendelen i hele bruksperioden.

Konsernet som leietaker

Konsernet innregner leieforpliktelser til å gjennomføre leiebetalinger og bruksretteieendeler som representerer retten til å bruke den underliggende eiendelen for alle leieavtaler der konsernet er leietaker, med unntak av leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi (dvs. i hovedsak leid kontorutstyr) og kortsiktige leieavtaler. Konsernet har valgt å regnskapsføre retten til å bruke spektrum som en leieavtale. Kortsiktige

leieavtaler er leieavtaler med en leieperiode på 12 måneder eller mindre og som ikke inneholder en kjøpsopsjon, med unntak av avtaler om leie av spektrum-lisenser. Leiebetalinger knyttet til kortsiktige leieavtaler eller leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi, innregnes som en kostnad lineært over leieperioden. Faste ikke-leiekomponenter tilknyttet leieavtalen blir ikke separert ut og blir dermed innregnet som en del av leieforpliktelsene og bruksretteieendelene i balanseoppstillingen.

Bruksretteieendeler

Konsernet innregner bruksretteieendeler på iverksettelsestidspunktet for leieavtalen (dvs. tidspunktet den underliggende eiendelen er tilgjengelig for bruk). Bruksretteieendeler måles til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall, justert for eventuelle nye målinger av leieforpliktelsene. Anskaffelseskost inkluderer den innregnede leieforpliktelsen, direkte utgifter til avtaleinngåelse, leiebetalinger foretatt på eller i forkant av iverksettelsestidspunktet, fratrukket eventuelle mottatte leieinsentiver. Anskaffelseskosten inkluderer også estimerte kostnader konsernet vil pådra seg knyttet til demontering og fjerning av den underliggende eiendelen, gjenoppbygging av stedet der enheten er plassert, eller gjenoppbygging av den underliggende eiendelen til den stand som vilkårene i leieavtalen krever. Med mindre konsernet er rimelig sikker på å utøve en opsjon til å overta eierskapet til den leide eiendelen ved utløpet av leieperioden, vil bruksretteieendelen avskrives lineært over den perioden som er kortest av eiendelens utnyttbare levetid og leieperioden. Bruksretteieendeler er gjenstand for vurderinger av tap ved verdifall, som ytterligere beskrevet nedenfor.

For spektrum-lisenser foretar konsernet enkelte ganger vesentlige forskuddsbetalinger før spektrumet er tilgjengelig for konsernet. I slike tilfeller vil betalingene bli regnskapsført som forskuddsbetalinger inntil iverksettelsestidspunktet for leieavtalen.

Gevinster og tap som oppstår ved fraregning av bruksretteieendeler og tilhørende leieforpliktelser (dvs. kansellering, overføring eller salg av en leieavtale) måles til forskjellen mellom gjenværende netto bokført verdi av bruksretteieendelene og de tilhørende leieforpliktelsene samt eventuelle vederlag eller kanselleringsgebyrer, og rapporteres i resultatregnskapet som en del av driftsresultatet, som andre inntekter eller andre kostnader.

Leieforpliktelser

På iverksettelsestidspunktet for leieavtalen innregner konsernet leieforpliktelser målt til nåverdien av leiebetalingen som skal gjennomføres over leieperioden. Leiebetalinger inkluderer faste betalinger med fradrag for eventuelle fordringer knyttet til leieinsentiver, variable leiebetalinger som er avhengige av en indeks eller en rentesats, og beløp som forventes å komme til betaling i henhold til restverdigarantier. Leiebetalinger inkluderer også utøvelseskursen for en kjøpsopsjon, dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen, og betaling av bot for å si opp leieavtalen dersom leieperioden gjenspeiler at konsernet vil utøve en opsjon om å si opp leieavtalen. De variable leiebetalinger som ikke er avhengige av en indeks eller en rentesats innregnes som kostnad i den perioden hendelsen eller forholdet som utløser disse betalingene, inntreffer.

Konsernet fastsetter leieperioden til den uoppsigelige leieperioden sammen med eventuelle perioder som omfattes av en opsjon om å forlenge leieavtalen, dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen, og perioder som omfattes av en opsjon om å si opp leieavtalen, dersom konsernet med rimelig sikkerhet ikke vil utøve denne opsjonen. For mer informasjon om sentrale vurderinger relatert til leieperioden for leieavtaler med forlengelsesopsjoner og opsjoner om å si opp avtalen, se note 3.

Ved beregningen av nåverdien av leiebetalinger benytter konsernet den marginale lånerenten på iverksettelsestidspunktet dersom leieavtalens implisitte rente ikke lett kan fastsettes. For å komme frem til den marginale lånerenten bruker konsernet den risikofrie renten i det respektive landet (økonomiske miljø) for en tilsvarende periode som leieperioden, justert for egen kreditt risiko. For datterselskaper med ekstern funding bruker konsernet den eksterne lånerenten for tilsvarende periode som leieperioden, som er tilgjengelig for disse datterselskapene.

Etter iverksettelsestidspunktet økes den balanseførte verdien av leieforpliktelsene for å gjenspeile renten på leieforpliktelsen, og reduseres for å gjenspeile utførte leiebetalinger. I tillegg vil konsernet måle leieforpliktelsen på nytt dersom det inntreffer enkelte hendelser (for eksempel en endring i leieperioden, en endring i fremtidige leiebetalinger, eller andre endringer

i avtalen). Generelt vil konsernet foreta en justering av bruksretteiendelen med et beløp tilsvarende det beløpet leieforpliktelsene endres med.

Konsernet som utleier

Konsernet presenterer fordringer fra utleie av eiendeler klassifisert som finansielle leieavtaler som fordringer lik nettoinvesteringen i leiekontraktene. Konsernets finansinntekt fastsettes slik at det oppnås konstant avkastning på utestående fordringer over kontraksperioden. Direkte kostnader pådratt i forbindelse med opprettelsen av leiekontrakten er inkludert i fordringene.

Leieinntekter fra operasjonelle leieavtaler innregnes lineært i resultatregnskapet over den aktuelle leieavtalens varighet. Initielle direkte kostnader som påløper ved etablering av operasjonelle leieavtaler, legges til den regnskapsførte verdien av den utleide eiendelen og innregnes lineært over leieperioden som avskrivning. Variable leier innregnes som inntekt i opptjeningsperioden.

Framleieavtaler

I en transaksjon der en underliggende eiendel videreutleies av konsernet til en tredjepart, og der hovedleieavtalen mellom hovedutleier og konsernet fortsatt gjelder, klassifiserer konsernet framleieavtalen som en finansiell leieavtale eller en operasjonell leieavtale med henvisning til bruksretteiendelen som følger av hovedleieavtalen, og ikke med henvisning til den underliggende eiendelen som er gjenstand for leieavtalen.

Finansielle instrumenter

Et finansielt instrument er definert som enhver kontrakt som fører til en finansiell eiendel for ett foretak og en finansiell forpliktelse eller et egenkapitalinstrument for et annet foretak. Konsernet har klassifisert finansielle eiendeler og forpliktelser i følgende klasser: kundefordringer og andre finansielle anleggs- og omløpsmidler, egenkapitalinvesteringer, kontanter og kontantekvivalenter, leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende forpliktelser, rentebærende gjeld og derivater.

Kategoriseringen av de finansielle eiendelene og forpliktelsene for målingsformål gjøres basert på formålet med å holde eiendelen og karakteristika ved eiendelens kontraktstestede kontantstrømmer, og besluttes på tidspunktet for førstegangsinnregning. Konsernet benytter ikke virkelig verdi-opsjonen.

Konsernet har finansielle eiendeler klassifisert i følgende kategorier for målingsformål: finansielle eiendeler til amortisert kost (FEAK), finansielle eiendeler til virkelig verdi over øvrige resultatetelementer (VVOØR), og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet (VVOR). I tillegg benyttes derivater for sikringsformål. FEAK omfatter finansielle eiendeler holdt for å inndrive kontraktstestede kontantstrømmer som utelukkende utgjør betaling av hovedstol og utestående renter på hovedstol. Finansielle eiendeler målt til VVOØR består av egenkapitalinvesteringer som ikke er holdt for handelsformål. Finansielle eiendeler målt til VVOR inkluderer derivater som ikke er utpekt som sikringsinstrumenter, eiendeler holdt for handelsformål og finansielle eiendeler som ikke er klassifisert i noen av de andre kategoriene.

Konsernet har finansielle forpliktelser klassifisert i følgende kategorier: finansielle forpliktelser til amortisert kost (FFAK), og finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet (VVOR). I tillegg benyttes derivater for sikringsformål. Finansielle forpliktelser til VVOR inkluderer derivater som ikke er utpekt som sikringsinstrumenter. FFAK består av forpliktelser som ikke faller inn under kategorien virkelig verdi over resultatet.

De finansielle instrumentene innregnes i konsernets oppstilling av finansiell stilling når konsernet blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser, gjennom innregning på transaksjonstidspunktet. Finansielle eiendeler og forpliktelser motregnes og presenteres som et nettobeløp i oppstillingen av finansiell stilling når konsernet har en juridisk håndhevbar rett til og intensjon om å gjøre opp kontraktene netto, ellers presenteres de finansielle eiendelene og forpliktelsene brutto.

Kundefordringer og andre finansielle anleggs- og omløpsmidler

Kundefordringer og andre finansielle anleggs- og omløpsmidler inkluderer kundefordringer og andre kortsiktige fordringer, andre finansielle rentebærende og ikke-rentebærende anleggsmidler, og obligasjoner og verdipapirer med opprinnelig forfallstid utover 3 måneder. Disse eiendelene er en del av kategorien FEAK. FEAK måles ved førstegangsinnregning til virkelig verdi, inkludert direkte henførbare transaksjonskostnader, med etterfølgende måling til amortisert kost i henhold til den effektive rentemetoden. FEAK justeres for avsetning for tap i henhold til en modell for forventet

tap. Konsernet anvender den praktiske løsningen for kundefordringer, og fastsetter tapsavsetningen til et beløp som tilsvarer forventede kreditttap i levetiden. Avsetninger for forventede kreditttap regnskapsføres over resultatet og oppdateres hver rapporteringsperiode. Avsetninger for tap beregnes ved å ta i betraktning historiske erfaringer for ulike kundegrupper og aldersfordelingen på disse kundegruppene.

Egenkapitalinvesteringer

Egenkapitalinvesteringer omfatter egenkapitalinstrumenter og kapitalinnskudd til Telenor Pensjonskasse. Egenkapitalinvesteringer er fordelt på de to kategoriene for finansielle instrumenter VVOØR og VVOR. Egenkapitalinvesteringer målt til VVOØR består av egenkapitalinvesteringer som ikke er holdt for handelsformål. Å presentere virkelig verdiendringer for disse egenkapitalinvesteringene i øvrige resultatetelementer anses å gi brukerne av konsernregnskapet mer nyttig informasjon, da dette vil gjøre det mulig å lettere identifisere disse virkelig verdiendringene. VVOØR investeringer måles ved førstegangsinnregning til virkelig verdi pluss direkte henførbare transaksjonskostnader, med etterfølgende måling til virkelig verdi. Urealiserte gevinster og tap som følge av endringer i virkelig verdi innregnes direkte i øvrige resultatetelementer frem til eiendelene avhendes. Tidligere innregnede akkumulerte gevinster eller tap blir da reklassifisert til innenfor egenkapitalen fra annen egenkapital til tilbakeholdt resultat.

Egenkapitalinvesteringer klassifisert som eiendeler holdt for handelsformål er en del av kategorien finansielle eiendeler målt til VVOR. Eiendeler holdt for handelsformål måles ved førstegangsinnregning og i senere rapporteringsperioder til virkelig verdi. Transaksjonskostnader utgiftsføres umiddelbart i denne kategorien. Gevinster og tap som følge av endringer i virkelig verdi innregnes på linjen netto verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet i resultatregnskapet.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd, fastrenteobligasjoner og verdipapirer som ved anskaffelse hadde gjenværende løpetid på tre måneder eller mindre.

Leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelser Leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelser inkluderer leverandørgjeld, kontraktforpliktelser, gjeld til tilknyttede selskaper og andre kort- og langsiktige ikke-rentebærende finansielle forpliktelser. Disse forpliktelsene er en del av kategorien FFAC som måles ved førstegangsinnregning i balanseoppstillingen til virkelig verdi, med etterfølgende måling til amortisert kost i henhold til den effektive rentemetoden.

Konsernet har introdusert leveransekjede-finansiering for enkelte av konsernets leverandører. I tilfeller hvor ordningen med leveransekjede-finansiering er koblet til betalingsbetingelsene i kontrakten med leverandøren, reklassifiseres skyldig beløp for leverte tjenester eller varer fra leverandørgjeld til kortsiktige ikke-rentebærende forpliktelser ettersom betalingsbetingelsene ikke er utvidet utover normale betalingsbetingelser for konsernet og renter relatert til eventuell tidlig utbetaling fra banken er dekket av leverandør. Når skyldig beløp reklassifiseres fra leverandørgjeld til kortsiktige ikke-rentebærende forpliktelser, viser konsernet utbetalingen som kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter hvis den relaterer seg til operasjonelle aktiviteter, og kontantstrøm fra investeringsaktiviteter dersom den relaterer seg til investeringsaktiviteter. Samtidig innregnes en kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter, som reflekterer betalingen til finansinstitusjonen som tilbyr ordningen med leveransekjede-finansiering. Når konsernet gjør en utbetaling til finansinstitusjonen vil denne bli reflektert som tilbakebetaling av gjeld under kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter i oppstilling av kontantstrømmer. Ordninger med leveransekjede-finansiering som ikke har noen kobling til betalingsbetingelsene eller til noen andre deler av kontrakten med leverandøren er klassifisert som leverandørgjeld. Utbetalinger knyttet til slike ordninger er presentert som operasjonelle aktiviteter i oppstilling av kontantstrømmer.

Rentebærende gjeld

Rentebærende gjeld omfatter obligasjoner og sertifikater, banklån og kassekreditter og er en del av kategorien FFAC. Disse forpliktelsene måles ved førstegangsinnregning til virkelig verdi med fradrag for transaksjonskostnader, med etterfølgende måling til amortisert kost i henhold til den effektive rentemetoden. I tillegg, hvis virkelig verdiskring benyttes, justeres den sikrede gjelden for gevinster og tap som kan henføres til risikoen som er sikret. Når gjeld gjøres opp, helt eller delvis, innregnes differansen mellom regnskapsført verdi av gjelden og betalt vederlag i

resultatregnskapet.

Derivater

Konsernet anvender derivater slik som fremtidige valutaavtaler, rentebytteavtaler og i noe utstrekning renteopsjoner til å styre sin risikoeksponering knyttet til endringer i valuta og rente. I tillegg har konsernet et innebygget derivat relatert til utstedelsen av et obligasjonslån med oppgjørrett i amerikanske depotaksjer i VEON. Dette innebygde derivatet er regnskapsført som et separat derivat og klassifisert til VVOR.

Derivatene innregnes til virkelig verdi. Gevinster og tap som følge av endringer i virkelig verdi av derivater som ikke er kontantstrømsikringer eller nettoinvesteringssikringer innregnes i resultatregnskapet under finansinntekter og finanskostnader. Regnskapsføring av virkelig verdi-sikring og nettoinvesteringssikring beskrives under.

Derivater som inngår i andre finansielle instrumenter eller ikke-finansielle kontrakter, behandles som separate derivater når risikoen og de økonomiske egenskapene deres ikke er nært relatert til kontraktene, og kontraktene ikke innregnes til virkelig verdi over resultatregnskapet. Valutaderivater som inngår i forpliktende kjøps- eller salgsvaerter, blir ikke skilt ut og vurdert til virkelig verdi dersom kontrakten krever betalinger i enten den funksjonelle valutaen til en av avtalepartene eller i en vanlig brukt valuta for kjøp og salg i den aktuelle økonomien.

Derivater innregnes uten motregning som eiendeler når virkelig verdi er positiv og som gjeld når virkelig verdi er negativ, med mindre konsernet har juridisk rett til eller intensjon om å gjøre opp kontraktene netto.

Sikring

Konsernet anvender regnskapsmessig sikring for sikringer som oppfyller kriteriene til dette. Konsernet har virkelig verdi-sikringer og sikring av nettoinvesteringer i utenlandske enheter.

Ved inngåelse av et sikringsforhold utpeker og dokumenterer konsernet sikringsforholdet som konsernet vil anvende sikringsbøkføring på, samt hvilken risiko som sikres og strategien for sikringen. Dokumentasjonen omfatter identifikasjon av sikringsinstrumentet, objektet eller transaksjonen som sikres, hvilken risiko som sikres, og hvordan konsernet vil vurdere sikringsinstrumentets effektivitet til å motvirke eksponeringen for endringer i det sikrede objektets virkelige verdi eller kontantstrømmer som kan henføres til den sikrede risikoen. Slike sikringer forventes å være meget effektive i å motvirke endringer i virkelig verdi eller kontantstrømmer, og vurderes kontinuerlig for å avgjøre om de faktisk har vært meget effektive i hele regnskapsperioden de er utpekt å dekke.

Sikringsforhold som oppfyller vilkårene for sikringsbøkføring innregnes i konsernregnskapet på følgende måte:

Virkelig verdi-sikringer

Virkelig verdi-sikringer er sikringer av konsernets eksponering for endringer i den virkelige verdien av en regnskapsført eiendel eller gjeld eller en ikke regnskapsført forpliktelse, eller en identifisert del av en slik, som kan henføres til en bestemt risiko og kan påvirke resultatregnskapet. For sikringer til virkelig verdi justeres regnskapsført verdi av sikringsobjektet for gevinster og tap fra risikoen som sikres. Derivatet måles også til virkelig verdi, og gevinster og tap fra både sikringsinstrumentet og sikringsobjektet innregnes i resultatregnskapet.

Virkelig verdi-sikring opphører hvis sikringsinstrumentet utløper eller selges, termineres eller benyttes, sikringen ikke lenger oppfyller vilkårene for sikringsbøkføring eller konsernet opphever sikringen. Justeringen av virkelig verdi på sikringsobjektet som kan henføres til sikret risiko ved opphør av sikringsforholdet, vil bli amortisert i resultatregnskapet over gjenværende tid til forfall.

Sikring av nettoinvestering

Sikring av nettoinvesteringer i utenlandske enheter innregnes på samme måte som kontantstrømsikringer. Valutagevinster eller -tap på sikringsinstrumentet som gjelder den effektive delen av sikringen, innregnes direkte i øvrige resultatelementer, mens valutagevinster eller -tap i den ineffektive delen innregnes i resultatregnskapet. Ved avgang av den utenlandske enheten overføres den akkumulerte verdien av alle slike valutagevinster eller -tap til resultatregnskapet.

Inntektsskatt

Eiendeler og forpliktelser ved betalbar skatt måles til beløpet som ventes å bli mottatt eller betalt til skattemyndigheter. Eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt beregnes etter gjeldsmetoden med full tilordning for alle midlertidige forskjeller mellom regnskapsført verdi og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld i konsernregnskapet, inkludert fremførbare underskudd. Eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt innregnes ikke hvis den midlertidige forskjellen relaterer seg til førstegangs innregning av goodwill eller ved midlertidig forskjeller i forbindelse med investeringer i datterselskaper, tilknyttede selskaper eller felleskontrollert virksomhet hvor tidspunktet for reversering av midlertidige forskjeller kan kontrolleres og det er sannsynlig at den midlertidige forskjellen ikke vil reversere i overskuelig fremtid.

Når det gjelder tilbakeholdt overskudd i datterselskaper er det avsatt for utsatt skatt i den grad det er forventet at tilbakeholdt resultat vil bli distribuert i overskuelig fremtid. Når det gjelder tilbakeholdt overskudd i tilknyttede selskaper er det avsatt for utsatt skatt da konsernet ikke har kontroll over tidsperioden hvor de midlertidige forskjellene reverserer. Utsatt skatt er beregnet basert på estimert skatt på tilbakeholdt overskudd i utenlandske datterselskaper og tilknyttede selskaper, som forventes overført som kapital til morselskapet med utgangspunkt i vedtatte skattesatser og regulering ved slutten av rapporteringsperioden.

Konsernet behandler kostnader som fradragsberettigede og inntekter som skattefrie basert på fortolkning av relevante lover og regler og når det er vurdert sannsynlig at slik behandling vil bli akseptert av skattemyndighetene. Konsernet avsetter for usikre og omtvistede skatteposisjoner med forventet beløp som skal betales, som reflekterer effekten av usikkerhet knyttet til skattemessig behandling. Avsetningen reverseres hvis den omtvistede skatteposisjonen avgjøres til fordel for konsernet og ikke lenger kan bli anket.

Eiendel ved utsatt skatt innregnes i oppstillingen av finansiell stilling i den grad det er sannsynlig at skattefordelene vil bli gjenvunnet. Det benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og udiskonterte beløp.

Eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt innregnes netto når det foreligger en juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser ved betalbar skatt, og konsernet er i stand til og har til hensikt å gjøre opp betalbar skatt netto.

Endringer i eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt relatert til endringer i skattesats innregnes i resultatregnskapet, med mindre endringen relateres til komponenter som tidligere ble innregnet i øvrige resultatelementer eller direkte mot egenkapitalen.

Varebeholdninger

Varebeholdninger er vurdert til det laveste av kostpris og netto realisasjonsverdi for produkter som vil bli solgt separat. Beholdninger av produkter som selges som en del av en transaksjon med flere komponenter, og som forventes å gi en fremtidig nettoinntjening, anses ikke å indikere et nedskrivningsbehov selv om allokert salgpris i transaksjonen er lavere enn kostpris. Kostpris fastsettes basert på FIFO-metoden eller veid gjennomsnitt, avhengig av varelagerets art.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler innregnes til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivningene reduserer regnskapsført verdi av eiendelene, med unntak av tomter som ikke avskrives, til estimert restverdi ved utløpet av forventet utnyttbar levetid. Anskaffelseskost inkluderer direkte utgifter til å anskaffe eller utvikle eiendelen, kapitaliserte lånerenter for eiendeler som kvalifiserer for dette, og det initiale estimatet på utgiftene til å demontere og fjerne enheten og å rehabilitere tomten der enheten er plassert til opprinnelig stand. Dersom betalingsvilkårene er utover normal kredittid, fastsettes anskaffelseskost ekvivalent til et kontantvederlag. Konsernet avskriver eiendelene fra det tidspunktet hvor eiendelene er tilgjengelig for bruk.

Gevinst eller tap ved avgang eller utrangering av varige driftsmidler beregnes som differansen mellom vederlag og eiendelens regnskapsførte verdi, og rapporteres som en del av andre inntekter eller andre kostnader i driftsresultatet i resultatregnskapet.

Estimert utnyttbar levetid, avskrivningsmetode og restverdi vurderes minst én gang i året. Det benyttes lineære avskrivninger, da dette best reflekterer forbruket av eiendelene, som ofte er tidens gang. Restverdien anslås til null for de fleste eiendeler, unntatt næringsbygg og biler dersom konsernet ikke forventer å bruke disse over hele den økonomiske levetiden. Reparasjoner og vedlikehold innregnes i resultatregnskapet når de påløper.

Hvis nye komponenter innregnes i oppstillingen av finansiell stilling, fjernes delene som ble skiftet ut og eventuell gjenværende regnskapsført verdi innregnes som tap ved avgang.

Bytte av eiendeler innregnes til virkelig verdi hvis eiendelen har kommersiell substans og verdien av eiendelen kan måles pålitelig. Hvis ikke disse kriteriene er oppfylt, videreføres de regnskapsførte verdiene på de eiendelene som byttes ut for de nye eiendelene.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler som er kjøpt separat måles ved førstegangsinnregning til kost innregnet som immateriell eiendel når konsernet har kontroll over eiendelen, fremtidige økonomiske fordeler er forventet å tilflyte konsernet og kostnaden kan måles pålitelig. Anskaffelseskost inkluderer direkte utgifter til å anskaffe eller utvikle eiendelen og for kvalifiserte eiendeler kapitaliseres renter som en del av eiendelens anskaffelseskost. Hvis betalingen for en immateriell eiendel går utover normal kredittid, vil anskaffelseskost være netto nåverdi av fremtidige betalinger. For immaterielle eiendeler som inngår i en virksomhetssammenslutning er kost målt til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet. I senere perioder regnskapsføres immaterielle eiendeler til kost fratrukket akkumulerte amortiseringer og eventuelle nedskrivninger.

Immaterielle eiendeler med bestemt levetid avskrives over utnyttbar levetid. Utnyttbar levetid og avskrivningsmetode for immaterielle eiendeler med bestemt levetid vurderes minst én gang i året. Lineære avskrivninger brukes for de fleste immaterielle eiendeler, da dette best reflekterer forbruket av eiendelene. Kundebaser avskrives over forventet kundeforhold og avskrivningsmetoden baseres på historiske erfaringstall for frafall av kunder (churn) i de ulike virksomhetene.

Gevinst eller tap ved avgang av immaterielle eiendeler beregnes som differansen mellom netto salgsinntekt og eiendelens regnskapsførte verdi, og rapporteres som del av andre inntekter eller andre kostnader i driftsresultatet i resultatregnskapet.

Utgifter til forskning og utvikling

Utviklingskostnader kapitaliseres kun når kriteriene for innregning som eiendel oppfylles, det vil si at det er sannsynlig at de forventede økonomiske fordelene som kan henføres til eiendelen tilflyter konsernet, ledelsen har forpliktet seg til å ferdigstille eiendelen, har demonstrert at det er teknisk mulig å ferdigstille eiendelen og anskaffelseskost kan måles pålitelig. Eiendelene avskrives over utnyttbar levetid fra det tidspunktet eiendelene er tilgjengelige for bruk. Utgifter som påløper i forskningsstadiet av prosjektet, samt vedlikeholdsutgifter og opplæringsutgifter, innregnes som kostnad når de påløper. Utgifter til utvikling som ikke oppfyller kriteriene for innregning i oppstillingen av finansiell stilling innregnes som kostnad når de påløper.

Nedskrivning av varige driftsmidler, bruksretteeiendeler og immaterielle eiendeler annet enn goodwill

På hvert rapporteringstidspunkt vurderer konsernet om det foreligger indikasjoner på verdifall for varige driftsmidler, bruksretteeiendeler eller immaterielle eiendeler. Hvis det foreligger slike indikasjoner estimeres det gjenvinnbare beløpet for eiendelene for å beregne eventuell nedskrivning. Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid og immaterielle eiendeler som ikke er tatt i bruk, vurderes årlig for nedskrivning. Hvis det ikke er mulig å anslå det gjenvinnbare beløpet for en enkelt eiendel, fastsettes det gjenvinnbare beløpet for den kontantgenererende enheten som eiendelen tilhører.

Det gjenvinnbare beløpet for en eiendel er det høyeste av virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av bruksverdi neddiskonteres estimerte fremtidige kontantstrømmer til nåverdi ved hjelp av en diskonteringsrate før skatt. Diskonteringsraten reflekterer nåværende markedsvurderinger av tidsverdien av penger og risikoer som er spesifikke for eiendelen eller den kontantgenererende enheten som eiendelen tilhører.

Hvis det gjenvinnbare beløpet for en eiendel (eller kontantgenererende enhet) anslås å være lavere enn regnskapsført verdi, reduseres regnskapsført verdi for eiendelen (eller den kontantgenererende enheten) til gjenvinnbart beløp. Verdifallet innregnes i resultatregnskapet. Hvis et verdifall senere blir reversert, økes regnskapsført verdi av eiendelen (den kontantgenererende enheten) til oppdatert estimat av gjenvinnbart beløp, men begrenset til den verdien som ville vært innregnet hvis eiendelen (eller den kontantgenererende enheten) ikke hadde vært nedskrevet i tidligere år. Reversering av nedskrivning innregnes i resultatregnskapet.

Avsetning for forpliktelser

Avsetning for forpliktelser som restruktureringer, tapskontrakter og rettslige krav innregnes når konsernet, som følge av en tidligere hendelse, har en eksisterende juridisk eller underforstått forpliktelse, det er sannsynlig at konsernet vil måtte gjøre opp forpliknelsen, og beløpet kan estimeres pålitelig. Avsetninger måles til ledelsens beste estimat av utgiftene for å gjøre opp forpliktelser på rapporteringsdatoen, diskontert til nåverdi.

Fjerningsforpliktelser

En fjerningsforpliktelse innregnes når konsernet har en juridisk eller underforstått forpliktelse til å fjerne en eiendel eller tilbakeføre en lokasjon til sin opprinnelige stand. Når konsernet er pålagt å gjøre opp en fjerningsforpliktelse har konsernet estimert og kapitalisert netto nåverdi av forpliktelserne og inkludert dette i regnskapsført verdi av de relaterte driftsmidlene. Kontantstrømmene ved beregning av nåverdi er neddiskontert med en estimert langsiktig risikofri rente før skatt siden risiko er reflektert i kontantstrømmene. I etterfølgende perioder innregnes rentekostnader på forpliknelsen og avskrivninger på det tilhørende driftsmiddelet. Effekten på netto nåverdi av senere endringer i brutto fjerningskostnader eller diskonteringsrenter justerer regnskapsført verdi av eiendeler og forpliktelser og innregnes i resultatregnskapet over de relaterte eiendelenes forventede gjenværende utnyttbare levetid.

Aksjebaserte betalinger

Konsernet har program for aksjebaserte betalinger til ledelsen og ansatte. Bonusaksjer i tilknytning til disse programmene tildeles netto etter skatt. Konsernet er forpliktet til å holde tilbake et beløp for de ansattes skatteforpliktelse knyttet til aksjebaserte betalinger og overføre dette beløpet, normalt ved kontantoppgjør, til skattemyndighetene på vegne av de ansatte. Disse programmene for aksjebaserte betalinger, inkludert skatt, anses som betalinger med egenkapitaloppgjør. I tillegg er konsernet forpliktet til å gjøre avsetninger for arbeidsgiveravgift relatert til disse programmene, som overføres skattemyndighetene, normalt ved kontantoppgjør. Denne delen av ordningen med aksjebaserte betalinger er regnskapsført som aksjebaserte betalinger med kontantoppgjør.

Aksjebaserte betalinger med egenkapitaloppgjør måles til virkelig verdi (unntatt effekten av ikke-markedsbaserte opptjeningsbetingelser) på tildelingsdatoen. Den virkelige verdien som fastsettes på tildelingsdatoen for aksjebaserte betalinger med egenkapitaloppgjør, innregnes over opptjeningsperioden basert på konsernets estimat av aksjer som til slutt vil opptjenes og justeres for effekten av ikke-markedsbaserte opptjeningsbetingelser.

Aksjebaserte betalinger med kontantoppgjør måles til virkelig verdi av gjelden. Gjelden måles på nytt ved hver rapporteringsdato.

Oppstilling av kontantstrømmer

Konsernet presenterer oppstilling av kontantstrømmer i henhold til den indirekte metoden. Innbetalinger og utbetalinger vises separat for investerings- og finansieringsaktiviteter, mens operasjonelle aktiviteter inkluderer både kontant- og ikke-kontantlinjer. Mottatt og betalt rente og mottatt utbytte rapporteres som del av de operasjonelle aktivitetene. Utbetalt utbytte (både fra Telenor ASA og datterselskaper med ikke-kontrollerende eierinteresser) er inkludert under finansieringsaktiviteter. Merverdiavgift og lignende avgifter behandles som innkreving av avgifter på vegne av myndighetene, og rapporteres netto.

Egne aksjer

Tilbakekjøp av egne egenkapitalinstrumenter (egne aksjer) reduserer egenkapitalen. Ved kjøp, salg, utstedelse eller kansellering av egne egenkapitalinstrumenter innregnes ikke tap eller gevinst i resultatregnskapet.

NOTE 3 Sentrale regnskapsvurderinger og viktige kilder til estimatusikkerhet

Utarbeidelse av regnskaper krever at ledelsen foretar vurderinger, estimater og antakelser som påvirker beløp for rapporterte inntekter, kostnader, eiendeler og forpliktelser og presentasjon av betingede forpliktelser ved slutten av rapporteringsperioden. Imidlertid kan usikkerhet rundt disse forutsetningene og estimatene medføre utfall som krever vesentlige endringer i den regnskapsførte verdien av eiendelen eller forpliktelsen i løpet av kommende regnskapsår.

Sentrale vurderinger i anvendelsen av konsernets regnskapsprinsipper

I beskrivelsene nedenfor omtales et sammendrag av sentrale regnskapsvurderinger som ledelsen har foretatt ved anvendelsen av konsernets regnskapsprinsipper:

Leieperiode for leieavtaler med forlengelsesopsjoner og opsjoner om å si opp avtalen

Konsernet fastsetter leieperioden til den uoppsigelige leieperioden sammen med eventuelle perioder som omfattes av en opsjon om å forlenge leieavtalen, dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen, og perioder som omfattes av en opsjon om å si opp leieavtalen, dersom konsernet med rimelig sikkerhet ikke vil utøve denne opsjonen, innenfor den perioden som avtalen er tvangskraftig.

Ved fastsettelsen av perioden avtalen er tvangskraftig, vurderer konsernet avtalen i et større økonomisk perspektiv, og ser ikke bare på kontraktsfestede kanselleringsgebyrer. For eksempel, dersom konsernet forventer å gjøre bruk av vesentlige forbedringer av leieobjektet som ikke kan flyttes på utover det tidspunktet som leieavtalen kan sies opp, kan dette indikere at konsernet vil pådra seg en bot som er mer enn ubetydelig som resultat dersom konsernet sier opp leieavtalen.

Når konsernet konkluderer med, at perioden avtalen er tvangskraftig er lenger enn oppsigelsestiden for en oppsigelig leieavtale, eller den initiale perioden for en leieavtale som kan forlenges, vurderer konsernet om det med rimelig sikkerhet vil utøve en opsjon om å forlenge leieavtalen eller ikke vil utøve en opsjon om å si opp leieavtalen. Grensen for å være rimelig sikker er ikke eksplisitt definert i IFRS 16 Leieavtaler. Konsernet vurderer 'rimelig sikker' til å være en lavere grense enn 'så godt som sikker' og vesentlig høyere enn 'mer sannsynlig enn ikke' i henhold til IAS 37 *Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler*. Konsernet anvender skjønn i sin evaluering av om det med rimelig sikkerhet vil utøve en opsjon om å forlenge eller ikke vil utøve en opsjon om å si opp leieavtalen, ved å ta i betraktning alle relevante fakta som skaper et økonomisk insentiv for konsernet til å utøve forlengelsesopsjonen eller ikke utøve en opsjon til å si opp leieavtalen, inkludert vesentlige forbedringer av leieobjektet.

Hovedandelen av konsernets leieavtaler, med unntak av spektrum-lisenser, er relatert til mobilnettet (hovedsakelig tårn) og tomter/eiendommer. For leie av tomter til å sette opp egne tårn eller leie av tårn fra tårnselskap/andre operatører, er teknologisk utvikling og potensielle endringer i forretningsmodell faktorer som vurderes særskilt i forbindelse med vurderingen av leieperioden. Basert på en vurdering av disse faktorene, vil leieperioden for tomter/lokasjoner normalt ligge mellom 4 til 7 år. Dette medfører at leieperioden for leieavtaler knyttet tomter/lokasjoner med forlengelsesopsjoner vil normalt være den lengste av den uoppsigelige leieperioden eller mellom 4 og 7 år. Enkelte tomter/lokasjoner kan være strategiske viktig plassert, og det vil være mer enn rimelig sikkert at disse tomtene/lokasjonene vil bli beholdes utover 7 år. I disse spesielle tilfellene, kan leieperioden være opptil 10 år.

Oppkjøp av DNA

I august 2019 ervervet konsernet 54 % av aksjene i DNA i Finland, og lanserte et pliktig oppkjøpstilbud for de gjenværende utestående aksjene i DNA, hvorefter konsernet hadde ervervet ca. 95 % av aksjene og stemmerettighetene. IFRS adresserer ikke spesifikt regnskapsføring for en sekvens av transaksjoner som begynner med at en erverver får kontroll over en annen enhet, etterfulgt av ytterligere anskaffelser av eierandeler like etterpå. Siden tilbudsplikten oppstod som følge av de samme transaksjonene som ga konsernet kontroll over DNA, og konsernet var forpliktet til å akseptere av tilbudet, innregnet konsernet første del av oppkjøpet på 54 % og anskaffelsen av de ytterligere 41 % under tilbudsplikten som én transaksjon fra oppkjøpsdatoen 21. august 2019. For mer informasjon, se note 4.

Konsolidering av Digi

Konsernet konsoliderer Digi. Aksjene i Digi er notert på Bursa Malaysia Securities Berhad og aksjene er fordelt på mange aksjonærer. Ettersom konsernet eier 49 % av aksjene, må 98 % av aksjene være tilstede på generalforsamlingen for at konsernet ikke skal ha flertallet av stemmene på generalforsamlingen. Som en konsekvens av dette og basert på erfaring fra tidligere generalforsamlinger, har konsernet i realiteten kontroll over Digs aktivitet. Konsernet har vurdert det slik at kontroll er opprettholdt gjennom flertall av stemmer på generalforsamling og i styremøtene. Konsolidering basert på faktisk kontroll vurderes løpende.

Usikkerhet i estimatene - sentrale regnskapsestimater

Et sentralt regnskapsestimater er et estimat som er viktig for presentasjonen av konsernets økonomiske stilling og resultater, og som krever ledelsens mest subjektive og komplekse vurderinger, ofte som følge av behovet for å utarbeide viktige estimater basert på forutsetninger om utfallet på forhold som er beheftet med iboende usikkerhet. Konsernet vurderer slike estimater løpende ut fra historiske resultater og erfaringer, konsultasjoner med eksperter, trender, prognoser og andre metoder som konsernet anser som rimelige i de enkelte tilfeller, inkludert vurdering av hvordan disse vil kunne endre seg i fremtiden.

Avskrivninger og amortiseringer, se note 17, 18 og 19

Avskrivninger og amortiseringer er basert på ledelsens vurdering av restverdi, avskrivningsmetode og utnyttbar levetid for varige driftsmidler, bruksretteiendeler og immaterielle eiendeler. Vurderingene kan endres med bakgrunn i teknologisk utvikling, konkurranse, endringer i markedsforholdene og andre forhold. Dette kan medføre endringer i den estimerte utnyttbare levetiden og dermed avskrivningene. Teknologisk utvikling er vanskelig å forutse, og vurderingen av trender og hvor hurtig endringer vil komme, kan endres over tid. Forutsetninger som legges til grunn for vurdering av levetid omfatter, men er ikke begrenset til, gjenværende lisensperiode og forventet teknologisk og markedsmessig utvikling. Konsernet vurderer minst årlig forventet utnyttbar levetid ut fra faktorer som nevnt ovenfor og andre relevante forhold. Forventet utnyttbar levetid for eiendeler av samme type kan variere mellom de ulike enhetene i konsernet på grunn av faktorer som vekstrate, markedets modenhet, historie og forventninger til utskiftning eller overføring av eiendeler, klima, kvaliteten på komponentene som er brukt, osv. En endring i forventet utnyttbar levetid for eiendeler er en estimatendring, og gjenværende avskrivningstid justeres med effekt på fremtidige perioder.

Nedskrivninger, se note 15, 16, 17, 18 og 19

Konsernet har foretatt betydelige investeringer i varige driftsmidler, immaterielle eiendeler, goodwill og tilknyttede selskaper samt andre investeringer, og er avtalepart i et vesentlig antall leieavtaler som leder til bruksretteiendeler i balanseoppstillingen, både i den ordinære telekommunikasjonsbransjen og i den digitale sfæren. Goodwill, immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og immaterielle eiendeler som ennå ikke er tilgjengelig for bruk vurderes for verdifall årlig eller når det er indikasjoner på nedskrivning, mens andre eiendeler blir vurdert når det foreligger indikasjoner på verdifall. Faktorer som indikerer verdifall og utløser krav om testing av eiendelens verdi, inkluderer: vesentlig reduksjon av markedsverdier; vesentlig svakere resultater i forhold til historiske resultater eller i forhold til forventede resultater; vesentlige endringer i bruken av eiendeler eller i den overordnede forretningsstrategien, inkludert eiendeler som besluttes utrangert eller utskiftet og eiendeler som blir skadet eller tatt ut av bruk, vesentlig negativ utvikling i bransjen eller økonomier, vesentlig reduksjon av markedsandel, vesentlige ufordelaktige regulatoriske beslutninger og rettsavgjørelser samt vesentlige kostnadsoverskridelser ved utvikling av eiendeler.

I henhold til IAS 36 *Verdifall på eiendeler* er gjennvinnbart beløp av eiendeler og selskaper det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Bruksverdi, spesielt når diskonterte kontantstrømmetoder benyttes, må delvis baseres på ledelsens vurderinger, herunder å bestemme egnede kontantgenererende enheter, diskonteringsrente, estimering av fremtidige resultater, eiendelens inntektsgenererende kapasitet, marginer, priser på fremtidige fornyelser av spektrum-lisenser, påkrevde vedlikeholdsinvesteringer, nettverkskostnader og antagelser om fremtidige markedsforhold. I enkelte markeder vil noen typer kostnader og investeringer være angitt i utenlandsk valuta og påvirkes av valutavisingninger. Effekter av resesjon og økt makroøkonomisk risiko kan påvirke estimater for vekst, fremtidig inntjening og diskonteringsrenten som benyttes for å estimere

gjenvinnbart beløp av eiendelene. Diskonteringsrenter påvirkes av flere makroøkonomiske faktorer inkludert lånerenter, landrisiko, antakelser om inflasjon og utvikling i valutamarkedet. Eksterne bevis har blitt tatt i betraktning i forbindelse med forutsetningene som er benyttet.

Det foreligger vesentlige forskjeller mellom de ulike markedene med hensyn på vekst, mobilpenetrasjon, ARPU, markedsandel og lignende parametere, som resulterer i ulike EBITDA-marginer. Fremtidig utvikling i EBITDA-marginer er en viktig faktor i konsernets nedskrivningsvurderinger og langsiktige estimater på EBITDA-marginer i de enkelte land er usikre.

Fjerningsforpliktelser, se note 25

En fjerningsforpliktelse innregnes når konsernet har en juridisk eller underforstått forpliktelse til å fjerne en eiendel og tilbakeføre en lokasjon til sin opprinnelige stand. Konsernet har fjerningsforpliktelser primært knyttet til utstyr og andre modifikasjoner på leide nettverkslokasjoner og nettverks- og administrasjonslokaler. Når konsernet er pålagt å gjøre opp en fjerningsforpliktelse har konsernet estimert og kapitalisert netto nåverdi av forpliktelsene og inkludert dette i regnskapsført verdi av de relaterte driftsmidlene.

I de fleste tilfeller vil tidspunktet for fjerning av utstyr ligge langt fram i tid, noe som medfører usikkerhet med hensyn til hvorvidt og når forpliktelsen faktisk vil måtte betales. Avsetninger for fjerningsforpliktelser er basert på ledelsens beste estimater for de utfall som med rimelig sikkerhet kan anses å inntreffe, både med tanke på oppgjørsdatoer og beløp, i tillegg til sannsynligheter for hvert av disse utfallene. De faktiske brutto fjerningskostnadene som konsernet pådrar seg kan bli vesentlig forskjellig fra estimert kostnad, for eksempel som følge av prisforhandlinger dersom det er mye som skal fjernes eller avtaler som reduserer eller fritar konsernet fra forpliktelsene. Faktisk tidspunkt for fjerning av utstyr kan også avvike vesentlig fra estimert tidspunkt, som følge av endringer i strategi, teknologisk utvikling, endringer i markedsmessige forhold eller andre forhold, og kan resultere i endringer i avsetningene. Kontantstrømmene er neddiskontert med en risikofri rente før skatt siden risiko er reflektert i kontantstrømmene.

Eiendeler ved utsatt skatt, se note 13

Konsernet innregner eiendeler ved utsatt skatt med det beløpet som det er sannsynlig at konsernet kan gjenvinne. Omfattende vurderinger må gjøres for å fastsette beløpet som kan innregnes. Vurderingene baserer seg i vesentlig grad på forventet tidspunkt for utnyttelse, nivået på skattemessig positivt resultat så vel som strategier for skatteplanlegging og eventuelle skattepliktige midlertidige forskjeller. Vurderingene er særlig relatert til tap i enkelte av våre utenlandske virksomheter. Når et foretak har hatt negative resultater de siste periodene, blir eiendel ved utsatt skatt som følge av fremførbare underskudd kun innregnet i den grad det foreligger overbevisende bevis for at tilstrekkelig fremtidig skattbar inntekt vil bli generert. Usikkerhet i forbindelse med nye transaksjoner og hendelser og fortolkning av nye skatteregler kan også påvirke vurderingene.

Usikre skatteposisjoner, rettsaker, krav og regulatoriske prosesser, se note 13 og 34

Konsernet er involvert i en rekke søksmål, tvister og krav herunder dialoger med myndigheter relatert til konsernets virksomhet, lisenser, skatteposisjoner, investeringer mv., der utfallet av disse er forbundet med vesentlig usikkerhet. Ledelsen vurderer blant annet sannsynligheten for ugunstig utfall og muligheten til å foreta et rimelig sikkert estimat av mulige tap. Uforutsette hendelser eller endringer i disse faktorene kan medføre at konsernet må avsette for saker det ikke tidligere er avsatt for siden man ikke vurderte tap som sannsynlig eller at tapet ikke kunne estimeres pålitelig, eller øke eller redusere et beløp avsatt for en sak innregnet i tidligere rapporteringsperioder.

Gjennom virksomheter i flere vekstområder er konsernet involvert i juridiske saker inkludert regulatoriske diskusjoner. De juridiske systemene i disse landene, er i varierende grad, mindre forutsigbare enn det norske juridiske systemet. Som en konsekvens av dette vil ledelsens estimater relatert til juridiske og regulatoriske saker i disse landene medføre en relativt høyere grad av usikkerhet.

Telekomregulatøren i Bangladesh, Bangladesh Telecommunication Regulatory Commission (BTRC), har over flere år revidert Grameenphone sine informasjonssystemer for perioden 1997 til 2014, og har fremsatt betydelige pengekrav overfor Grameenphone. Den 20. februar 2020 besluttet retten at Grameenphone måtte betale rundt 1 milliard kroner i depositum innen 24. februar 2020, og den 23. februar innbetalte Grameenphone dette beløpet

som et depositum til BTRC. Feil i funnene fra revisjonen, den uhørt lange perioden dekket av revisjonen, inkludering av allerede oppgjorte/løste saker, feilaktige krav på vegne av tredjeparter og inkludering av saker som pågår i retten, sammen med fravær av begrunnede beslutninger gjennom enhver prosess for å finne en løsning, skaper vesentlig usikkerhet om gyldigheten av kravet og utfallet av tvisten samt et utfallsrom for å kunne etablere et pålitelig estimat for den finansielle effekten relatert til det endelige utfallet av BTRC-revisjonen. Se Note 34 Tvister og betingede forpliktelser for mer informasjon.

NOTE 4 Virksomhetssammenslutninger og avviklet virksomhet

Oppkjøp av DNA Plc

9. april 2019 inngikk konsernet avtaler om å erverve 54 % av aksjene i den finske teleoperatøren DNA Plc fra Finda Telecoms Oy og PHP Holding Oy (henholdsvis 28,3 % og 25,8 %) for 20,90 euro per aksje i kontanter. Etter godkjenning fra selgerenes generalforsamlinger og nødvendige myndighetsgodkjenninger, ble transaksjonen fullført 21. august 2019. Som en konsekvens av transaksjonen lanserte Telenor et pliktig oppkjøpstilbud 29. august 2019, for de gjenværende utestående aksjene i DNA mot et kontantvederlag på 20,90 euro per aksje. Tilbudsplikten gjaldt frem til 26. september 2019. Da hadde konsernet ervervet ca. 95 % av de utestående aksjene og stemmerettighetene i DNA. Ved utløpet av tilbudsplikten forlenget konsernet tilbudsperioden til 10. oktober 2019. På det tidspunkt hadde konsernet nær 98 % av aksjene og stemmerettighetene. I begynnelsen av 2020 ble de gjenværende minoritetsaksjonærene innløst og nå eier konsernet 100 % av aksjene og stemmerettighetene.

DNA er en teleoperatør med både fast- og mobilnett med hovedsete i Helsinki. Selskapet er den tredje største mobiloperatøren i Finland, med rundt 2,7 millioner abonnenter, 29 % markedsandel og 1 600 ansatte. I tillegg er DNA den nest største leverandøren av fast bredbånd og den største kabel-TV-leverandøren i Finland. DNA kompletterer konsernets virksomhet i Norden, og transaksjonen forventes å gi vesentlige synergier innen innkjøp, roaming og deling av beste praksis.

IFRS adresserer ikke spesifikt regnskapsføringen for en sekvens av transaksjoner som begynner med at en erverver får kontroll over en annen enhet, etterfulgt av ytterligere anskaffelser av eierandeler like etterpå. Siden tilbudsplikten oppstod som følge av de samme transaksjonene som ga konsernet kontroll over DNA, og konsernet var forpliktet til å akseptere av tilbudet, innregnet konsernet første del av oppkjøpet på 54 % og anskaffelsen av de ytterligere 41 % under tilbudsplikten som én transaksjon fra oppkjøpsdatoen 21. august 2019. Den totale transaksjonsprisen for 95 % av aksjene utgjorde 25,9 milliarder kroner (2,6 milliarder euro).

I henhold til den finske aksjeloven hadde de gjenværende minoritetsaksjonærene rett til å kreve innløst aksjer og konsernet hadde rett til å innløse disse aksjene 'til rimelig pris'. Konsernet har konkludert med at de i praksis har eierbeføyelser over aksjene i DNA som innehas av ikke-kontrollerende interesser fra 26. september 2019, og ingen ikke-kontrollerende interesser er inkludert i oppstilling av finansiell stilling per 31. desember 2019. En forpliktelse på 1,5 milliarder kroner var innregnet per 26. september 2019 basert på samme kurs per aksje som i det pliktige tilbudet, for å reflektere innløsningsbeløpet. Per 31. desember 2019 gjenstod 0,6 milliarder kroner av forpliktelsen. Transaksjonskostnader på cirka 93 millioner kroner er innregnet som andre driftskostnader.

Merverdiallokeringen ble utført med hjelp fra tredjeparts verdsettelsesekspert. Virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser i virksomheten på overtakelsestidspunktet 21. august 2019 var:

Virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet

Beløp i millioner kroner

Eiendeler

Varige driftsmidler	8 590
Spektrum-lisenser	2 572
Kundebase	1 523
Merkevarer	3 080
Andre leieforpliktelser	793
Andre immaterielle eiendeler	541
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	2 771
Andre anleggs- og omløpsmidler	990
Kontanter og kontantekvivalenter	351
Sum eiendeler	21 211

Gjeld

Forpliktelser ved utsatt skatt	(2 385)
Langsiktig gjeld	(4 873)
Kortsiktig gjeld	(3 874)
Sum forpliktelser	(11 132)

Netto identifiserbare eiendeler

Goodwill	16 498
Ikke-kontrollerende eierinteresser	(651)
Sum vederlag for 95 % av aksjene	25 926
Hvorav kontanter	14 832
Hvorav gjeld	11 094

Virkelig verdi av varige driftsmidler er basert på estimert gjenanskaffelseskost, og avskrevet for å reflektere verdien relatert til gjenværende andel av forventet levetid av eiendelene. Virkelig verdi av spektrum er i hovedsak basert på en metode som antar at lisensen leveres tilbake til myndighetene og deretter auksjoneres på nytt som en frittstående eiendel. Virkelig verdi av merkevarer er basert på estimerte royalty-satser, og virkelig verdi av kundebasen er basert på metode som ser på antatte merinntekter.

Verdsettelsen ble fullført i begynnelsen av 2020 med mindre justeringer i forhold til opprinnelige verdier, og goodwill på 16,5 milliarder kroner oppstod ved oppkjøpet. Goodwill omfatter verdien av forventede synergier, arbeidsstokk og utsatt skatt på merverdier. Ingen goodwill forventes å være skattemessig fradragsberettiget.

For perioden mellom overtagedesdatoen og 31. desember 2019 bidro DNA 3.434 millioner kroner til Telenor Groups inntekter og 175 millioner kroner til resultat før skatt. Hvis virksomhetssammenslutningen hadde funnet sted på begynnelsen av året, ville konsernets inntekter vært 119.548 millioner kroner og resultatet før skatt for konsernet ville vært 21.898 millioner kroner.

Avviklet virksomhet og eiendeler holdt for salg

22. oktober 2019 kunngjorde konsernet at de hadde inngått en avtale med Nordic Entertainment Group (NENT) om å kombinere deres satellittbaserte underholdningsvirksomheter i en felleskontrollert virksomhet for å hente ut synergier og levere bedre kundeopplevelser. Sammenslåingen er underlagt myndighetsgodkjenninger og forventes gjennomført i løpet av første halvår 2020. Fra og med fjerde kvartal 2019 klassifiseres konsernets satellittbaserte underholdningsvirksomhet Canal Digital som eiendeler holdt for salg og avviklet virksomhet i konsernets finansielle rapportering. Sammenligningstall for resultatregnskapet er omarbeidet.

I løpet av 2018 ble Telenor Banka i Serbia og Telenor Microfinance Bank i Pakistan (TMB), som var de to viktigste bidragsyterne til segmentet finansielle tjenester (Financial Services), virksomheten i Sentral- og Øst-Europa (CEE) og Telenor India klassifisert som holdt for salg og ikke videreført virksomhet. Telenor India ble avhendet 14. mai 2018, CEE ble avhendt 31. juli 2018, og TMB ble delvis avhendt 14. desember 2018. Telenor Banka ble avhendt 20. februar 2019.

Resultatene fra alle virksomheter presentert som avviklet virksomhet:

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Inntekter	4 201	13 396
EBITDA	(645)	3 246
EBIT	(697)	2 742
Resultat før skatt	(623)	2 654
Inntektsskatt	(91)	(357)
Resultat etter skatt	(714)	2 297
Gevinst (tap) ved avhendelse etter skatt	(28)	3 468
Resultat fra videreført virksomhet	(742)	5 765

I løpet av 2019 bidro Canal Digital med omsetning og resultat etter skatt på henholdsvis 4,2 milliarder kroner (4,4 milliarder kroner i 2018) og 952 millioner kroner (991 millioner kroner i 2018).

I løpet av 2019 ble en avsetning på 1,7 milliarder kroner innregnet etter en kjennelse fra Høyesterett i India med hensyn til justert bruttoinntekt (Adjusted Gross Revenue) som grunnlag for lisensavgift og kostnader for å anvende spektrum. Se note 34 for mer informasjon.

Gevinst ved avhendelse på 3,5 milliarder kroner i 2018 består av 1,7 milliarder kroner relatert til avhending av virksomhet i CEE og 1,8 milliarder kroner knyttet til delvis avhending av TMB, se note 20 for mer informasjon relatert til TMB.

Kontantstrøm knyttet til avviklet virksomhet presentert nedenfor er fra eksterne transaksjoner. Derfor reflekterer ikke kontantstrømmene for avviklet virksomhet disse virksomhetene som om de var frittstående enheter.

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 006	3 132
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(779)	18 682
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(4)	(238)

De vesentligste balansepostene klassifisert som eiendeler og gjeld holdt for salg, som hovedsakelig representerer Canal Digital og India per 31. desember 2019, og Telenor Banka og India per 31. desember 2018:

Beløp i millioner kroner	31. desember 2019	31. desember 2018
Eiendeler		
Varige driftsmidler	10	-
Goodwill	1 597	-
Immaterielle eiendeler	183	-
Andre anleggsmidler	338	99
Varelager	103	-
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	525	396
Kontanter og kontantekvivalenter	735	407
Sum eiendeler holdt for salg	3 489	902
Gjeld		
Langsiktig gjeld	86	114
Kortsiktig gjeld	4 890	2 856
Sum gjeld holdt for salg	4 976	2 970

Forpliktelse holdt for salg inkluderer en avsetning på 3,4 milliarder kroner (1,8 milliarder kroner per 31. desember 2018) som representerer eksponeringen for krav fra det indiske telekommunikasjonsdepartementet (Department of Telecommunications) relatert til perioden konsernet eide virksomheten i India. En garanti til Bharti Airtel ble regnskapsført til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet med Bharti Airtel. Etterfølgende endringer i estimatet resultatføres på linjen for avviklet virksomhet i resultatregnskapet.

NOTE 5 Segmenter

Segmentinformasjonen for 2019 og 2018 er presentert i samsvar med rapporteringen til konsernledelsen (foretakets øverste beslutningstakere) og er konsistent med den finansielle informasjonen som benyttes til å vurdere utviklingen og allokere ressurser. Regnskapsprinsippene for segmentrapporteringen er konsistente med regnskapsprinsippene anvendt før implementeringen av IFRS 16 *Leieavtaler*. Segmentinformasjonen for 2018 har blitt omarbeidet som følge av implementeringen av IFRS 15 *Driftsinntekter fra kontrakter med kunder*. Segmentresultatet er definert som EBITDA før andre inntekter og andre kostnader.

Konsernets driftssegmenter er basert på forretningsaktivitetene og geografisk beliggenhet. Hovedprodukter og -tjenester er mobilkommunikasjon og fastnettkommunikasjon. I tillegg rapporterer konsernet Øvrige virksomheter som et eget segment.

Konsernets mobilkommunikasjonsvirksomhet inkluderer i hovedsak tale, data, internett, innholdstjenester, kundeutstyr og meldingstjenester. I Norge, Sverige, Danmark og Finland blir fastnettvirksomheten fulgt opp og rapportert sammen med mobilvirksomheten. Fastnett-tjenester inkluderer telefoni, internett og TV og leide samband, i tillegg til datatjenester og nettverks- og kommunikasjonsløsninger.

Øvrige virksomheter inkluderer Global Wholesale, konsernheter, Norkring, Telenor Satellite og øvrige, inkludert digitale tjenester. Global Wholesale jobber med å koble sammen globale telekommunikasjonsoperatører og levere viktige kommunikasjonstjenester på tvers av landegrensene. De gjør det mulig for operatører å styre internasjonal samtale-, melding-, data- og signaliseringstrafikk gjennom én kanal inn til et globalt nettverk. I tillegg håndterer de alle internasjonale roaming-avtaler for Telenor-operatører. Konsernheter omfatter eiendomsvirksomhet, globale fellestjenester, forskning og utvikling, strategiske konsernprosjekter, konsernets finansavdeling (Group Treasury), et internt forsikringselskap og sentrale stabs- og støttefunksjoner. Norkring og Telenor Satellite leverer kringkastings- og datakommunikasjonstjenester via satellitt, og bakkebasert kringkasting av radio og TV i Norge og Belgia. Øvrige består hovedsakelig av mobile kommunikasjonstjenester til havs levert av Telenor Maritime og digitale tjenester, som inkluderer selskaper med virksomhet innenfor internasjonale kommunikasjonstjenester, maskin-til-maskin-kommunikasjon samt internettbaserte tjenester, markedsføring i digitale medier og finansielle tjenester. Ingen av disse er hver for seg vesentlige nok til å bli rapportert som eget segment.

Konserninterne leveranser av nettbaserte regulerte tjenester er priset ut fra kostnader basert på forhandlinger mellom enhetene. Alle transaksjoner mellom segmentene er basert på markedspriser.

Gevinster og tap fra konserninterne overføringer av virksomhet, konsernbidrag og utbytte er ikke inkludert i resultatene for segmentene.

Segmentinformasjon 2019

Beløp i millioner kroner	Driftsinntekter	Eksterne driftsinntekter	EBITDA før andre inntekter og andre kostnader ¹⁾	EBITDA ¹⁾	Avskrivninger, amortiseringer og nedskrivninger	Driftsresultat	Investeringer ²⁾
Norge	25 612	25 093	11 212	11 019	(4 260)	6 759	5 591
Sverige	12 195	12 129	3 992	3 910	(1 432)	2 478	1 310
Danmark	4 980	4 871	1 054	1 214	(742)	471	472
DNA - Finland	3 434	3 434	964	962	(756)	205	854
dtac - Thailand	23 312	23 258	7 290	7 080	(4 388)	2 692	3 683
Digi - Malaysia	13 375	13 334	6 191	6 172	(1 771)	4 401	1 599
Grameenphone - Bangladesh	14 980	14 980	8 876	8 766	(2 194)	6 572	1 825
Pakistan	6 232	6 029	2 780	2 766	(1 431)	1 335	1 446
Myanmar	5 825	5 690	2 129	2 087	(1 563)	524	625
Øvrige virksomheter ³⁾	8 865	5 114	1 335	1 562	(1 159)	403	28 477
Elimineringer	(4 877)	-	(470)	(503)	3	(500)	-
Sum konsern (Før IFRS 16)	113 935	113 935	45 352	45 034	(19 694)	25 341	45 882
IFRS 16 justeringer	(269)	(269)	5 383	5 242	(4 880)	362	-
Sum konsern (Etter IFRS 16)	113 666	113 666	50 735	50 276	(24 574)	25 702	45 882

Segmentinformasjon 2018

Beløp i millioner kroner	Driftsinntekter	Eksterne driftsinntekter	EBITDA før andre inntekter og andre kostnader ¹⁾	EBITDA ¹⁾	Avskrivninger, amortiseringer og nedskrivninger	Driftsresultat	Investeringer ²⁾
Norge	25 909	25 421	11 004	10 530	(4 023)	6 508	4 403
Sverige	12 421	12 355	4 125	4 033	(1 246)	2 787	1 965
Danmark	5 076	4 971	1 045	924	(805)	119	441
DNA - Finland	-	-	-	-	-	-	-
dtac - Thailand	18 908	18 834	7 045	4 862	(6 087)	(1 225)	16 562
Digi - Malaysia	13 149	13 133	6 111	6 032	(1 621)	4 410	1 649
Grameenphone - Bangladesh	12 910	12 909	7 807	7 751	(2 188)	5 563	3 292
Pakistan	7 492	7 247	4 296	4 272	(1 523)	2 749	1 157
Myanmar	5 810	5 621	2 179	2 169	(1 443)	727	1 050
Øvrige virksomheter ³⁾	9 993	5 431	1 264	1 063	(1 197)	(135)	777
Elimineringer	(5 745)	-	(655)	(596)	37	(559)	-
Sum konsern (Før IFRS 16)	105 923	105 923	44 220	41 040	(20 095)	20 945	31 296

¹⁾ Se tabellen nedenfor for definisjon og avstemming av EBITDA. EBITDA før andre inntekter og andre kostnader er segmentresultatet.

²⁾ Investeringer består av capex og investeringer i virksomheter. Se side 150 for alternative resultatmål.

³⁾ De finansielle tallene for 2018 har blitt omarbeidet på grunn av endringer i sammensetningen av driftssegmenter.

Endring i sammensetning av driftssegmenter

Canal Digital er klassifisert som avvirket virksomhet, og som en følge av dette rapporteres ikke lenger Broadcast som et segment. Telenor Satellite, Norkring og andre selskaper inkludert holdingselskaper som tidligere ble rapportert som en del av dette segmentet, rapporteres nå som en del av Øvrige virksomheter. Segmentinformasjonen for 2018 har blitt omarbeidet for å reflektere dette.

Avstemming

Beløp i millioner kroner	Note	2019	2018
EBITDA		50 276	41 040
Andre inntekter	10	741	63
Andre kostnader	10	(1 200)	(3 244)
EBITDA før andre inntekter og andre kostnader		50 735	44 220

Geografisk fordeling av driftsinntekter basert på lokalisering av eksterne kunder

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Norge	26 111	26 253
Sverige	12 426	13 032
Danmark	4 925	4 913
Finland	3 467	42
Thailand	23 223	18 908
Malaysia	13 431	13 281
Bangladesh	14 990	12 906
Pakistan	6 033	7 388
Myanmar	5 965	5 813
Øvrig Asia	472	620
Øvrige land	2 890	2 768
Sum driftsinntekter	113 935	105 923

Geografisk fordeling av eiendeler basert på selskapenes lokalisering

Beløp i millioner kroner	Anleggsmidler eksklusiv eiendel ved utsatt skatt og andre anleggsmidler		Totale eiendeler	
	2019	2018	2019	2018
Norge	36 134	33 027	56 258	57 584
Sverige	17 037	14 880	22 903	22 281
Danmark	3 959	3 625	10 766	11 544
Finland	33 457	-	37 682	215
Thailand	41 986	32 845	53 663	44 569
Malaysia	13 039	10 662	18 313	15 795
Bangladesh	12 719	12 170	15 385	14 393
Pakistan	10 909	9 751	14 834	11 686
Myanmar	13 284	8 470	14 876	9 976
Øvrig Asia	2 702	642	3 351	1 571
Øvrige land	454	446	866	1 658
Sum eiendeler	185 679	126 518	248 899	191 272

NOTE 6 Oppdeling av inntekter fra kontrakter med kunder

Oppdeling av inntekter fra kontrakter med kunder

Tabellen nedenfor viser driftsinntekter fra kontrakter med kunder fordelt på de viktigste innteksstrømmene per segment som vist i note 5.

Beløp i millioner kroner	Norge	Sverige	Danmark	DNA Finland	dtac Thailand	Digi - Malaysia	Grameenphone - Bangladesh	Pakistan	Myanmar	Øvrige virksomheter	Elimin- eringer	Sum konsern
Type varer/tjenester												
Mobil virksomhet	15 185	8 562	4 470	2 611	20 839	13 191	14 820	6 162	5 797	-	(900)	90 737
Tjenester	13 009	6 850	3 358	2 004	18 439	11 984	14 802	6 052	5 796	-	(900)	81 394
Varer	2 176	1 712	1 112	608	2 400	1 207	18	109	-	-	-	9 343
Fast virksomhet	10 096	3 452	485	811	-	-	-	-	24	2 321	(782)	16 407
Tjenester	9 512	3 400	485	811	-	-	-	-	24	2 321	(688)	15 865
Varer	585	51	-	-	-	-	-	-	-	-	(94)	542
Satellitt og TV-transmisjon ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 894	(655)	1 239
Tjenester	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 882	(655)	1 228
Varer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	12
Annet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 126	(2 194)	1 932
Tjenester	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 126	(2 194)	1 932
Varer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum inntekter type varer/ tjenester	25 282	12 013	4 955	3 422	20 839	13 191	14 820	6 162	5 821	8 341	(4 531)	110 315
Type mobile tjenester												
Kontraktsabonnement	11 452	6 098	3 063	74	11 197	8 463	628	191	43	-	(78)	41 131
Kontantkort	164	153	-	1 823	6 702	3 220	14 116	5 795	5 703	-	(323)	37 353
Annet ²⁾	1 393	598	295	107	539	301	58	67	50	-	(499)	2 910
Sum inntekter mobile tjenester	13 009	6 850	3 358	2 004	18 439	11 984	14 802	6 052	5 796	-	(900)	81 394
Tidspunkt for inntektsføring												
Over tid	22 521	10 250	3 843	2 815	18 439	11 984	14 802	6 052	5 821	8 329	(4 436)	100 419
På ett tidspunkt	2 761	1 764	1 112	608	2 400	1 207	18	109	-	12	(94)	9 897
Sum driftsinntekter fra kontrakter med kunder	25 281	12 013	4 955	3 422	20 839	13 191	14 820	6 162	5 821	8 341	(4 530)	110 315
Andre inntekter ³⁾	331	182	25	12	2 209	184	160	71	4	520	(346)	3 351
Sum driftsinntekter	25 612	12 195	4 980	3 434	23 048	13 375	14 980	6 232	5 825	8 861	(4 877)	113 666
IFRS 16 justeringer ⁴⁾	-	-	-	-	264	-	-	-	-	5	-	269
Driftsinntekter presentert i Note 5 Segmenter	25 612	12 195	4 980	3 434	23 312	13 375	14 980	6 232	5 825	8 865	(4 877)	113 935

¹⁾ Kringkastings- og datakommunikasjonstjenester via satellitt, og bakkebasert kringkasting av radio og TV i Norge og Belgia (hovedsakelig Norkring og Telenor Satellite).

²⁾ Annet inkluderer inntekter fra andre mobile og ikke-mobile tjenester. Se definisjoner på side 150.

³⁾ Andre inntekter inkluderer hovedsakelig utleieinntekter, se note 18 for ytterligere informasjon.

⁴⁾ Se note 1.

2018

Beløp i millioner kroner	Norge	Sverige	Danmark	DNA Finland	dtac Thailand	Digi - Malaysia	Grameenphone - Bangladesh	Pakistan	Myanmar	Øvrige virksomheter ⁴⁾	Elimin- eringer	Sum konsern
Type varer/tjenester												
Mobil virksomhet	15 192	8 770	4 535	-	18 569	12 998	12 751	7 422	5 796	-	(968)	85 065
Tjenester	12 985	7 001	3 469	-	16 555	11 735	12 737	7 315	5 788	-	(968)	76 616
Varer	2 207	1 769	1 066	-	2 014	1 264	14	107	8	-	-	8 449
Fast virksomhet	10 390	3 477	518	-	-	-	-	-	14	3 006	(1 007)	16 399
Tjenester	9 720	3 405	518	-	-	-	-	-	14	3 006	(939)	15 724
Varer	670	73	-	-	-	-	-	-	-	-	(68)	674
Satellitt og TV-transmisjon¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 968	(657)	1 311
Tjenester	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 958	(657)	1 301
Varer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	10
Annet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 011	(3 062)	1 949
Tjenester	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 011	(3 062)	1 949
Varer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum inntekter type varer/ tjenester	25 582	12 248	5 053	-	18 569	12 998	12 751	7 422	5 810	9 986	(5 694)	104 724
Type mobile tjenester												
Kontraksabonnement	11 263	6 292	3 184	-	9 372	4 614	507	196	30	-	(110)	35 348
Kontantkort	189	147	-	-	6 785	6 860	12 180	7 020	5 703	-	(379)	38 505
Annet ²⁾	1 532	562	285	-	398	261	50	99	55	-	(479)	2 763
Sum inntekter mobile tjenester	12 985	7 001	3 469	-	16 555	11 735	12 737	7 315	5 788	-	(967)	76 616
Tidspunkt for inntektsføring												
Over tid	22 705	10 406	3 987	-	16 555	11 735	12 737	7 315	5 801	9 976	(5 626)	95 590
På ett tidspunkt	2 877	1 842	1 066	-	2 014	1 264	14	107	8	10	(68)	9 133
Sum driftsinntekter fra kontrakter med kunder	25 582	12 248	5 053	-	18 569	12 998	12 751	7 422	5 810	9 986	(5 694)	104 724
Andre inntekter ³⁾	328	173	23	-	339	151	159	70	-	7	(51)	1 199
Sum driftsinntekter	25 909	12 421	5 076	-	18 908	13 149	12 910	7 492	5 810	9 993	(5 745)	105 923
Driftsinntekter presentert i Note 5 Segmenter	25 909	12 421	5 076	-	18 908	13 149	12 910	7 492	5 810	9 993	(5 745)	105 923

¹⁾ Kringkastings- og datakommunikasjonstjenester via satellitt, og bakkebasert kringkasting av radio og TV i Norge og Belgia (hovedsakelig Norkring og Telenor Satellite).

²⁾ Annet inkluderer inntekter fra andre mobile og ikke-mobile tjenester. Se definisjoner på side 150.

³⁾ Andre inntekter inkluderer hovedsakelig utleieinntekter, se note 18 for ytterligere informasjon.

⁴⁾ De finansielle tallene for 2018 har blitt omarbeidet på grunn av endringer i sammensetningen av driftssegmenter

Type varer/ tjenester:**Mobil virksomhet:**

Tjenester: Består av inntekter fra abonnement og tilkoblingshonorarer, tale og ikke-tale-relatert trafikk, samtrafikk, utgående og innkommende roaming, nasjonal roaming, telemetri, inntekter relatert til tjenesteleverandører og MVNO, og øvrige mobil tjenester.

Varer: Består av inntekter fra salg av håndsett og annet kundefeststyre.

Fast virksomhet:

Tjenester: Består av inntekter fra trafikk, abonnement og tilkoblingshonorarer for PSTN/ ISDN og tale over internet (VoIP), inntekter fra abonnement, trafikk og tilkoblingshonorarer for xDSL, kabel og fiber, inntekter fra TV-tjenester og datatjenester, og inntekter fra fastnett grossisttjenester og øvrige fastnett-tjenester til sluttbrukere.

Varer: Består av inntekter fra salg av kundefeststyre.

Satellitt- og TV-transmisjon:

Tjenester: Består av inntekter fra satellitttjenester og inntekter fra bakkebaserte kringkastings-tjenester for radio og TV i Norge og Belgia.

Varer: Består av inntekter fra salg av kundefeststyre.

Øvrige består hovedsakelig av inntekter fra andre tjenester i Øvrige virksomheter.

Type mobil tjenester:

Kontraksabonnement inkluderer inntekter fra abonnement som betales i henhold til faktura fra konsernet. Inntekter innregnes over tid når, eller etter hvert som konsernet utfører de relaterte tjenestene over den avtalte kontraktperioden.

Kontantkort består av inntekter fra salg av forskuddsbetalte kort til kunder, unntatt når dette er forskuddsfakturert av konsernet. Inntektene innregnes i henhold til faktisk forbruk av tjenestene.

Øvrige består av inntekter fra øvrige mobil tjenester.

Tidspunkt for inntektsføring:

Over tid består av inntekter fra levering av tjenester som innregnes over tid når, eller etter hvert som konsernet utfører tjenestene over den avtalte kontraktperioden.

På ett tidspunkt inkluderer inntekter fra salg av varer innregnet på det tidspunktet varene overføres til kunden.

NOTE 7 Vare- og trafikkostnader

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Trafikkostnader	(13 168)	(10 790)
Varer for videresalg og andre varekostnader	(14 744)	(13 149)
Sum vare- og trafikkostnader	(27 912)	(23 939)

Varer for videresalg og andre kostnader inkluderer variable leiekostnader, se note 18 for mer informasjon.

NOTE 8 Lønn og personalkostnader

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Lønn og feriepenger	(9 505)	(9 157)
Arbeidsgiveravgift	(950)	(969)
Pensjonskostnader inkludert arbeidsgiveravgift (note 26)	(947)	(880)
Aksjebaserte betalinger ¹⁾	(172)	(186)
Andre personalkostnader	(620)	(553)
Balanseført som egentilvirkede anleggsmidler	1 390	1 300
Sum lønn og personalkostnader	(10 803)	(10 446)

¹⁾ Inkluderer kostnader relatert til konsernets aksjeprogram for ansatte og konsernets langsiktige insentivordning for ledere og nøkkelpersoner (se note 35 samt kapittel 11 og 12 i avsnittet om eierstyring og selskapsledelse i styrets årsberetning på side 26 og 28).

Gjennomsnittlig antall årsverk var omtrent 20.000 i 2019 og 20.000 i 2018 i videreført virksomhet.

NOTE 9 Andre driftskostnader

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Operasjonelle avtaler for leie av bygninger, tomter og utstyr	-	(4 207)
Andre kostnader til lokaler, biler, kontorutstyr med videre	(2 650)	(2 718)
Drift og vedlikehold	(6 040)	(5 432)
Lisensavgifter	-	(3 785)
Markedsføring og salgsprovisjoner	(6 016)	(5 648)
Reklame	(1 773)	(1 866)
Innleie av personell og konsulenthonorar	(1 927)	(1 781)
Variable leiekostnader ¹⁾	(3 265)	-
Øvrig ²⁾	(2 543)	(1 881)
Sum andre driftskostnader	(24 215)	(27 318)

¹⁾ Se note 18 for mer informasjon.

²⁾ Inkluderer kostnader relatert til kortsiktige leieavtaler og leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi, se note 18 for mer informasjon.

For effektene av IFRS 16 for 2019, se note 1.

NOTE 10 Andre inntekter og andre kostnader

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Gevinst ved avgang av varige driftsmidler, bruksretteiendeler og virksomheter	696	63
Annet	46	-
Sum andre inntekter	741	63
Tap ved avgang av varige driftsmidler, bruksretteiendeler og virksomheter	(283)	(223)
Kostnader knyttet til nedbemanninger, tapskontrakter og annet	(917)	(3 020)
Sum andre kostnader	(1 200)	(3 244)

I 2019 bestod andre kostnader hovedsakelig av kostnader knyttet til nedbemanninger (hvorav 255 millioner kroner i konsernenheter, 205 millioner kroner i Telenor Norge og 167 millioner kroner i dtac). Andre inntekter bestod hovedsakelig av gevinst ved nedslag i eierandeler i 701Search (235 millioner kroner) og Digital Money Myanmar (216 millioner kroner) og en gevinst på 119 millioner kroner i Telenor Danmark knyttet til salg og delvis tilbakeleie av eiendeler. I 2018 var andre kostnader i hovedsak relatert til et forlik inngått mellom CAT og dtac samt nedbemanninger.

NOTE 11 Utgifter til forskning og utvikling

Utgifter til forskning og utvikling innregnet i resultatregnskapet utgjør 280 millioner kroner i 2019 (372 millioner kroner i 2018). Kostnadsførte forskning og utviklingsaktiviteter i konsernet relaterer seg til utvikling av ny teknologi, digitale tjenester og produkter, digital markedsføring og ny anvendelse av eksisterende nettverk.

NOTE 12 Finansinntekter og finanskostnader

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Renteinntekter på kontanter og kontantekvivalenter	644	476
Andre finansinntekter	710	728
Sum finansinntekter	1 354	1 203
Rentekostnader på finansielle forpliktelser ¹⁾	(4 561)	(2 130)
Andre finanskostnader	(470)	(354)
Sum finanskostnader	(5 031)	(2 484)
Valutagevinster	944	538
Valutatap	(1 226)	(2 765)
Netto valutagevinst (tap)	(282)	(2 227)
Netto verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	4	350
Netto verdiendring sikringsinstrumenter og sikringsobjekter	56	(8)
Netto verdiendring finansielle instrumenter	60	342
Netto gevinst (tap og nedskrivning) fra finansielle eiendeler og -forpliktelser	15	3
Netto finansinntekter (kostnader)	(3 884)	(3 163)

¹⁾ Inkluderer rentekostnader på leieforpliktelser, se note 18 for mer informasjon.

Andre finansinntekter for 2019 inkluderer utbytte fra VEON tilsvarende 556 millioner kroner mot 598 millioner kroner i 2018.

Rentekostnader i 2019 relatert til rentebærende gjeld utgjør 2,7 milliarder kroner, en økning på 0,6 milliarder sammenlignet med 2018. Videre utgjør rentekostnader på leieavtaler 1,8 milliarder kroner, og 1,3 milliarder kroner ekskludert rentekostnader relatert til leieavtaler for spektrum-lisenser (75 millioner kroner i 2018). Økningen skyldes i hovedsak implementering av IFRS 16 *Leieavtaler* (se note 1 for mer informasjon).

Netto valutatap i 2019 skyldes hovedsakelig gjeldsforpliktelser i amerikanske dollar i Pakistan og omregning av gjeldsposisjoner i amerikanske dollar brukt til økonomisk sikring av eiendeler. I 2018 var tilsvarende omregning av gjeldsposisjoner i amerikanske dollar brukt for økonomisk sikring av eiendeler en hoveddriver for netto valutatap, med høyere tap på grunn av mer betydelig svekkelse av norske kroner sammenlignet med 2019.

Netto verdiendring finansielle instrumenter i 2018 inkluderte en gevinst på 815 millioner kroner relatert til opsjonselementet i obligasjonslånet med oppgjør i amerikanske depotaksjer (ADS) i VEON, delvis motvirket av tap på swap-avtaler.

NOTE 13 **Inntektsskatt**

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Resultat før skatt	20 968	17 701
Betalbar skatt	(9 237)	(7 362)
Utsatt skatt	204	1 337
Skattekostnad	(9 033)	(6 024)

Økning i betalbar skatt skyldes hovedsakelig endringsvedtaket mottatt i 2019 fra norske skattemyndigheter, der de ikke tillot fradrag for det faktiske tapet på garantier Telenor ASA led i 2013 (se kommentarer nedenfor vedrørende korreksjoner av betalbar skatt for tidligere år). Reduksjonen av den utsatte skatteinntekten er hovedsakelig relatert til tvisteoppgjøret mellom CAT og dtac som det ble avsatt for i fjor, men som ble skattemessig fradragsberettiget ved betaling (se note 34).

Effektiv skattesats

Tabellen nedenfor viser avstemming av rapportert skattekostnad mot forventet skattekostnad basert på nominell skattesats på 22 % i Norge (23 % i 2018). Den viser også de mest vesentlige komponentene i skattekostnaden. Nærmere omtale av utvalgte linjer er gitt under tabellen.

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Skattekostnad basert på nominell skattesats i Norge (22 %/23 %)	(4 613)	(4 071)
Effekt av skattesatser utenfor Norge som avviker fra 22 %/23 %	(1 306)	(1 272)
Effekt av endrede skattesatser	(36)	11
Betalbar og utsatt skatt på tilbakeholdt overskudd og utbytte i datter- og tilknyttede selskaper	(349)	(363)
Ikke fradragsberettigede og ikke-skattepliktige poster	(161)	-
Korreksjoner av betalbar skatt for tidligere år	(2 535)	(262)
Årets ikke-innregnede eiendeler ved utsatt skatt	(16)	(90)
Endring i tidligere års ikke-innregnede eiendeler ved utsatt skatt	(18)	23
Skattekostnad	(9 033)	(6 024)
Effektiv skattesats i %	43,1	34,0

Skattesatser utenfor Norge som avviker fra 22 %

De største effektene er knyttet til Grameenphone Ltd. (Bangladesh: 40 %) og Telenor Pakistan (29 %) som har høyere nominelle skattesatser enn den nominelle skattesatsen i Norge. Telenor Myanmar (25%) og Digi (Malaysia 24%) har også høyere skattesats, mens Telenor Sverige (21,4 %) og dtac (Thailand: 20 %) har lavere nominelle skattesatser.

Effekt av endrede skattesatser

Norge reduserte selskapskattesatsen fra 23 % til 22 % med virkning fra 1. januar 2019. Sverige senket samtidig sin nominelle skattesats fra 22 % til 21,4 % og har også vedtatt en ytterligere reduksjon til 20,6 % fra 1. januar 2021.

Ikke-skattepliktige inntekter og ikke-fradragsberettigede kostnader

2019 påvirkes av en økning i ikke-fradragsberettigede kostnader i Grameenphone. I både 2019 og 2018 utlignes ikke-fradragsberettigede kostnader av skatteeffekten av skattefritt aksjeutbytte fra VEON.

Betalbar og utsatt skatt på tilbakeholdte overskudd og utbytte i datter- og tilknyttede selskaper

Inkluderer betalbar skatt på mottatt utbytte samt endring i avsetning for utsatt skatt (primært kildeskatt) på tilbakeholdte overskudd i utenlandske datterselskaper og tilknyttede selskaper utenfor Norge. Det er avsatt fullt ut for utsatt skatt på tilbakeholdt overskudd i utenlandske datterselskaper per 31. desember både i 2019 og i 2018.

Korreksjoner av betalbar skatt for tidligere år

For 2019 skyldes økningen hovedsakelig endringsvedtaket fra norske skattemyndigheter om ikke å tillate fradrag for tapet Telenor ASA konstaterte i 2013 i forbindelse med oppgjør av bankgarantier knyttet til det tidligere indiske datterselskapet Unitech Wireless. I 2018 gjaldt dette et kontorvedtak av norske skattemyndigheter hvor de behandlet tap på lån til Telenor Cinclus fradragsført av Telenor ASA i 2014, som ikke fradragsberettiget. Vedtaket er påklaget. I tillegg inngår endringer av betalbar skatt og minimumsskatt i Pakistan og et kontorvedtak om å nekte fradrag for FoU kostnader i Norge. Inntektsføring av en avsetning i Grameenphone slår positivt ut.

Endring i tidligere års ikke-innregnede eiendeler ved utsatt skatt

Beløpet vedrører Tapad i 2019 og Pakistan i 2018.

Fremførbare underskudd

Fremførbare underskudd for utvalgte land utløper som følger per 31. desember 2019:

Beløp i millioner kroner	Danmark	Thailand	USA	Øvrige	Sum
2020		296		38	335
2021		1 368			1 368
2022		1 943			1 943
2023		2 299			2 299
2024		1 055			1 055
2025 og senere			1 115	447	1 562
Ikke tidsbegrenset	2 273	496	55	179	3 002
Sum fremførbare underskudd	2 273	7 458	1 170	664	11 564
Hvorav eiendeler ved utsatt skatt ikke er innregnet	144	541	1 170	575	2 429
Fremførbare underskudd hvor eiendeler ved utsatt skatt er innregnet	2 129	6 917		89	9 135

Tax losses carried forward in selected countries expire as follows as of 31 December 2018

Beløp i millioner kroner	Danmark	Thailand	USA	Øvrige	Sum
2019		58		301	359
2020		270		75	345
2021		1 246		132	1 377
2022		1 769		23	1 792
2023		2 097		20	2 117
2024 og senere		-	1 126	100	1 226
Ikke tidsbegrenset	2 600	347	-	327	3 274
Sum fremførbare underskudd	2 600	5 787	1 126	978	10 490
Hvorav eiendeler ved utsatt skatt ikke er innregnet	145	434	1 126	937	2 642
Fremførbare underskudd hvor eiendeler ved utsatt skatt er innregnet	2 455	5 353	-	41	7 848

Underskudd til fremføring, med og uten den delen som er nedskrevet, økte med henholdsvis 1 milliard kroner og 1,3 milliarder kroner i 2019, hovedsakelig som følge av at kostnaden knyttet til forlik mellom dtac og CAT ble endelig skattemessig med en netto økning i underskudd på 1,5 milliarder kroner i Thailand. Underskudd til fremføring, med og uten den delen som er nedskrevet, økte med 1,8 milliarder kroner i 2018 hovedsakelig på grunn av økt skattemessig underskudd i Thailand på 2,3 milliarder kroner, delvis motvirket av en reduksjon i Danmark.

Innregnet eiendel ved utsatt skatt knyttet til fremførbart underskudd

Thailand and Danmark har innregnet eiendel ved utsatt skatt knyttet til ubenyttede fremførbare underskudd ettersom konsernet forventer at det vil genereres fremtidige skattepliktige overskudd som kan avregnes mot disse underskuddene.

Usikre skatteposisjoner

Pakistan

Telenor Pakistan mottok endringsvedtak fra skattemyndighetene vedrørende fradragsrett for visse kostnader i skattemeldingen og motregningsrett for forskuddsskatt betalt ved innførsel av anleggsmidler, med en eksponering på 2 milliarder kroner per 31. desember 2019. Telenor Pakistan er uenig i endringsvedtaket og har bestritt vedtakene som verserer for ulike ankeinstanser.

Norge

I 2012 innregnet Telenor ASA tap på fordringer mot Unitech Wireless etter at Telenor ASA hadde innfridd sitt garantiansvar på 10,6 milliarder kroner for all rentebærende gjeld i Unitech Wireless. En eiendel ved utsatt skatt på 2,5 milliarder kroner ble innregnet. I 2013 ble virksomhetsoverdragelsen fra Unitech Wireless til Telenor India gjennomført, og Telenor ASA fradragsførte 9,3 milliarder kroner som skattemessig tap på fordringer i selvangivelsen. I 2017 og 2018 mottok Telenor ASA utkast til mulig vedtak om endring, og konsernet har gitt opplysninger om en usikker skatteposisjon i årsrapporten siden 2016. 22. august 2019 mottok Telenor ASA et endringsvedtak knyttet til inntektsåret 2013, hvor fradragsretten for tapet Telenor ASA innregnet i 2012 ble avskåret. I etterkant av dette vedtaket innregnet Telenor ASA en skattekostnad på 2,5 milliarder kroner i tredje kvartal og betalte kravet 3. oktober 2019. Telenor ASA er uenig i skattemyndighetenes vurdering og anket endringsvedtaket 30. september 2019.

India

I 2013 besluttet EGoM (Empowered Group of Ministers) i India at lisensbetalinger på omlag 2,1 milliarder kroner fra Unitech Wireless i 2008 for lisensene som ble inndratt i 2012 kunne motregnes mot lisensbetalinger i Telenor India (tidligere Telewings), se note 34. Telenor India behandlet 1,9 milliarder kroner som reduksjon av skattegrunnlaget for spektrum. I fjerde kvartal 2016 mottok Telenor India vedtak om endring av ligning med 0,5 milliarder norske kroner vedrørende inntektsåret 2013–2014 hvor skattemyndighetene anførte at motregnet beløp er å anse som skattepliktig gevinst. Telenor India påklaget avgjørelsen og fikk kravet redusert til 0,3 milliarder norske kroner i 2017. Telenor anket saken videre til ITAT og fikk medhold. Skattemyndighetene har anket saken videre til Høyesterett. Bare en del av kravet ble innbetalt i tidligere år, omkring 0,1 milliarder kroner. Dette beløpet ble refundert til Bharti i 2019 og kan motregnes mot eventuelle krav Bharti måtte rette mot Telenor under garantien utstedt til Bharti.

Skatteeffekt av midlertidige forskjeller og fremførbare underskudd per 31. desember

Beløp i millioner kroner	2019			2018		
	Eiendeler ved utsatt skatt	Forpliktelse ved utsatt skatt	Hvorav eiendeler ikke innregnet	Eiendeler ved utsatt skatt	Forpliktelse ved utsatt skatt	Hvorav eiendeler ikke innregnet
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	1 010	(12 410)	(164)	278	(3 682)	(110)
Tilbakeholdte overskudd i utenlandske datter- og tilknyttede selskaper		(434)			(432)	
Andre langsiktige poster	7 420	(1 816)	-	1 340	(1 043)	(10)
Sum anleggsmidler og langsiktig gjeld	8 430	(14 660)	(164)	1 618	(5 157)	(121)
Sum omløpsmidler og kortsiktig gjeld	2 220	(161)		1 597	(178)	
Fremførbare underskudd	2 393		(515)	2 186		(569)
Totale forpliktelser/eiendeler ved utsatt skatt	13 042	(14 820)	(679)	5 401	(5 335)	(690)
Netto forpliktelser/eiendeler ved utsatt skatt		(2 457)			(623)	
Hvorav eiendeler ved utsatt skatt		2 445			2 699	
Hvorav forpliktelser ved utsatt skatt		(4 902)			(3 322)	

Forpliktelser og eiendeler ved utsatt skatt har økt som følge av innregning av bruksretteeiendeler og leieforpliktelser.

Endring i netto forpliktelser/eiendeler ved utsatt skatt

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Per 1. januar	(623)	(1 442)
Innregnet i resultatregnskapet	204	1 335
Innregnet i øvrige resultatelementer	(170)	(287)
Innregnet direkte i egenkapital	7	(921)
Kjøp og salg av datterselskaper	(2 072)	533
Omregningsdifferanser på utsatt skatt	196	159
Per 31. desember	(2 457)	(623)

Isolert sett har netto forpliktelser ved utsatt skatt økt med 2,3 milliarder kroner som følge av oppkjøpet av DNA Plc.

NOTE 14 Resultat per aksje

Resultat per aksje som kan henføres til aksjonærer i Telenor ASA er beregnet basert på følgende resultat og aksjegrnlag:

Resultat

Beløp i millioner kroner, unntatt resultat per aksje	2019	2018
Resultat fra videreført virksomhet	8 515	8 966
Resultat fra avviklet virksomhet	(742)	5 765
Resultat etter skatt	7 773	14 731
Ordinært/Utvannet resultat per aksje fra videreført virksomhet	5,91	6,09
Ordinært/Utvannet resultat per aksje fra avviklet virksomhet	(0,52)	3,91
Ordinært/Utvannet resultat per aksje	5,40	10,00

Antall aksjer

I tusen	2019	2018
Veiet gjennomsnittlig antall aksjer ved beregning av ordinært resultat per aksje	1 440 183	1 472 865

NOTE 15 Goodwill

Beløp i millioner kroner	Telenor Sverige	Telenor Ungarn	Telenor Serbia	dtac Thailand	DNA Finland	Telenor Bulgaria	Broadcast	701 Search	Tapad	Øvrige ¹⁾	Sum
Akkumulert kostpris											
Per 1. januar 2018	6 483	4 948	6 219	3 151	-	2 561	1 727	2 230	2 630	1 633	31 582
Omregningsdifferanser	(191)	(251)	(124)	213	-	(63)	(2)	83	155	16	(164)
Tilgang ved oppkjøp av datterselskap	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Fraregnet ved avgang av datterselskaper og reklassifisert til eiendeler holdt for salg	-	(4 697)	(6 095)	-	-	(2 498)	-	-	-	(155)	(13 445)
Per 31. desember 2018	6 292	-	-	3 364	-	-	1 725	2 313	2 785	1 499	17 977
Omregningsdifferanser	(168)	-	-	331	(102)	-	(2)	25	31	13	127
Tilgang ved oppkjøp av datterselskap	-	-	-	-	16 498	-	-	-	-	-	16 498
Fraregnet ved avgang av datterselskaper og reklassifisert til eien-deler holdt for salg	-	-	-	-	-	-	(1 723)	(2 337)	-	-	(4 060)
Per 31. desember 2019	6 124	-	-	3 694	16 396	0	-	0	2 816	1 512	30 541

Akkumulerte nedskrivninger

Per 1. januar 2018	(266)	-	(1 722)	-	-	-	(128)	(366)	(2 630)	(24)	(5 136)
Omregningsdifferanser	8	-	34	-	-	-	1	(14)	(155)	-	(126)
Fraregnet ved avgang av datterselskaper og reklassifisert til eiendeler holdt for salg	-	-	1 688	-	-	-	-	-	-	4	1 692
Nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4)	(4)
Per 31. desember 2018	(258)	-	-	-	-	-	(127)	(380)	(2 785)	(24)	(3 574)
Omregningsdifferanser	7	-	-	-	-	-	-	(4)	(31)	-	(28)
Fraregnet ved avgang av datterselskaper og reklassifisert til eiendeler holdt for salg	-	-	-	-	-	-	127	384	-	-	511
Per 31. desember 2019	(251)	-	-	-	-	-	-	0	(2 816)	(24)	(3 091)

Regnskapsført verdi

Per 31. desember 2019	5 873	-	-	3 694	16 396	0	-	0	-	1 488	27 451
Per 31. desember 2018	6 034	-	-	3 364	-	-	1 599	1 933	-	1 475	14 403

¹⁾ Øvrige omfatter i hovedsak Digi (Malaysia) og Telenor Norge

Se note 16 for nedskrivningsvurderinger.

NOTE 16 Nedskrivningsvurderinger

Goodwill ervervet ved virksomhetssammenslutninger er allokert til individuelle kontantgenererende enheter som fremgår av note 15.

Gjenvinnbart beløp av eiendeler og selskaper er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er benyttet for å fastsette gjenvinnbart beløp av kontantgenererende enheter med goodwill som er børsnoterte selskaper, basert på noterte markedspriser per 31. desember 2019 og 2018. Digi er notert på børsen i Malaysia og dtac er børsnotert i Thailand. I tillegg har konsernet anvendt virkelig verdi fratrukket salgsutgifter for å fastsette gjenvinnbart beløp av det nylig ervervede datterselskapet DNA i Finland.

For øvrige kontantgenererende enheter med goodwill er diskonterte kontantstrømodeller benyttet for å fastsette bruksverdi, basert på seneste økonomiske prognoser godkjent av ledelsen. Ledelsen har basert kontantstrømmene på økonomiske prognoser og strategiplaner for perioden 2020-2021. Utover den eksplisitte prognoseperioden, er kontantstrømmene ekstrapolert med evigvarende konstante nominelle vekstrater for å komme fram til terminalverdien. For å teste rimeligheten av estimerte bruksverdier, er disse sammenlignet med eksterne verdsettelsel og multipler for sammenlignbare selskaper innen telekommunikasjons-bransjen.

Nøkkelforutsetninger i de diskonterte kontantstrømmodellene

Nøkkelforutsetninger benyttet ved beregningen av bruksverdi er vekstrater, ARPU, EBITDA-marginer, driftsinvesteringer og diskonteringsrenter.

Vekstrater - Den forventede vekstraten for en kontantgenererende enhet konvergerer fra nåværende nivå erfart de seneste årene, til det langsiktige vekstnivået i markedet der virksomheten drives. Vekstratene brukt til å ekstrapolere kontantstrømmer utover den eksplisitte prognoseperioden er basert på tidligere erfaringer, forutsetninger om markedsandeler og forventninger til utviklingen i markedet der virksomheten drives. Vekstratene brukt til å ekstrapolere kontantstrømmene for terminalverdien er ikke høyere enn gjennomsnittlig forventet langsiktig vekst i markedene der virksomhetene drives.

ARPU - Gjennomsnittlig inntekt per abonnement per måned (ARPU) er beregnet basert på inntekter fra mobilvirksomheten gjennom selskapets egne abonnement, delt på gjennomsnittlig antall abonnement i den relevante perioden. ARPU er estimert basert på nåværende ARPU-nivå og forventet fremtidig markedsutvikling.

EBITDA -margin¹⁾ - EBITDA-marginen er estimert ut i fra dagens nivå og forventet fremtidig markedsutvikling. Vedtatte eller igangsatte effektiviseringsprogrammer er hensyntatt. Endringer i resultatet av disse tiltakene kan ha innvirkning på fremtidige forventede EBITDA-marginer.

Driftsinvesteringer (Capex)¹⁾ - Et normalisert forhold mellom driftsinvesteringer og driftsinntekter (driftsinvesteringer som en prosentandel av driftsinntekter) forutsettes på lang sikt. Endringer i trafikkvolum og antall abonnementer i en vekstfase vil påvirke det fremtidige forholdet mellom driftsinvesteringer og driftsinntekter. Forventede driftsinvesteringer inkluderer ikke investeringer som øker eiendelenes yteevne, eller nye lisenser. Slike effekter er dermed ikke hensyntatt i estimerte kontantstrømmer. Fornyelser av eksisterende lisenser er imidlertid inkludert, enten som kontantstrømmer beregnet separat eller som en del av normaliserte driftsinvesteringer.

Diskonteringsrenter - Diskonteringsrentene er basert på en vektet gjennomsnittlig kapitalkostnad (WACC), utledet ved hjelp av kapitalverdimodellen (CAPM). Et selskaps egenkapitalkostnad og gjeldskostnad gir selskapets vektete gjennomsnittlige kapitalkostnad. I økonomier hvor konsernet ikke anser lokal langsiktig risikofri rente som pålitelig, er WACC-rentene, som er benyttet til å diskontere fremtidige kontantstrømmer, basert på 10 års amerikansk risikofri rente justert for forskjellen i inflasjon mellom USA og det aktuelle landet. En landrisikopremie er også lagt til. Diskonteringsrentene tar videre hensyn til gjeldspremie, markedsrisikopremie, gjeldsgrad, selskapets skattesats, inflasjon og eiendelsbeta. For kontantgenererende enheter i økonomier med ustabile inflasjonsforventninger, er kontantstrømmene for de ulike år diskontert med ulik diskonteringsrente.

For årene 2018 og 2019 er gjenvinnbart beløp for de kontantgenererende enhetene med vesentlig goodwill fastsatt basert på følgende diskonteringsrenter og nominelle vekstrater i terminalverdien:

	Diskonteringsrente etter skatt (%)		Diskonteringsrente før skatt (%)		Nominell vekst i kontantstrømmer i terminalverdien (%)	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Telenor Sverige	6,0	5,5	7,6	7,1	0,0	0,0

I beregningene av gjenvinnbart beløp har konsernet benyttet forventede kontantstrømmer etter skatt og tilsvarende diskonteringsrenter etter skatt. Gjenvinnbare beløp ville ikke ha endret seg vesentlig dersom man i stedet hadde benyttet kontantstrømmer før skatt og diskonteringsrente før skatt.

Nøkkelforutsetninger i beregningen av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter

Konsernet har anvendt virkelig verdi fratrukket salgsutgifter for å fastsette gjenvinnbart beløp av det nylig ervervede datterselskapet DNA i Finland. Virkelig verdi av DNA (nivå 3) er fastsatt ved bruk av diskonterte ekstrapolerte kontantsstrømmer. Veksten i inntekter er basert på offentlig tilgjengelige markedsanalyser og rapporter om økonomisk utvikling. Driftsinvesteringer er ekstrapolert som en forventet prosentandel av salg. Nøkkelforutsetninger i beregningen av virkelig verdi er vist i tabellen nedenfor:

Nøkkelforutsetninger i 2019	DNA
Omsetningsvekst (%) i perioden 2019-2028 ¹⁾	1,8
Omsetningsvekst (%) i året anvendt som basis for beregning av terminalverdi	1,0
Vekst i EBITDA-margin (prosentpoeng) fra 2019 til 2028 ²⁾	1,2
EBITDA-margin (%) i året anvendt som basis for beregning av terminalverdi	36,0
Diskonteringsrente (%)	6,5

¹⁾ Representerer gjennomsnittlig årlig vekstrate i perioden.

²⁾ Representerer årlig vekst i perioden.

Nedskrivninger i 2018 og 2019

Konsernet har ikke innregnet noen vesentlige nedskrivninger i 2018 eller 2019.

Sensitivitetsanalyse av kontantgenererende enheter med vesentlig goodwill

Med unntak av DNA i Finland mener konsernet at ingen endringer innenfor et rimelig mulighetsområde i noen av nøkkelforutsetningene som er lagt til grunn for nedskrivningsvurderingene vil medføre at regnskapsført verdi av de kontantgenererende enhetene med vesentlig goodwill overstiger gjenvinnbart beløp. Estimert gjenvinnbart beløp for DNA tilsvarer omtrent regnskapsført verdi av den kontantgenererende enheten, og den er derfor sensitiv for enhver negativ endring i nøkkelforutsetningene.

NOTE 17 Immaterielle eiendeler

Beløp i millioner kroner	Kunde-base	Lisenser	Varemerker ¹⁾	Program-vare kjøpt	Program-vare egen-utviklet	Roaming-avtaler og annet ²⁾	Anlegg under utførelse ³⁾	Sum
Akkumulert kostpris								
Per 1. januar 2018	2 883	57 849	3 628	19 375	3 648	4 827	1 793	94 003
Reklassifiseringer ⁴⁾	-	668	-	681	106	(17)	(751)	688
Tilgang	-	14 483	-	892	-	139	1 018	16 533
Tilgang egenutvikling	-	-	-	-	171	19	-	190
Tilgang ved erverv av datterselskap	-	-	-	-	-	-	-	-
Omregningsdifferanser	(60)	107	122	18	23	(60)	(8)	142
Avgang	(9)	(26 861)	(272)	(1 299)	(107)	(1 149)	(54)	(29 751)
Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	(1 935)	(6 092)	-	(1 674)	(24)	(1 109)	(12)	(10 846)
Per 31. desember 2018	878	40 155	3 479	17 993	3 817	2 651	1 986	70 960
IFRS16 implementeringseffekt	-	(39 876)	-	-	-	-	-	(39 876)
Reklassifiseringer ⁴⁾	30	(139)	-	975	264	70	(1 185)	15
Tilgang	-	(4)	-	907	-	135	1 599	2 637
Tilgang egenutvikling	-	-	-	-	179	15	-	194
Tilgang ved erverv av datterselskap	1 523	-	3 079	460	-	67	14	5 143
Omregningsdifferanser	(22)	(2)	146	122	(9)	(32)	2	206
Avgang	(3)	(134)	(349)	(2 569)	(122)	(951)	(17)	(4 145)
Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	-	-	(120)	(438)	-	-	(117)	(674)
Per 31. desember 2019	2 407	0	6 235	17 451	4 130	1 954	2 283	34 459

Akkumulerte av- og nedskrivninger

Per 1. januar 2018	(1 934)	(34 880)	(2 934)	(16 634)	(3 145)	(3 868)	(8)	(63 404)
Reklassifiseringer ⁴⁾	-	(257)	-	(6)	-	21	-	(242)
Avskrivninger fra videreført virksomhet	(30)	(4 810)	(188)	(1 365)	(254)	(300)	-	(6 947)
Avskrivninger fra virksomheter under avvikling	(57)	(112)	-	(91)	(1)	(21)	-	(282)
Årets nedskrivninger	-	-	(33)	(15)	(1)	-	-	(49)
Omregningsdifferanser	38	172	(107)	(8)	(11)	49	-	133
Avgang	9	26 862	272	1 257	104	1 149	-	29 652
Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	1 305	3 056	-	1 457	18	714	-	6 550
Per 31. desember 2018	(669)	(9 969)	(2 990)	(15 405)	(3 291)	(2 256)	(8)	(34 589)
IFRS16 implementeringseffekt	-	9 759	-	-	-	-	-	9 759
Reklassifiseringer ⁴⁾	-	94	-	(11)	(8)	(24)	-	49
Avskrivninger fra videreført virksomhet	(69)	(2)	(16)	(1 584)	(340)	(221)	-	(2 233)
Avskrivninger fra virksomheter under avvikling	-	-	-	(45)	-	-	-	(45)
Årets nedskrivninger	-	-	-	17	(57)	-	-	(39)
Omregningsdifferanser	10	3	(162)	(100)	8	31	-	(210)
Avgang	3	114	16	2 534	120	938	-	3 725
Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	-	-	72	421	-	-	-	493
Per 31. desember 2019	(726)	-	(3 080)	(14 173)	(3 568)	(1 533)	(8)	(23 090)

Regnskapsført verdi

Per 31. desember 2019	1 681	-	3 155	3 277	561	421	2 275	11 370
Per 31. desember 2018	209	30 186	488	2 588	526	395	1 979	36 371
Avskrivningstid i antall år	3-20	-	-	3-7	3-5	3-5	-	-

¹⁾ Regnskapsført verdi av varemerker med ubestemt levetid er på 3.155 millioner kroner per 31. desember 2019 og 488 millioner kroner per 31. desember 2018.

²⁾ Regnskapsført verdi av roaming-avtaler er null per 31. desember 2019 og null per 31. desember 2018.

³⁾ Linjene for Tilgang representerer netto tilgang av anlegg under utførelse i løpet av regnskapsåret. Anlegg under utførelse som er regnskapsført og aktivert i samme regnskapsår vises som Tilgang i de aktuelle eiendelskategoriene i denne tabellen.

⁴⁾ Inneholder også reklassifiseringer til/fra linjer i oppstilling av finansiell stilling som ikke er en del av denne tabellen.

⁵⁾ Dette representerer overføring til bruksretteieideler, se note 1.

Tilgang lisenser i 2018 gjelder hovedsakelig anskaffelse av spektrum i 900 og 1800 MHz-båndet i dtac, 1800 MHz båndet i Bangladesh, 700 MHz båndet i Sverige, 2100 MHz båndet i Digi Malaysia og 900 MHz båndet i Myanmar.

Tilgang innkjøpt programvare i 2019 gjelder hovedsakelig Telenor Norge og Grameenphone. Tilgangen i 2018 gjaldt i hovedsak Telenor Norge og Telenor Danmark.

Tilgang innkjøpt programvare i 2019 gjelder hovedsakelig Telenor Norge og Grameenphone. Tilgangen i 2018 gjaldt i hovedsak Telenor Norge og Telenor Danmark.

dtac hadde frem til september 2018 konsesjon fra CAT Telecom Public Company Limited (CAT) til å drifte og levere mobiltjenester i Thailand. Tillatelsen fra CAT ga dtac lov til å utvikle, utvide og bruke mobilnettet for å tilby kommunikasjonstjenester i ulike områder av Thailand. Etter utløpet av konsesjonsperioden i 2018 gikk dtac over til en lisensmodell. Konsesjonen til dtac innregnet som en immateriell eiendel i henhold til The Intangible Asset Model omtalt i IFRIC 12 *Tjenesteutsettingsordninger* var fullt ut nedskrevet ved utgangen av september 2018.

Avgang lisenser og roamingavtaler i 2018 er hovedsakelig relatert til konsesjonen til dtac.

Regnskapsført verdi av lisensene per 31. desember 2018 var 4,7 milliarder kroner i Grammenphone, 3,4 milliarder kroner i Telenor Myanmar og 2,8 milliarder kroner i Telenor Pakistan. Regnskapsført verdi av lisensene i dtac per 31. desember 2018 var 14,6 milliarder kroner.

NOTE 18 Leieavtaler

Konsernet som leietaker

Ved implementering av IFRS 16 den 1. januar 2019, innregnet konsernet leieforpliktelser til å gjennomføre leiebetalinger over leieperioden med tilhørende bruksretteieendeler for alle leieavtaler der konsernet er leietaker. Eiendeler leid i henhold til finansielle leieavtaler under IAS 17, som tidligere var innregnet som en del av varige driftsmidler, ble reklassifisert til bruksretteieendeler ved implementering av IFRS 16 per 1. januar 2019. Retten til spektrum lisenser ble tidligere regnskapsført som immaterielle eiendeler, men med IFRS 16 blir retten til å bruke det underliggende spektrumet regnskapsført som en leieavtale. For mer informasjon om effektene av implementeringen av IFRS 16, se note 1. For informasjon om vurdering av leieperiode for leieavtaler med forlengelsesopsjoner og opsjoner om å si opp avtalen, se note 3.

Bruksretteieendeler

Bruksretteieendeler er klassifisert basert på de underliggende eiendelenes natur som følger:

Beløp i millioner kroner	Spektrum-lisenser	Nettverk passiv infrastruktur	Kabler	Tomter	Bygninger	Øvrige	Sum
Akkumulert kostpris							
IFRS 16 implementeringseffekt per 1. januar 2019	43 675	14 203	4 755	4 461	2 051	69	69 214
Tilgang	705	1 500	491	782	664	35	4 177
Tilgang ved erverv av datterselskaper	2 572	218	143	39	379	15	3 366
Avgang	(2)	(434)	(67)	(115)	(225)	(12)	(854)
Avgang ved salg av selskaper	-	-	-	-	(10)	-	(10)
Reklassifiseringer	102	503	(13)	(499)	(4)	-	88
Omregningsdifferanser	1 418	535	(4)	145	13	3	2 110
Per 31. desember 2019	48 471	16 525	5 305	4 814	2 868	109	78 091
Akkumulert avskrivninger							
IFRS 16 implementeringseffekt per 1. januar 2019	(9 901)	-	(840)	(12)	(193)	-	(10 946)
Avskrivning	(3 089)	(2 520)	(586)	(941)	(619)	(51)	(7 816)
Avgang	2	44	6	73	103	12	239
Avgang ved salg av selskaper	-	-	-	-	4	-	4
Reklassifiseringer	(53)	-	-	-	(1)	-	(55)
Omregningsdifferanser	(91)	(27)	-	(12)	(6)	(1)	(138)
Per 31. desember 2019	(13 133)	(2 503)	(1 430)	(893)	(711)	(40)	(18 710)
Balansert verdi							
Per 31. desember 2019	35 338	14 022	3 874	3 920	2 157	69	59 381
Veid gjennomsnittlig leieperiode i antall år							
Per 31. desember 2019 ¹⁾	-	7	8	7	6	3	

Relaterte leieforpliktelser oppdelt etter klasse av bruksretteieendel

Per 31. desember 2019	16 729	13 951	3 167	5 177	2 206	67	41 297
------------------------------	---------------	---------------	--------------	--------------	--------------	-----------	---------------

¹⁾ Se tabellen for spektrum-lisenser under

Når det gjelder leieavtaler av nettverk, passiv infrastruktur (leie av plass i tårn/master og leie av deler av bygninger for egne tårn/master), tomter for egne siter eller tårn/master og bygninger for kontorplasser og butikker, inneholder disse leieavtalene generelt forlengelsesopsjoner og opsjoner om å si opp avtalen. Disse opsjonene er benyttet til å begrense perioder der konsernet er forpliktet til individuelle leieavtaler, og til å optimalisere operasjonell fleksibilitet hva gjelder dynamiske krav til nettverket. Konsernet har fastsatt leieperioden til den uoppsigelige leieperioden sammen med eventuelle perioder som omfattes av en opsjon om å forlenge leieavtalen på samme betingelser, dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen, og perioder som omfattes av en opsjon om å si opp leieavtalen, dersom konsernet med rimelig sikkerhet ikke vil utøve denne opsjonen. Den uoppsigelige leieperiode for leieavtaler knyttet til nettverk, passiv infrastruktur, er i gjennomsnitt 6 år, hvilket er drevet hovedsakelig av den uoppsigelige leieavtalen med CAT i Thailand og uoppsigelige leieavtaler for tårn/master i Myanmar. Den uoppsigelige leieperioden for leieavtaler knyttet til tomter er i gjennomsnitt 3 år som skyldes hovedsakelig uoppsigelige leieavtaler i Thailand.

Når det gjelder leieavtaler knyttet til rett til bruk av spektrum, er leieavtalene generelt uoppsigelige. Konsernet har ikke inkludert leieperioder basert på forlengelsesopsjoner selv om det foreligger en forlengelsesopsjon i enkelte avtaler. Bakgrunnen for en slik vurderingen er usikkerheter rundt vilkår og betingelser knyttet til fornyelse av lisensene.

Tabellen nedenfor viser spektrum-lisensene som konsernet innehar per 31. desember 2019:

Spektrum (MHz)	Båndbredde (MHz)	Type/teknologi	Utløp av spektrum
Telenor Norge			
700	2x10	Teknologinøytral	2039
800	2x 10	Teknologinøytral	2033
900	2x 15	Teknologinøytral	2033
1800	2x 10 + 2x 20	Teknologinøytral	2028/2033
2100	2x 19.8	Teknologinøytral	2032
2600	2x 40	Teknologinøytral	2022
Telenor Sverige			
700	2x 10 ^{a)}	Teknologinøytral	2040
800	2x 10 ^{a)}	Teknologinøytral	2035
900	2x 6 ^{a)} + 2x 5	Teknologinøytral	2025
1800	2x 20 + 2x 10 ^{a)}	Teknologinøytral	2027/2037
2100	2x 19.8 + 1x 5	Teknologinøytral	2025
2600	2x 40 ^{b)}	Teknologinøytral	2023
Telenor Danmark			
700	2x5 ^{c)}	Teknologinøytral	2040
800	2x 10 ^{c)}	Teknologinøytral	2034
900	2x 9 ^{d)}	Teknologinøytral	2020
900	2x 10 ^{c), e)}	Teknologinøytral	2034
1800	2x 25 ^{c)}	Teknologinøytral	2032
2100	2x 15 + 1x 5	Teknologinøytral	2021
2600	2x 20 + 1x 10	Teknologinøytral	2030
DNA, Finland			
700	2x10	Teknologinøytral	2033
800	2x10	Teknologinøytral	2033
900	2x11.6	Teknologinøytral	2033
1800	2x24.8	Teknologinøytral	2033
2100	2x19.8	Teknologinøytral	2033
2600	2x20	Teknologinøytral	2029
3500	1x130	Teknologinøytral	2033
dtac, Thailand			
700	2x10 ^{f)}	Teknologinøytral	2035
900	2x 5 ^{g)}	Teknologinøytral	2033
1800	2x 5	Teknologinøytral	2033
2100	2x 15	3G/4G	2027
2300	1x 60 ^{h)}	Teknologinøytral	2025
Digi, Malaysia			
900	2x 5	Teknologinøytral	2032
1800	2x 20	Teknologinøytral	2032
2100	2x 15	3G	2034
2600	2x 10 ⁱ⁾	4G	2019
2600	2x 10	4G	2021
Grameenphone, Bangladesh			
900	2x 7.4	Teknologinøytral	2026
1800	2x 7.2 + 2x 7.4	Teknologinøytral	2026
1800	2x 5	Teknologinøytral	2033
2100	2x 10	3G/4G	2028
Telenor Pakistan			
850	2x 10	3G/4G	2031
900	2x 4.8	2G	2019
1800	2x 8.8	2G/4G	2019
2100	2x 5	3G	2029
Telenor Myanmar			
900	2x 5	Teknologinøytral	2029
900	2x 2.2	Teknologinøytral	2023
1800	2x 20	Teknologinøytral	2029
2100	2x 10+2x 5	Teknologinøytral	2029

^{a)} Lisensen er tildelt Net4Mobility (felleskontrollert ordning med Tele 2, eid 50 % av konsernet).

^{b)} Tele 2 og konsernet overførte sine respektive lisenser (2x 20 MHz) i 2600 MHz-båndet til Net4Mobility den 2. juli 2012.

^{c)} Lisensene er tildelt TT Netværket (felleskontrollert driftsordning med Telia, eid 50 % av konsernet)

^{d)} Lisensen er utvidet til 31. mars 2020.

^{e)} Lisensen gjelder fra 1. april 2020.

^{f)} Lisensen forventes å gjelde fra oktober 2020.

^{g)} Som en del av betingelsene knyttet til 900 MHz spektrumet kan dtac bruke spektrum på 850 MHz-båndet i inntil 2 år før full overgang til å bruke spektrum i 900 MHz-båndet.

^{h)} Spektrum disponeres under kapasitetsavtalen med TOT og er derfor ikke en del av bruksretteiendeler.

ⁱ⁾ Spektrum disponeres i henhold til avtale med Altel.

Spektrum i 900 MHz og 1800 MHz-bånd i Telenor Pakistan utløp den 25. mai 2019. Det pakistanske telekommunikasjonsdirektoratet (PTA) har fastsatt en avgift på USD 449 millioner for fornyelse av spektrumet i ytterligere 15 år. Telenor Pakistan er uenig i den fastsatte avgiften i forhold til vilkårene og betingelsene for fornyelsen. Telenor Pakistan mener at fornyelsesavgiften burde vært USD 291 millioner, som er i tråd med tidligere fornyelser for andre operatører. Som følge av dette har Telenor Pakistan bestridt vilkår og betingelser knyttet til fornyelse av nevnte spektrum til Islamabad Høyesterett. I tredje kvartal 2019, betalte Telenor Pakistan et depositum på USD 225 millioner (NOK 2,1 milliarder) for kravet knyttet til fornyelsesavgift av spektrumet i påvente av konklusjon fra Islamabad Høyeste Rett. Betalingen av depositum av NOK 2,1 milliarder er bokført som en forskuddsbetalt kostnad (note 21) og er gjenstand for justering avhengig av endelig utfall av saken. Telenor Pakistan har fått innvilget utsettelse av betalingskravet inntil det endelige utfallet kommer. Som følge av dette er en bruksretteiendel innregnet på månedlig basis med avskrivning for løpende bruk av spektrum etter 25. mai 2019 med tilhørende justering av allerede betalt depositum.

Leieforpliktelser

Leieforpliktelser målt til amortisert kost

Beløp i millioner kroner	2019		
	Kortsiktig	Langsiktig	Sum
Leieforpliktelser knyttet til spektrum-lisenser	4 421	12 309	16 729
Leieforpliktelser knyttet til øvrige leieavtaler	4 875	19 693	24 568
Sum leieforpliktelser	9 295	32 002	41 297

Leieforpliktelser for finansielle leieavtaler under IAS 17 beløp seg til NOK 859 millioner i 2018, hvorav NOK 54 millioner var klassifisert som kortsiktig og NOK 805 millioner var klassifisert som langsiktig.

Retten til bruk av spektrum var tidligere klassifisert som immaterielle eiendeler. Med IFRS 16 blir retten til bruk av det underliggende spektrumet behandlet som en leieavtale. Som følge av dette, er alle faste betalinger, inkludert engangsvgifter som betales i avdrag over leieperioden (eller lisensperioden) inkludert som leieforpliktelser med tilhørende bruksretteiendeler per 1. jan 2019. Før implementering av IFRS 16 var lisensforpliktelser knyttet til engangsvgifter som betales i avdrag inkludert i annen rentebærende gjeld, og beløp seg til NOK 11.847 millioner per 31. desember 2018, se note 28.

Allokering av leieforpliktelser per valuta og datterselskap pr 31. desember 2019 er som følger:

Beløp i millioner kroner	2019			
	Valuta	Spektrum-lisenser	Øvrige leieavtaler	Sum
Datterselskap				
dtac	THB	10 974	7 242	18 215
Digi	MYR	2 019	2 376	4 395
Grameenphone	BDT	694	1 466	2 160
Myanmar	MMK	210	2 526	2 736
Myanmar	USD	102	2 953	3 055
Pakistan	PKR	-	2 641	2 641
Pakistan	USD	694	-	694
Norge	NOK	1 425	776	2 201
Sverige	SEK	42	2 633	2 675
Danmark	DKK	143	887	1 029
Finland	EUR	420	742	1 163
Øvrige virksomheter	NOK	6	327	333
Sum datterselskap		16 729	24 568	41 297

Forfallsprofil for konsernets leieforpliktelser:

Beløp i millioner kroner	Sum per 31.12.19	< 1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	>10 år
Leieforpliktelser knyttet til spektrum lisenser	16 729	4 423	2 748	1 603	1 360	1 337	1 336	1 359	1 383	287	267	627
Leieforpliktelser knyttet til øvrige leieavtaler	24 568	4 872	4 609	3 918	3 433	2 973	2 407	1 473	466	247	99	71
Sum leieforpliktelser	41 297	9 295	7 357	5 520	4 792	4 311	3 742	2 832	1 849	534	366	698
Fremtidige rentebetalinger	7 596	2 030	1 573	1 212	940	705	493	309	169	79	52	34
Sum inkludert fremtidige rentebetalinger	48 893	11 326	8 930	6 732	5 732	5 015	4 235	3 141	2 019	613	418	733

Beløp i millioner kroner	Sum per 31.12.18	< 1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	>10 år
Leieforpliktelser knyttet til øvrige leieavtaler	859	54	54	59	71	84	292	85	102	58	-	-
Fremtidige rentebetalinger	504	93	88	82	75	66	56	24	15	4		
Sum inkludert fremtidige rentebetalinger	1 363	148	142	142	146	150	348	109	117	62		

Tabellen under viser endringer i leieforpliktelser i løpet av 2019:

Beløp i millioner kroner	2019
Finansielle leieforpliktelser per 31. desember 2018 under IAS 17	859
Nye leieforpliktelser innregnet som følge av implementering av IFRS 16	27 331
Lisensforpliktelser reklassifisert fra rentebærende gjeld som følge av implementering av IFRS 16	11 847
Økning i leieforpliktelser knyttet til spektrum-lisenser	476
Økning i leieforpliktelser knyttet til øvrige leieavtaler som følge av nye leieavtaler eller ny måling av eksisterende leieavtaler	3 224
Økning ved erverv av datterselskap	1 207
Økning knyttet til avsatte rentekostnader	1 848
Omregningsdifferanser	1 686
Reduksjon som følge av avdragsbetalinger	(5 362)
Reduksjon som følge av rentebetalinger	(1 308)
Reduksjon som følge av terminering av avtaler eller ny måling av eksisterende avtaler	(502)
Øvrige endringer	(10)
Leieforpliktelser per 31. desember 2019	41 297

Tabellen nedenfor viser betalinger knyttet til leieavtaler:

Beløp i millioner kroner	Klassifisering i kontantstrømmer	Beløp
Avdragsbetalinger	Finansieringsaktiviteter	5 362
Rentebetalinger	Operasjonelle aktiviteter	1 308
Variable leiebetalinger og leiebetalinger relatert til kortsiktige leieavtaler og leieavtaler for eiendeler med lav verdi	Operasjonelle aktiviteter	3 744
Leiebetalinger foretatt på eller i forkant av iverksettelsestidspunktet	Investeringsaktiviteter	235
Sum utgående kontrantstrømmer		10 649

Tabellen nedenfor viser kostnader knyttet til leieavtaler som er innregnet i resultatregnskapet:

Beløp i millioner kroner	Klassifisering i resultatregnskap	Beløp
Avskrivningsbeløp for bruksretteieendeler	Avskrivninger og amortiseringer	7 816
Rentekostnader på leieforpliktelser	Finanskostnader (note 12)	1 848
Kostnader knyttet til variable leiebetalinger som ikke avhenger av en indeks eller en rentesats	Andre kostnader (note 9)	3 265
Kostnader knyttet til variable leiebetalinger som ikke avhenger av en indeks eller en rentesats	Varekostnader (note 7)	69
Kostnader knyttet til kortsiktige leieavtaler	Andre kostnader (note 9)	437
Kostnader knyttet til leieavtaler for eiendeler med lav verdi	Andre kostnader (note 9)	15
Sum		13 450

Variable leiekostnader på 3,3 milliarder kroner bokført som andre kostnader inkluderer 2,7 milliarder kroner relatert til leieavtaler for spektrum og 0,6 milliarder relatert til øvrige leieavtaler. Variable leiekostnader knyttet til leieavtaler for spektrum avhenger i hovedsak av inntektene, da den største andelen av variable leiekostnader knyttet til spektrum er basert på inntektsdeling i henhold til leieavtalen. Variable leiekostnader knyttet til øvrige leieavtaler på 0,6 milliarder kroner gjelder strømutfgifter betalt til utleier som en del av leieavtaler for enkelte mobil-siter. Kostnadene varierer med strømforbruk på disse mobil-sitene.

Det forventes at porteføljen av kortsiktige leieavtaler i 2019 vil reduseres betraktelig i løpet av 2020 som følge av pågående reforhandling av leieavtaler.

Gevinst ved fraregning av bruksretteieendeler beløp seg til 0,1 milliarder kroner (note 10). Gevinsten var primært knyttet til salg og tilbakeleie av en bygning i Danmark. Bygningen var tidligere leid som i henhold til en finansiell leieavtale med en kjøpsopsjon. Bygningen ble kjøpt den 1. april 2019 med en utøvelsespris på 0,1 milliarder kroner. Bygningen ble solgt til markedspris på 0,4 milliarder kroner, hvorav 0,3 milliarder kroner ble mottatt i kontanter. På samme tid inngikk konsernet en tilbakeleie-avtale for fortsatt bruk av bygningen og innregnet følgelig en leieforpliktelse på 0,1 milliarder kroner.

Konsernet som utleier

Operasjonelle leieavtaler

Konsernet har operasjonelle leieavtaler hvor konsernet er utleier. Disse avtalene gjelder hovedsakelig utleie av passiv infrastruktur som er delt med andre telekomoperatører. Konsernet har klassifisert disse leieavtalene som operasjonelle utleieavtaler fordi vilkårene i leieavtalene ikke overfører det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap til de underliggende eiendelene til leietaker.

Totale bokførte leieinntekter i resultatregnskapet er 3,3 milliarder kroner (note 6), hvorav variable leieinntekter utgjør 131 millioner kroner og er primært relatert til strømforbruk.

Tabellen nedenfor viser forfallsanalyse av minimum leiebetalinger (nominelle beløp) etter balansedagen:

Beløp i millioner kroner	Beløp
Mindre enn 1 år	3 618
1 til 2 år	3 589
2 til 3 år	3 834
3 til 4 år	3 791
4 til 5 år	3 774
Etter 5 år	1 301
Sum	19 907

Finansielle leieavtaler

Konsernet bokfører leiefordringer diskontert til nåverdi av fremtidige leiebetalinger i leieavtaler hvor konsernet har overført det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap til de underliggende eiendelene til leietaker.

Beløp i millioner kroner	2019			2018		
	Kortsiktig	Langsiktig	Sum	Kortsiktig	Langsiktig	Sum
Framleie av tomter	113	1 799	1 912	-	-	-
Utleie av satellitt	97	303	395	88	380	468
Øvrige utleie	5	11	16	-	-	-
Sum finansielle leiefordringer	210	2 114	2 323	88	380	468

I 2019 har konsernet bokført renteinntekt på 82 millioner kroner (note 12) relatert til finansielle leiefordringer.

Fremleie av tomter i Thailand

I 2018 inngikk dtac en forliksavtale og tårnservice avtale med CAT. I henhold til denne avtalen overførte dtac de omstridte tårn/mastene som dtac hadde anskaffet under konsesjonsavtalen som regulerte dtacs telekomvirksomhet, og inngikk leieavtaler for rett til bruk av tårn/master. Retten til bruk av tårn/master fra CAT ble innregnet som bruksretteiendel med tilhørende leieforpliktelser per 1. januar 2019 som en del av implementeringen av IFRS 16. I henhold til denne avtalen skal dtac selv være avtalepart i leieavtaler for tomter med grunneiere og skal motta kompensasjon fra CAT for dette. dtac innregnet leieavtaler som leietaker med grunneiere for tomtene relatert til overførte tårn til CAT med relaterte leieforpliktelser per 1. januar 2019. Bruksretteiendeler knyttet til tomtene ble samtidig fraregnet per 1. januar 2019 basert på fremleie avtalen med CAT, og en finansiell leiefordring ble innregnet med henvisning til leieavtalen med CAT.

Utleie av satellitt

Den 1. april 2017 inngikk konsernet en langsiktig utleieavtale med UPC for utleie av 9 transpondere på Thor 6, hvor den siste betalingen fra UPC vil bli gjennomført i januar 2025. Vilkårene i leieavtalen overførte det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap av Thor 6 til UPC. Som følge av dette ble en finansiell leiefordring innregnet til nåverdi som da innebærer avbetalinger fram til januar 2025.

Tabellen under viser en forfallsanalyse av utestående leiefordringer:

Beløp i millioner kroner	Beløp
Mindre enn 1 år	231
1 til 2 år	441
2 til 3 år	449
3 til 4 år	446
4 til 5 år	433
Etter 5 år	646
Sum udiskonterte leiebetalinger som skal mottas	2 644
Ikke-opptjente finansinntekter knyttet til utestående leiebetalinger	(321)
Nettoinvesteringer i leieavtaler	2 323

NOTE 19 Varige driftsmidler

Beløp i millioner kroner	Lokal- nær- og fjernnett	Mobil- telefon- nett	Abonnent- utstyr	Sentraller og utstyr	Radio installa- sjoner	Kabel-TV anlegg	Byg- ninger	Tomter	Admini- strative fellesinve- steringer	Satel- litter	Anlegg under utførelse ¹⁾	Sum
Akkumulert kostpris												
Per 1. januar 2018	51 339	33 626	2 458	17 209	33 410	6 088	15 263	1 075	13 312	5 020	8 969	187 770
Reklassifiseringer ²⁾	1 493	3 722	75	216	1 600	183	(1 510)	-	487	-	(6 972)	(707)
Tilgang	1 625	965	313	580	5 805	178	253	-	670	-	5 975	16 362
Tilgang ved erverv av datterselskap	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-	-	0
Omregningsdifferanser	(51)	(188)	(39)	70	320	(12)	(274)	4	45	-	(160)	(287)
Avgang	(1 824)	(313)	(933)	(602)	(159)	(175)	(133)	(4)	(876)	-	(18)	(5 037)
Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	(711)	(3 344)	(8)	(642)	(2 351)	-	(1 901)	(44)	(1 670)	-	(380)	(11 050)
Per 31. desember 2018	51 871	34 468	1 866	16 831	38 625	6 262	11 698	1 031	11 968	5 020	7 414	187 053
IFRS16 implementeringseffekt ³⁾	(1 938)	(282)	-	-	-	-	(496)	(15)	-	-	-	(2 731)
Reklassifiseringer ²⁾	1 512	2 446	181	487	524	112	57	-	313	-	(5 789)	(159)
Tilgang	2 881	1 224	559	372	4 762	140	480	35	743	-	5 328	16 523
Tilgang ved erverv av datterselskap	7 360	132	24	-	-	34	237	7	373	-	421	8 588
Omregningsdifferanser	23	245	(20)	122	952	(23)	18	21	93	-	13	1 444
Avgang	(1 249)	(473)	(851)	(508)	(537)	(237)	(30)	(19)	(1 977)	-	(22)	(5 904)
Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	-	-	-	-	-	(1)	(2)	-	(46)	-	-	(50)
Per 31. desember 2019	60 458	37 759	1 758	17 304	44 326	6 286	11 960	1 060	11 467	5 021	7 364	204 764
Akkumulerte av- og nedskrivninger												
Per 1. januar 2018	(37 449)	(18 234)	(1 570)	(13 568)	(17 144)	(3 367)	(8 336)	(30)	(9 717)	(2 796)	(1)	(112 213)
Reklassifiseringer ²⁾	1	(368)	-	4	(16)	-	650	0	(10)	-	-	260
Avskrivninger - videreført virksomhet	(2 254)	(2 439)	(579)	(1 412)	(3 918)	(444)	(471)	(1)	(1 353)	(224)	-	(13 094)
Avskrivninger - virksomhet under utvikling	(15)	(57)	(0)	(8)	(60)	-	(25)	-	(45)	-	-	(211)
Nedskrivninger - videreført virksomhet	-	-	-	-	(2)	-	(0)	2	(0)	-	(2)	(3)
Nedskrivninger - virksomhet under utvikling	-	-	-	-	-	-	(0)	-	-	-	-	(0)
Omregningsdifferanser	43	239	27	(70)	(196)	9	88	(1)	(80)	-	(0)	60
Avgang	1 817	269	932	598	150	165	87	-	823	-	-	4 842
Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	261	2 486	6	545	1 453	-	753	-	1 164	-	-	6 667
Per 31. desember 2018	(37 596)	(18 104)	(1 184)	(13 911)	(19 733)	(3 637)	(7 254)	(30)	(9 218)	(3 020)	(3)	(113 692)
IFRS16 implementeringseffekt ³⁾	981	12	-	-	-	-	193	-	(1)	-	-	1 186
Reklassifiseringer ²⁾	12	(111)	-	-	11	21	4	-	114	-	3	55
Avskrivninger - videreført virksomhet	(2 576)	(3 093)	(595)	(1 161)	(4 678)	(463)	(427)	(1)	(1 274)	(213)	-	(14 480)
Avskrivninger - virksomhet under utvikling	-	-	-	-	-	-	-	-	(2)	-	-	(2)
Nedskrivninger - videreført virksomhet	-	-	-	-	-	-	(7)	-	-	-	-	(7)
Nedskrivninger - virksomhet under utvikling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Omregningsdifferanser	55	80	14	(51)	(357)	14	(30)	(2)	(93)	-	-	(370)
Avgang	1 223	422	851	502	499	227	3	18	1 935	-	-	5 680
Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	-	-	-	-	-	1	2	-	41	-	-	44
Per 31. desember 2019	(37 901)	(20 794)	(915)	(14 620)	(24 257)	(3 836)	(7 517)	(15)	(8 497)	(3 233)	-	(121 585)
Regnskapsført verdi												
Per 31. desember 2019	22 557	16 966	844	2 684	20 069	2 450	4 444	1 045	2 969	1 788	7 364	83 179
Per 31. desember 2018	14 275	16 364	681	2 920	18 891	2 625	4 444	1 001	2 749	2 001	7 411	73 361
Avskrivningstid i antall år ³⁾	3-30	5-20	3	3-7	5-15	3-15	5-90	-	2-10	17	-	-

¹⁾ Linjene for Tilgang representerer netto tilgang av anlegg under utførelse i løpet av regnskapsåret. Anlegg under utførelse som er regnskapsført og aktivert i samme regnskapsår vises som Tilgang i de aktuelle eiendelskategoriene i denne tabellen.

²⁾ Inneholder også reklassifiseringer til/fra linjer i oppstilling av finansiell stilling som ikke er en del av denne tabellen.

³⁾ Dette representerer overføring til bruksretteieendeler, se note 1.

⁴⁾ Eiendelskategoriene som presenteres i tabellen over er en aggregert sum av ulike eiendelskomponenter som tilhører en bestemt kategori, og avskrivningssatsene representerer levetidsintervallet som allokeres til komponentene.

NOTE 20 Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger

Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Regnskapsført verdi per 1. januar	2 365	454
Tilgang	2 948	2 009
Avgang	134	(6)
Tilgang ved erverv av datterselskap	12	-
Andel resultat etter skatt ¹⁾	(955)	(81)
Andel øvrige resultatelementer	-	2
Egenkapitaltransaksjoner inkludert utbytte	(63)	(24)
Omregningsdifferanser	(143)	11
Regnskapsført verdi per 31. desember	4 299	2 365
Hvorav tap henført til andre komponenter knyttet til investeringer i tilknyttede selskaper ²⁾	-	17
Sum tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter ³⁾	4 299	2 382
Hvorav investering i Telenor Microfinance Bank Limited	1 140	1 916
Hvorav investering i Carousell	2 431	-
Hvorav investering i øvrige	728	467

¹⁾ Andel resultat etter skatt inkluderer konsernets andel av selskapenes resultater etter skatt, avskrivning av merverdier, nedskrivninger og justering for forskjeller i regnskapsprinsipper.

²⁾ Konsernets andel av netto tap fra RiksTV AS (et tilknyttet selskap) overstiger aksjeinvesteringen. Det overskytende beløpet på 17 millioner kroner er innregnet som en reduksjon i konsernets andre langsiktige fordringer på RiksTV AS klassifisert som andre finansielle rentebærende anleggsmidler. Riks TV AS ble avhendet i 2019.

³⁾ Hvorav beløp allokert til goodwill utgjør 3,2 milliarder kroner i 2019 (relatert til Carousell og TMB) og 1,3 milliarder kroner i 2018 (relatert til TMB).

Den 21. november 2019 annonserte konsernet en fusjon mellom den heleide nettbaserte rubrikkannonserings-virksomheten 701Search og Carousell. Konsernets innskudd bestod av 701Search og et kontantbeløp på 0,2 milliarder kroner, hvorpå konsernet ervervet en økonomisk eierinteresse på 32,4 % og preferanseaksjer med 33,5 % av stemmerettighetene. Konsernets økonomiske eierinteresse på 32,4 % og preferanseaksjer med 33,5 % av stemmerettighetene er representert med 3 av 10 styremedlemmer, og konsernet er den største minoritetseieren. Konsernet har dermed vesentlig innflytelse over Carousell, og investeringen i Carousell, som da er et tilknyttet selskap, er regnskapsført i henhold til egenkapitalmetoden med effekt fra 21. november 2019. Konsernets økonomiske eierinteresse på 32,4 % ble ved førstegangs innregning målt til virkelig verdi som utgjorde 2,4 milliarder kroner, og en gevinst på 235 millioner kroner ble innregnet på det tidspunktet 701Search ble fraregnet som datterselskap (se note 10 og 24).

Den 1. mars 2019 endret konsernet aksjeeier-avtalen for det deleide datterselskapet Digital Money Myanmar, hvoretter det kreves enighet mellom partene når avgjørende finansielle og operasjonelle beslutningene tas, og konsernet har felles kontroll over Digital Money Myanmar. Digital Money Myanmar ble dermed fraregnet som datterselskap og innregnet som en felleskontrollert virksomhet til virkelig verdi som utgjorde 0,3 milliarder kroner, og en gevinst på 0,2 milliarder kroner ble innregnet (se note 10).

Den 12. mars 2018 inngikk konsernet et strategisk partnerskap med Ant Financial Services (Ant Financial) i Pakistan, som innebar at Ant Financial i løpet av en toårs periode skulle investere til sammen 184,5 millioner amerikanske dollar mot å få en eierandel på 45 % i Telenor Microfinance Bank Limited (TMB), et datterselskap i konsernet. Investeringen skulle delvis skje i form av kapitalinnskudd i selskapet på 140 millioner amerikanske dollar og delvis som en betaling for salg av aksjer på 44,5 millioner amerikanske dollar.

Den 14. desember 2018 ble den første delen av transaksjonen i henhold til avtalen gjennomført, og samtidig inngikk konsernet en aksjonæravtale med Ant Financial. Aksjonæravtalen anviste likeverdig representasjon fra hver av partene i styret i TMB, hvor avgjørende finansielle og operasjonelle beslutninger skulle gjøres som flertallsvedtak, noe som gjorde TMB til en felleskontrollert virksomhet mellom konsernet og Ant Financial. Ved gjennomføringen av den første delen av transaksjonen mottok konsernet 44,5 millioner amerikanske dollar (0,4 milliarder norske kroner) som oppgjør for salget av 16 % av aksjene i TMB samtidig som Ant Financial skjøt inn 70 millioner amerikanske dollar i TMB. Konsernets samlede eierandel i TMB ble dermed redusert til 66,3 % og TMB ble en felleskontrollert virksomhet mellom konsernet og Ant Financial. Den felleskontrollerte virksomheten ble innregnet etter egenkapitalmetoden med virkning fra desember 2018. Konsernets eierandel på 66,3 % i den felleskontrollerte virksomheten ble innregnet ved etableringen til en virkelig verdi på 1,9 milliarder kroner og en gevinst på 1,8 milliarder kroner ble innregnet knyttet til virksomhet under avvikling som følge av fraregning av TMB som datterselskap (se note 4).

I løpet av 2019 gjennomførte Ant Financial den andre delen av det avtalte kapitalinnskuddet på 70 millioner amerikanske dollar i TMB, og konsernets eierandel ble redusert fra 66,3 % til 55 %. En gevinst på 0,1 milliarder kroner ble innregnet i forbindelse med det avtalte nedsalget.

Andel av netto tap for 2019 inkluderer konsernets andel av tap i TMB på 0,9 milliarder kroner (30 milliarder for 2018). En avsetning på 0,5 milliarder kroner ble innregnet til dekning av potensielle tap som følge av uregelmessigheter relatert til låneporteføljen i TMB. Avsetningen ble innregnet basert på modellen for forventet tap på kreditt for hele låneporteføljen. Saken er fortsatt under evaluering.

Felleskontrollerte driftsordninger

Konsernet er involvert i fire felleskontrollerte ordninger for nettverksdeling i Sverige, Danmark og Finland. Disse felleskontrollerte ordningene er strukturert gjennom separate foretak. Aktivitetene er utformet for å levere tjenester til de respektive eierne i ordningene og dermed er disse ordningene klassifisert som felleskontrollerte driftsordninger.

Felleskontrollert driftsordning	Beskrivelser	Eierandel
3G Infrastructure Services AB	En felleskontrollert driftsordning med mobiloperatøren 3 i Sverige ¹⁾	50 %
Net4Mobility HB	En felleskontrollert driftsordning under en partnerskap-avtale, med mobiloperatøren Tele2 Sverige AB i Sverige ¹⁾	50 %
TT Netværket P/S	En felleskontrollert driftsordning under en partnerskap-avtale, med mobiloperatøren TeliaSonera Mobile Holding AB i Danmark	50 %
Suomen Yhteis-verkko Oy	En felleskontrollert driftsordning med mobiloperatøren Telia Finland Oyj i Finland ²⁾	49 %

¹⁾ I henhold til svensk lov er alle partnere i et partnerskap solidarisk ansvarlig for alle forpliktelser i partnerskapet.

²⁾ I henhold til aksjeeier-avtalen er begge parter i fellesskap, og hver for seg, ansvarlige for alle forpliktelser i den felleskontrollerte driftsordningen.

NOTE 21 **Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer**

Beløp i millioner kroner	Kategori	2019	2018
Fordringer fra kontrakter med kunder		17 665	15 650
Avsetning for tap på kundefordringer		(1 200)	(1 119)
Sum kundefordringer per 31. desember	FEAK ¹⁾	16 465	14 531
Rentebærende fordringer ³⁾		1 155	-
Fordringer knyttet til finansielle leieavtaler ⁴⁾		210	88
Opptjente finansinntekter		4	130
Andre ikke-rentebærende fordringer		2 542	2 620
Avsetning for tap på fordringer		(1)	-
Sum andre kortsiktige fordringer per 31. desember	FEAK ¹⁾	3 910	2 838
Kontraktseiere		470	531
Eiendeler returnerte varer ⁵⁾		70	112
Offentlige avgifter		698	1 135
Forskuddsbetalinger		4 160	2 538
Sum andre kortsiktige ikke-finansielle eiendeler per 31. desember	IF ²⁾	5 399	4 316
Sum kundefordringer og andre kortsiktige fordringer per 31. desember		25 774	21 685

¹⁾ FEAK: Finansielle eiendeler til amortisert kost

²⁾ IF: Ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser

³⁾ Dette inkluderer den kortsiktige delen av det utsatte salgsvederlaget fra PPF Group knyttet til salget av aksjene i Telenor Serbia i 2018. Se note 22 for mer informasjon.

⁴⁾ Se note 18 for mer informasjon.

⁵⁾ Eiendel knyttet til retten til å få produkter tilbake fra kunden mot å gjøre opp tilbakebetalingsforpliktelser.

Per 31. desember 2019 var 1,4 milliarder kroner (1,2 milliarder kroner per 31. desember 2018) av kundefordringer og andre kortsiktige fordringer relatert til avbetalinger på håndsett med forfall mer enn ett år frem i tid.

Spesifikasjon av kontraktseiere:

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Balanse per 1. januar	531	-
Effekt av implementeringen av IFRS 15	-	1050
Nye kontraktseiere i perioden med fradrag for fakturerte beløp	(58)	122
Tilgang ved erverv av datterselskap	71	-
Endring i måling av progresjon i leveringsforpliktelser	(6)	(13)
Valuta- og andre effekter	2	(87)
Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	(69)	(541)
Balanse per 31. desember	470	531

Leveringsforpliktelser knyttet til levering av tjenester innregnes normalt over tid eller etterhvert som konsernet yter de avtalte tjenestene i løpet av den avtalte perioden. For de fleste kontrakter med kunder leveres tjenestene på månedlig basis over en kontraktsperiode på maksimalt 24 måneders, med betaling etterhvert som tjenestene ytes. Leveringsforpliktelser knyttet til levering av utstyr til kunden er normalt oppfylt på det tidspunktet varen er levert til kunden. Betaling for varer skjer enten når varen leveres til kunden eller på månedlig basis over kontraktsperioden, enten som følge av en betalingsplan som medfører en fordring og/eller som et resultat av andre forskjeller mellom innregnet inntekt og beløp mottatt eller innregnet som fordring som resulterer i en kontraktseierdel i konsernregnskapet. For konsernet er den største delen av innregnede kontraktseiere relatert til kontrakter hvor transaksjonsprisen henført til varen hentes inn gjennom fremtidige betalinger for tjenester. Kontraktsfestede eiendeler overføres til kundefordringer når retten til betaling blir ubetinget.

Spesifikasjon av avsetning for tap på fordringer:

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Avsetninger per 1. januar	(1 119)	(1 897)
Endring i avsetning i løpet av året - videreført virksomhet	30	(112)
Endring i avsetning i løpet av året - virksomhet under avvikling	-	(24)
Tilgang ved erverv av datterselskap	(76)	-
Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	6	913
Omregningsdifferanser og andre endringer	(41)	1
Avsetninger per 31. desember	(1 200)	(1 119)
Årets konstaterte tap - videreført virksomhet	(783)	(525)
Årets konstaterte tap - virksomhet under avvikling	(22)	(23)
Innbetalt på tidligere nedskrevne fordringer - videreført virksomhet	64	84
Innbetalt på tidligere nedskrevne fordringer - virksomhet under avvikling	6	-

Spesifikasjon av aldersfordeling for kundefordringer:

Beløp i millioner kroner	Regnskapsført verdi	Ikke forfalt på balansedagen	Forfalt på balansedagen i følgende perioder:					
			mindre enn 30 dager	mellom 30 og 60 dager	mellom 61 og 90 dager	mellom 91 og 180 dager	mellom 181 og 365 dager	mer enn 365 dager
Per 31. desember 2019								
Kundefordringer	17 665	14 109	1 505	287	213	389	496	666
Avsetning for tap på fordringer	(1 200)	(56)	(61)	(62)	(60)	(178)	(325)	(458)
Sum kundefordringer	16 465	14 053	1 444	225	153	211	171	208
Per 31. desember 2018								
Kundefordringer	15 650	11 970	1 488	387	220	359	454	772
Avsetning for tap på fordringer	(1 119)	(20)	(46)	(60)	(57)	(154)	(287)	(495)
Sum kundefordringer	14 531	11 950	1 442	327	163	205	167	277

For kundefordringer og andre kortsiktige fordringer som ikke er nedskrevet eller forfalt, er det på balansedagen ingen indikasjoner på at debitor ikke vil være i stand til å dekke sine betalingsforpliktelser.

NOTE 22 Andre anleggsmidler og finansielle omløpsmidler

Beløp i millioner kroner	Virkelig verdi nivå ⁵⁾	Kategori	2019	2018
Andre anleggsmidler				
Egenkapitalinvesteringer	3	WVØR ¹⁾	925	863
Egenkapitalinvesteringer	1	WVØR ¹⁾	-	5 219
Finansielle derivater	2	VWOR ²⁾	132	223
Finansielle derivater utpekt som sikringsinstrumenter ved sikring av nettoinvesteringer	2		21	21
Andre finansielle ikke-rentebærende anleggsmidler		FEAK ³⁾	1 256	395
Virkelig verdi-sikringsinstrumenter	2		1 831	1 492
Andre finansielle rentebærende anleggsmidler		FEAK ³⁾	3 707	4 453
Fordringer knyttet til finansielle leieavtaler ⁶⁾			2 114	380
Sum finansielle anleggsmidler per 31. desember			9 985	13 048
Kontraktskostnader			3 614	3 237
Offentlige avgifter			87	424
Forskuddsbetalinger			232	1 083
Sum ikke-finansielle anleggsmidler per 31. desember		IF ⁴⁾	3 932	4 744
Sum andre anleggsmidler per 31. desember			13 916	17 792
Andre finansielle omløpsmidler				
Finansielle eiendeler holdt for handelsformål	2	VWOR ²⁾	57	59
Obligasjoner og sertifikater > 3 måneder		FEAK ³⁾	485	332
Finansielle derivater	2	VWOR ²⁾	21	201
Finansielle derivater utpekt som sikringsinstrumenter ved sikring av nettoinvesteringssikringer	2		190	86
Virkelig verdi-sikringsinstrumenter	2		157	-
Sum andre finansielle omløpsmidler per 31. desember			910	678

¹⁾ WVØR: Virkelig verdi over øvrige resultatелеmenter.

²⁾ VWOR: Virkelig verdi over resultatet.

³⁾ FEAK: Finansielle eiendeler til amortisert kost.

⁴⁾ IF: Ikke-finansielle eiendeler.

⁵⁾ For informasjon om virkelig verdi nivå av finansielle derivater, se note 30.

⁶⁾ Se note 18 for mer informasjon.

Egenkapitalinvesteringer

Egenkapitalinvesteringer (VVOØR) inkluderer kapitalbidrag til Telenor Pensjonskasse på 0,3 milliarder kroner og andre egenkapitalinvesteringer på 0,6 milliarder kroner (henholdsvis 0,3 milliarder kroner og 5,8 milliarder kroner i 2018).

I løpet av 2019 solgte konsernet sin resterende eierandel i VEON for et kontantvederlag på rundt 5,1 milliarder kroner. Investeringen var klassifisert til virkelig verdi over øvrige resultatelementer. Urealiserte gevinster og tap som oppstod som følge av endringer i virkelig verdi ble innregnet direkte i øvrige resultatelementer. Et samlet tap på 3,6 milliarder kroner ble reklassifisert innenfor egenkapitalen fra annen egenkapital til tilbakeholdt resultat på tidspunktet for avhendelsen av de resterende aksjene (se note 24). I løpet av 2018 ble det regnskapsført et tap på 2,9 milliarder kroner i øvrige resultatelementer, og regnskapsført beløp og virkelig verdi for konsernets 14,6 % av aksjene i VEON var 5,2 milliarder kroner per 31. desember 2018.

Andre finansielle rentebærende anleggsmidler

Andre finansielle rentebærende anleggsmidler inkluderer en fordring knyttet til utsatt salgsvederlag fra PPF Group for salget av aksjene i Telenor Serbia i 2018, med kroner 2,9 milliarder kroner (300 millioner euro) per 31. desember 2019 og 4 milliarder kroner (400 millioner euro) per 31. desember 2018. Fordringen kan tilbakebetales førtidig med rabatt, men forfaller ellers til betaling i fire like avdrag tillagt renter. Det første avdraget på 1,2 millioner kroner inkludert renter (117 millioner euro) som forfalt og ble betalt i januar 2020 er inkludert i Kundefordringer og andre fordringer (se note 21) per 31. desember 2019.

Kontraktsutgifter

Kontraktsutgifter inkluderer marginale utgifter til inngåelse og oppfyllelse av kontrakter med kunder. Utgifter til inngåelse av en kontrakt inkluderer vanligvis salgskommisjoner pådratt ved inngåelse av en salgskontrakt med en kunde. IFRS 15 krever kapitalisering av slike utgifter dersom avskrivningsperioden er over 12 måneder. Avskrivningsperioden er forventet kontraktsperiode, inkludert forventede fornyelser.

Tabellen nedenfor angir kostnadene balanseført og amortisert i løpet av 2019 og 2018:

Beløp i millioner kroner	Per 31. desember 2018	Kostnader balanseført i løpet av året	Tilgang ved erverv av datterselskap	Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	Amortisering – videreført virksomhet	Amortisering – virksomhet under avvikling	Omregningsdifferanser	Per 31. desember 2019
Utgifter til inngåelse av kontrakter	3 159	2 040	613	(299)	(1 811)	(126)	(41)	3 534
Utgifter til oppfyllelse av kontrakter	79	50	-	-	(46)	-	(3)	80
Totale kontraktsutgifter	3 237	2 090	613	(299)	(1 857)	(126)	(44)	3 614

Beløp i millioner kroner	Per 31. desember 2017	Kostnader balanseført i løpet av året	Tilgang ved erverv av datterselskap	Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	Amortisering – videreført virksomhet	Amortisering – virksomhet under avvikling	Omregningsdifferanser	Per 31. desember 2018
Utgifter til inngåelse av kontrakter	-	3 454	1 984	(227)	(1 924)	(65)	(62)	3 159
Utgifter til oppfyllelse av kontrakter	-	104	35	-	(52)	-	(8)	79
Totale kontraktsutgifter	-	3 558	2 019	(227)	(1 976)	(65)	(71)	3 237

NOTE 23 Tilleggsinformasjon om oppstilling av kontantstrømmer

Endringer i netto driftsrelatert arbeidskapital

Endringer i netto driftsrelatert arbeidskapital inkluderer endringer i kundefordringer og leverandørgjeld relatert til operasjonelle aktiviteter, og varelager.

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Varelager	428	(204)
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	317	(1 375)
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	(232)	(1 221)
Endringer i netto driftsrelatert arbeidskapital	512	(2 799)

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler – avstemming tilganger og utbetalinger

Tabellen nedenfor forklarer forskjellen mellom tilganger og utbetalinger ved tilgang av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler:

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Tilganger av varige driftsmidler (se note 19)	(16 523)	(16 362)
Tilganger av immaterielle eiendeler (se note 17)	(2 831)	(16 723)
Tilganger av bruksretteeiendeler (se note 18)	(4 177)	-
Utbetalinger ved tilgang varige driftsmidler og immaterielle eiendeler i virksomheter under avvikling	(10)	(539)
Lisensforpliktelser ¹⁾	476	9 610
Leieforpliktelser ¹⁾	3 224	-
Tilganger fjerningsforpliktelser	2 125	1 682
Endringer i leverandørgjeld og forskuddsbetalinger	(4 281)	1 347
Justeringer av leieforpliktelser	(78)	-
Andre endringer	89	(26)
Utbetalinger ved tilgang varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	(21 986)	(21 011)

¹⁾ Betalinger er klassifisert som kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter. Spektrum-lisenser ble i 2018 regnskapsført som immaterielle eiendeler, men i 2019 (med IFRS 16) blir retten til å bruke det underliggende spektrumet regnskapsført som en leieavtale. Se note 1 for mer informasjon.

Justeringer av leieforpliktelser relaterer seg hovedsakelig til salg og delvis tilbakeleie av eiendeler i Danmark. Se note 18 for mer informasjon.

Lisensforpliktelser i 2019 var hovedsakelig relatert til lisenser i Norge med utsatt betaling. Lisensforpliktelser i 2018 var relatert til lisenser i dtac, Grameenphone og Myanmar med utsatt betaling.

Fra 1. januar 2019, med IFRS 16, er kontantutbetalinger fortatt på, eller før, iverksettelsestidspunktet klassifisert som kontantutbetalinger til investeringsaktiviteter. Etterfølgende betalinger i løpet av leieperioden er klassifisert som kontantutbetalinger til finansieringsaktiviteter. Leieforpliktelsene på 3,1 milliarder kroner (justert for 0,1 milliarder kroner relatert til salg og tilbakeleie) som er innregnet i løpet av 2019 representerer dermed utsatte betalinger for totale tilganger av bruksretteeiendeler (eksklusive spektrum-lisenser og fjerningsforpliktelser) på 3,3 milliarder kroner, hvorav 0,2 milliarder kroner ble betalt på, eller før, iverksettelsestidspunktet og er dermed klassifisert som kontantutbetalinger til investeringsaktiviteter. Se note 18 for mer informasjon.

Endringer i leverandørgjeld og forskuddsbetalinger i 2019 er hovedsakelig relatert til driftsinvesteringer i dtac og depositum for 2G lisensen i Pakistan.

Tilgang og avgang av datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter

Tabellen nedenfor viser effektene på konsernets oppstilling av finansiell stilling som følge av avgang av datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter.

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Salg av datterselskaper og tilknyttede selskaper		
Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	(134)	3
Andre anleggsmidler	2 136	21 720
Omløpsmidler	1 876	9 673
Gjeld	(1 602)	(8 939)
Ikke-kontrollerende eierinteresser	(51)	(7)
Gevinst (tap) justert for omregningsdifferanser ved salg ¹⁾	338	6 049
Salgspris	2 564	28 499
Hvorav uten kontantoppgjør	(2 538)	(5 706)
Salgsvederlag i kontanter	25	22 796
Kontanter i solgte virksomheter	(1 098)	(2 392)
Netto kontantinnbetaling ved salg av datterselskaper og tilknyttede selskaper	(1 073)	20 404

¹⁾ Justert for 0,2 millioner kroner relatert til reklassifisering av omregningsdifferanser fra øvrige resultatetelementer til resultatregnskapet, se note 24, er den totale gevinsten i 2019 på 592 millioner kroner i hovedsak relatert til avhendelsen av 70iSearch og Digital Money Myanmar, se note 10 og 20. Justert for 2,5 milliarder kroner som skyldes reklassifisering av omregningsdifferanser fra øvrige resultatetelementer til resultatregnskapet, se note 24, er den totale gevinsten på 6 milliarder kroner i 2018 relatert til salget av virksomhetene i sentral- og øst Europa og Telenor Microfinance Bank, se note 4 og 20.

Salg av tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter i 2019 var hovedsakelig relatert til gevinst ved delvis nedsalg i Telenor Microfinance Bank Limited, se note 20.

Salg av datterselskaper i 2019 var hovedsakelig relatert til delvis nedsalg i 701 Search og Digital Money Myanmar, se note 10 og 20.

I 2018 solgte konsernet virksomhetene sine i sentral- og øst Europa, Telenor India og 33,7 % av aksjene i Telenor Microfinance Bank mot et samlet kontantbeløp på 22,8 milliarder kroner. Se note 22 for informasjon om det utsatte oppgjøret for salget av aksjer i Telenor Serbia og note 20 for innregningen av investeringen i Telenor Microfinance Bank som felleskontrollert virksomhet.

Tabellen nedenfor viser effektene på konsernbalansen av tilgang av datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Kjøp av datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter		
Kapitalinnskudd i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	2 948	2 009
Andre anleggsmidler	34 298	4
Omløpsmidler	3 411	2
Gjeld	(11 132)	(2)
Ikke-kontrollerende eierinteresser	(651)	-
Sum kjøpspris og kapitalinnskudd	28 874	2 013
Hvorav uten kontantoppgjør	(2 565)	(1 976)
Kontant utbetaling relatert til oppkjøp og kapitalinnskudd	(26 309)	(37)
Kontanter i kjøpte virksomheter	351	-
Netto kontantutbetaling ved kjøp av datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	(25 957)	(37)

I løpet av 2019 er investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter hovedsakelig relatert til konsernets kapitalinnskudd av det heleide datterselskapet 701Search og et kontantbeløp på 0,2 milliarder kroner for å erverve en eierinteresse på 32,4 % i Carousell. Se note 20 for mer informasjon. Kjøp av datterselskaper gjelder kjøpet av DNA Plc for et kontantbeløp på 25,9 milliarder kroner.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter i 2018, er hovedsakelig relatert til nedsalget i Telenor Microfinance Bank fra datterselskap til felleskontrollert virksomhet. Se note 20 for mer informasjon.

Utbetaling av utbytte til ikke-kontrollerende eierinteresser i datterselskaper

I 2019 ble det utbetalt utbytte til ikke-kontrollerende eierinteresser i datterselskaper på til sammen 3,4 milliarder kroner (1,6 milliarder kroner i Digi, 1,5 milliarder kroner i Grameenphone og 0,3 milliarder kroner i dtac).

I 2018 ble det utbetalt utbytte til ikke-kontrollerende eierinteresser i datterselskaper på til sammen 3,1 milliarder kroner (1,6 milliarder kroner i Digi, 1,3 milliarder kroner i Grameenphone og 0,3 milliarder kroner i dtac).

Kontanter og kontantekvivalenter per 31. desember

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Kontanter og kontantekvivalenter i konsernkontosystemer	4 304	2 115
Kontanter og kontantekvivalenter utenfor konsernkontosystemer	9 562	16 377
Sum kontanter og kontantekvivalenter i oppstilling av finansiell stilling	13 867	18 492
Kassekreditt (del av kontanter i oppstilling av kontantstrømmer)	(605)	(571)
Sum kontanter og kontantekvivalenter i oppstilling av kontantstrømmer	13 263	17 921

Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer bundne midler relatert til Grameenphone med 724 millioner kroner per 31. desember 2019 (389 millioner kroner per 31. desember 2018).

Konsernet har etablert konsernkontosystemer. Telenor ASA er i henhold til avtalene konsernkonto innehaver og øvrige konsernselskaper er underkonto innehavere eller deltakere. Bankene kan avregne trekk og innstående mot hverandre slik at nettoposisjonen representerer mellomværende mellom banken og konsernkonto innehaver.

Datterselskaper der Telenor eier mindre enn 90 % av aksjene deltar normalt ikke i konsernkontosystemene til Telenor ASA. Per 31. desember 2018 og 2017 var hovedvekten av kontanter og kontantekvivalenter utenfor konsernkontosystemet relatert til dtac, Digi, Grameenphone, Telenor India, Telenor Myanmar og Telenor Pakistan.

NOTE 24 Tilleggsinformasjon om egenkapital

Innskutt egenkapital

Beløp i millioner kroner, unntatt antall aksjer	Antall aksjer	Aksje-kapital	Annen innskutt egenkapital	Egne aksjer	Sum innskutt egenkapital
Egenkapital per 1. januar 2018	1 501 458 030	9 009	69	(52)	9 025
Kjøp av egne aksjer	-	-	-	(208)	(208)
Sletting av aksjer	(29 999 999)	(180)	-	180	-
Egenkapital per 31. desember 2018	1 471 458 031	8 829	69	(80)	8 818
Kjøp av egne aksjer	-	-	-	(213)	(213)
Sletting av aksjer	(28 999 999)	(174)	-	174	-
Egenkapital per 31. desember 2019	1 442 458 032	8 655	69	(120)	8 605

Aksjenes pålydende er 6 kroner.

Annen egenkapital

Beløp i millioner kroner	Netto verdi-justeringer	Aksjer og opsjoner til ansatte	Estimat- endringer pensjoner	Transaksjoner med ikke-kon- trollerende eierinteresser	Egenkapital-justering og andel øvrige resultatelementer i tilknyttede selskaper	Andre egenkapital-transaksjoner	Sum annen egenkapital
Egenkapital per 1. januar 2018	(662)	603	294	476	1 475	(9 030)	(6 842)
Øvrige resultatelementer, netto etter skatt	(2 809)	-	(252)	-	-	-	(3 061)
Aksjebasert avlønning	-	(166)	-	-	-	-	(166)
Kjøp av egne aksjer	-	-	-	-	-	(5 560)	(5 560)
Egenkapital per 31. desember 2018	(3 471)	437	42	476	1 475	(14 590)	(15 630)
Øvrige resultatelementer, netto etter skatt	(26)	-	548	-	-	-	522
Aksjebasert avlønning	-	(56)	-	-	-	-	(56)
Kjøp av egne aksjer	-	-	-	-	-	(5 738)	(5 738)
Avhendelse VEON aksjer	3 586	-	-	-	-	-	3 586
Andre endringer i 2019	-	-	-	(476)	-	-	(476)
Egenkapital per 31. desember 2019	88	382	590	-	1 475	(20 328)	(17 792)

Netto verdjusteringer

I denne kolonnen vises urealiserte gevinster og tap som følger av at virkelig-verdi-
endringer på egenkapitalinvesteringer innregnes direkte i øvrige resultatelementer inntil investeringen avhendes. På tidspunktet for avhendelse blir den akkumulerte gevinsten eller tapet reklassifisert innenfor egenkapitalen fra annen egenkapital til tilbakeholdt resultat.

I 2019 ble et akkumulert tap på 3,6 milliarder kroner innregnet i annen egenkapitaloverført til tilbakeholdt resultat i forbindelse med avhendelsen av samtlige VEON aksjer. Se note 22 for ytterligere informasjon.

I 2018 ble det regnskapsført et tap på 2,9 milliarder kroner vedrørende VEON under øvrige resultatelementer. Tapet var relatert til nedgangen i aksjekurs, delvis motvirket av valutagevinst som følge av svekkelse i norske kroner mot amerikanske dollar.

Aksjer og opsjoner til ansatte

Aksjebasert avlønning representerer kostnadsført beløp for programmer med egenkapitaloppgjør som innregnes over innvinningsperioden, basert på virkelig verdi målt på tidspunktet for tildeling. Aksjebasert avlønning gis til ansatte, inkludert nøkkelpersonell, og mottas som en del av deres avlønning. I 2019 utbetalte konsernet 163 millioner kroner (303 millioner kroner i 2018) som oppgjør for aksjebaserte avlønningsprogrammer.

Se note 35 samt kapittel 12 i avsnittet om eierstyring og selskapsledelse i styrets årsberetning på side 28 for ytterligere detaljer vedrørende disse programmene.

Estimatendringer pensjoner

Denne kolonnen viser effekten av estimatendringer på pensjonsforpliktelsen som oppstår som følge av endringer i forutsetninger, som diskonteringsrente og langsiktige demografiske trender:

Beløp i millioner kroner	Estimatendring pensjon	Skatt	Netto estimat- endring pensjon
Egenkapital per 1. januar 2018	421	(127)	294
Øvrige resultatelementer	(336)	84	(252)
Egenkapital per 31. desember 2018	85	(43)	41
Øvrige resultatelementer	705	(157)	548
Egenkapital per 31. desember 2019	790	(200)	589

Se note 26 for ytterligere informasjon knyttet til pensjonsforpliktelsene.

Egenkapitaljustering og andel øvrige resultatelementer i tilknyttede selskaper

Denne kolonnen presenterer underliggende justeringer av egenkapital i tilknyttede selskaper, for eksempel øvrige resultatelementer, kjøp av egne aksjer og transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser.

Andre egenkapitaltransaksjoner

Kolonnen viser reduksjon av annen egenkapital som følge av kjøp og salg/sletting av egne aksjer. I tillegg inneholder kolonnen økninger i annen egenkapital som følge av overføring fra annen innskutt egenkapital i forbindelse med sletting av egne aksjer. Vederlag betalt ut over egne aksjers pålydende føres til reduksjon i dette fondet.

Akkumulerte omregningsdifferanser

Beløp i millioner kroner	Omregningsdifferanser på nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter	Sikring av nettoinvesteringer	Inntektsskatt	Netto akkumulerte omregningsdifferanser
Egenkapital per 1. januar 2018	(512)	(3 444)	558	(3 398)
Endringer i 2018, unntatt effekter av avgang	(1 390)	316	(73)	(1 147)
Beløp reklassifisert fra øvrige resultatелеmenter til resultat ved avgang	1 584	1 090	(298)	2 377
Netto endringer i 2018	194	1 407	(370)	1 230
Egenkapital per 31. desember 2018	(318)	(2 038)	188	(2 168)
Endringer i 2019, unntatt effekter av avgang	(377)	59	(13)	(331)
Beløp reklassifisert fra øvrige resultatелеmenter til resultat ved avgang	(244)	-	-	(244)
Netto endringer i 2019	(621)	59	(13)	(575)
Egenkapital per 31. desember 2019	(939)	(1 979)	175	(2 743)

I 2019 ble en gevinst på 244 millioner kroner reklassifisert fra øvrige resultatелеmenter til resultatregnskapet. Gevinsten er sammensatt av en valutagevinst på 275 millioner kroner ved avhendelsen av datterselskapet 701 Search for et vederlag på 32 % eierskap i det fusjonerte selskapet Carousell og ett valutatap på 58 millioner kroner som følge delvis avhendelse av datterselskapet Telenor Microfinance Bank Limited. Se note 20 for ytterligere informasjon.

I 2018 ble et tap på 2,4 milliarder kroner reklassifisert fra øvrige resultatелеmenter til resultatregnskapet som følge av salget av datterselskapene i sentral- og øst Europa, Telenor India og Telenor Microfinance Bank i Pakistan. Følgende beløp som tidligere var ført som øvrige resultatелеmenter, ble i 2018 reklassifisert til resultatregnskapet:

Beløp i millioner kroner	Omregningsdifferanser	Sikring av nettoinvesteringer	Inntektsskatt	Sum beløp reklassifisert til resultatregnskapet etter inntektsskatt
CEE	(1 648)	(1 090)	298	(2 441)
Telenor India	165	-	-	165
Telenor Microfinance Bank	(102)	-	-	(102)
Andre	2	-	-	2
Total	(1 584)	(1 090)	298	(2 377)

I 2019 medførte styrkingen av norske kroner mot funksjonell valuta i alle konsernets investeringer unntatt thai bath, bangladeshisk taka, malaysiske ringgit og danske kroner til et tap på omregningsdifferanser av utenlandske virksomheter. Svekkelsen av pakistanske rupi med 8 % og svenske kroner med 3 % mot norske kroner hadde de største effektene.

I 2018 medførte styrkingen av norske kroner mot funksjonell valuta i alle konsernets investeringer unntatt thai bath, myanmarske kyat, malaysiske ringgit og danske kroner til et tap på omregningsdifferanser av utenlandske virksomheter. Svekkelsen av pakistanske rupi med 16 %, myanmarske kyat med 7 % og svenske kroner med 3 % mot norske kroner hadde de største effektene.

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser

I 2019 ble et beløp på 982 millioner kroner belastet tilbakeholdt resultat som følge av kjøpet av de 5 % gjenværende ikke-kontrollerende eierinteressene i DNA for totalt 1,6 milliarder kroner, med motpost i bokført beløp av ikke-kontrollerende eierinteresser på 0,6 milliarder kroner. Se note 4 for mer informasjon. Fra 2019 har konsernet endret praksis for innregning av egenkapitaleffekter av transaksjoner med ikke-kontrollerende eierinteresser fra annen egenkapital til tilbakeholdt resultat. Akkumulert overskudd på 476 millioner kroner ble derfor overført fra annen egenkapital til tilbakeholdt resultat.

Utbytte – Utbetalt og foreslått

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Tilleggsutbytte per aksje i kroner – utbetalt	-	4,40
Ordinært utbytte per aksje i kroner – utbetalt	8,40	8,10
Ordinært utbytte per aksje i kroner – foreslått av styret	8,70	8,40

I 2019 har 12,1 milliarder kroner i utbytte blitt utbetalt og belastet egenkapitalen (18,4 milliarder kroner i 2018). I 2018 vedtok generalforsamlingen, i tillegg til det ordinære utbyttet på 11,9 milliarder kroner, å gi styret fullmakt til å beslutte ytterligere utbytteutbetalinger dersom salgsavtalen vedrørende konsernets virksomhet i sentral- og øst Europa offentliggjort 21. mars 2018 ble gjennomført, oppad begrenset til 7 milliarder kroner. Etter at transaksjonen ble gjennomført den 31. juli 2018 besluttet så styret den 18. september 2018 å utdele et tilleggsutbytte på 4,40 kroner. 6,5 milliarder kroner ble utbetalt 2. oktober 2018.

I forhold til 2019 vil Telenors styre på generalforsamlingen den 11. mai 2020 foreslå et utbytte på 8,70 kroner per aksje. Samlet utbytte er estimert til 12,4 milliarder kroner basert på utestående antall aksjer per 31. desember 2019. Utbyttet vil bli delt ut i to transjer på 4,40 kroner og 4,30 kroner per aksje med utbetaling i henholdsvis mai og oktober 2020.

Ikke-kontrollerende eierinteresser

Beløp i millioner kroner	Land	Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av resultat 2019	Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av resultat 2018	Regnskapsført verdi av ikke-kontrollerende eierinteresser 31.12.19	Regnskapsført verdi av ikke-kontrollerende eierinteresser 31.12.18	Ikke-kontrollerende eierinteressers andel av utbytte 2019	Ikkekontrollerende eierinteressers andel av utbytte 2018
Digi.Com Bhd	Malaysia	1 552	1 583	728	728	1 549	1 533
Grameenphone Ltd.	Bangladesh	1 336	1 509	1 752	1 945	1 502	1 281
Total Access Communications Plc (dtac)	Thailand	569	(386)	2 797	2 233	288	252
Øvrige		(37)	4	8	103	-	7
Sum		3 421	2 711	5 286	5 009	3 339	3 073

Sammendrag av finansiell informasjon for datterselskaper med vesentlige ikke-kontrollerende eierinteresser

Sammendrag av oppstilling av finansiell stilling per 31. desember:

Beløp i millioner kroner	2019			2018		
	Digi.Com Bhd	Grameenphone Ltd	Total Access Communications Plc (dtac)	Digi.Com Bhd	Grameenphone Ltd	Total Access Communications Plc (dtac)
Omløpsmidler	4 325	2 177	7 444	4 510	1 390	8 464
Anleggsmidler	13 825	13 241	45 948	9 178	13 028	35 817
Kortsiktig gjeld	(5 984)	(9 374)	(17 674)	(5 687)	(8 048)	(12 277)
Langsiktig gjeld	(10 122)	(2 177)	(24 884)	(5 971)	(2 099)	(22 839)
Sum egenkapital	2 044	3 868	10 834	2 030	4 271	9 165
Fordelt på:						
Aksjonærer i Telenor ASA	1 316	2 116	8 037	1 303	2 326	6 932
Ikke-kontrollerende eierinteresser	728	1 752	2 797	728	1 945	2 233

Sammendrag av totalresultat for perioden 1. januar til 31. desember:

Beløp i millioner kroner	2019			2018		
	Digi.Com Bhd	Grameenphone Ltd	Total Access Communications Plc (dtac)	Digi.Com Bhd	Grameenphone Ltd	Total Access Communications Plc (dtac)
Driftsinntekter	13 375	14 980	23 048	13 149	12 910	18 908
Resultat etter skatt	3 043	3 048	1 553	3 104	3 387	(1 141)
Totalresultat	3 051	2 995	2 482	3 144	3 520	(441)
Fordelt til ikke-kontrollerende eierinteresser	1 550	1 309	852	1 592	1 591	(247)

Sammendrag av kontantstrøminformasjon for perioden 1. januar til 31. desember:

Beløp i millioner kroner	2019			2018		
	Digi.Com Bhd	Grameenphone Ltd	Total Access Communications Plc (dtac)	Digi.Com Bhd	Grameenphone Ltd	Total Access Communications Plc (dtac)
Operasjonelle aktiviteter	4 825	5 875	4 984	4 498	5 700	4 520
Investeringsaktiviteter	(1 873)	(1 499)	(5 111)	(1 725)	(2 931)	(6 334)
Finansieringsaktiviteter	(2 901)	(3 560)	(1 451)	(3 058)	(3 398)	(1 193)
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	19	(6)	310	31	14	238
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	71	810	(1 268)	(255)	(615)	(2 769)

NOTE 25 Avsetninger og forpliktelseser

Langsiktig

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Avsetninger for nedbemanning og tapskontrakter	219	217
Fjerningsforpliktelseser	7 275	5 024
Andre avsetninger for forpliktelseser	207	244
Sum langsiktige avsetninger og forpliktelseser per 31. desember	7 701	5 485

Kortsiktig

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Avsetninger for nedbemanning og tapskontrakter	649	618
Fjerningsforpliktelseser	24	24
Andre avsetninger for forpliktelseser	545	3 169
Sum kortsiktige avsetninger og forpliktelseser per 31. desember	1 219	3 811

Utvikling i avsetninger

Tabellen nedenfor viser utviklingen i avsetninger i 2019. Avsetninger for rettstvister er hovedsakelig innregnet som leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld i oppstillingen av finansiell stilling. Avsetninger gjort for avviklet virksomhet er opplyst om i note 4.

Beløp i millioner kroner	Rettstvister	Fjerningsforpliktelseser	Nedbemanning og tapskontrakter
Per 1. januar	6 527	5 048	834
Årets avsetninger og endringer i estimater - videreført virksomhet	919	2 104	922
Årets avsetninger og endringer i estimater - virksomhet under avvikling	-	-	49
Tilgang ved erverv av datterselskap	-	48	1
Kalkulatorisk rentekostnad	-	144	-
Benyttet i året	(2 889)	(54)	(816)
Andre endringer og omregningsdifferanser	241	9	(83)
Reklassifisert til holdt for salg	-	-	(39)
Per 31. desember	4 798	7 299	868

Rettstvister

Vesentlige rettstvister er opplyst om i note 34. dtac og CAT inngikk den 10. januar 2019 en forliksavtale om alle rettstvister mellom dem knyttet til konsesjonsavtalen (se note 34 for mer informasjon). I henhold til forliket, har dtac betalt et samlet beløp på omtrent 2,7 milliarder kroner til CAT.

Nedbemanning

Avsetning til nedbemanning omfatter om lag 730 ansatte per 31. desember 2019, og om lag 720 ansatte per 31. desember 2018.

Fjerningsforpliktelseser

Konsernet har fjerningsforpliktelseser primært knyttet til utstyr og andre modifikasjoner på leide nettverkslokasjoner og nettverks- og administrasjonslokaler. Generelt pålegger disse kontraktene konsernet å fjerne eiendelene og sette lokasjonen tilbake i sin opprinnelige stand ved utgangen av leieperioden. Tabellen ovenfor viser alle endringene i konsernets fjerningsforpliktelseser. Økningene i fjerningsforpliktelseser relaterer seg hovedsakelig til fastnett infrastruktur i Telenor Norge.

I de fleste tilfeller vil tidspunktet for fjerning av utstyr ligge langt fram i tid, noe som medfører usikkerhet med hensyn til hvorvidt og når forpliktelsen faktisk vil måtte betales. De faktiske brutto fjerningskostnadene som konsernet pådrar seg kan bli vesentlig forskjellig fra estimert kostnad, for eksempel som følge av prisforhandlinger dersom det er mye som skal fjernes eller avtaler som reduserer eller fritar konsernet fra forpliktelsene. Faktisk tidspunkt for fjerning av utstyr kan også avvike vesentlig fra estimert tidspunkt.

NOTE 26 Pensjoner

Pensjonsordningene som tilbys i de norske virksomhetene i konsernet er i tråd med lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Konsernet tilbyr pensjonsordninger for ansatte i Norge. I tillegg dekkes pensjonen av utbetalinger fra folketrygden. Slike utbetalinger beregnes ut fra folketrygdens grunnbeløp (G) som årlig godkjennes av Stortinget. Pensjonsytelsen er bestemt ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivå for den enkelte ansatte. Pensjonskostnaden fordeles over de ansattes opptjeningsår.

Telenor Pensjonskasse, som finansierer den ytelsesbaserte pensjonsordningen for ansatte i Norge, ble lukket for opptak av nye medlemmer i 2006 og erstattet av forsikringsbaserte kollektive innskuddsordninger.

3.439 av konsernets ansatte var medlemmer av innskuddsordningen i Norge per 31. desember 2019 (3.252 per 31. desember 2018). I 2019 var 1.390 av konsernets ansatte dekket av de ytelsesbaserte pensjonsordningene gjennom Telenor Pensjonskasse (1.595 i 2018). I tillegg utbetalte Telenor Pensjonskasse pensjonsytelser til 2.439 personer i 2019 (2.343 i 2018). Telenor Sverige har en ytelsesbasert ordning med 655 aktive medlemmer i 2019 (668 i 2018). Ansatte i andre selskaper utenfor Norge og Sverige dekkes i det vesentligste gjennom innskuddsbaserte pensjonsordninger.

De fonderte ytelsesordningene i Norge hadde regnskapsført pensjonsmidler på 487 millioner kroner per 31. desember 2019 (646 millioner kroner i forpliktelse per 31. desember 2018). Pensjonsopptjeningen for 2019 var på 197 millioner kroner (203 millioner kroner i 2018). Netto rentekostnader var på 12 millioner kroner (11 millioner kroner i 2018).

Ledende ansatte i konsernet har tidligere blitt tilbudt tilleggspensjoner gjennom ufonderte ytelsesordninger. Disse ordningene er nå stengt. Verdien av forpliktelsen innregnet i oppstilling av finansiell stilling var 629 millioner kroner per 31. desember 2019 (633 millioner kroner per 31. desember 2018). Pensjonsopptjeningen var på 12 millioner kroner i 2019 (13 millioner kroner i 2018). Netto rentekostnader var på 16 millioner kroner (14 millioner kroner i 2018). Telenor har ikke rett til å benytte pensjonsmidlene i de fonderte ordningene til å dekke forpliktelsene i de ufonderte ordningene.

I Norge har konsernet en avtalefestet ordning for førtidspensjonering (ny AFP). Ordningen gir i det aller vesentligste alle norske ansatte rettigheter til en tilleggspensjon fra fylte 62 år og ut livet, i tillegg til andre pensjonsordninger. Ordningen er finansiert gjennom et samarbeid hvor arbeidsgiverne innen privat sektor bidrar med 2/3 av finansieringen og den norske stat bidrar med 1/3. Premieinnbetalingene for 2019 var 2,5 % av de ansattes inntekt mellom 1 og 7,1 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) (2,5 % for 2018). For 2020 er premieinnbetalingene satt til 2,5 %. Ordningen anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning med begrenset finansiering, hvor pensjonsmidlene ikke er separert. Informasjonen som kreves for å beregne en forholdsmessig andel av ordningen og regnskapsføre ordningen som en ytelsesbasert ordning, er ikke tilgjengelig fra administrator av ordningen. Ordningen blir derfor regnskapsført som en innskuddsordning.

Ytelsesordningen i Sverige hadde en regnskapsført forpliktelse på 1.390 millioner kroner per 31. desember 2019 (1.117 millioner kroner per 31. desember 2018). Pensjonsopptjeningen for 2019 var 61 millioner kroner og netto rentekostnader var 25 millioner kroner (for 2018 henholdsvis 53 millioner kroner og 25 millioner kroner). Diskonteringsrenten som ble benyttet for pensjonsberegningene per 31. desember 2019 er 1,7 % (2,5 % per 31. desember 2018) og fremtidig lønnsvekst ble satt til 3,0 % (3,0 % i 2018).

For de norske ytelsesordningene anvender konsernet risikotabellen K2013 for dødelighet og levealder og en uføretabell basert på erfaringstall i Telenor Pensjonskasse (begge implementert i 2013). Den gjennomsnittlige forventede levealder i risikotabellene er 87 år for menn og 91 år for kvinner. Tabellen nedenfor viser sannsynligheten for at en ansatt i en gitt aldersgruppe blir ufør eller dør innen ett år, samt forventet levealder.

Age	Død %		Uføre %		Forventet levealder	
	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne
40	0,05	0,03	0,06	0,09	87,98	91,74
50	0,13	0,09	0,22	0,33	87,25	90,87
60	0,38	0,26	0,78	1,23	86,86	90,28
70	1,21	0,84	-	-	87,34	90,40
80	3,97	2,74	-	-	89,52	91,96

Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi per 31. desember 2019 og per 31. desember 2018. Beregningene av de ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsene per 31. desember 2019 er basert på medlemsdata per 26. september 2019 (per 12. oktober 2018).

Aktuarberegningene av de ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsene ble utført av uavhengige aktuarer. Nåverdien av de ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsene, inneværende periodes pensjonsopptjening og tidligere års pensjonsopptjening ble beregnet ved bruk av en lineær opptjeningsmodell.

Ansatte som forlater selskapet før pensjonsalder mottar en fripolise. Telenor Pensjonskasse forvalter noen av disse, men dette påvirker ikke konsernet. Fra tidspunktet for utstedelse av en fripolise er konsernet fritatt for ytterligere forpliktelser ovenfor den tidligere ansatte som fripolisen gjelder. Midler og forpliktelser verdsettes på tidspunktet for utstedelse av fripolisene, og fraregnes fra pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Endringer i ytelsesbasert forpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene

Beløp i millioner kroner	2019			2018		
	Ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	Virkelig verdi pensjonsmidler	Netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	Ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	Virkelig verdi pensjonsmidler	Netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse
Per 1. januar	(9 419)	6 604	(2 815)	(9 117)	6 565	(2 552)
Inneværende periodes pensjonsopptjening	(332)	-	(332)	(358)	-	(358)
Tidligere års pensjonsopptjening	(1)	-	(1)	1	-	1
Netto rentekostnad	(267)	203	(64)	(236)	179	(57)
Avviklet virksomhet	(6)	-	(6)	(9)	-	(9)
Delsum innregnet i resultatregnskapet	(606)	203	(403)	(602)	179	(423)
Avkastning på pensjonsmidler (eks. netto rentekostnad i resultatregnskapet)	-	523	523	-	(256)	(256)
Aktuarmessige endringer knyttet til demografiske forutsetninger	(230)	-	(230)	(5)	-	(5)
Aktuarmessige endringer knyttet til finansielle forutsetninger	314	-	314	(157)	-	(157)
Erfaringsbaserte endringer	107	-	107	83	-	83
Delsum innregnet i øvrige resultatelementer	191	523	714	(79)	(256)	(335)
Tilgang og avgang ved virksomhetssammenslutninger	34	(43)	(9)	32	(2)	30
Premieinnbetaling	-	558	558	-	429	429
Utbetaling av ytelser/fripoliser	305	(247)	58	300	(273)	27
Omregningsdifferanser	13	(12)	1	47	(38)	9
Per 31. desember	(9 481)	7 586	(1 895)	(9 419)	6 604	(2 815)
Klassifisert som:						
Pensjonsforpliktelser			(2 386)			(2 819)
Andre anleggsmidler ¹⁾			491			4

¹⁾ Telenor har ikke rett til å benytte pensjonsmidlene i de fonderte ordningene til å dekke forpliktelsene i de ufonderte ordningene.

Erfaringsbaserte endringer av ytelsesbaserte forpliktelser er virkningene av differanser mellom de tidligere aktuarmessige forutsetningene og det som faktisk har inntruffet.

Forutsetninger brukt til å fastsette ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser for norske selskaper per 31. desember

	2019	2018
Diskonteringsrente i %	2,30	2,60
Årlig lønnsvekst i %	2,00	2,50
Økning i grunnbeløp (G) i %	2,00	2,50
Fratredelsesrate i %	4,00	4,00
Forventet gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid	8,00	8,00
Årlig regulering av pensjoner i %	1,50	2,00

Konsernet har benyttet obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i det norske markedet som grunnlag for å fastsette diskonteringsrenten per 31. desember for både 2019 og 2018 for de norske pensjonsordningene. OMF er obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av kredittforetak eid av norske banker og er regulert i egen lov. Generelt anses obligasjoner med rating AA eller bedre å være av høy kvalitet. De fleste OMFer har AAA-rating.

Pensjonskostnader

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Inneværende periodes pensjonsopptjening	(332)	(358)
Tidligere års pensjonsopptjening	(1)	1
Netto rentekostnader	(64)	(57)
Netto kostnader ytelsesbaserte pensjonsordninger	(397)	(414)
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	(610)	(547)
Totale pensjonskostnader innregnet i årets resultatregnskap	(1 007)	(961)
Hvorav ført som annen kostnad (note 10)	5	(23)
Hvorav ført som pensjonskostnad (note 8)	(947)	(880)
Hvorav ført som netto rentekostnader (note 12)	(64)	(57)

Sensitivitetsanalyse

Tabellen nedenfor viser estimerte potensielle effekter ved en endring i nøkkelforutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsordninger i Norge. Estimatenes er basert på fakta og omstendigheter per 31. desember 2018. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

Beløp i millioner kroner	Diskonterings- rente		Årlig lønnsvest		Endring i grunnbeløp (G)		Årlig regulering av pensjoner		Fratredelses- rate	
	-1 %	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %	+1 %	-1 %	+1 %
Endring i:										
Ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	1 436	(1 047)	(473)	484	96	(150)	(788)	996	63	(105)

Investeringskategorier

Vektet gjennomsnittlig fordeling av pensjonsmidlene i Telenor Pensjonskasse per investeringskategori per 31. desember var:

	2019	2018
Obligasjoner i %	59	64
Aksjer i %	36	33
Eiendom i %	4	3
Annet i %	1	0
Sum	100	100

Obligasjonsinvesteringene er i instrumenter utstedt av den norske stat, norske kommuner, finansinstitusjoner og foretak. Obligasjoner i utenlandsk valuta er i hovedsak valutasikret. Det er investert i både norske og utenlandske aksjer. Valutasikring av utenlandske aksjer vurderes per investering.

Telenor Pensjonskasse eier bygninger og eiendommer som tidligere var eid av konsernet. Verdien av disse er basert på en vurdering foretatt av et uavhengig takstelskap. Omtrent 49 % av bygningsmassen målt i markedsverdi brukes av konsernet gjennom interne leieavtaler.

Konsernet forventer å tilføre Telenor Pensjonskasse om lag 479 millioner kroner i 2020.

Følgende tabell viser forventet forfallsstruktur for utbetalinger fra de norske ytelsesordningene fremover:

Beløp i millioner kroner	
Kommende 12 måneder (kommende rapporteringsperiode)	159
Mellom 2 og 5 år	716
Påfølgende 5 år	1 312
Sum forventede utbetalinger kommende 10 år	2 187

Gjennomsnittlig durasjon for de norske ytelsesbaserte pensjonsordningene er ved utgangen av rapporteringsperioden 16,4 år.

NOTE 27 Leverandørgjeld, annen kortsiktig gjeld og ikke-rentebærende forpliktelser

Langsiktige ikke-rentebærende forpliktelser

Beløp i millioner kroner	Virkelig verdinivå ⁴⁾	Kategori	2019	2018
Finansielle derivater	2	VVOR ¹⁾	78	111
Finansielle derivater utpekt til nettoinvesteringssikring	2		1 321	1 585
Andre langsiktige ikke-rentebærende forpliktelser		FFAK ²⁾	151	113
Sum langsiktige ikke-rentebærende forpliktelser per 31. desember			1 549	1 809

Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

Beløp i millioner kroner	Virkelig verdinivå ⁴⁾	Kategori	2019	2018
Leverandørgjeld			9 409	8 194
Avsetninger			15 986	18 661
Sum leverandørgjeld og avsetninger per 31. desember		FFAK ²⁾	25 395	26 855

Kontraktsforpliktelser			6 410	7 020
Andre forskuddsbetalte inntekter			170	244
Skyldige offentlige avgifter, skattetrekk og lignende			3 716	3 609
Sum annen kortsiktig gjeld per 31. desember		IF ³⁾	10 296	10 873

Sum leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld per 31. desember			35 691	37 728
---	--	--	---------------	---------------

Kortsiktige ikke-rentebærende forpliktelser

Beløp i millioner kroner	Virkelig verdinivå ⁴⁾	Kategori	2019	2018
Finansielle derivater	2	VVOR ¹⁾	1	217
Finansielle derivater utpekt til nettoinvesteringssikring	2		786	172
Andre kortsiktige ikke-rentebærende forpliktelser		FFAK ²⁾	1 440	1 277
Sum kortsiktige ikke-rentebærende forpliktelser per 31. desember			2 227	1 666

¹⁾ VVOR: Virkelig verdi over resultatet

²⁾ FFAK: Finansielle forpliktelser til amortisert kost

³⁾ IF: Ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser

⁴⁾ For informasjon om virkelig verdi nivå av finansielle derivater, se note 30.

Andre kortsiktige ikke-rentebærende forpliktelser inkluderer forpliktelser til finansinstitusjoner i forbindelse med ordninger for leveransekjede-finansiering på 686 millioner kroner per 31. desember 2019 (690 millioner kroner per 31. desember 2018).

Spesifikasjon av kontraktsforpliktelser:

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Balanse per 1. januar	7 020	7 217
Effekt av implementeringen av IFRS 15	-	24
Inntekt innregnet som var en del av åpningsbalansen	(5 416)	(5 545)
Nye kontraktsforpliktelser fratrukket beløp innregnet som inntekt	5 272	5 654
Tilgang ved erverv av datterselskap	220	-
Avgang av datterselskaper	(17)	-
Endring i måling av progresjon i leveringsforpliktelser	(30)	(28)
Valuta- og andre effekter	(28)	(66)
Reklassifisert til eiendeler holdt for salg	(610)	(236)
Balanse per 31. desember	6 410	7 020

Kontraktsforpliktelser består av konsernets forpliktelser til å levere tjenester til kundene som konsernet har mottatt forskuddsbetaling for. Dette inkluderer inntekt som ikke er opptjent relatert til forskuddsbetalte kort/tjenester, oppkoblingsavgifter som ikke anses for å være separate leveringsforpliktelser, og andre kontraktsforpliktelser.

NOTE 28 Rentebærende gjeld

Beløp i millioner kroner	2019			2018		
	Kortsiktig rentebærende gjeld	Langsiktig rentebærende gjeld	Totalt	Kortsiktig rentebærende gjeld	Langsiktig rentebærende gjeld	Totalt
Rentebærende gjeld innregnet til amortisert kost:						
Banklån	5 537	4 025	9 561	1 537	8 577	10 115
Obligasjoner og sertifikatlån	8 578	79 633	88 212	13 175	34 949	48 124
Lisensforpliktelser ¹⁾	-	-	-	876	10 971	11 847
Innskudd fra kunder	54	-	54	62	-	62
Annen gjeld	592	329	921	36	623	659
Sum rentebærende gjeld	14 761	83 987	98 748	15 686	55 121	70 807
Virkelig verdi av gjelden ²⁾			102 702			61 166
Hvorav nivå 1 i verdsettelseshierarkiet ³⁾			91 441			49 534
Hvorav nivå 2 i verdsettelseshierarkiet ³⁾			11 261			11 632

¹⁾ Netto nåverdi av fremtidige forpliktelser av mobilisenser i dtac, Pakistan, Myanmar, Grameenphone og Danmark er klassifisert som rentebærende gjeld in 2018. Se note 18 for informasjon om lisensforpliktelser for 2019.

²⁾ Leieforpliktelser og lisensforpliktelser er ikke inkludert, sammenlignbare tall har blitt omarbeidet tilsvarende.

³⁾ For informasjon om verdsettelseshierarkiet for finansielle instrumenter, se note 30.

Langsiktig rentebærende gjeld

Beløp i millioner kroner	Valuta	2019		2018	
		Gjeld før valutabytteavtaler	Gjeld etter valutabytteavtaler ²⁾	Gjeld før valutabytteavtaler	Gjeld etter valutabytteavtaler ²⁾
Selskap					
Telenor ASA	EUR	57 191	39 439	25 422	7 331
	NOK ¹⁾	-	(6 578)	-	(9 269)
	SEK	6 830	9 845	-	3 068
	USD	-	22 339	-	25 602
Sum Telenor ASA		64 021	65 045	25 422	26 732
Danmark	DKK	-	-	142	142
Finland	EUR	3 674	3 674	-	-
dtac	THB	10 046	10 046	22 030	22 030
Digi	MYR	5 852	5 852	5 279	5 279
Grameenphone	BDT	-	-	358	358
Grameenphone	USD	-	-	301	301
Pakistan	USD	-	-	686	686
Myanmar	USD	-	-	91	91
Annen langsiktig rentebærende gjeld		394	394	811	811
Sum datterselskap		19 966	19 966	29 698	29 698
Sum langsiktig rentebærende gjeld		83 987	85 011	55 120	56 430

¹⁾ Telenor ASAs gjeldsposisjon i norske kroner er en netto eiendelsposisjon når man inkluderer valutabytteavtaler.

²⁾ Gjeld etter valutabytteavtaler inkluderer finansielle instrumenter som ikke er klassifisert som rentebærende gjeld i oppstillingen av finansiell stilling.

Kortsiktig rentebærende gjeld

Beløp i millioner kroner	Valuta	2019		2018	
		Gjeld før valuta- bytteavtaler	Gjeld etter valuta- bytteavtaler ²⁾	Gjeld før valuta- bytteavtaler	Gjeld etter valuta- bytteavtaler ²⁾
Selskap					
Telenor ASA	NOK ¹⁾	-	(3 817)	-	(5 826)
	EUR	7 399	1 756	-	-
	SEK	-	702	3 298	5 179
	MYR	-	2 135	-	2 781
	THB	-	1 888	-	1 719
	USD	-	5 348	869	386
	HUF	-	-	-	62
Sum Telenor ASA		7 399	8 012	4 167	4 301
Finland	EUR	284	284	-	-
dtac	THB	4 718	4 718	403	403
Digi	MYR	839	839	400	400
Grameenphone	BDT	-	-	135	135
Grameenphone	USD	304	304	599	599
Pakistan	PKR	605	605	556	556
Pakistan	USD	-	-	471	471
Myanmar	USD	-	-	234	234
Telenor East Holding II AS	USD	-	-	8 605	8 605
Annen kortsiktig rentebærende gjeld		613	613	117	117
Sum datterselskap		7 363	7 363	11 520	11 520
Sum kortsiktig rentebærende gjeld		14 761	15 375	15 687	15 821

¹⁾ Telenor ASAs gjeldsposisjon i norske kroner er en netto eiendelsposisjon når man inkluderer valutabytteavtaler.

²⁾ Gjeld etter valutabytteavtaler inkluderer finansielle instrumenter som ikke er klassifisert som rentebærende gjeld i oppstillingen av finansiell stilling.

Endringer i rentebærende gjeld

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Inngående balanse	70 807	73 369
Implementeringseffekt IFRS 16 ¹⁾	(11 847)	-
Endring i kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	32 261	(12 164)
Endring som følge av regnskapsmessig sikring	127	(94)
Effekter fra endringer i valutakurser	1 385	2 094
Forpliktelser holdt for salg	-	(2 282)
Oppkjøp	5 401	-
Endring i netto påløpte og betalte renter ²⁾	(304)	76
Økning i lisensforpliktelser ³⁾	-	9 610
Forpliktelse for innløsning av ikke-kontrollerende interesser i DNA	554	-
Andre endringer	364	198
Utgående balanse	98 748	70 807

¹⁾ Forpliktelser knyttet til lisenser er en del av leieforpliktelser fra 1. januar 2019. For endringer i leieforpliktelser, se note 18.

²⁾ Klassifisert som kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter.

³⁾ Oppkjøp av lisens med utsatte betalinger i 2018. Avdragsbetalinger er inkludert i kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter.

Lån utstedt under Telenor ASAs EMTN-program er basert på dokumentasjon som er vanlig for utstedere med høy kredittverdighet («Investment grade») i Eurobond-markedet. Lånedokumentasjonen inneholder bestemmelser som begrenser muligheten til å pantsette eiendeler for å sikre framtidige lån uten å gi tilsvarende sikkerhet til eksisterende långivere (negativ pantsettelseserklæring) og inneholder visse begrensninger knyttet til salg av eiendeler.

Telenor ASAs utestående obligasjonslån utstedt under EMTN-programmet har videre en klausul om endring av kontroll. Dersom en annen aksjonær enn representanter for kongeriket Norge direkte eller indirekte eier mer enn 50 % av aksjene, og en slik endring i eierfordelingen samtidig medfører en nedgradering av Telenor ASAs gjeld til en kredittverdighet som er lavere enn «Investment grade» vil långiverne kunne kreve lånet tilbakebetalt til pari kurs inkludert påløpte renter. En full beskrivelse av klausulen om endring av kontroll er inkludert i de endelige betingelsene for hver obligasjonsutstedelse.

I 2019 gjennomførte Telenor tre obligasjonsutstedelser under EMTN-programmet:

- 7,25 milliarder svenske kroner i obligasjonslån ble utstedt i mars med tre transjer
 - 2,75 milliarder svenske kroner med flytende rente og forfall i 2021
 - 2,5 milliarder svenske kroner med flytende rente og forfall i 2024
 - 2 milliarder svenske kroner med fast kupongrente på 1,125 % og forfall i 2024
- 2,5 milliarder euro i obligasjonslån ble utstedt i mai med tre transjer
 - 1 milliard euro med fast kupongrente på 0,75 % og forfall i 2026
 - 1 milliard euro med fast kupongrente på 1,125 % og forfall i 2029
 - 500 millioner euro med fast kupongrente på 1,75 % og forfall i 2034
- 1,5 milliarder euro i obligasjonslån ble utstedt i september med tre transjer
 - 500 millioner euro med fast kupongrente på 0,00 % og forfall i 2023
 - 500 millioner euro med fast kupongrente på 0,25 % og forfall i 2027
 - 500 millioner euro med fast kupongrente på 0,625 % og forfall i 2031

Alle Telenor ASAs utestående lån er usikret.

I 2016 utstedte Telenor East Holding II AS usikrede prioritetsobligasjonslån med en samlet hovedstol på 1 milliard amerikanske dollar, som kunne konverteres til amerikanske depotaksjer (ADS) i VEON. Obligasjonslånene hadde en løpetid på 3 år og ble tilbakebetalt ved forfall 20. september 2019.

Videre består gjeld i dtac hovedsakelig av utstedte obligasjoner (10,0 milliarder kroner) og gjeld til finansinstitusjoner (4,7 milliarder kroner), og gjeld i Digi består hovedsakelig av obligasjoner (3,9 milliarder kroner) og gjeld til finansinstitusjoner (2,8 milliarder kroner).

Rentebærende gjeld i datterselskaper er normalt ikke garantert av Telenor ASA og låneavtalene inneholder vanlige klausuler og betingelser, inkludert begrensninger på å overføre midler til Telenor ASA i form av utbytte eller lån.

NOTE 29 Finansiell risikostyring

Kapitalstyring

Telenor-konsernets prioriteringer for kapitalstyring er:

1. Opprettholde en sterk balanse
2. Tilby konkurransedyktig utdeling til aksjonærene
3. En verdidrevet tilnærming til investeringer

I januar 2019 introduserte Telenor et mål om et forholdstall mellom netto gjeld/EBITDA¹⁾ på 1,5x – 2,0x basert på regnskaptall før implementering av IFRS 16 (se note 1). Per 31. desember 2019 var rapportert netto gjeld/EBITDA 1,8x basert på regnskaptall før implementering av IFRS 16 (0,9x per 31. desember 2018). Implementeringen av IFRS 16 fra januar 2019 og prinsippendringene relatert til operasjonelle leieavtaler medfører en økning i forholdstallet på 0,3x, slik at rapportert netto gjeld/EBITDA blir 2,1x basert på regnskaptall etter implementeringen av IFRS 16 per 31. desember 2019. Økningen i forholdstallet på 0,3x omarbeider målet om et forholdstall på 1,5x – 2,0x før implementeringen av IFRS 16 til et nytt forholdstall på 1,8x – 2,3x etter implementeringen av IFRS 16. Den målsatte kapitalstrukturen vil gi en god balanse mellom aksjonæravkastning og en sterk balanse med stabil adgang til kapitalmarkeder, i tillegg til å støtte Telenors strategiske prioriteringer. Per 31. desember 2019 var Telenor ASAs langsiktige kreditt-rating «A3/stabile utsikter» hos Moody's Investors Service og «A-/stabile utsikter» hos Standard & Poor's (S&P). I løpet av 2019 endret S&P sin rating fra A til A-, mens Moodys rating var uendret gjennom året.

Konsernets kapitalstruktur består av rentebærende gjeld som opplyst i note 28, kontanter og kontantekvivalenter og egenkapital som kan tilskrives aksjonærene i Telenor ASA, som presentert i oppstillingen av endring i egenkapital og i note 24.

For å justere kapitalstrukturen kan konsernet kjøpe eller selge egne aksjer, betale utbytte til aksjonærene, tilbakebetale kapital til aksjonærene eller utstede nye aksjer. I 2019 var Telenors samlede utdelinger 18,1 milliarder kroner, bestående av 12,1 milliarder kroner i ordinært utbytte utbetalt i mai 2019 (4,40 kroner per aksje) og oktober 2019 (4,00 kroner per aksje), samt 6,0 milliarder kroner i tilbakekjøp av egne aksjer.

For tilbakekjøpsprogrammet i 2019/2020 har Telenor ASA en avtale med Staten Norge gjennom Nærings- og fiskeridepartementet om å gjennomføre tilbakekjøp av aksjer, med den hensikt å slette disse aksjene gjennom en nedsettelse av aksjekapitalen for å opprettholde Statens eierinteresse. Oppgjør knyttet til denne avtalen finner sted i 2020. Se note 24, 33 og 36 for ytterligere beskrivelse.

For regnskapsåret 2019 vil styret i Telenor foreslå et ordinært utbytte på 8,70 kroner per aksje på den ordinære generalforsamlingen i mai 2020, med utbetaling fordelt på to transjer i mai 2020 og oktober 2020 på henholdsvis 4,40 kroner per aksje og 4,30 kroner per aksje. Netto utbytte til utbetaling i 2020 er 12,4 milliarder kroner.

Telenors mål for utdeling til aksjonærene er å øke utbytte per aksje årlig, med utbetaling av det årlige utbyttet i to transjer. Tilbakekjøp av egne aksjer eller utbetaling av ekstraordinære utbytter kan bli brukt som et middel for å nå ønsket gjeldsgrad.

Finansiell risiko

Telenor-konsernets treasuryavdeling er ansvarlig for finansiering og finansiell risikostyring for morselskapet og for datterselskaper som direkte eller indirekte eies mer enn 90 % av Telenor ASA. Datterselskaper som eies mindre enn 90 % vil normalt ha selvstendig finansiering og styring av finansiell risiko. Konsernet har begrenset handel i rente- og valutaderivater (utover sikringsaktiviteter).

Likviditetsrisiko

Konsernet vektlegger finansiell fleksibilitet. En viktig del av dette er å minimere likviditetsrisiko ved å sikre tilgang til ulike finansieringskilder. I det internasjonale kapitalmarkedet blir langsiktig gjeld hovedsakelig utstedt gjennom EMTN-programmet (Euro Medium Term Note), og kortsiktig gjeld hovedsakelig utstedt under ECP-programmet (Euro Commercial Paper). I tillegg til disse ukommitterte lånefasilitetene brukes iblant det norske kapitalmarkedet. Telenor ASA har en kommitert syndikert kredittfasilitet på 2,0 milliarder euro med forfall i 2021. Kredittfasiliteten var ikke benyttet per 31. desember 2019.

Når lokale lover og regler tillater det, inngår datterselskaper som eies 90 % eller mer i Telenor ASAs rammeavtale for finansieringstjenester og styring av likviditet. Disse selskapene deltar i Telenor ASAs konsernkontoordninger og plasserer overskuddslikviditet i Telenor ASAs interbank. Datterselskaper eiet med mindre enn 90 % etablerer egne avtaler for disse tjenestene.

Telenor ASA skal til enhver tid ha tilgang på tilstrekkelig likviditet til å dekke forventet behov for de neste 12 måneder. Et potensielt likviditetsbehov ved oppkjøp av virksomhet vurderes separat.

Gjeldsporteføljen til Telenor ASA og hvert av datterselskapene med ekstern gjeld skal ha en balansert forfallsprofil. For å redusere konsernets refinansieringsrisiko skal konsernets låneforfall være relativt jevnt fordelt over en tidshorisont på minimum 10 år. Forfallsprofilen er presentert nedenfor. Retningslinjer for durasjon er beskrevet i avsnittet «Renterisiko».

¹⁾ Se side 150 for beskrivelse av alternative resultatmål.

Forfallsprofil for konsernets finansielle forpliktelser (i nominelle beløp):

Beløp i millioner kroner	Sum per 31. desember 2019	< 1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	>10 år	Ikke spesifisert
Rentebærende gjeld													
Finansiell gjeld	97 099	14 085	5 091	7 802	6 313	11 941	13 363	10 294	6 953	888	10 537	9 833	-
Annen rentebærende gjeld	659	659	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum rentebærende gjeld ¹⁾	97 759	14 744	5 091	7 802	6 313	11 941	13 363	10 294	6 953	888	10 537	9 833	-
Ikke-rentebærende gjeld													
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	35 691	35 691	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annen kortsiktig ikke-rentebærende gjeld og avsetninger	1 440	1 440	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansielle derivater	2 186	787	71	688	40	209	191	201	-	-	-	-	-
Annen langsiktig ikke-rentebærende gjeld	151	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151
Sum ikke-rentebærende gjeld	39 467	37 917	71	688	40	209	191	201	-	-	-	-	151
Sum	137 226	52 662	5 162	8 489	6 353	12 150	13 554	10 495	6 953	888	10 537	9 833	151
Fremtidige rentebetalinger	8 310	1 415	1 179	1 092	1 000	964	706	500	373	343	240	497	-
Total inkludert fremtidige rentebetalinger	145 536	54 076	6 341	9 581	7 353	13 114	14 260	10 995	7 326	1 231	10 777	10 330	151

Forfallsprofil for konsernets finansielle forpliktelser (i nominelle beløp):

Beløp i millioner kroner	Sum per 31. desember 2018	< 1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	>10 år	Ikke spesifisert
Rentebærende gjeld													
Finansiell gjeld ²⁾	57 696	14 177	14 213	1 636	8 314	1 002	6 761	8 091	282	2 523	12	685	-
Annen rentebærende gjeld inkludert lisensforpliktelser	12 480	1 509	1 119	1 030	8 772	28	21	-	-	-	-	-	-
Sum rentebærende gjeld ¹⁾	70 176	15 687	15 332	2 667	17 086	1 031	6 782	8 091	282	2 523	12	685	-
Ikke-rentebærende gjeld													
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	37 728	37 728	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Annen kortsiktig ikke-rentebærende gjeld og avsetninger	1 278	1 278	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansielle derivater	2 058	388	650	90	654	7	151	93	14	5	-	6	-
Annen langsiktig ikke-rentebærende gjeld	113	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	113
Sum ikke-rentebærende gjeld	41 177	39 394	650	90	654	7	151	93	14	5	-	6	113
Sum	111 353	55 081	15 981	2 756	17 740	1 037	6 933	8 184	296	2 527	12	690	113
Fremtidige rentebetalinger	5 062	1 027	960	743	671	552	481	319	155	97	30	28	-
Total inkludert fremtidige rentebetalinger	116 415	56 108	16 941	3 499	18 412	1 590	7 414	8 503	451	2 625	42	718	113

¹⁾ Forfallstabellen per 31. desember 2019 inkluderer ikke leieavtaler knyttet til lisenser eller andre leieavtaler, mens forfallstabellen per 31. desember 2018 inkluderer lisensforpliktelser men ikke finansielle leieavtaler. Se note 18 for mer informasjon om lisensforpliktelser og leieavtaler.

²⁾ Finansiell gjeld i forfallstabellen per 31. desember 2018 inkluderer konvertible VEON-obligasjoner. Oppgjørsdetaljer for disse obligasjonene er forklart i note 28.

Renterisiko

Konsernet er eksponert for renterisiko gjennom finansieringsaktiviteter og likviditetsstyring. Endring i markedsrentene påvirker virkelig verdi av eiendeler og gjeld. Renteinntekter og rentekostnader innregnet i resultatet påvirkes av renteendringer i markedet. I 2019 var gjennomsnittlige rentekostnader for konsernet, ikke inkludert leieavtaler og lisenskostnader, 2,7 % på rentebærende gjeld, ikke inkludert leieavtaler og lisensforpliktelser. (3,4 % i 2018)

Majoriteten av konsernets utstedte gjeld har fast rente. Konsernet bruker rentederivater for å styre porteføljens renterisiko. Dette omfatter typisk rentebytteavtaler, som både bytter flytende renter til faste renter og omvendt.

I henhold til Telenors finansielle retningslinjer skal konsernets portefølje av eksterne gjeldsinstrumenter ha en rentedurasjon mellom 0 og 5 år, mens datterselskaper skal ha en rentedurasjon på under 2 år. Per 31. desember 2019 var rentedurasjonen på konsernets gjeld 2,6 år (1,5 år per 31. desember 2018), mens Telenor ASAs durasjon var 2,9 år per 31. desember 2019 (2,2 år per 31. desember 2018).

Derivater utpekt som sikringsinstrumenter for sikring av virkelig verdi

Majoriteten av gjeld utstedes gjennom fastrenteobligasjoner. For å styre renterisikoen inngås rentebytteavtaler hvor en del av gjelden byttes til flytende rente. Virkelig verdi-sikring benyttes når kriterier for regnskapsmessig sikring er oppfylt.

Det finnes en økonomisk sammenheng mellom sikringsobjektene og -instrumentene da betingelsene i rentebytteavtalene tilsvarer betingelsene i fastrenteobligasjonene (for eksempel pålydende beløp, forfall, betaling og tidspunkt for rentefastsettelse).

Effektivitetstesting gjennomføres ved bruk av den hypotetiske derivatmetoden, og sammenligner endringene i virkelig verdi for sikringsinstrumentene med endringene i virkelig verdi for andelen av sikringsobjektene som kan henføres til risikoen som sikres. Sikringsineffektivitet i virkelig verdi-sikringer kan oppstå fra:

- Forskjellige rentekurver brukt til å neddiskontere sikringsobjekter og -instrumenter.
- Forskjellige tidspunkter for kontantstrømmer for sikringsobjekter og -instrumenter.

Tabellen under viser effektene av konsernets virkelig verdi-sikringer. Endringen i virkelig verdi av sikringsinstrumentene og sikringsobjektet er innregnet i resultatregnskapet som Netto verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi.

Virkelig verdi-sikringer

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Netto gevinst/(tap) i resultatregnskapet på sikringsobjekter	(93)	94
Netto gevinst/(tap) i resultatregnskapet på sikringsinstrumenter	149	(102)
Ineffektiv sikring	56	(8)

Finansielle instrumenter utpekt som sikringsinstrumenter i virkelig verdi-sikringer er klassifisert som andre anleggsmidler og andre finansielle omløpsmidler i oppstilling av finansiell stilling, se note 22:

Beløp i millioner kroner	2019		2018	
	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser
Per 31. desember				
Pålydende beløp av instrumenter i virkelig verdi-sikringer	48 266	-	21 382	-
Virkelig verdi av instrumenter i virkelig verdi-sikringer	1 831	(108)	1 492	-

Den følgende tabellen viser forfallsprofilen for konsernets sikringsinstrumenter i virkelig verdi-sikringer (i nominelle beløp):

Beløp i millioner kroner	Sum	< 1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	> 10 år
Per 31. desember 2019	2 909	649	440	452	322	320	250	157	92	78	93	56
Per 31. desember 2018	2 036	444	459	302	316	188	186	123	12	6	-	-

Betingelsene knyttet til innbetalinger fra fastrenteledet og rentebytteavtalene som er utpekt som instrumenter i virkelig verdi-sikringer tilsvarer betingelsene for utbetalinger av fastrenteledet i sikringsobjektene. Gjennomsnittlige rentebetingelser knyttet til utbetalinger av flytende rente-ledet av rentebytteavtalene er EURIBOR 3/6 måneder +77 basispunkter (+84 basispunkter i 2018) for avtaler denominert i euro og BIBOR +132 basispunkter (+130 basispunkter i 2018) for avtaler denominert i thailandske baht.

Tabellen under viser regnskapsført verdi av konsernets sikringsobjekter i virkelig verdi-sikringer, som er innregnet på linjene Langsiktig rentebærende gjeld og Kortsiktig rentebærende gjeld i oppstilling av finansiell stilling:

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Regnskapsført verdi av sikringsobjekter innregnet i oppstilling av finansiell stilling	48 936	22 028
Virkelig verdi-justeringer inkludert i regnskapsført verdi av sikringsobjektene	830	684

Sensitivitetsanalyse renterisiko

Effekter knyttet til endringer av virkelig verdi

Konsernet beregner sensitiviteten på endringer av virkelig verdi av eiendeler og gjeld ved et parallelt skift i rentekurven for relevante valutaer. For hver simulering vil samme skift i rentekurven bli benyttet for alle valutaer. Sensitivitetsanalysen er kun utført for finansielle eiendeler og gjeld som representerer en vesentlig rentebærende posisjon. Gjeldsinstrumentene fører til at nettoposisjonen er en forpliktelse. Siden regnskapsmessig sikring er benyttet og rentebærende gjeld er målt til amortisert kost, vil ikke den fulle effekten av endring i virkelig verdi gå over resultatregnskapet. Dette er vist i tabellen under:

Beløp i millioner kroner	2019		2018	
	Rentekurve opp 50 basispunkter	Rentekurve ned 50 basispunkter	Rentekurve opp 50 basispunkter	Rentekurve ned 50 basispunkter
Reduksjon (økning) i virkelig verdi av nettogjeld	1 227	(1 287)	473	(485)
Gevinst (tap) i resultatregnskapet	16	(15)	75	(75)

Sensitivitetsanalyse for endring av flytende renter på netto finansposter i resultatregnskapet:

Beløp i millioner kroner	2019		2018	
	Rentekurve opp 50 basispunkter	Rentekurve ned 50 basispunkter	Rentekurve opp 50 basispunkter	Rentekurve ned 50 basispunkter
Gevinst (tap) i resultatregnskapet	(517)	517	(324)	324

Valutarisiko

Konsernet er eksponert for endringer i verdien av norske kroner relativt til andre valutaer. Den regnskapsførte verdien av konsernets nettoinvesteringer i utenlandske enheter og avkastning fra disse investeringene vil variere med endringer i kronekursen. Konsernets regnskapsmessige resultat vil påvirkes av endringer i valutakursen, ettersom resultatene fra selskapene i utlandet regnes om til norske kroner til gjennomsnittskurs i perioden. Valutarisiko knyttet til enkelte nettoinvesteringer i utlandet er delvis sikret ved å utstede gjeldsinstrumenter i de aktuelle valutaene der det er hensiktsmessig. En kombinasjon av lån (sertifikater og obligasjoner) og valutaderivater (terminkontrakter og valutabytteavtaler) benyttes for dette formålet. Kortsiktige valutabytteavtaler brukes ofte i forbindelse med likviditetsstyring. Regnskapsmessig sikring av nettoinvesteringer blir benyttet dersom det er mulig.

Valutaeksponering oppstår også når Telenor ASA eller et datterselskapene inngår transaksjoner eller har pengeposter i annen valuta enn sin funksjonelle valuta. I henhold til konsernets finansielle retningslinjer vurderes det om forpliktende kontantstrømmer i utenlandsk valuta større enn 100 millioner kroner skal sikres ved hjelp av terminkontrakter.

Finansielle instrumenter utpekt som sikringsinstrumenter for sikring av nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet

Per 31. desember 2019 og 2018 er noen større sikringsposisjoner blitt utpekt som nettoinvesteringssikringer.

Det finnes en økonomisk sammenheng mellom sikringsobjektene og –instrumentene siden nettoinvesteringen genererer en valutaomregnings-risiko som vil tilsvare valutarisikoen på gjelden og derivatene som er utpekt som sikringsinstrumenter.

Sikring av nettoinvesteringer utføres hovedsakelig i valutaer hvor det finnes velfungerende finansmarkeder, men konsernet kan også utpeke gjeld i korrelerte valutaer som sikringsinstrumenter for å sikre valutarisiko.

Konsernet har etablert sikringsforhold slik at underliggende risiko i sikringsinstrumentene motsvarer risikokomponenten som sikres. Sikringsineffektivitet kan oppstå når nivået på investeringene i utenlandske datterselskaper er lavere enn nivået på gjelden og derivatene som er utpekt som sikringsinstrumenter. Det er ingen ineffektivitet for årene 2019 og 2018.

For ytterligere informasjon og en avstemming av balansen for sikring av nettoinvesteringer i egenkapitalen, se note 24.

Sikring av nettoinvesteringer

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Beløp innregnet i øvrige resultatelementer som del av totalresultatet	59	316
Beløp reklassifisert fra øvrige resultatelementer til resultatregnskapet ved avgang	-	1 090

Rentebærende gjeld og derivater utpekt som sikringsinstrumenter i nettoinvesteringssikringer (kun effektiv del av instrumentene er medtatt):

Beløp i millioner kroner	2019		2018	
	Gjeld	Derivater	Gjeld	Derivater
Per 31. desember				
Pålydende beløp av instrumenter utpekt til nettoinvesteringssikring	(56 402)	14 383	(24 420)	4 428
Virkelig verdi av instrumenter utpekt til nettoinvesteringssikring	(58 802)	(1 895)	(26 135)	(1 649)

Gjeld utpekt som sikringsinstrumenter i nettoinvesteringssikringer innregnet på linjene Langsiktig rentebærende gjeld og Kortsiktig rentebærende gjeld i oppstilling av finansiell stilling.

Klassifisering i oppstilling av finansiell stilling av derivater utpekt som sikringsinstrumenter for sikring av nettoinvestering:

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Per 31. desember		
Andre anleggsmidler	21	21
Andre finansielle omløpsmidler	190	86
Langsiktig ikke-rentebærende gjeld	(1 321)	(1 584)
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	(786)	(172)
Virkelig verdi av instrumenter utpekt til nettoinvestering	(1 895)	(1 649)

Den følgende tabellen viser forfallsprofilen (i nominelle beløp) for konsernets instrumenter utpekt til nettoinvesteringssikring (kun effektiv del av instrumentene er medtatt):

Beløp i millioner kroner	Sum	< 1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	> 10 år
Per 31. desember 2019	(46 677)	(5 317)	(3 499)	10	(1 292)	(6 826)	(1 712)	(8 061)	(3 998)	(176)	(7 800)	(8 005)
Per 31. desember 2018	(22 869)	(8 588)	(6 294)	(1 590)	(337)	(281)	(3 414)	(2 160)	(204)	-	-	-

Gjennomsnittlige valutakurser i valutabytteavtaler utpekt som sikringsinstrumenter i nettoinvesteringssikring var 8,55 norske kroner per amerikansk dollar (8,54 i 2018) og 1,21 amerikanske dollar per euro (1,24 i 2018) og 10,64 svenske kroner per euro (i.a. i 2018) i 2019. Gjennomsnittlige valutakurser i terminkontrakter utpekt som sikringsinstrumenter i nettoinvesteringssikring var 1,33 norske kroner per dansk krone (i.a. i 2018), 0,96 norske kroner per svensk krone (0,98 i 2018), 8,89 norske kroner per amerikansk dollar (7,64 i 2018), 1,12 amerikanske dollar per euro (i.a. i 2018), 0,24 amerikanske dollar per malaysiske ringgit (0,24 i 2018) og 0,03 amerikanske dollar per thailandske baht (0,03 i 2018) i 2019.

Sensitivitetsanalyse valutarisiko

Denne analysen tar ikke hensyn til korrelasjon mellom ulike valutaer. Empiriske studier viser vesentlige diversifiseringseffekter mellom valutaene konsernet er eksponert mot.

Effekter knyttet til valutagevinst (tap)

Valutagevinster og –tap på pengeposter i utenlandsk valuta er ført i resultatregnskapene til Telenor ASA og datterselskaper. Netto valutagevinst (tap) i utenlandske datterselskaper omregnes til norske kroner i konsernregnskapet. Tabellen under viser effekten på konsernets netto valutatap ved en 10 % svekkelse av de ulike funksjonelle valutaene i konsernet (kun vesentlige eksponeringer er inkludert i tabellen):

Beløp i millioner kroner	Pengeposter i valuta				
	2019		2018		
	EUR	USD	EUR	MYR	USD
Svekkelse i funksjonell valuta					
NOK	187	(2 634)	(248)	(148)	(3 649)
PKR	-	-	-	-	(152)

Effekter knyttet til omregningsdifferanser i øvrige resultatelementer

Omregning av datterselskaper fra deres funksjonelle valuta til konsernets presentasjonsvaluta (norske kroner) vil påvirke konsernets øvrige resultatelementer og egenkapital. Dersom norske kroner hadde svekket seg med 10 % mot konsernets øvrige funksjonelle valutaer, ville endringen i konsolidert regnskapsført egenkapital per 31. desember 2019, inkludert effekter fra nettoinvesteringssikring, vært en økning på omtrent 3,5 milliarder kroner (økning på 3,0 milliarder kroner per 31. desember 2018).

Tabellen nedenfor viser effekten på øvrige resultatelementer for instrumenter utpekt som nettoinvesteringssikring hvis funksjonell valuta svekkes med 10 %.

Beløp i millioner kroner	2019				2018			
	EUR	SEK	USD	Øvrige	EUR	SEK	USD	Øvrige
Valutaeffekt på øvrige resultatelementer (før skatt) for instrumenter utpekt som nettoinvesteringssikring								
NOK	(2 611)	(1 056)	(214)	(320)	(640)	(825)	(232)	(302)
Sum effekt på øvrige resultatelementer				(4 201)				(1 999)

Effekter knyttet til omregning av resultat etter skatt

Omregning av resultater fra datterselskaper med annen funksjonell valuta enn norske kroner representerer også en valutaeksponering for konsernets rapporterte tall. Sensitivitetsanalysen er kun utført for de vesentligste selskapene som konsernet eier. Dersom presentasjonsvaluta (norske kroner) hadde svekket/styrket seg med 10 % mot alle andre valutaer i analysen ville resultatet etter skatt for konsernet vært 1,2 milliarder kroner høyere / lavere i 2019 (1,5 milliarder kroner i 2018).

Kredittrisiko

Kredittrisiko er det tap som Telenor vil bli påført dersom en motpart ikke gjør opp sine finansielle forpliktelser. Konsernet vurderer maksimal eksponering for kredittrisiko til å være følgende:

Maksimal kreditteksponering

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Kontanter og kontantekvivalenter	13 867	18 492
Obligasjoner og sertifikater > 3 måneder (note 22)	485	332
Finansielle derivater (note 22)	2 352	2 023
Andre finansielle rentebærende anleggsmidler – utsatt salgsvederlag (note 22)	2 949	4 020
Rentebærende fordringer – utsatt salgsvederlag (note 21)	1 155	-
Kundefordringer og andre kortsiktige finansielle fordringer (note 21)	19 220	17 369

Konsernets kredittrisiko stammer hovedsakelig fra kundefordringer, finansielle derivater og fra kontanter og kontantekvivalenter.

Kredittrisiko fra kontanter og kontantekvivalenter håndteres av konsernets treasuryavdeling i samsvar med konsernets finansielle retningslinjer. Kontantinnskudd blir kun gjennomført med godkjente motparter og innenfor kredittgrenser fastsatt for hver motpart. Kredittgrenser for motparter vurderer regelmessig av konsernets styre. Grensene settes for å minimere konsentrasjonen av risiko for slik å motvirke finansielle tap som følge av motpartens potensielle manglende betalingsvne.

Kredittrisiko i finansielle derivater og bankinnskudd håndteres gjennom diversifisering, intern risikovurdering og beregning av kredittverdighet samt tiltak for å redusere kreditteksponeringen. De viktigste tiltakene for å redusere kreditteksponering er avtaler for motregning og sikkerhetsstillelse.

Kredittrisiko fra andre finansielle rentebærende anleggsmidler og rentebærende fordringer knyttet til utsatt innbetaling av 400 millioner euro fra salg av virksomheten i Sentral- og Øst-Europa (CEE) motvirkes gjennom mottatte bank- og morselskapsgarantier i tillegg til begrensninger i vilkårene i salgsavtalen.

Kredittrisiko i kundefordringer anses å være begrenset på grunn av et høyt antall kunder i konsernets kundemasse. Det er derfor ikke behov for ytterligere avsetninger utover ordinære avsetninger for tap på krav. Se også note 21 for informasjon om aldersfordeling og tap på fordringer. Kredittrisiko knyttet til salg av håndsett på avbetaling, hvor diskonteringseffekten er ansett å være vesentlig, anses også å være begrenset. Kredittrisiko ved slike ordninger er innarbeidet i diskonteringsrenten og reflektert som reduksjon av driftsinntekter.

Per 31. desember 2019 var et kontantbeløp på 63 millioner kroner mottatt som sikkerhetsstillelse (gjeld) og et kontantbeløp på 768 millioner kroner var stilt som sikkerhet (fordring). Per 31. desember 2018 var et kontantbeløp på 40 millioner kroner mottatt som sikkerhetsstillelse (gjeld) og et kontantbeløp på 423 millioner kroner stilt som sikkerhet (fordring).

NOTE 30 Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Prinsipper for beregning av virkelig verdi

Basert på karakteristika til de finansielle instrumentene som er innregnet i konsernregnskapet, er disse gruppert i klasser og kategorier som beskrevet under. Estimerte virkelige verdier av konsernets finansielle instrumenter er basert på tilgjengelige markedspriser og verdsettelsesmetoder som beskrevet nedenfor.

Verdsettelseshierarkiet

Konsernet måler virkelig verdi ut fra følgende verdsettelseshierarki som reflekterer input benyttet i målingen av virkelig verdi.

Nivå 1: Kvoterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter.

Nivå 2: Annen observerbar input enn den som benyttes på nivå 1 som er observerbar for eiendelen eller forpliktelsen, enten direkte (priser) eller indirekte (utledet fra priser).

Nivå 3: Input for eiendeler eller forpliktelser som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke observerbar input).

Rentebærende gjeld

Virkelig verdi av rentebærende gjeld er basert på kvoterte priser der slike er tilgjengelige, se note 28. Verdien av rentebærende forpliktelser som ikke handles i et aktivt marked er beregnet ved å benytte rentekurver som inneholder estimater på Telenor ASAs kredittmargin. Disse kredittkurvene er ekstrapolert ut fra indikative priser ved opptak av gjeld med ulike løpetider utstedt av Telenor ASA. Rentekurvene er interpolert fra plasserings- og swaprenter som er observerbare i markedet for ulike valutaer og forfallstidspunkter.

Kundefordringer og andre finansielle eiendeler

For kundefordringer og andre kortsiktige fordringer er regnskapsført verdi vurdert å være en rimelig tilnærming til virkelig verdi for denne klassen av finansielle instrumenter. Effekten av å ikke diskontere anses uvesentlig for denne klassen av finansielle instrumenter.

Leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelser

For leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelser er regnskapsført verdi vurdert til å være en rimelig tilnærming til virkelig verdi. Effekten av å ikke diskontere anses uvesentlig for denne klassen av finansielle instrumenter.

Egenkapitalinstrumenter

Virkelige verdier for børsnoterte aksjer er basert på noterte kurser ved rapporteringsperiodens slutt. Virkelig verdi av unoterte aksjer er beregnet ved hjelp av aksepterte verdsettelsesmetoder, eller målt til opprinnelig kostnad dersom investeringen ikke har kursnotering i et aktivt marked og virkelig verdi ikke kan bli målt pålitelig.

Kontanter og kontantekvivalenter

Virkelig verdi for denne klassen av finansielle instrumenter anses lik nominell verdi.

Derivater

Virkelige verdier av valutabytteavtaler, terminkontrakter i valuta og rentebytteavtaler er estimert basert på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer, beregnet ved bruk av rentekurver, valutakurser og valutadifferanser (spreads) per 31. desember 2019 og per 31. desember 2018.

NOTE 31 Garantiansvar

Garantiansvar

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Garantiansvar per 31. desember	2 139	3 636

I forbindelse med tildeling av lisens i Myanmar ble en ytelsesobligasjon utstedt til myndighetene i Myanmar som en garanti for forpliktelser knyttet til dekning og tjenestekvalitet og denne garantien utløp i 2019 (0,5 milliarder kroner per 31. desember 2018).

Telenor ASA har garantert for 0,1 milliarder kroner (0,7 milliarder kroner per 31. desember 2018) som sikkerhet for Telenor Indias bankgarantifasiliteter. I tillegg beholder Telenor eksponeringen knyttet til krav fra Department of Telecommunications i India relatert til perioden hvor Telenor var eier av virksomheten. Virkelig verdi av denne garantien ble innregnet på gjennomføringsdagen og 3,4 milliarder kroner var innregnet per 31. desember 2019.

Tabellen inkluderer ikke kjøpte bankgarantier.

NOTE 32 Kontraktsforpliktelser

Konsernet har inngått avtaler med faste betalingsforpliktelser på følgende områder per 31. desember 2019 og per 31. desember 2018:

Beløp i millioner kroner	2020	2021	2022	2023	2024	Etter 2024
Øvrige kontraktsmessige kjøpsforpliktelser						
IT-relaterte avtaler	287	11	1	1	1	-
Andre kontraktsforpliktelser	5 917	3 246	877	6	6	-
Kommiterte investeringer						
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3 305	696	-	-	-	-
Sum kontraktsforpliktelser	9 509	3 952	879	7	7	-

Beløp i millioner kroner	2019	2020	2021	2022	2023	Etter 2023
Øvrige kontraktsmessige kjøpsforpliktelser						
IT-relaterte avtaler	291	23	1	1	1	-
Andre kontraktsforpliktelser	4 709	1 902	1 311	6	6	-
Kommiterte investeringer						
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3 955	12	-	-	-	-
Sum kontraktsforpliktelser	8 955	1 937	1 313	7	7	-

Tabellene over inkluderer ikke avtaler uten forpliktende minimumskjøp.

Tabellen for 2018 har blitt oppdatert med endringer knyttet til andre kontraktsforpliktelser og kommiterte investeringer i Digi og Grameenphone.

NOTE 33 Nærstående parter

Telenor ASA var per 24. mars 2020 eid 53,97 % av Den Norske Stat ved Nærings- og fiskeridepartementet (NFD).

På generalforsamlingene til Telenor i mai 2019 og mai 2018 ble styret gitt fullmakt til å erverve egne aksjer for påfølgende sletting gjennom nedsettelse av aksjekapital. Tilbakekjøpsprogrammet omfatter 43 millioner aksjer i 2019 og 29 millioner aksjer i 2018, hvorav 19,8 millioner aksjer i 2019 og 13,4 millioner aksjer i 2018 ble kjøpt i markedet. De resterende aksjene kjøpes gjennom avtalen med NFD, hvor departementet er forpliktet til, ved deltakelse og stemmegivning på Telenors generalforsamling, å selge en proporsjonal del av sine aksjer, slik at statens eierandel i Telenor forblir uforandret når Telenor erverver egne aksjer for sletting. For ytterligere informasjon om aksjeeierskap, se note 36.

Det norske telekommunikasjonsmarkedet er underlagt lov om elektronisk kommunikasjon av 4. juli 2003 og forskrifter som er utstedt i medhold av denne lov. I henhold til en avtale mellom konsernet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet leverer konsernet utvalgte leveringspliktige tjenester (USO – Universal Service Obligation). USO-forpliktelsen omfatter blant annet leveranse av offentlig taletelefoni og tilgang til internett til alle husholdninger og bedrifter. Konsernet er videre pålagt å tilby tekstmeldingstjenester til døve og hørselshemmede. Konsernet mottar ingen kompensasjon fra Den Norske Stat for levering av USO-forpliktelsene.

I tillegg var konsernet i 2019 og 2018 pålagt spesielle samfunnstjenester, primært knyttet til sikkerhet og beredskap (totalforsvaret) etter avtale mellom Justis- og beredskapsdepartementet og Telenor Kystradio. Konsernet mottok en kompensasjon på 89 millioner kroner i 2019 og 86 millioner kroner i 2018 for levering av disse tjenestene.

Konsernet kan også motta kompensasjon i forbindelse med oppfyllelse av tilleggskrav for å tilfredsstille nasjonale behov for sikkerhet i elektronisk kommunikasjonsnett og andre lovpålagte tjenester. Konsernet mottok en kompensasjon på 80 millioner kroner i 2019 og 65 millioner kroner i 2018 for levering av slike tjenester.

Videre kan konsernet motta offentlige tilskudd i forbindelse med utbygging av bredbåndnettverk i utpekte områder i Norge. Konsernet mottok tilskudd på 21 millioner kroner i 2019 og 52 millioner kroner i 2018 i tilknytning til slike aktiviteter.

Konsernet betaler et årlig gebyr til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og en årlig avgift til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for å kunne levere elektroniske kommunikasjonstjenester, herunder frekvenstillatelser og nummer. Gebyret/avgiften var på 169 millioner kroner i 2019 og 167 millioner kroner i 2018.

I 2019 investerte konsernet 180 millioner kroner i spektrum i 700-MHz-båndet i Norge. Lisensen er gyldig fra 1. november 2019 til 31. desember 2039.

Konsernet leverer telefoni og mobiltelefoni, leide samband, utstyr, internett-tjenester, TV-distribusjon og andre tjenester til den offentlige forvaltning inkludert selskaper kontrollert av staten basert på vanlige forretningsmessige vilkår. Konsernet kjøper også tjenester, eksempelvis posttjenester, basert på vanlige forretningsmessige vilkår. Detaljer om slike transaksjoner er ikke inkludert i noten.

I tillegg solgte konsernet sendekapasitet og relaterte tjenester i det analoge og digitale bakkenettet til Norsk rikskringkasting AS for 214 millioner kroner i 2019 og 206 millioner kroner i 2018.

Transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter

Beløp i millioner kroner	2019		2018	
	Salg til	Kjøp fra	Salg til	Kjøp fra
	582	(627)	488	(655)

Fordringer på og gjeld til tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter

Beløp i millioner kroner	2019		2018	
	Fordringer	Gjeld	Fordringer	Gjeld
	76	(25)	176	(32)

Salg til tilknyttede selskaper i 2019 og 2018 inkluderer sendekapasitet og relaterte tjenester i det analoge og digitale bakkenettet til Norges televisjon AS på henholdsvis 457 millioner kroner og 446 million. Norges televisjon AS ble dekonsolidert som tilknyttet selskap i november 2019.

Kjøp fra Strex AS relatert til mobile innholdstjenester beløper seg til 456 millioner kroner i 2019 og 458 millioner kroner i 2018. En vesentlig del av kjøpene i 2019 og 2018 knytter seg til salgs- og markedsstøtte for distributører av konsernets produkter og tjenester i Norge og Thailand.

Konsernet har stillet en garanti på 75 millioner kroner for rettmessig oppfyllelse av leveranser til Norges televisjon AS, som eies med like andeler av Norsk rikskringkasting AS og TV2.

Transaksjoner med datterselskaper elimineres i konsernregnskapet og representerer ikke transaksjoner med nærstående parter. Se Note 14 Nærstående parter og Note 15 Aksjer i datterselskaper i årsregnskapet for Telenor ASA. Tilsvarende gjelder transaksjoner med felleskontrollerte driftsordninger, se note 20.

For informasjon om ytelser til ledelsen, se note 35 samt kapittel 11 og 12 i avsnittet om eierstyring og selskapsledelse i styrets årsberetning på side 26 og 28.

NOTE 34 Twister og betingede forpliktelser

Konsernet er involvert i en rekke søksmål, tvister og krav herunder dialoger med myndigheter relatert til konsernets virksomhet, lisenser, investeringer mv. hvor utfallet er beheftet med vesentlig usikkerhet. Det er usikkerhet ved flere av sakene, men ledelsen er av den oppfatning at disse sakene, basert på tilgjengelig informasjon, vil bli løst uten at de individuelt eller samlet svekker konsernets finansielle stilling i vesentlig grad, med unntak av BTRC-revisjonen som er beskrevet under. I denne saken er det vanskelig å gjøre et pålitelig avsetningsestimert av de økonomiske forpliktelsene per 31. desember 2019. I de tilfeller hvor konsernet vurderer det som sannsynlig at en rettstvist vil medføre en utbetaling, avsettes det for dette basert på ledelsens beste estimat.

Endringene i totale avsetninger gjennom 2019 for juridiske tvister fremgår av note 25. Vi forventer at det å opplyse om avsetninger per sak vil kunne svekke vår juridiske posisjon betydelig i forhold til andre parter i en sak, da dette vil kunne indikere hva konsernet anser for å være et sannsynlig utfall i saken.

Se note 13 med hensyn til usikre skatteposisjoner.

Grameenphone

BTRC – krav i forbindelse med revisjon

I Bangladesh har det regulatoriske klimaet i 2019 utviklet seg til å bli utfordrende for Grameenphone og Telenor. Dette knytter seg til Bangladesh Telecommunication Regulatory Commission (BTRC) og den gjennomførte revisjonen som dekket Grameenphones virksomhet i perioden fra selskapet ble etablert til og med 2014. I etterkant av revisjonen har BTRC fremsatt betydelige økonomiske krav mot Grameenphone og initiert flere regulatoriske begrensninger som kan ha betydelige negative konsekvenser for Grameenphones virksomhet. I tillegg har den bangladeshiske statsbanken begrenset utbetaling av deler av utbytte fra Grameenphone til Telenor. Disse sakene omtales mer detaljert under.

BTRC - revisjonen

BTRC har gjennomført flere år gjennomført en regulatorisk revisjon av Grameenphone for perioden 1997 til og med 2014. Den 2. april 2019 mottok Grameenphone et krav fra BTRC på betaling av 8,9 milliarder kroner (2,4 milliarder kroner i hovedstol og 6,5 milliarder kroner i renter). Kravet omfattet også enkelte saker som allerede verserer for rettsystemet. Kravet er uberettiget slik Grameenphone og Telenor ser det. I tillegg har BTRC urettmessig og feilaktig krevd Grameenphone for 4,4 milliarder kroner, som hovedsakelig er relatert til rettsaker med National Bank of Revenue (NBR), som enten er pågående eller allerede løst. Per 31. desember 2019 utgjør de totale kravene 13,3 milliarder kroner (heretter omtalt som «Kravet»). Generelt er Kravet basert på påstander om at Grameenphone blant annet har betalt for lite i ulike skatter og avgifter så som selskapskatt, avgift på salg av Sim-kort, merverdiavgift og vederlag til regulatøren på inntekter fra mobiloperasjonen («revenue share»). Kravet består av 26 forhold, hvorav 22 er knyttet til BTRC og ingen avsetninger er gjort, basert på Kravet som sådan. De øvrige 4 forhold er relatert til NBR hvor Telenor og Grameenphone tidligere har gjort avsetninger basert på juridiske vurderinger av kravenes rettmessighet. Den 22. juli 2019 innførte BTRC operasjonelle restriksjoner for Grameenphone ved å stoppe såkalte No Objection Certificates (NOC) og godkjenninger på import av produkter, utstyr og tjenester. Den 30. juli 2019 sendte Grameenphone to begjæringer til High Court avdelingen i Høyesterett (HCD) for oppnevelse av voldgiftsdommer og en midlertidig forføyning mot BTRCs utsettelse av godkjenninger som beskrevet over. Den 21. oktober avviste HCD begge begjæringene. Den 5. september 2019, sendte BTRC et såkalt show cause notice til Grameenphone med spørsmål om hvorfor ikke selskapets lisenser på 2G og 3G skulle kanselleres. Grameenphone ga tilsvar den 3. oktober 2019. I slutten av august 2019 sendte Grameenphone både en stevning på fastsettelsessøksmål til District Court hvor man bestred Kravet og en begjæring om midlertidig forføyning hvor man ba domstolen å utsette BTRCs stopp av diverse godkjenninger som nevnt over og forhindre at BTRC inndriver Kravet. District Court avviste begjæringen fra Grameenphone, som anket avgjørelsen til HCD den 17. september 2019. Den 17. oktober 2019 avsa HCD en midlertidig forføyning hvor retten påla BTRC for en periode på to måneder å ikke ta noen skritt for å inndrive eller realisere Kravet eller utsette NOC for import på utstyr/software samt godkjenninger av prisendringer, tjenester, kampanjer etc (HCD-avgjørelsen). HCD-avgjørelsen ble anket av BTRC til Appellate Division i Høyesterett (AD) og den 24. november 2019 besluttet AD at HCD-avgjørelsen skulle opprettholdes, hvis Grameenphone innbetalte 2 milliarder kroner innen tre måneder. I motsatt fall ville HCD-avgjørelsen bortfalle.

Grameenphone begjærte den 26. januar 2020 en fornyet gjennomgåelse av avgjørelsen av 24. november 2019. Her anmodet Grameenphone AD at selskapet i stedet skulle innbetale et depositum på 25 % av hovedstolen i det kravet som BTRC hadde fremmet, tilsvarende 600 millioner kroner, innbetalt i 12 like månedlige avdrag fra det tidspunkt AD kommer med sin avgjørelse av begjæringen. Begjæringen reflekterer ikke Grameenphones syn på rettmessigheten i kravet fra BTRC. Den 20. februar 2020 avholdt AD en høring hvor retten besluttet at Grameenphone måtte betale 1 milliard kroner innen 24. februar 2020. Etter det innbetalte Grameenphone 1 milliard kroner som et depositum til BTRC den 23. februar 2020. Den 24. februar 2020 bestemte AD videre at Grameenphone måtte innbetale restbeløpet på 1 milliard kroner til BTRC innen 3 måneder. En godkjent skriftlig versjon av rettens avgjørelser er ikke gjort tilgjengelig ennå.

Det pågår et separat fastsettelsessøksmål i District Court, hvor retten er bedt om å ta stilling til Kravets rettmessighet. Den 3. mars 2020 ba BTRC retten om ytterligere tid til å innlevere svar i saken. Tidspunktet for en ny høring i saken er ikke bestemt ennå.

Parallelt med dette har Grameenphone vært i kontinuerlig dialog med myndighetene for å finne en forliksløsning. BTRC har imidlertid nektet å møte for å diskutere substansen i Kravet etter at Grameenphone ga feedback på revisjonen i 2018. I 2019 nektet BTRC å inngå en voldgiftsavtale. Den 18. september 2019 møttes finansministeren i Bangladesh, ved post og telekom-ministerens, NBR chairman, BTRC chairman samt representanter fra Grameenphone for å forsøke å løse saken på en konstruktiv måte. Det ble der uttrykt at BTRC ville trekke tilbake show cause notice samt pålegg og restriksjoner slik at Grameenphone kunne gå tilbake til normal drift. Videre at Grameenphone skulle utsette pågående rettsprosesser for å fasilitere en åpen prosess som kunne lede til et forlik. Til tross for dette har ikke BTRC trukket tilbake show cause notice eller noen av de øvrige pålegg og restriksjoner knyttet til Grameenphones virksomhet. Initiativene fra møtet som ble avholdt den 18. september 2019 er heller ikke fulgt opp. Etterfølgende invitasjoner for å fortsette dialogen har blitt avvist. I lys av dette er Grameenphone på nåværende tidspunkt bekymret for muligheten for en forliksløsning som er basert på Kravets rettmessighet.

Singapore og Bangladesh har inngått en bilateral investeringsbeskyttelsesavtale (BIT) og i oktober 2019 sendte Telenor Asia Pte Ltd, et singaporisk datterselskap av Telenor som er en aksjonær i Grameenphone, et brev til den bangladeshiske presidenten om å innlede diskusjoner som et første skritt for å løse de forhold som er oppstått som følge av revisjonstvisten mellom Grameenphone og BTRC gjennom BIT.

Som det fremgår over, er Telenor og Grameenphone av den oppfatning at Kravet er urettmessig. Grameenphone har foretatt en detaljert vurdering og innhentet juridiske råd for alle elementene i det mottatte Kravet. Feilene i revisjonsrapporten, den uvanlig lange perioden som revisjonen dekker (mer enn 20 år tilbake), feilaktige krav på vegne av tredjepart, inkludering av krav som allerede er forlikt og avgjort eller som allerede pågår i rettsystemet, sammenholdt med at rettmessigheten av Kravet ennå ikke er blitt vurdert av en rettsinstans eller tilsvarende løsningsprosess, skaper en betydelig usikkerhet om gyldigheten av Kravet og utfallet av tvisten samt et utfallsrom for å kunne etablere et pålitelig estimat for den finansielle effekten relatert til det endelige utfallet av BTRC-revisjonen. Følgelig er det ikke foretatt avsetninger for kravet datert 2. april 2019 som sådan.

Øvrige relaterte forhold - begrensninger i dividendeutbetaling besluttet av den bangladeshiske sentralbanken

Det skal også påpekes at den bangladeshiske sentralbanken har bedt Grameenphone om å beholde tilstrekkelig likvide midler til å møte forpliktelser som måtte oppstå fra tvisten rundt BTRC-revisjonsrapporten. Banken har for øvrig informert Grameenphone at fremtidige dividendeutbetalinger til utenlandske aksjonærer for de aksjene som er utstedt for tingsinnskudd, vil bli utsatt inntil det fremlegges supporterende dokumentasjon til banken. De opprinnelige tre utenlandske aksjonærene i Grameenphone hadde utført tjenester til en verdi av 78,5 millioner bangladeshiske taka før registreringen av selskapet og mottok tingsinnskuddsaksjer for dette som nå utgjør 2,9 prosent av det totale antall aksjer i selskapet. Med unntak for et lite antall tingsinnskuddsaksjer som senere ble kjøpt av en lokal aksjonær, er det Telenor som er den nåværende eier av de fleste berørte aksjene. Den 5. mars 2020 mottok Grameenphone en etterfølgende godkjenning fra sentralbanken på utbetaling av dividende for 2018 på de uberørte aksjene. Banken instruerte samtidig Grameenphone å holde tilbake dividendebetaling for de berørte aksjene inntil saken er løst. Den 12. mars 2020 mottok Telenor 624 millioner kroner i interimdividende fra Grameenphone på de uberørte aksjene. Ved å kreve dokumentbevis for en aksjeutstedelse som rettmessig ble registrert hos registreringsmyndigheten mer enn 22 år siden, stanser sentralbanken tilbakeføring av dividende fra Grameenphone til Telenor, for så vidt gjelder tingsinnskuddsaksjene.

Skattekrav på SIM-kort (erstatningskort)

Large Taxpayer Unit (LTU) har sendt Grameenphone tre ulike krav på i alt 1,5 milliarder kroner (eksklusiv renter) på manglende betaling av SIM-avgift på utstedelse av erstatnings-SIM kort) i perioden juli 2007-juni 2015. I juni 2019 kom VAT Appellate Tribunal med en avgjørelse i Grameenphones disfavør for en av de tre periodene (mellom juli 2012 og juni 2015) hvor de opprettholdt LTUs krav på 400 millioner kroner (eksklusiv rente). Den 27. juli 2019 anket Grameenphone avgjørelsen til High Court Division i Supreme Court som i august 2019 besluttet en utsettelse av fullbyrdelsen av kravet.

dtac

Twist mellom TOT, CAT og dtac i forbindelse med betaling av tilknytning- og samtrafikkavgift

Den 17. mai 2006 lanserte National Broadcasting and Telecommunications Commission (NBTC) et regulatorisk rammeverk for samtrafikk i Thailand. Rammeverket kommer til anvendelse for alle lisensierte operatører som har sitt eget telekom-nettverk. I henhold til rammeverket er det et krav at operatørene på forespørsel skal inngå samtrafikkavtaler med hverandre, hvor samtrafikkprisene er kostnadsbaserte.

Den 17. november 2006 orienterte dtac TOT Public Company Limited (TOT) og konsesjonsgiver CAT Telecom Public Company Limited (CAT) om at dtac ikke ville følge ratene for beregning av tilgangspriser i henhold til de avtalene man hadde med TOT før rammeverket trådte i kraft. Etter dtacs oppfatning var ratene og innkrevingen av vederlag under disse avtalene på flere felt i strid med det regulatoriske rammeverket. dtac informerte også TOT og CAT om at selskapet vil betale samtrafikkpris til TOT når dtac og TOT har inngått en samtrafikkavtale i henhold til det regulatoriske rammeverket. TOT har avslått å inngå en slik avtale.

Saken har vært behandlet i ulike retts- og forvaltningsorganer, hvor det er fastslått at TOT er forpliktet til å starte forhandlinger med dtac. TOT har avslått å inngå samtrafikkavtale og har anket saken til Supreme Administrative Court. Saken er nå til behandling i retten.

Den 9. mai 2011 fremmet TOT en stevning til Central Administrative Court med begjæring om at dtac og CAT i fellesskap skal betale tilknytningsavgift til TOT, med tillegg av forfalte renter, totalt ca 30,5 milliarder kroner. Den 26. januar 2012 innleverte dtac sitt tilsvar til retten. Den 10. oktober 2014 økte TOT sitt krav for perioden mai 2011 til juli 2014 med 35,6 milliarder kroner til totalt ca 66,1 milliarder kroner, inkludert forfalte renter, straffe- og tilleggsavgift (beregnet frem til juli 2014). Den 31. mai 2019 kom Central Administrative Court med en avgjørelse hvor retten avviser kravet fra TOT på tilknytningsavgift i sin helhet. Domstolen er av den oppfatning at kravet på tilknytningsavgift er i strid med det regulatoriske rammeverket og at operatørene må beregne samtrafikkpriser i tråd med det regulatoriske rammeverket. TOT anket ikke avgjørelsen innen ankefristen og saken er derfor endelig avgjort.

Twistesaker og forliksavtale mellom dtac og CAT vedrørende inntektsdelingen i konsesjonsavtalen

dtac og CAT inngikk den 10. januar 2019 en forliksavtale om alle retts tvister mellom dem knyttet til konsesjonsavtalen, inklusiv tvisten om portering av dtacs kunder til datterselskapet dtac TriNet. Forliket omfattet ikke industritvister om inntektsfordelingsmodellen for Excise tax (forbrukeravgifter) og samtrafikk (se under). Forliket innebar at dtac skulle betale et beløp på totalt ca 2,5 milliarder kroner til CAT gjennom flere avdrag. dtacs generalforsamling godkjente forliket den 4. april 2019. Alle avdrag er betalt og de ulike sakene som var omfattet av forliket er trukket fra rettsystemet.

Tilleggskrav på konsesjonsavgift for samtrafikk

dtac er involvert i tvistesaker med CAT som omfatter mobiloperatørene og som knytter seg til beregning av inntektsmodellen i den nå utløpte konsesjonen. Twistetemaet i disse sakene er om dtac hadde rett til å trekke påløpte samtrafikkutgifter fra samtrafikkinntekter før konsesjonsavgift ble beregnet til CAT. Voldgiftspanelet som var oppnevnt for å avgjøre tvisten om konsesjonsår 16 kom den 25. desember 2019 med en avgjørelse i dtacs favør. Den 27. desember 2019, 26. desember 2019 og 6. februar 2020 kom andre voldgiftspaneler til at dtac ikke hadde rett til fradrag for sine samtrafikkutgifter for henholdsvis konsesjonsårene 17, 18 og 20. Voldgiftspanelet var her av den oppfatning at samtrafikkinntekt var en konsesjonsinntekt man ikke kunne trekke utgifter fra. Som en følge av disse avgjørelsene har dtac en forpliktelse til å betale et totalbeløp på ca 3,3 milliarder kroner, men selskapet vil anke disse avgjørelsene til Central Administrative Court. Det er tilsvarende tvister for konsesjonsårene 21 til 27 (16. september 2011 til 15. september 2018) hvor CAT har fremmet krav på totalt 4,7 milliarder kroner.

Excise tax (forbrukeravgift)

Den 11. januar 2008 fremmet CAT en sak til et voldgiftstribunal i Thailand med krav mot dtac på omtrent 6,5 milliarder kroner, inkludert merverdiavgift og moranter, i konsesjonsbetalinger for perioden 16. september 2002 til og med 15. september 2006. Grunnlaget for kravet er at konsesjonsbetalingene er foretatt etter fradrag for forbrukeravgift. dtac er av den oppfatning at man hadde rett til å trekke fra denne avgiften før betaling ble foretatt, med hjemmel i beslutninger som Ministerrådet i Thailand foretok i februar 2003 samt brev fra CAT hvor dtac ble gitt rett til slikt fradrag. Den 28. mai 2012 besluttet voldgiftspanelet å avvise CATs krav om forbrukeravgift i konsesjonsbetalingene, men den 31. august 2012 fremmet CAT kravet overfor en domstol (Central Administrative Court) for å oppheve voldgiftsavgjørelsen. Den 29. januar 2016 ble dtac informert av Central Administrative Court at retten hadde avgjort saken i dtacs favør. CAT har anket avgjørelsen til Supreme Administrative Court og saken pågår fortsatt.

Begrensning i utenlandsk eierskap

En av dtacs konkurrenter leverte en rekke klager til politiet og handelsdepartementet i Thailand tidlig i 2011, med påstand om at dtac hadde brutt Foreign Business Act (FBA) som begrenser utenlandsk eierskap i thailandske selskaper til 49 % av aksjekapitalen med mindre det foreligger en særlig tillatelse fra regjeringen.

I tillegg fremmet en av dtacs minoritetsaksjonærer (som eier 100 aksjer i dtac) den 22. september 2011 en stevning til Central Administrative Court mot det statlige organet National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC) med påstander om at NBTC (som et forvaltningsorgan) har opptrådt uaktsomt ved å tillate at dtac driver telekommunikasjonsvirksomhet. På det grunnlag har Central Administrative Court innstevnet dtac som medsaksoekt i saken. Den 26. november 2015 besluttet Central Administrative Court at retten ikke kan frata dtac retten til å drive sin virksomhet. Retten besluttet imidlertid at NBTC skal undersøke om dtac opererer i strid med FBA. Både NBTC og dtac har anket denne avgjørelsen til Supreme Administrative Court i Thailand.

Sakene nevnt over er nå til vurdering hos The Royal Thai Police og the Supreme Administrative Court. Telenor er av den oppfatning at konsernets eierstruktur i dtac ble etablert og er i samsvar med thailandsk rett og etablert praksis i Thailand.

Telenor i India

Telenor og det indiske telekommunikasjonsdepartementet (DoT) har en rekke pågående tvister knyttet til Telenors tidligere virksomhet i India.

En av disse knytter seg til beregningen av den årlige lisensavgiften og spektrumavgiften for den tiden Telenor hadde virksomhet i India. Dette er en industrisak som berører samtlige aktører i det indiske mobilmarkedet. Gjennom 2019 og før høyesteretts avgjørelse (se under) hadde DoT fremmet krav om betaling på 3 milliarder kroner, inkludert renter og straffegebyr, mot Telenors indiske datterselskaper. I fjerde kvartal i 2019 opprettholdt høyesterett DOTs syn på hvordan lisensavgift og spektrumavgift skulle beregnes. DoT har bedt alle operatørene om å rekalkulere og oppdatere beregningene på basis av høyesteretts avgjørelse samt innlevere disse og innbetale det justerte beløp. Selv om høyesteretts avgjørelse innebærer en vesentlig økning av avgifter for alle operatørene, er det fremdeles flere beregningselementer som er uklare og følgelig er den endelige eksponering usikker.

Den 2. februar 2012 kansellerte indisk høyesterett alle de 122 2G-lisensene tildelt i 2008, inkludert de som var tildelt Unitech Wireless. Høyesterett besluttet at 2G-lisensene og frekvensbånd skulle auksjoneres på nytt. Frekvensauksjonen ble gjennomført i november 2012 og konsernet sikret seg frekvensbånd i 6 områder gjennom selskapet Telewings. I februar 2013 besluttet Høyesterett tilbakevirkende frekvensbetaling for de lisensene som ble opphevet i februar 2012. DoT utstedte et varsel i november 2014 til Unitech Wireless hvor det ble bedt om en forklaring på hvorfor DoT ikke skulle kunne innkreve tilbakevirkende spektrumavgift på 0,8 milliarder kroner med tillegg av rente, som en følge av høyesteretts avgjørelse av 15. februar 2013, for de lisenser som ble kjent ugyldig ved høyesteretts avgjørelse av 2. februar 2012. Telenor besvarte varselet i desember 2014. Den 25. september 2016 utstedte imidlertid DoT et krav på 1,0 milliard kroner (inkludert renter), som den 14. februar 2017 ble justert til 0,9 milliarder kroner av DoT (inkludert renter). Telenor har bestridt kravet og DoTs fortolkning av høyesteretts avgjørelse overfor TDSAT (Telecom Dispute Settlement and Appellate Tribunal). En utsettelsesordre er gitt og er fremdeles gjeldende.

DoT har utstedt et varsel til 8 selskaper under Unitech Wireless knyttet til en bot på 1,3 milliarder kroner, på grunn av et påstått brudd på bestemmelser om forhåndsgodkjenning av innfusjoneringen av 7 Unitech Wireless-selskaper. Telenor har imøtegått varselet fra DoT.

Se note 4 under Avviklet virksomhet og eiendeler holdt for salg for informasjon om avsetninger knyttet til den perioden konsernet drev virksomhet i India.

Telenor Pakistan

The Federal Board of Revenue i Pakistan (FBR) har hevdet at mobiloperatørene i Pakistan har omgått en statlig forbrukeravgift som skulle ha vært betalt av samtrafikkinntekter. Telenor Pakistans påståtte ansvar utgjør 0,5 milliarder kroner, eksklusiv renter og tilleggsskatt. Mobiloperatørene besluttet i fellesskap å utfordre avgiftskravet gjennom en stevning til Islamabad High Court, i det de hadde innkrevd og betalt forbrukeravgift ut fra de enkelte samtalers fulle verdi. Retten ga mobiloperatørene medhold i en avgjørelse fra januar 2014, i det dobbeltbeskatning av forbrukeravgift ikke er tillatt etter loven. Avgjørelsen ble anket av FBR, men High Court forkastet anken. FBR har anket avgjørelsen fra High Court videre til Høyesterett hvor saken fremdeles befinner seg. Telenor bestrider kravet sammen med de øvrige involverte operatører.

Telenor Norge

EFTAs overvåkingsorgan (ESA) og det norske Konkurransetilsynet initierte den 4. desember 2012 en kontroll av Telenor Norge AS i forbindelse med mulig misbruk av dominerende markedsposisjon og/eller mulige konkurransebegrensende samarbeid i det norske mobilmarkedet. Telenor Norges posisjon i begge sakene som er nærmere beskrevet under er at selskapet ikke har brutt konkurransereglene.

ESA

Den 1. februar 2016 kom ESA med et varsel om vedtak (statement of objection) der ESAs foreløpige vurdering er at Telenor Norge har misbrukt sin dominerende stilling knyttet til marginskvis i segmentet separat mobil bredbånd til forbrukere i Norge og bindingspraksis for individuelle abonnement i bedriftssegmentet i Norge. ESA vurderer å ilegge bot, men har ikke oppgitt et beløp i varselet.

24. juni 2019 kom ESA med et tilleggsvarsel (Supplementary statement of objection (SSO)) angående marginskvisdelen av saken. Samtidig avsluttet ESA etterforskningen knyttet til bindingspraksis. Varselet (SSO) er ikke en endelig avgjørelse. Telenor har gitt sine kommentarer til dette varselet, og en etterfølgende høring fant sted den 10. oktober 2019. Den 27. februar 2020 sendte ESA Telenor et såkalt Letter of Facts, hvor ESA informerte om tilleggsdokumenter og -fakta som ESA ønsker å ta i betraktning. Telenor ga sine kommentarer til dette innen fristutløp 16. mars 2020.

Konkurransetilsynet

Saken knytter seg til et påstått brudd på forbudet mot misbruk av dominerende stilling relatert til prismodellen i en grossistavtale fra perioden 2010-2014. Konkurransetilsynets bekymring knytter seg til utrulling av det tredje mobilnettverket i Norge. Den 21. juni 2018 kom tilsynet med et vedtak om bot på 788 millioner kroner. Telenor klaget avgjørelsen inn til Konkurranselagene den 20. desember 2018. I en avgjørelse av 19. juni 2019 opprettholdt Konkurranselagene bota. Avgjørelsen var ikke enstemmig. Telenor anket avgjørelsen til Gulatings Lagmannsrett den 18. september 2019 hvorpå retten forventes å starte behandlingen av saken i uke 2 i 2021.

NOTE 35 Godtgjørelse til ledelsen og ekstern revisor

Godtgjørelse til konsernledelsen

Tabellen under viser godtgjørelse til konsernledelsen i 2019 og 2018 per kategori. Dette er de totale beløpene for både konsernsjefen og konsernledelsen. Detaljert oversikt på individnivå, samt ytterligere informasjon vedrørende retningslinjer for belønning i Telenor er tilgjengelig i kapittel 11 og 12 i avsnittet om eierstyring og selskapsledelse i styrets årsberetning på side 26 og 28.

Beløp i tusen kroner	2019	2018
Grunnlønn ¹⁾	38 039	35 686
Korttidsinsentiv (årsbonus) ²⁾	12 329	16 682
Langtidsinsentiv (LTI), kostnadsført ³⁾	5 899	5 010
Pensjon ⁴⁾	8 266	8 786
Andre tilleggsytelser ⁵⁾	13 809	15 413
Total godtgjørelse	78 332	81 577

¹⁾ Grunnlønn inkluderer feriepengene hvis relevant.

²⁾ Korttidsinsentiv (årsbonus) reflekterer faktisk bonusbeløp og ekskluderer feriepengene. Feriepengene rapporteres, hvis relevant, under 'grunnlønn'.

³⁾ Langtidsinsentiv (LTI) er en begrenset aksjeplan hvor deltakerne kan motta aksjer eller fantomaksjer for en definert maksimal prosentandel av sin årlige grunnlønn. Aksjene er låst i en periode på 4 år. Langtidsinsentiv (LTI) rapporteres ut ifra bokførte kostnader, det vil si at kostnadene i et visst år er en sum av årlige kostnader for alle aktive programmer det året.

⁴⁾ Beregningene av pensjonsopptjening er basert på de samme aktuarmessige og andre forutsetninger som benyttes i pensjonsberegningene i note 26.

⁵⁾ Inkluderer elementer som forsikring, fordel firmabil eller bilgodtgjørelse, kostnader i forbindelse med relokalisering, skattepliktige bonusaksjer i forbindelse med aksjekjøpsprogram for ansatte, mv. samt utbetalinger relatert til fratreden (lønn under oppsigelsestid, sluttvederlag, kortsiktig- og langsiktige insentiver hvis relevant). Totale utbetalinger ifm. sluttoppgjør beløper seg til 7,1 millioner kroner i 2019 og 6,8 millioner kroner i 2018.

I tillegg til ovenstående, utgjør godtgjørelse til styret 5,5 millioner kroner i 2019 og 5,4 millioner kroner i 2018. Godtgjørelse til medlemmer av styret består av et årlig styrehonorar avhengig av rolle i styret samt honorar for eventuell deltagelse i styrekomiteer.

Lån til ansatte

Lån til ansatte var til sammen på 3,6 millioner kroner per 31. desember 2019 og 2,0 millioner kroner per 31. desember 2018.

Godtgjørelse til ekstern revisor

Tabellen nedenfor oppsummerer revisjonshonorar for 2019 og 2018. Honorarene inkluderer både norske og utenlandske datterselskaper.

Beløp i millioner kroner eksklusiv merverdiavgift	Revisjon		Attestasjonstjenester		Skatterelaterte tjenester		Andre tjenester	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Telenor ASA	4,8	4,7	1,1	0,2	5,0	0,3	5,7	0,6
Andre konsernselskaper	28,3	26,6	4,2	1,8	5,7	2,7	7,0	14,3
Totalt	33,1	31,4	5,3	1,9	10,7	3,0	12,8	14,9

Revisjonshonorar inkluderer honorar knyttet til lovpålagt revisjon og finansiell revisjon. Andre attestasjonstjenester er primært knyttet til attestasjoner som følge av regler og lovgivning, attestasjoner knyttet til informasjonssystemer, samt revisjoner, attestasjoner og avtalte kontrollhandlinger med rapportering til myndigheter og andre tredjeparter.

Honorar for skatterelaterte tjenester knytter seg til skattebistand og redegjørelser for skatteregler og konsekvenser samt skattemessig due diligence i forbindelse med oppkjøp, salg og andre transaksjoner. Andre tjenester knytter seg primært til gjennomgang av prosesser/systemer/prosjekter/leverandører, finansiell due diligence og vurderinger i forbindelse med oppkjøp, salg og andre transaksjoner.

NOTE 36 Antall aksjer, styrets fullmakter, aksjonærer m.v.

Telenor ASA hadde per 31. desember 2019 en aksjekapital på 8.654.748.192 kroner fordelt på 1.442.458.032 ordinære aksjer pålydende 6 kroner. I 2019 ble aksjekapitalen redusert med 173.999.994 kroner og antallet aksjer ble redusert med 28.999.999. Alle aksjer har lik stemmerett og rett til utbytte. Per 31. desember 2019 hadde Telenor 19.794.691 egne aksjer.

Telenors ordinære generalforsamling i mai 2018 ga styret fullmakt til å erverve inntil 29.000.000 egne aksjer, tilsvarende inntil rundt 2 % av aksjekapitalen, for påfølgende sletting. Innenfor fullmakten som var gyldig frem til ordinær generalforsamling i mai 2019, fullførte Telenor den 25. oktober 2018 markedsdelen av tilbakekjøpsprogrammet der Telenor kjøpte 13.350.090 egne aksjer i det åpne markedet. I forkant av den ordinære generalforsamlingen inngikk Telenor en avtale med staten, representert ved Nærings- og fiskeridepartementet, som er den største aksjonæren i Telenor. Avtalen innebar at staten var forpliktet, gjennom Nærings- og fiskeridepartementets deltakelse og stemmegivning på Telenors generalforsamling, til å selge en proporsjonal andel av sine aksjer, slik at statens eierandel i Telenor skulle forbli uforandret, dersom Telenor ervervet egne aksjer for sletting. Avtalen var gyldig frem til generalforsamlingen i 2019. Etter vedtak på generalforsamlingen i 2019 ble aksjekapitalen til Telenor nedsatt med 173.999.994 kroner ved sletting av de 13.350.090 aksjene som var tilbakekjøpt i henhold til fullmakten fra generalforsamlingen i mai 2018 og innløsning av 15.649.909 aksjer eid av staten mot en betaling på 2.379.746.137 kroner.

Telenors ordinære generalforsamling i mai 2019 ga styret fullmakt til å erverve inntil 43.000.000 egne aksjer, tilsvarende inntil rundt 3 % av aksjekapitalen, bestående av kjøp av aksjer i markedet og kjøp av en påfølgende proporsjonal andel fra Nærings- og fiskeridepartementet. 31. oktober 2019 fullførte Telenor markedsdelen av tilbakekjøpsprogrammet etter å ha kjøpt tilbake 19.794.691 egne aksjer i det åpne markedet til en gjennomsnittlig kurs på 180,40 kroner per aksje.

Endring i antall egne aksjer

	2019	2018
Antall egne aksjer 1. januar	13 350 090	8 738 593
Tilbakekjøp i løpet av året	35 444 600	34 611 496
Sletting av aksjer kjøpt i markedet	(28 999 999)	(29 999 999)
Antall egne aksjer 31. desember	19 794 691	13 350 090

Per 31. desember 2019 hadde Telenor ASA rundt 40.200 VPS-registrerte aksjonærer, sammenlignet med rundt 40.300 på samme tid året før.

De 20 største aksjonærene per 31. desember 2019 fra aksjonærregisteret¹⁾

	Navn på aksjonær	Antall aksjer	%
1	Den norske stat, ved Nærings- og fiskeridepartementet	778 425 458	53,97
2	Folketrygdfondet	73 022 492	5,06
3	State Street Bank and Trust Company (nominee)	31 747 689	2,20
4	State Street Bank and Trust Company (nominee)	20 377 441	1,41
5	Telenor ASA	19 794 961	1,37
6	Clearstream Banking S.A. (nominee)	18 858 167	1,31
7	JPMorgan Chase Bank, N.A., London (nominee)	13 856 767	0,96
8	JPMorgan Chase Bank, N.A., London (nominee)	13 674 667	0,95
9	State Street Bank and Trust Company (nominee)	12 463 023	0,86
10	State Street Bank and Trust Company (nominee)	11 131 286	0,77
11	State Street Bank and Trust Company (nominee)	10 012 663	0,69
12	The Northern Trust Comp, London Br (nominee)	8 097 214	0,56
13	JPMorgan Bank Luxembourg S.A. (nominee)	7 158 051	0,50
14	KLP Aksjenorge Indeks	6 956 037	0,48
15	Verdipapirfondet DNB Norge	6 804 978	0,47
16	Street Bank and Trust Company (nominee)	6 591 194	0,46
17	Storebrand Norge I Verdipapirfond	6 004 808	0,42
18	JPMorgan Chase Bank, N.A., London (nominee)	5 939 978	0,41
19	Euroclear Bank S.A./N.V.	5 936 852	0,41
20	The Bank of New York Mellon SA/NV (nominee)	5 427 398	0,38
	Sum aksjer 20 største aksjonærer	1 062 281 124	73,64
	Antall aksjer totalt	1 442 458 032	100,00

De 20 største aksjonærene per 31. desember 2019, underliggende eiere ²⁾

	Navn på aksjonær	Antall aksjer	%
1	Den norske stat, ved Nærings- og fiskeridepartementet	778 425 458	53,97
2	Folketrygdfondet	73 022 492	5,06
3	BlackRock Institutional Trust Company, N.A.	26 272 925	1,82
4	The Vanguard Group, Inc.	22 641 176	1,57
5	DWS Investment GmbH	20 553 263	1,44
6	Storebrand Kapitalforvaltning AS	15 398 958	1,07
7	JPMorgan Asset Management U.K. Limited	14 907 888	1,03
8	KLP Forsikring	13 327 753	0,92
9	Lazard Asset Management, L.L.C.	12 442 367	0,86
10	DNB Asset Management AS	12 156 460	0,84
11	Aberdeen Standard Investments (Edinburgh)	10 694 608	0,74
12	SAFE Investment Company Limited	10 219 167	0,71
13	State Street Global Advisors (U.S.)	9 256 275	0,64
14	Danske Capital (Norway)	8 669 330	0,60
15	Pyrford International Limited	7 760 959	0,54
16	BlackRock Advisors (UK) Limited	7 693 579	0,53
17	Schroder Investment Management Ltd. (SIM)	7 281 418	0,50
18	APG Asset Management N.V.	7 046 520	0,49
19	Fidelity International	7 039 719	0,49
20	Acadian Asset Management LLC	6 754 609	0,47
	Sum aksjer 20 største aksjonærer	1 071 564 924	74,29
	Antall aksjer totalt	1 442 458 032	100,00

¹⁾ Kilde: VPS aksjonærregister

²⁾ Aksjonærlisten blir levert av Nasdaq Advisory Services og er fremskaffet gjennom analyse av sluttinvestor- og fondsforvaltningsopplysninger, gitt på anmodning fra forvalterkonti registrert som aksjonærer i Telenors aksjonærregister. Til tross for at alle rimelige undersøkelser er foretatt for å verifisere all informasjon, kan verken Telenor eller Nasdaq Advisory Services garantere for at opplysningene er fullstendige.

NOTE 37 Hendelser etter balansedagen

COVID-19

Spredningen av sykdommer på tvers av landegrensene slik som COVID-19 kan ha en operasjonell effekt for konsernet som følge av endring i forbruk, forbruksmønster, mulige sammenbrudd i leverandørkjeden for hardware og håndsett, vedlikehold av infrastruktur og tilgang til ressurser samt påvirkning på ansatte. Per i dag har Telenor begrenset innsikt ift den fulle effekten av COVID-19 i markedene vi opererer i. Telenor som selskap har en nøkkelrolle når det gjelder å sikre kritisk infrastruktur, og vil overvåke nøye samt fortsette å ta forhåndsregler for å minimere effekten på helse og sikkerhet samt å sikre fortsatt drift.

Svekkelser i Norske Krone etter årsslutt 2019

Telenor konserns presentasjonsvaluta og Telenor ASAs funksjonelle valuta er norske kroner. Siden utgangen av 2019 har norske kroner svekket seg vesentlig mot andre valutaer, som kan vesentlig påvirke konsolidert resultatoppstilling og oppstilling av finansiell stilling i 2020. 75 % av driftsinntektene og 81 % EBITDA var relatert til virksomheter utenfor Norge i 2019. I tillegg har Telenor ASA rentebærende gjeld i amerikanske dollar som ikke er en del av sikring av nettoinvesteringer på omtrent 25 milliarder kroner (2,9 milliarder amerikanske dollar) per 31. desember 2019. Valutaeffekter knyttet til rentebærende gjeld i utenlandsk valuta som ikke er benyttet til sikring av nettoinvesteringer etter IFRS 9 innregnes som netto finanskostnader i resultatoppstillingen. Se note 28 og 29 for ytterligere informasjon om Telenor konsernets eksponering og sensitiviteter knyttet til endringer i valutakurser.

RESULTATREGNSKAP

Telenor ASA 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2019	2018
Driftsinntekter	1	1 053	1 134
Driftskostnader			
Lønn og personalkostnader	2, 3	(760)	(728)
Andre driftskostnader	4	(1 019)	(1 076)
Av- og nedskrivninger	8	(31)	(40)
Sum driftskostnader		(1 810)	(1 844)
Driftsresultat		(757)	(710)
Finansinntekter og -kostnader			
Finansinntekter	6	23 295	62 227
Finanskostnader	6	(1 534)	(1 302)
Netto valutagevinster (tap)	6	(472)	(1 203)
Netto verdiendring finansielle instrumenter	6	(77)	(499)
Netto gevinst (tap og nedskrivninger) av finansielle eiendeler	6	(33)	(1 614)
Netto finansinntekter og -kostnader		21 179	57 609
Resultat før skatt		20 422	56 899
Inntektsskatt	7	(3 281)	(1 044)
Resultat etter skatt		17 141	55 855

OPPSTILLING AV TOTALRESULTAT

Telenor ASA 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Resultat etter skatt	17 141	55 855
Øvrige resultatelementer		
Estimatendringer knyttet til pensjoner	137	(50)
Inntektsskatt	(30)	11
Sum av poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet i senere perioder	107	(39)
Øvrige resultatelementer, netto etter skatt	107	(39)
Totalresultat	17 248	55 816

OPPSTILLING AV FINANSIELL STILLING

Telenor ASA per 31. desember

Beløp i millioner kroner	Note	2019	2018
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Eiendel ved utsatt skatt	7	1 998	1 791
Pensjonsmidler	3	88	-
Goodwill		20	20
Immaterielle eiendeler	8	18	81
Varige driftsmidler		27	49
Aksjer i datterselskaper	15	138 837	137 765
Langsiktige rentebærende fordringer på konsernselskaper	14	38 374	4 871
Andre langsiktige finansielle eiendeler	9, 11	2 761	2 402
Sum anleggsmidler		182 123	146 979
Omløpsmidler			
Kundefordringer på konsernselskaper		584	396
Eksterne kundefordringer		6	7
Andre kortsiktige finansielle eiendeler	9, 11	496	2 211
Betalingsmidler og kortsiktige plasseringer	11	2 618	8 890
Sum omløpsmidler		3 704	11 504
Sum eiendeler		185 827	158 483
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital	10	105 303	106 138
Langsiktig rentebærende eksternt gjeld	11	64 021	25 422
Langsiktig ikke-rentebærende eksternt gjeld	11	1 409	1 655
Pensjonsforpliktelser	3	472	526
Andre forpliktelser		78	18
Sum langsiktig gjeld		65 980	27 621
Kortsiktig rentebærende gjeld til konsernselskaper	11,14	3 352	9 127
Kortsiktig rentebærende eksternt gjeld	11	7 399	4 167
Trekk på konsernkonto	11	188	8 699
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld til konsernselskaper	11, 12	169	65
Kortsiktig ikke-rentebærende eksternt gjeld	11, 12	3 436	2 666
Sum kortsiktig gjeld		14 544	24 724
Sum egenkapital og gjeld		185 827	158 483

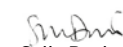
Fornebu, 24. mars 2020

Gunn Wærsted
Styreleder

Jørgen Kildahl
Nestleder

Jøn Erik Reinhardsen
Styremedlem

Jacob Agraou
Styremedlem

Sally Davis
Styremedlem

Grethe Viksaas
Styremedlem

Esben Smistad
Styremedlem

Anita Helen Steine
Styremedlem

Jan Otto Eriksen
Styremedlem

Sigve Brekke
Konsernsjef

OPPSTILLING AV KONTANTSTRØMMER

Telenor ASA 1. januar – 31. desember

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Resultat før skatt	20 422	56 899
Betalt skatt	(3 360)	(796)
Netto (gevinst) tap, nedskrivninger og endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler og gjeld	110	1 932
Av- og nedskrivninger	31	40
Netto valuta (gevinst) tap ikke relatert til operasjonelle aktiviteter	(9)	1 273
Netto endring i påløpte ikke betalte renter til/fra konsernselskaper	101	2
Innbetaling av utbytte	15 451	31 491
Inntektsført utbytte	(16 751)	(52 916)
Innbetalinger av renter	511	1 031
Utbetalinger av renter	(1 836)	(2 116)
Netto endring i andre tidsavgrensingsposter	1 310	(2 234)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	15 980	34 606
Innbetalinger ved avgang varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	15	-
Utbetalinger ved tilgang varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	(11)	(6)
Utbetalinger ved tilgang og kapitalendringer datterselskaper	(1 105)	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(1 101)	(6)
Innbetalinger ved opptak av gjeld	47 402	18 402
Utbetalinger ved tilbakebetaling av gjeld	(5 803)	(28 105)
Endring av utlån under konserninterne trekkrettigheter	(36 434)	1 253
Tilbakekjøp av egne aksjer	(5 975)	(5 809)
Utbetaling av utbytte til aksjonærer i Telenor ASA	(12 121)	(18 381)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(12 931)	(32 640)
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	291	(92)
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	2 239	1 868
Kontanter og kontantekvivalenter per 1. januar	191	(1 677)
Kontanter og kontantekvivalenter per 31. desember	2 430	191
Spesifisering av kontanter og kontantekvivalenter		
Betalingsmidler og kortsiktige plasseringer	2 618	8 890
Trekk på konsernkonto	(188)	(8 699)
Kontanter og kontantekvivalenter per 31. desember	2 430	191

OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL

Telenor ASA – per 31. desember 2018 og 2019

Beløp i millioner kroner (unntatt antall aksjer)	Antall aksjer	Aksje- kapital	Egne aksjer	Overkurs	Estimat endringer pensjoner	Annen egen- kapital	Tilbake- holdt over- skudd	Total Egen- kapital
Egenkapital per 1. januar 2018	1 501 458 030	9 009	(52)	69	20	(4 003)	69 449	74 492
Resultat etter skatt for perioden	-	-	-	-	-	-	55 855	55 855
Øvrige resultatelementer for perioden	-	-	-	-	(39)	-	-	(39)
Totalresultat	-	-	-	-	(39)	-	55 855	55 816
Utbytte	-	-	-	-	-	-	(18 382)	(18 382)
Kjøp av egne aksjer	-	-	(208)	-	-	(5 560)	-	(5 768)
Sletting av egne aksjer	(29 999 999)	(180)	180	-	-	-	-	-
Aksjebasert avlønning, utøvelse av opsjoner og utdeling av aksjer	-	-	-	-	-	(20)	-	(20)
Egenkapital per 31. desember 2018	1 471 458 031	8 829	(80)	69	(19)	(9 583)	106 922	106 138
Resultat etter skatt for perioden	-	-	-	-	-	-	17 141	17 141
Øvrige resultatelementer for perioden	-	-	-	-	107	-	-	107
Totalresultat	-	-	-	-	107	-	17 141	17 248
Utbytte	-	-	-	-	-	-	(12 121)	(12 121)
Kjøp av egne aksjer	-	-	(213)	-	-	(5 738)	-	(5 951)
Sletting av egne aksjer	(28 999 999)	(174)	174	-	-	-	-	-
Aksjebasert avlønning, utøvelse av opsjoner og utdeling av aksjer	-	-	-	-	-	(11)	-	(11)
Egenkapital per 31. desember 2019	1 442 458 032	8 655	(119)	69	88	(15 332)	111 942	105 303

NOTER TIL REGNSKAPET

Telenor ASA

Innhold noter

1	Generell informasjon og sammendrag av vesentlige regnskap-sprinsipper	11	Finansielle instrumenter og risikostyring
2	Lønn og personalkostnader	12	Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld
3	Pensjonsforpliktelser	13	Garantiansvar
4	Andre driftskostnader	14	Nærstående parter
5	Utgifter til forskning og utvikling	15	Aksjer i datterselskaper
6	Finansinntekter og -kostnader		
7	Skatter		
8	Immaterielle eiendeler		
9	Andre finansielle eiendeler		
10	Egenkapital og utbytte		

NOTE 1 Generell informasjon og sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper

Telenor ASA er et holdingselskap og inkluderer konsernledelse, konsernfunksjoner, forskning og utvikling og konsernets internbank (Group Treasury).

Selskapsregnskapet er utarbeidet i samsvar med Internasjonale regnskapsprinsipper (IFRS) i henhold til Regnskapsloven § 3– 9 og Forskrift om forenklet anvendelse av IFRS fastsatt av Finansdepartementet 21. januar 2008.

Telenor ASA sine regnskapsprinsipper er konsistente med regnskapsprinsippene i konsernet, beskrevet i note 2 i konsernregnskapet. Der notene for morselskapet er vesentlig annerledes enn konsernet, er dette beskrevet nedenfor. I alle andre tilfeller henvises det til noter til konsernregnskapet.

Telenor ASA benytter indirekte metode for oppstilling av kontantstrømmer. Kontanter og kontantekvivalenter består av betalingsmidler, kortsiktige plasseringer og trekk på konsernkonto. Netto endring konserninterne trekkrettigheter er utlån og plasseringer med høy omløpshastighet, og er presentert netto.

Driftsinntekter består i hovedsak av salg av konserntjenester til andre konsernselskaper, salg av forsknings- og utviklingstjenester og salg av andre konsulenttjenester. Kjøp fra andre konsernselskaper omfatter i hovedsak konsulentkostnader i forbindelse med konsernprosjekter, husleie, IT-drift og vedlikehold.

Telenor ASA utfører store deler av den eksterne finansieringen av konsernet, og yter lån til og mottar plasseringer fra konsernselskaper. Se note 28 til konsernregnskapet.

Aksjer i datterselskaper og lån til datterselskaper er vurdert til det laveste av virkelig verdi og historisk kost. Eventuelle nedskrivninger og reversering av nedskrivninger er klassifisert som netto gevinst (tap og nedskrivninger) på finansielle eiendeler i resultatregnskapet.

NOTE 2 Lønn og personalkostnader

Administrerende direktør og styret for Telenor ASA tilsvare konsernsjef og konsernstyret. Ytterligere opplysninger om ytelser til styret, ledende ansatte og revisor finnes i kapittel 11 og 12 i avsnittet om eierstyring og selskapsledelse i styrets årsberetning på side 26 og 28 samt note 35 til konsernregnskapet.

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Lønn, feriepenger m.v.	(557)	(532)
Arbeidsgiveravgift	(80)	(77)
Pensjonskostnad inkludert arbeidsgiveravgift (note 3)	(80)	(74)
Aksjebasert betaling ¹⁾	(26)	(31)
Andre personalkostnader	(17)	(14)
Sum lønn og personalkostnader	(760)	(728)
Gjennomsnittlig antall årsverk	413	402

¹⁾ Aksjebasert betaling er kostnader relatert til Telenors aksjeprogram for ansatte og langsiktig insentivordning (LTI) for ledere og nøkkelpersoner.

NOTE 3 Pensjonsforpliktelse

Telenor ASA er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapet har en obligatorisk tjenestepensjon som tilfredsstillende lovkravene.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler

Beløp i millioner kroner	2019			2018		
	Ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	Virkelig verdi pensjonsmidler	Netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	Ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	Virkelig verdi pensjonsmidler	Netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse
Per 1. januar	(1 379)	853	(526)	(1 291)	804	(487)
Pensjonskostnad	(41)	-	(41)	(38)	-	(38)
Netto rentekostnad	(35)	23	(13)	(31)	19	(11)
Delsum innregnet i resultatregnskapet	(76)	23	(54)	(69)	19	(49)
Avkastning på pensjonsmidler (eks. netto rentekostnad i resultatregnskapet)	-	59	59	-	(20)	(20)
Aktuarmessige endringer knyttet til finansielle forutsetninger	44	-	44	(13)	-	(13)
Erfaringsbaserte endringer	34	-	34	(17)	-	(17)
Delsum innregnet i øvrige resultatelementer	78	59	137	(30)	(20)	(50)
Tilgang og avgang ved virksomhetssammenslutninger	(57)	39	(18)	(38)	28	(10)
Premieinnbetaling	-	56	56	-	53	53
Utbetaling av ytelser/fripoliser	53	(32)	21	49	(31)	18
Per 31. desember	(1 381)	998	(384)	(1 379)	853	(526)
Spesifisert som:						
Pensjonsforpliktelse			(472)			(526)
Pensjonsmidler ¹⁾			88			-

¹⁾ Telenor har ikke anledning til å motregne midlene i den fonderte pensjonsplan med den ufonderte pensjonsplan.

Forventet premieinnbetaling til Telenor Pensjonskasse for 2020 er 58 millioner kroner.

129 ansatte er dekket gjennom ytelsesplanen i Telenor Pensjonskasse. Telenor Pensjonskasse utbetaler pensjon til 357 personer.

Pensjonskostnader

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Pensjonskostnader	(41)	(38)
Netto rentekostnader	(13)	(11)
Innskuddsbaserte pensjonsplaner	(39)	(36)
Totale pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet	(93)	(85)
Hvorav ført som pensjonskostnad (note 2)	(80)	(74)
Hvorav ført som netto rentekostnader (note 6)	(13)	(11)

NOTE 4 Andre driftskostnader

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Driftskostnader relatert til landkontorer og felles økonomi-, regnskaps- og personal-tjenester	(209)	(220)
Kostnader til lokaler, biler, kontorutstyr, drift og vedlikehold	(152)	(154)
Markedsføring, reklame og salgspolisjoner	(29)	(38)
Kostnader til nedbemanning og tapskontrakter	(210)	(82)
Andre driftskostnader ¹⁾	(419)	(582)
Sum andre driftskostnader	(1 019)	(1 076)

¹⁾ Andre driftskostnader er hovedsakelig knyttet til ivaretagelse av eierinteresser og til vurdering av nye markedsmuligheter. I tillegg inngår revisjonshonorar og andre honorarer til revisor, se note 35 til konsernregnskapet.

NOTE 5 Utgifter til forskning og utvikling

Utgifter til forskning og utvikling innregnet som kostnad i Telenor ASA utgjorde 161 millioner kroner i 2019 og 155 millioner kroner i 2018. Forskning og utviklingsarbeid er relatert til utvikling av ny teknologi og sikrer full utnyttelse av eksisterende teknologi og nett.

NOTE 6 **Finansinntekter og kostnader**

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Renteinntekter fra konsernselskaper	96	314
Konsernbidrag og utbytte mottatt fra datterselskaper	23 151	60 566
Andre finansinntekter	47	119
Andre finansinntekter fra konsernselskaper	1	1
Reversering av tap på garantistillelser og regresskrav mot datterselskaper	-	1 227
Sum finansinntekter	23 295	62 227
Rentekostnader til konsernselskaper	(78)	(180)
Eksterne rentekostnader	(1 456)	(1 105)
Andre finanskostnader	-	(16)
Sum finanskostnader	(1 534)	(1 302)
Valutagevinster	8	41
Valutatap	(480)	(1 244)
Netto valutagevinst (tap)	(472)	(1 203)
Netto verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	(142)	(484)
Netto verdiendring av sikringsinstrumenter og sikringsobjekter	65	(15)
Netto verdiendring finansielle instrumenter	(77)	(499)
Nedskrivning av aksjer i datterselskaper ¹⁾	(33)	(1 614)
Netto gevinst (tap og nedskrivninger) av finansielle eiendeler	(33)	(1 614)
Netto finansinntekter og kostnader	21 179	57 609

¹⁾ Nedskrivning av aksjer i datterselskaper i 2019 gjelder Telenor Digital AS og nedskrivning av aksjer i datterselskaper i 2018 gjelder Telenor Eiendom Holding AS og Telenor Communications II AS, se note 15.

Telenor ASA fører mottatt konsernbidrag og utbytte fra datterselskaper som finansinntekt i det året de vedtas av generalforsamlingen i relevante selskap og Telenor ASA får rett til konsernbidrag og utbytte. I 2019 mottok og innregnet Telenor ASA 6,4 milliarder kroner i skattepliktig konsernbidrag for inntektsåret 2018. Telenor mottok også utbytte på 12 milliarder kroner fra Telenor Mobile Holding AS og utbytte fra andre konsernselskaper på til sammen 4,8 milliarder kroner. Telenor Mobile Holding AS har også delt ut utbytte etter selv å ha mottatt utbytte fra sine datterselskaper.

I 2018 mottok og innregnet Telenor ASA 6,3 milliarder kroner i skattepliktig konsernbidrag for inntektsåret 2017 og 1,35 milliarder kroner i konsernbidrag uten skatteeffekt. Telenor mottok også utbytte på 45 milliarder kroner fra Telenor Mobile Holding AS og utbytte fra andre konsernselskaper på til sammen 7,9 milliarder kroner. Utbyttet fra Telenor Mobile Holding AS ble delvis gjort opp ved overføring av en fordring på Telenor Networks Holding AS etter omorganisering av eierstrukturen i Telenor Norge AS i 2017, se også note 15. Telenor Mobile Holding AS har også delt ut utbytte etter selv å ha mottatt utbytte fra sine datterselskaper. Dette inkluderte utbytte fra Telenor Mobile Communications AS delvis finansiert ved provenyet fra salget av aksjene i Telenor Ungarn og Telenor Bulgaria.

NOTE 7 Inntektsskatt

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Resultat før skatt	20 422	56 899
Årets betalbare skatt	(1 067)	(909)
Avklaring av skattesaker og justering av beregnet betalbar skatt tidligere år	(2 450)	(285)
Endring i utsatt skatt	237	150
Sum inntektsskatt	(3 281)	(1 044)

Beregning av årets skattegrunnlag:

Resultat før skatt	20 422	56 899
Effekt av øvrige resultatелеmenter og skattefrie overføringer	137	(50)
Ikke fradragsberettigede kostnader og skattefrie inntekter	99	315
Konsernbidrag tidligere år	(6 400)	(6 300)
Utbytte, skattefritt	(16 751)	(52 916)
Konsernbidrag tidligere år, skattefritt	-	(1 350)
Endring i midlertidige forskjeller	294	953
Konsernbidrag inneværende år	7 047	6 400
Årets grunnlag betalbar skatt	4 848	3 951
Betalbar skatt av årets skattegrunnlag (22 % i 2019 og 2018)	1 067	909

Avstemming av inntektsskatt

Forventet skattekostnad (22 % i 2019 og 2018 av resultat før skatt)	(4 493)	(13 087)
Skatteeffekt av ikke fradragsberettigede kostnader og skattefrie inntekter	(52)	(61)
Skatteeffekt av mottatt skattefritt konsernbidrag	-	311
Skatteeffekt av mottatt skattefritt utbytte	3 685	12 171
Avklaring og justering av skattesaker	(2 450)	(285)
Annet	30	(11)
Endring som følge av endret skattesats	0	(81)
Sum inntektsskatt	(3 281)	(1 044)
Effektiv skattesats i %	16,06 %	1,83 %

Beløp i millioner kroner	2019	2018	Changes
Midlertidige forskjeller per 31. desember:			
Anleggsmidler	(27)	19	(46)
Renteelementet i forbindelse med virkelig verdisikring av gjeld	(516)	(565)	49
Øvrige derivater	(809)	(371)	(438)
Tap på garantiansvar	(280)	(280)	0
Andre avsetninger for forpliktelse	(20)	(18)	(2)
Netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse innregnet i oppstilling av finansiell stilling	(383)	(526)	143
Konsernbidrag	(7 047)	(6 400)	(647)
Sum midlertidige forskjeller per 31. desember	(9 082)	(8 141)	(941)
Skattesats	22 %	22 %	-
Sum netto eiendel ved utsatt skatt	1 998	1 791	207

Endringer netto eiendel ved utsatt skatt:

Ført mot øvrige resultatелеmenter ¹⁾	(30)
Ført mot resultat	237

¹⁾ Utsatt skatt innregnet i øvrige resultatелеmenter er relatert til skatt på revurdering av pensjoner. Øvrige resultatелеmenter presenteres brutto i totalresultatet med tilhørende skatteeffekt på egen linje.

Den alminnelige skattesatsen i Norge er 22 % i 2019. Med effekt fra 1. januar 2018 ble skattesatsen endret fra 23 % til 22 %.

I 2012 innregnet Telenor ASA tap på fordringer mot Unitech Wireless etter at Telenor ASA hadde innfridd sitt garantiansvar på 10,6 milliarder kroner for all rentebærende gjeld i Unitech Wireless. En eiendel ved utsatt skatt på 2,5 milliarder kroner ble innregnet. I 2013 ble virksomhetsoverdragelsen fra Unitech Wireless til Telenor India gjennomført, og Telenor ASA fradragførte 9,3 milliarder kroner som skattemessig tap på fordringer i selvangivelsen. I 2019 mottok Telenor ASA et endringsvedtak fra norske skattemyndigheter som ikke tillater fradrag for tapet, noe som øker tidligere års betalbare inntektsskatt med 2,5 milliarder kroner i 2019. Telenor ASA er uenig i dette og har anket.

Justering av skattesaker og beregnet betalbar skatt tidligere år på 285 millioner kroner i 2018 gjelder vedtak fra norske skattemyndigheter for Telenor ASA for 2014 med skatteeffekt på 181 millioner kroner og for 2015 og 2016 med til sammen 91 millioner kroner. Begge vedtakene er påklaget.

Skattefrie inntekter i 2018 representerer en tilbakeføring av ikke fradragsberettigede kostnader på 1.299 millioner kroner i 2016 knyttet til avsetning for tap på garantier for gjeld i Telenor India. Ikke fradragsberettigede kostnader gjelder nedskrivning av aksjer i Telenor Eiendom Holding AS og Telenor Communications II AS på 1.614 millioner kroner (se note 15).

NOTE 8 Immaterielle eiendeler

2019

Beløp i millioner kroner	Anskaffelseskost per 1. januar	Tilgang	Avgang	Intern fremleie ¹⁾	Årets av- og nedskrivninger	Akkumulerte av- og nedskrivninger	Regnskapsført verdi per 31. desember
Lisenser og rettigheter (12–15 år)	214	-	-	(50)	(164)	(164)	-
Software - kjøpt (5 år)	411	-	-	-	(12)	(398)	13
Anlegg under utførelse	6	-	(1)	-	-	-	5
Sum immaterielle eiendeler	631	-	(1)	(50)	(176)	(562)	18

2018

Beløp i millioner kroner	Anskaffelseskost per 1. januar	Tilgang	Avgang	Årets av- og nedskrivninger	Akkumulerte av- og nedskrivninger	Regnskapsført verdi per 31. desember
Lisenser og rettigheter (12–15 år)	214	-	-	(10)	(164)	50
Software - kjøpt (5 år)	430	37	(56)	(12)	(386)	25
Anlegg under utførelse	41	-	(35)	-	-	6
Sum immaterielle eiendeler	685	37	(91)	(22)	(550)	81

¹⁾ Intern fremleie er to lisenser overført til Telenor Norge AS i 2019 relatert til implementering av IFRS 16

NOTE 9 Andre finansielle eiendeler

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Egenkapitalinnskudd i Telenor Pensjonskasse 1)	298	298
Finansielle derivater	57	245
Virkelig verdi av sikringsinstrumenter	1 569	1 411
Andre finansielle eiendeler eksterne	837	448
Sum andre langsiktige finansielle eiendeler	2 761	2 402
Kortsiktig rentefri fordring på konsernselskaper ²⁾	167	1 952
Andre kortsiktige finansielle eiendeler eksterne	329	259
Sum andre kortsiktige finansielle eiendeler	496	2 211

¹⁾ Den regnskapsførte verdien i oppstilling av finansiell stilling er oppført til kostpris, som anses å være tilsvarende markedsverdien. Telenor ASA innehar hele den innskutte kjernekapitalen i pensjonskassen. Egenkapitalinnskuddet i Telenor Pensjonskasse er klassifisert som egenkapitalinvestering.

²⁾ I 2018 utgjorde 1,8 milliarder kroner vedtatt utbytte fra Telenor Broadcast Holding AS og som ble gjort opp i januar 2019.

NOTE 10 Egenkapital og utbytte

Fordeling av egenkapital og bevegelser de siste to årene fremgår av egen oversikt, se oppstilling av endringer i egenkapital.

Aksjenes pålydende er 6 kroner. Per. 31. desember 2019 hadde Telenor ASA 19.794.961 egne aksjer.

Utbytte – Utbetalt og foreslått

	2019	2018
Utbytte per aksje i kroner – utbetalt	8,40	12,50
Utbytte per aksje i kroner – foreslått av styret	8,70	8,40

I 2019 har 12,1 milliarder kroner i utbytte blitt belastet egenkapitalen (18,4 milliarder i 2018). Av utbetalt utbytte på 18,4 milliarder kroner i 2018 utgjorde 5,7 milliarder et ekstraordinært utbytte på 4,4 kroner per aksje.

I forhold til 2019 vil Telenors styre på generalforsamlingen den 11. mai 2020 foreslå et utbytte på 8,7 kroner per aksje (tilsvarende 12,4 milliarder kroner). Utbyttet vil deles ut i to transjer på 4,40 kroner og 4,30 kroner per aksje for utbetaling i henholdsvis mai og oktober 2020.

Tilbakekjøpsprogram for egne aksjer som var godkjent på generalforsamling i 2018, ble vedtatt fullført på generalforsamling 7. mai 2019. Dette resulterte i sletting av 13.350.909 egne aksjer og av 15.649.909 aksjer eide av Den norske stat ved Nærings- og fiskeridepartementet mot betaling av 2,4 milliarder til Nærings- og Fiskeridepartementet.

2019–2020 tilbakekjøpsprogrammet ble annonsert 14. mai 2019. Telenor ASA har en avtale med Den norske stat, ved Nærings- og fiskeridepartementet, om å foreta tilbakekjøp av aksjer med det formål å kansellere aksjene gjennom nedsettelse av aksjekapitalen for at Staten skal opprettholde eierandelen. Tilbakekjøpsprogrammet fra Staten og fra markedet omfatter til sammen inntil 3 % av antall registrerte aksjer, tilsvarende 43 millioner aksjer. Den foreslåtte kanselleringen er gjenstand for godkjenning i generalforsamlingen den 11. mai 2020. Markedsandelen av tilbakekjøpsprogrammet ble avsluttet i oktober 2019 etter at 19,79 millioner aksjer var blitt kjøpt i det åpne markedet til en vektet snittkurs på 180,40 kroner.

NOTE 11 Finansielle instrumenter og risikostyring

Risikostyring

Telenor ASAs finansavdeling er ansvarlig for selskapets aktiviteter knyttet til finansiell risikostyring herunder likviditetsrisiko, renterisiko, valutarisiko, kredittrisiko og kapitalstyring. Virksomheten i finansavdelingen utføres innenfor et rammeverk av policy og prosedyrer vedtatt av styret i Telenor ASA.

Telenor ASA utsteder gjeld i det norske og utenlandske kapitalmarkedet hovedsakelig gjennom sertifikater og obligasjoner. I tillegg har Telenor ASA etablert en kommitert syndikert kredittfasilitet på 2,0 milliarder euro med forfall i 2021.

Finansiering av konsernets aktiviteter innebærer at Telenor ASA er eksponert for renterisiko på renteinntekter og rentekostnader innregnet i resultatet som følge av renteendringer i markedet. Endringer i markedsrentene påvirker også virkelig verdi av eiendeler og gjeld.

Telenor ASA er eksponert for valutarisiko for endringer i verdien på norske kroner relativt til andre valutaer som følge av låneopptak i andre valutaer enn norske kroner. Nettoinvesteringssikringer opprettes for å sammenstille valutaendringer på gjeldsinstrumenter med valutaendringer på investeringer i utlandet.

Selskapet har kredittrisiko knyttet til fordringer og finansielle instrumenter med positiv verdi mot eksterne og andre selskaper i konsernet.

Telenor ASA anvender derivater slik som valutaterminkontrakter og fremtidige rentebytteavtaler til å styre sin risikoeksponering knyttet til endringer i valuta og renter. Alle derivatkontrakter blir vurdert til virkelig verdi med endringer regnskapsført over resultatregnskapet. Dette gjelder også derivatkontrakter holdt mot konsernselskap. Dersom regnskapsmessig sikring blir benyttet vil endringer i virkelig verdi av derivater kunne bli ført som øvrige resultatelementer som en del av totalresultatet.

Se også note 2 og note 29 til konsernregnskapet hvor finansiell risiko og regnskapsmessig behandling av finansielle instrumenter er utdypet.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Prinsipper for beregning av virkelig verdi

De finansielle instrumentene som er innregnet i Telenor ASAs regnskap er gruppert i klasser og kategorier som er beskrevet under, basert på instrumentenes egenskaper. Estimerte virkelige verdier av konsernets finansielle instrumenter er basert på markedspriser og verdsettelsesmetoder som beskrevet nedenfor.

Verdsettelseshierarkiet

Telenor ASA måler virkelig verdi av finansielle instrumenter ut fra følgende verdsettelseshierarki som reflekterer input benyttet i målingen av virkelig verdi.

Nivå 1: Noterte kurser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter.

Nivå 2: Annen observerbar input enn den som benyttes på nivå 1 som er observerbar for eiendelen eller forpliktelsen, enten direkte (priser) eller indirekte (utledet fra priser).

Nivå 3: Input for eiendeler eller forpliktelser som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke observerbar input).

Rentebærende gjeld

Virkelig verdi av rentebærende gjeld er basert på observerte priser der slike er tilgjengelige. Verdien av rentebærende gjeld som ikke handles i aktive markeder er beregnet ved å benytte rentekurver som inneholder estimer på Telenor ASAs kredittmargin. Denne kredittkurven er ekstrapolert ut fra indikative priser ved opptak av gjeld med ulike løpetider utstedt av Telenor ASA. Rentekurvene er interpolert fra plasserings- og swaprenter som er observerbare i markedet for ulike valutaer og forfallstidspunkter.

Kundefordringer og andre finansielle anleggs- og omløpsmidler

For kundefordringer og andre kortsiktige fordringer er nominell verdi, justert for tapsavsetninger, vurdert til å være en rimelig tilnærming til virkelig verdi. Effekten av å ikke diskontere anses uvesentlig for denne klassen av finansielle instrumenter.

Egenkapitalinstrumenter

Virkelige verdier for børsnoterte aksjer er basert på noterte kurser ved rapporteringsperiodens slutt. Virkelig verdi av unoterte aksjer er beregnet ved hjelp av aksepterte verdsettelsesmetoder, eller målt til opprinnelig kostnad dersom investeringen ikke har kursnotering i et aktivt marked og virkelig verdi ikke kan bli målt pålitelig.

Leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelse

For leverandørgjeld og andre ikke-rentebærende finansielle forpliktelser er nominell verdi vurdert til å være en rimelig tilnærming til virkelig verdi. Effekten av å ikke diskontere anses uvesentlig for denne klassen av finansielle instrumenter.

Kontanter og kontantekvivalenter

Virkelig verdi for denne klassen av finansielle instrumenter anses lik nominell verdi.

Derivater

Virkelige verdier av valutabytteavtaler, terminkontrakter i valuta og rentebytteavtaler er estimert basert på nåverdien av framtidige kontantstrømmer, beregnet ved bruk av swapprenter og valutakurser per 31. desember 2019 og per 31. desember 2018.

Tabellene under viser forfallsprofilen til Telenor ASAs gjeld i nominelle verdier:

2019

Beløp i millioner kroner	Regnskapsført beløp	Total per 31. desember 2019	2020	2021-2023	2024-2028	2029->
Rentebærende gjeld						
Obligasjons- og sertifikatlån	71 249	70 966	7 399	12 461	31 377	19 730
Annen rentebærende gjeld	171	63	-	23	40	-
Sum rentebærende gjeld eksterne	71 419	71 029	7 399	12 484	31 417	19 730
Rentebærende gjeld til konsernselskaper	3 352	3 352	3 352	-	-	-
Trekk på konsernkonto	188	188	-	-	-	188
Sum rentebærende gjeld til konsernselskaper	3 540	3 540	3 352	-	-	188
Ikke-rentebærende gjeld						
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld eksterne	954	954	954	-	-	-
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld til konsernselskaper	68	68	68	-	-	-
Annen kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	1 696	1 696	1 696	-	-	-
Gjeld finansielle derivater	2 297	2 297	887	806	603	-
Annen langsiktig ikke-rentebærende gjeld	78	78	-	78	-	-
Sum ikke-rentebærende gjeld	5 093	5 093	3 605	884	603	-
Sum	80 053	79 662	14 356	13 368	32 021	19 918
Fremtidige rentebetalinger	-	5 985	982	2 294	2 020	689
Sum inkludert fremtidige rentebetalinger	80 053	85 647	15 338	15 661	34 041	20 607

2018

Beløp i millioner kroner	Regnskapsført beløp	Total per 31. desember 2018	2019	2020-2022	2023-2027	2028->
Rentebærende gjeld						
Obligasjons- og sertifikatlån	29 549	29 038	4 167	12 435	12 435	-
Annen rentebærende gjeld	40	40	-	27	13	-
Sum rentebærende gjeld eksterne	29 589	29 078	4 167	12 463	12 448	-
Rentebærende gjeld til konsernselskaper	9 127	9 127	9 127	-	-	-
Trekk på konsernkonto	8 699	8 699	-	-	-	8 699
Sum rentebærende gjeld til konsernselskaper	17 826	17 826	9 127	-	-	8 699
Ikke-rentebærende gjeld						
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld eksterne	761	761	761	-	-	-
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld til konsernselskaper	65	65	65	-	-	-
Annen kortsiktig ikke-rentebærende gjeld	1 517	1 517	1 517	-	-	-
Gjeld finansielle derivater	2 043	2 043	388	1 392	263	-
Annen langsiktig ikke-rentebærende gjeld	18	18	-	18	-	-
Sum ikke-rentebærende gjeld	4 404	4 404	2 731	1 410	263	-
Sum	51 819	51 308	16 025	13 873	12 711	8 699
Fremtidige rentebetalinger	-	2 668	666	1 358	644	-
Sum inkludert fremtidige rentebetalinger	51 819	53 976	16 961	15 231	13 355	8 699

Det henvises til note 28 i konsernregnskapet for ytterligere informasjon knyttet til Telenor ASAs rentebærende gjeld.

Endringer i rentebærende gjeld

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Inngående balanse – 1. januar	29 589	39 261
Endring i kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	41 599	(9 703)
Endring som følge av regnskapsmessig sikring	(49)	(84)
Effekter fra endringer i valutakurser	(104)	87
Renter ¹⁾	28	17
Andre endringer	357	11
Utgående balanse – 31. desember	71 419	29 589

¹⁾ Klassifisert som kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter

NOTE 12 Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld

Beløp i millioner kroner	Category	2019	2018
Leverandørgjeld og påløpte kostnader til konsernselskaper	FFAK ¹⁾	68	65
Finansielle kontrakter til konsernselskaper	VVOR	101	-
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld til konsernselskaper		169	65
Leverandørgjeld og påløpte kostnader til eksterne	FFAK	954	761
Offentlige avgifter, skattetrekk, feriepenger og lignende	IF ²⁾	126	136
Betalbar skatt	IF	1 396	1 239
Finansielle derivater	VVOR	786	388
Annen kortsiktig gjeld	FFAK	174	142
Kortsiktig ikke-rentebærende gjeld til eksterne		3 436	2 666

¹⁾ FFAK: Finansielle forpliktelse til amortisert kost.

²⁾ IF: Ikke-finansielle eiendeler og forpliktelse.

NOTE 13 **Garantiansvar**

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Garantiansvar	929	2 358

Garantiforpliktelser består av ikke regnskapsførte garantiansvar utstedt av Telenor ASA. Garantiansvaret består hovedsakelig av morselskapsgarantier avgitt av Telenor ASA på vegne av datterselskaper.

Telenor ASA har utstedt garantier på 0,1 milliarder kroner (0,7 milliarder kroner per 31. desember 2018) som sikkerhet for Telenor Indias bankgarantifasiliteter.

I forbindelse med tildeling av lisens i Myanmar ble en ytelsesobligasjon utstedt til myndighetene i Myanmar som en garanti for forpliktelser knyttet til dekning og tjenestekvalitet og denne garantien utløp i 2019 (pålydende 0,5 milliarder kroner per 31. desember 2018).

Kjøpte bankgarantier er ikke inkludert i tabellen.

NOTE 14 **Nærstående parter**

Telenor ASAs transaksjoner med selskapets hovedaksjonær, Den Norske Stat v/Nærings- og fiskeridepartementet, er omtalt i note 33 i konsernregnskapet.

Telenor ASAs øvrige nærstående parter er hovedsakelig datterselskaper i konsernet. Telenor ASA selger og kjøper tjenester fra disse selskapene, se nærmere beskrivelse i note 1, samt yter lån til og mottar innskudd fra selskapene. Konsernselskaper hvor eierandelen er over 90 % inngår i Telenor ASAs konsernkontoordning og internbank, med mindre det finnes regulatoriske hindringer. Gjennom internbanken kan selskapene få lån, plassere overskuddslikviditet og gjøre valutavekslinger.

I tillegg mottar Telenor ASA konsernbidrag og utbytte som innregnes som finansinntekt, jfr. note 6. Konsernbidrag og utbytte innregnet i 2019 og 2018 på henholdsvis 23.151 millioner kroner og 60.566 millioner kroner kommer fra selskaper innenfor Øvrig virksomhet og Broadcast. Utbytte fra Telenor Broadcast Holding AS på 1 800 millioner kroner i 2018 er inkludert i fordring fra Broadcast. Endringer mot selskap i Ungarn, Serbia, Bulgaria og Montenegro og India skyldes at Telenor solgte selskapene i 2018.

Salg og kjøp av tjenester, fordringer og gjeld

Beløp i millioner kroner	2019				2018			
	Salg	Kjøp	Fordringer	Gjeld	Salg	Kjøp	Fordringer	Gjeld
Datterselskaper								
Norge	292	51	37	12	230	39	25	24
Sverige	97	11	10	(1)	100	9	7	(1)
Danmark	45	13	13	9	42	11	25	3
Finland	-	-	101	-	-	-	-	-
Ungarn	-	-	-	-	26	7	-	-
Serbia	-	-	-	-	17	2	-	-
Bulgaria	-	-	-	-	18	1	-	-
Montenegro	-	-	-	-	3	-	-	-
dtac - Thailand	161	-	4	-	148	-	4	-
Digi - Malaysia	121	1	8	-	109	2	28	1
Grameenphone - Bangladesh	106	1	276	2	97	1	170	-
Pakistan	75	3	168	1	78	2	91	-
India	-	-	1	-	-	-	-	-
Broadcast	24	-	8	1	26	-	1 802	2
Myanmar	62	-	3	-	59	-	14	-
Øvrig virksomhet	49	404	122	44	62	453	168	36
Sum	1 032	484	751	68	1 015	527	2 334	65

Finansielle transaksjoner, fordringer og gjeld

Beløp i millioner kroner	2019				2018			
	Finansinntekt	Finanskostnad	Fordringer	Gjeld	Finansinntekt	Finanskostnad	Fordringer	Gjeld
Datterselskaper								
Norge	51	29	23 337	89	276	130	3 599	1 941
Sverige	18	-	1 228	-	12	-	694	-
Danmark	-	-	-	-	2	-	-	-
Finland	8	-	12 951	-	-	-	-	-
Broadcast	16	-	857	-	18	8	571	-
Singapore	-	49	-	2 429	-	42	-	4 485
Myanmar	2	-	-	-	6	-	-	-
Nederland	-	-	-	834	-	-	-	2 701
Øvrig virksomhet	-	-	-	-	-	-	7	-
Sum	96	78	38 374	3 352	314	180	4 871	9 127

NOTE 15 Aksjer i datterselskaper

Nedenfor vises aksjer i datterselskaper eid av Telenor ASA, som i hovedsak er holdingselskaper, og datterselskaper direkte eid av disse. Flere av datterselskapene i andre ledd vist i tabellen eier aksjer i andre datterselskaper som er beskrevet i deres respektive årsregnskaper.

Eierandel tilsvarer stemmeandel hvis ikke annet er angitt.

Aksjer i datterselskaper

Beløp i millioner kroner	Forretnings- kontor	Eierandel i % 2019	Eierandel i % 2018	Regnskapsført verdi per 31. desember 2019	Regnskapsført verdi per 31. desember 2018
Telenor Networks Holding AS	Norge	100,0	100,0	52 749	52 749
Telenor Global Shared Services AS	Norge	100,0	100,0	626	626
Telenor Communication II AS	Norge	100,0	100,0	2 806	2 806
Telenor Mobile Holding AS	Norge	100,0	100,0	70 977	70 977
Telenor Broadcast Holding AS	Norge	100,0	100,0	4 429	4 429
Telenor Infra AS (tidligere Telenor Eiendom Holding AS) ^{1) 2) 6)}	Norge	100,0	100,0	690	3 311
Telenor KB AS	Norge	100,0	100,0	-	-
Telenor Forsikring AS	Norge	100,0	100,0	300	300
Telenor Maritime AS ³⁾	Norge	98,9	98,9	172	172
Telenor GTI AS ⁴⁾	Norge	100,0	100,0	2 950	1 850
Cinclus Technology AS	Norge	100,0	100,0	-	-
Telenor Digital AS ⁵⁾	Norge	100,0	100,0	512	546
Telenor Real Estate AS (tidligere Telenor Towers Holding AS) ¹⁾	Norge	100,0	0,0	1 737	-
Telenor Damgårdslunden 15 AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	20	-
Telenor Festekontrakter AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	32	-
Telenor Agder Vestfold og Telemark AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	32	-
Telenor Anthon Walles Vei 34 AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	26	-
Telenor Gamle Drammensvei 6 AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	41	-
Telenor Harstadåsen AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	19	-
Telenor Jeløy Radio AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	40	-
Telenor Låveveien 55 AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	27	-
Telenor Møre og Romsdal og Trøndelag AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	48	-
Telenor Nord AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	62	-
Telenor Snaret 34 AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	31	-
Telenor Sigurds Gate 14 AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	36	-
Telenor Stoltenbergs Gate 3 AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	28	-
Telenor Tryvann Radio AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	16	-
Telenor Tåsenveien 73 AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	48	-
Telenor Utviklingsportefølje AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	125	-
Telenor Viken og Innlandet AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	74	-
Telenor Ytrebygdsvegen 33 AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	23	-
Telenor Øvre Strandgate 5 AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	49	-
Telenor Vestlandet og Rogaland AS ²⁾	Norge	100,0	0,0	113	-
Silurveien 45 AS ^{6) 7)}	Norge	0,0	0,0	-	-
Kongensgate 20A AS ^{6) 8)}	Norge	0,0	0,0	-	-
Sum				138 837	137 765

¹⁾ Telenor Real Estate AS ble kjøpt av Telenor ASA fra Telenor Communication II AS i 2019 for 5 millioner kroner og fikk senere kapitaltilskudd på 1.732 millioner kroner fra Telenor Infra AS.

²⁾ I forbindelse med omorganisering av Telenor Infra AS, ble 20 norske eiendomselskaper etablert med en total bokført verdi på 889 millioner kroner, og er direkte eiet av Telenor ASA i 2019.

³⁾ De resterende 1,1 % av aksjene i Telenor Maritime AS eies av Telenor Communication II AS.

⁴⁾ Telenor GTI AS mottok et kapitaltilskudd på 1.100 millioner kroner i 2019.

⁵⁾ Aksjene i Telenor Digital AS er nedskrevet med 33 millioner kroner i 2019.

⁶⁾ I forbindelse med reorganisering av Telenor Infra AS, ble to norske eiendomselskaper etablert med totalverdi 19 millioner kroner, og eierskap overført til Telenor ASA i 2019.

⁷⁾ Eierskap er overført til Telenor Real Estate AS i 2019.

⁸⁾ Eierskap er overført til Telenor Real Estate AS og deretter solgt i 2019.

Aksjer i datterselskaper eid gjennom datterselskaper

	Forretningskontor	Eierandel i % 2019	Eierandel i % 2018
Telenor Networks Holding AS			
Telway AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Global Services AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Svalbard AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Norge AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Inpli AS ¹⁾	Norge	0,0	100,0
Telenor Communication II AS			
Telenor Kapitalforvaltning AS ²⁾	Norge	0,0	100,0
Telenor Financial Services AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Real Estate AS (earlier Telenor Towers Holding AS) ³⁾¹²⁾	Norge	0,0	100,0
Telenor GO Pte Ltd	Singapore	100,0	100,0
701 Search Pte. Ltd. ⁴⁾	Singapore	0,0	100,0
SnT East Holding AS	Norge	100,0	100,0
Telenor India Private Ltd	India	99,9	99,9
Tapad Norway AS	Norge	95,0	95,0
Telenor Mobile Holding AS			
Telenor Mobile Communications AS	Norge	100,0	100,0
Nye Telenor Mobile Communications II AS ⁵⁾	Norge	0,0	100,0
Nye Telenor Mobile Communications III AS ⁵⁾	Norge	0,0	100,0
Telenor Danmark Holding A/S	Danmark	100,0	100,0
Telenor Sverige AB	Sverige	100,0	100,0
Telenor East Holding II AS	Norge	100,0	100,0
Telenor Connexion Holding AB ⁶⁾	Sverige	0,0	100,0
Telenor Connexion AB ⁶⁾	Sverige	100,0	0,0
Telenor Finland Holding Oy ⁷⁾	Finland	100,0	0,0
Telenor Broadcast Holding AS			
Telenor Satellite AS	Norge	100,0	100,0
Telenor UK Ltd.	Storbritannia	100,0	100,0
Canal Digital AS	Norge	100,0	100,0
Norkring AS ⁸⁾	Norge	0,0	100,0
Telenor Infra AS (tidligere Telenor Eiendom Holding AS) ³⁾			
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 1 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 2 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 3 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 4 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Telenor Eiendom Hareløkken AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Frognerseterveien 23 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Grønnegata 55 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Ilderveien 9 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Kirkegata 45 Lillehammer AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Kirkegata 59 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Nordbyveien 1 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Nygaten 4 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Skolegata 8 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0
Sælidveien 40 AS ¹⁰⁾	Norge	0,0	100,0

Telenor Real Estate AS (tidligere Telenor Towers Holding AS) ³⁾

Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 1 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 2 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 3 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Telenor Eiendom Fornebu Kvartal 4 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Telenor Eiendom Hareløkken AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Frognersesterveien 23 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Grønnegata 55 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Ilderveien 9 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Kirkegata 45 Lillehammer AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Kirkegata 59 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Nordbyveien 1 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Nygaten 4 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Skolegata 8 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Sælidveien 40 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Silurveien 45 AS ¹⁰⁾	Norge	100,0	0,0
Kongensgate 20A AS ¹¹⁾	Norge	0,0	0,0

Telenor Digital AS

Telenor Health AS ⁹⁾	Norge	100,0	100,0
Telenor Software Lab AS (tidligere Telenor Capture AS) ⁹⁾	Norge	100,0	100,0
Telenor Digital Asia LTD (tidligere ABC Tech Ltd)	Thailand	99,0	99,0

¹⁾ Selskapet er fusjonert med Telenor Norge AS i 2019.

²⁾ Selskapet er fusjonert med Telenor Communications II AS i 2019.

³⁾ I forbindelse med reorganiseringen av Telenor Infra AS, ble eienskapet for Telenor Real Estate AS overført til Telenor ASA i 2019 ifra Telenor Communication II AS.

⁴⁾ Solgt i 2019.

⁵⁾ Selskapene ble fusjonert med Telenor Mobile Communications AS i 2019.

⁶⁾ Selskapet ble fusjonert med Telenor Connexion AB i 2018.

⁷⁾ Kjøpt i 2019.

⁸⁾ Selskapet ble solgt til Telenor Norge AS i 2019.

⁹⁾ Aksjene ble nedskrevet i 2019.

¹⁰⁾ Eierskapet ble overført til Telenor Real Estate AS i 2019.

¹¹⁾ Eierskapet ble overført til Telenor Real Estate AS og solgt i 2019

¹²⁾ Telenor Towers Holding AS ble presentert som Telenor Media Partner AS i årsrapporten for 2018.

Andre vesentlige datterselskaper (eid gjennom holdingselskaper)

	Forretningskontor
Telenor A/S	Danmark
Digi.com Bhd	Malaysia
Telenor Pakistan (Private) Ltd.	Pakistan
Total Access Communications Plc. (dtac)	Thailand
GrameenPhone Ltd.	Bangladesh
Unitech Wireless Private Limited	India
Telenor Myanmar Ltd.	Myanmar
DNA Plc	Finland

ERKLÆRING FRA STYRET OG DAGLIG LEDER

Vi erklærer etter beste overbevisning at konsernregnskapet for regnskapsåret 2019 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, samt at årsregnskapet for morselskapet for 2019 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forenklet IFRS i Norge, at de gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at årsberetning gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

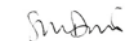
Fornebu, 24. mars 2020

Gunn Wærsted
Styreleder

Jørgen Kildahl
Nestleder

Jon Erik Reinhardsen
Styremedlem

Jacob Agraou
Styremedlem

Sally Davis
Styremedlem

Grethe Viksaas
Styremedlem

Esben Smistad
Styremedlem

Anita Helen Steine
Styremedlem

Jan Otto Eriksen
Styremedlem

Sigve Brekke
Konsernsjef

UTTALELSE FRA BEDRIFTSFORSAMLINGEN

Bedriftsforsamlingen i Telenor ASA fattet 25. mars 2020 følgende vedtak:

Bedriftsforsamlingen anbefaler at generalforsamlingen godkjenner styrets forslag til årsregnskap for 2019 for konsernet og Telenor ASA som fremmet til bedriftsforsamlingen, ved å overføre 17.141 millioner kroner til tilbakeholdt overskudd og utbetale et utbytte på 8,70 kroner per aksje, som utbetales i to transjer på 4,40 kroner per aksje og 4,30 kroner per aksje i henholdsvis mai og oktober 2020.

REVISORS BERETNING

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6A, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Telenor ASA

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Telenor ASA som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av oppstilling av finansiell stilling per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstillingene av totalresultat, kontantstrøm og endringer i egenkapital for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av oppstilling av finansiell stilling per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstillingene av totalresultat, kontantstrøm og endringer i egenkapital for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening

- ▶ er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- ▶ gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- ▶ gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Presisering

Vi viser til note 34 i konsernregnskapet som beskriver ledelsens vurdering av kravet utstedt av Bangladesh Telecommunication Regulatory Commission (BTRC) 2. april 2019 på NOK 13,3 milliarder som følger av informasjonssystemrevisjonen av Grameenphone gjennomført av BTRC (BTRC revisjonen). Som beskrevet i note 34 til konsernregnskapet, har ledelsen konkludert med at det er vesentlig usikkerhet knyttet til kravet og endelig utfall av tvisten, og mulig utfallsrom som grunnlag for å estimere den finansielle effekten av det endelige utfallet av BTRC revisjonen med tilstrekkelig sikkerhet. Det er derfor ikke innregnet en avsetning for kravet per 31. desember 2019.

Vår konklusjon er ikke modifisert som følge av dette forholdet.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2019. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. Vår beskrivelse av hvordan vi revisjonsmessig håndterte hvert forhold omtalt nedenfor, er gitt på den bakgrunnen.

Vi har også oppfylt våre forpliktelser beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet* når det gjelder disse forholdene. Vår revisjon omfattet følgende handlinger utformet for å håndtere vår vurdering av risiko for vesentlige feil i årsregnskapet. Resultatet av våre revisjonshandlinger, inkludert handlingene rettet mot forholdene omtalt nedenfor, utgjør grunnlaget for vår konklusjon på revisjonen av årsregnskapet.

Regulatoriske forhold

Telenor er involvert i regulatoriske forhold i en rekke jurisdiksjoner. Det er usikkerhet med hensyn til tidspunkt for avgjørelse og beløp eller konsekvenser.

Regulatoriske forhold var et sentralt forhold ved revisjonen som følge av beløpene involvert, mulige konsekvenser og den iboende kompleksiteten knyttet til å vurdere utfallet av de regulatoriske forholdene. Vurderingen av om det skal innregnes en forpliktelse eller ikke involverer ledelsens skjønn.

Vi diskuterte sakene med ledelsen lokalt og på konsernnivå, samt Telenors avdelinger for regulatoriske og juridiske forhold og juridiske rådgivere. Videre innhentet og gjennomgikk vi oversikter over tvister og krav utarbeidet av ledelsen, forespurte eksterne juridiske rådgivere og vurderte de eksterne juridiske uttalelsene innhentet av Telenor og sammenholdt disse med ledelsens opplysninger og konklusjon med hensyn til måling og noteopplysninger. Våre revisjonshandlinger omfattet også en vurdering av opplysninger i regnskapet om risikoer, usikkerhet og mulige utfall.

Vi refererer til note 3 og 34 til konsernregnskapet for ytterligere detaljer.

Usikre skatteposisjoner

Telenor holder til i ulike jurisdiksjoner og er underlagt skatteregler og tolkninger fra relevante myndigheter. Usikre skatteposisjoner kan medføre betaling av skatt og eventuell tilleggsskatt og var et sentralt forhold ved revisjonen som følge av beløpene som er involvert og usikkerheten knyttet til å vurdere det endelige utfallet i disse sakene.

Konsernet avsetter for usikre forpliktelser, inkludert usikre skatteforpliktelser, dersom det er sannsynlig at det kan ha oppstått en forpliktelse og denne forpliktelsen kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet.

Våre revisjonshandlinger omfattet en vurdering av selskapenes kommunikasjon med skattemyndighetene, selskapenes skattemeldinger og tilleggsopplysninger. Vi har også diskutert sakene med ledelsen inkludert Telenors skatteavdeling. Vi inkluderte interne skattespesialister i teamet for å bistå oss med disse vurderingene.

Våre revisjonshandlinger omfattet også en vurdering av opplysninger gitt i note 3 og 13 til konsernregnskapet.

Inntektsføring

Telenor leverer varer og tjenester som selges enkeltvis eller samlet i rabatterte leveranser til millioner av kunder i mange geografiske markeder (lokasjoner). Det er en iboende risiko knyttet til inntektsføring som følge av det høye antallet kundekontrakter og transaksjoner, kontinuerlig endring i forretnings- og prismodeller (inkludert prisstrukturer og opsjoner og insentiver) og kompleksiteten i IT systemene. Anvendelse av inntektsføringsstandarden involverer ledelsens skjønn.

Inntektsføring var et sentralt forhold ved revisjonen som følge av transaksjonsvolumet, kompleksiteten i IT systemene og skjønnet involvert i anvendelsen av regnskapsprinsippene.

Våre revisjonshandlinger omfattet test av kontroller og substanshandlinger, inkludert

- ▶ vurdering av regnskapsprinsipper
- ▶ test av effektiv design og utførelse av kontroller i inntektsprosessen, inkludert test av IT generelle kontroller og applikasjonskontroller knyttet til viktige IT systemer og applikasjoner
- ▶ test av anvendelsen av inntektsføringsprinsipper, inkludert test av et utvalg kontrakter, test av frittstående salgspriser og gjennomgang av ledelsens vurderinger og estimater
- ▶ test av avstemminger fra faktureringsystem til regnskapssystem
- ▶ test av periodisering av utsatt og ikke fakturert inntekt
- ▶ test av innbetalinger for et utvalg kunder mot kundefaktura
- ▶ vurdering av fullstendighet og nøyaktighet i noteopplysninger gitt om inntekter

Vi refererer til note 2, 3 og 6 til konsernregnskapet for ytterligere detaljer.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og konsernsjef (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet, og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU for konsernregnskapet. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvise bilde;
- ▶ innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelte ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Vi avgir en uttalelse til styret om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av regnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen og rapport om samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i rapport om samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

5

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 24. mars 2020
ERNST & YOUNG AS

Erik Mamelund
statsautorisert revisor

DEFINISJONER

Alternative resultatmål

Telenor-konsernets finansielle informasjon utarbeides i henhold til Internasjonale Regnskapsstandarder (IFRS). I tillegg har ledelsen en intensjon om å fremlegge alternative resultatmål som jevnlig gjennomgås av ledelsen for å øke forståelsen av Telenors prestasjoner, men ikke i stedet for regnskapene som er utarbeidet i henhold til IFRS. De alternative resultatmålene som presenteres kan være utarbeidet eller beregnet forskjellig av andre selskaper.

Prinsippene for måling av de alternative resultatmålene, er i henhold til prinsippene som brukes både for segmentrapporteringen i note 5 i konsernregnskapet og i den interne rapporteringen til konsernledelsen (GEM, ledende operasjonelle beslutningstagere), og er konsistente med finansiell informasjon som brukes for å vurdere prestasjoner og for ressursallokering.

For å muliggjøre sammenligning over tid er de anvendte regnskapsprinsippene samsvarende med de som ble anvendt av konsernet før implementeringen av IFRS 16 *Leieavtaler*. For informasjon om effektene av innføringen av IFRS 16 og en avstemming per regnskapslinje i regnskapet for 2019 mot tidligere IFRS standarder og fortolkninger, se note 1.

Driftsinntekter

Beløp i millioner kroner	2019 Etter IFRS 16	2019 Før IFRS 16	2018 Før IFRS 16
Mobile abonnement- og trafikkinntekter	74 304	74 304	69 237
Fasttelefoni	1 339	1 339	1 559
Fast internett og TV	9 672	9 672	8 927
Nettverkstjenester	638	638	663
Abonnement- og trafikkinntekter	85 954	85 954	80 386
Andre driftsinntekter	27 712	27 981	25 537
Sum driftsinntekter	113 666	113 935	105 923

Mobile abonnement- og trafikkinntekter

Består av abonnementsinntekter og tilkoblingshonorarer, inntekter fra tale (utgående trafikk) og trafikk som ikke er tale-relatert, roaming i utlandet og inntekter fra andre mobiltjenester. Abonnement og trafikkinntekter består kun av inntekter fra selskapets egne abonnement.

Fasttelefoni

Består av abonnementsinntekter og tilkoblingshonorarer, trafikkinntekter (fast til fast, fast til mobil, til andre land, tilleggstjenester, annen trafikk) for PSTN/ISDN og tale over internet (VoIP).

Fast internett og TV

Består av abonnementsinntekter, trafikkinntekter og tilkoblingshonorarer for xDSL, kabel, fiber og hjemmebredbånd mobil, i tillegg til inntekter fra TV tjenester. Høyhastighets fast internett inkluderer fiber, kabel og VDSL.

Nettverkstjenester

Består av Nordic Connect/IP-VPN og sikkerhet.

Andre inntekter

Samtraffik

Inntekter fra innkommende trafikk relatert til selskapets egne abonnement. Inntekter fra innkommende trafikk relatert til tjenesteleverandører og MVNO (Mobile Virtual Network Operators) abonnement er ikke inkludert.

Andre mobilinntekter

Innkommende roaming, nasjonal roaming, telemetri og inntekter relatert til tjenesteleverandører og MVNO. Telemetri er definert som SIM-kort for maskin til maskin (M2M), for eksempel salgsautomater og måleravlesninger.

Ikke-mobil

Inntekter fra salg av utstyr til kunder og fra salg som ikke er direkte tilknyttet mobilvirksomheten, primært salg av mobiltelefoner og utstyr.

Grossisttjenester

Salg til tjenestetilbydere av telefoni (PSTN/ISDN), Bitstream, LLUB, nasjonal og internasjonal oppkobling, transitt-trafikk, utleie av infrastruktur og andre grossisttjenester.

Satellite

Inntekter fra satellittjenester fra satellitter plassert på 1 grad vest.

Norkring

Inntekter fra bakkebaserte kringkastingstjenester for radio og TV i Norge og Belgia.

Annet

Driftstjenester og andre sluttkundeprodukter.

Organisk omsetningsvekst

Organisk omsetning er definert som driftsinntekter justert for effektene av oppkjøp og avgang av virksomheter og valutaeffekter. Vår oppfatning er at måltallet gir nyttig og nødvendig informasjon til investorer og andre interessenter av følgende årsaker:

- det gir tilleggsinformasjon om underliggende vekst i virksomheten upåvirket av enkelte faktorer som ikke er relatert til operasjonelle prestasjoner;
- det benyttes i interne prestasjonsanalyser; og
- det gir økt sammenlignbarhet i underliggende vekst mot andre selskaper (selv om begrepet «organisk» ikke er et definert begrep innenfor IFRS og det derfor er mulig at det ikke er sammenlignbart med tilsvarende navngitte måltall rapportert av andre selskaper).

Avstemming

Beløp i millioner kroner	2019	2018	Endring hele året	Endring AoÅ
Omsetningsvekst i segmentene ¹⁾	113 935	105 923	8 012	7,6 %
Effekt av å anvende valutakurser for 2019		3 460	(3 460)	
Oppkjøp og avgang av virksomheter (M&A)	(3 434)	(208)	(3 226)	
Organisk omsetningsvekst	110 500	109 174	1 326	1,2 %

Beløp i millioner kroner	2018	2017	Endring hele året	Endring AoÅ
Omsetningsvekst i segmentene ¹⁾	105 923	107 556	(1 633)	(1,5 %)
Effekt av å anvende valutakurser for 2018		(1 363)	1 363	
Oppkjøp og avgang av virksomheter (M&A)	(416)	(40)	(376)	
Organisk omsetningsvekst	105 507	106 153	(646)	(0,6 %)

¹⁾ Se note 5.

Organisk vekst i abonnement- og trafikkomsetning

Abonnement- og trafikkinntekter består av driftsinntekter fra mobilabonnement og trafikk, fasttelefoni, fast internett og TV og nettverkstjenester.

Organiske abonnement- og trafikkinntekter defineres som abonnement- og trafikkinntekter justert for effektene av oppkjøp og avgang av virksomheter og valutaeffekter. Vi mener at måltallet gir nyttig og nødvendig informasjon til investorer og andre interessenter av følgende årsaker:

- det henviser til omsetning fra kjernevirksomheten som omfatter mer enn 75 % av samlede driftsinntekter og utgjør nesten hele konsernets bruttoresultat;
- det gir tilleggsinformasjon om virksomhetens underliggende vekst i omsetning fra kjernevirksomheten, upåvirket av enkelte faktorer som ikke er relatert til operasjonelle prestasjoner;
- det benyttes i interne prestasjonsanalyser; og
- det gir økt sammenlignbarhet i underliggende vekst mot andre selskaper (selv om hverken «abonnement- og trafikkomsetning» eller begrepet «organisk» er definerte begrep innenfor IFRS og det derfor er mulig at disse ikke er sammenlignbare med tilsvarende navngitte måltall rapportert av andre selskaper).

Avstemming

Beløp i millioner kroner	2019	2018	Endring hele året	Endring AoÅ
Vekst i abonnement- og trafikkomsetning	85 954	80 386	5 568	6,9 %
Effekt av å anvende valutakurser for 2019		2 939	(2 939)	
Oppkjøp og avgang av virksomheter (M&A)	(2 335)	-	(2 335)	
Organisk vekst i abonnement- og trafikkomsetning	83 619	83 325	295	0,4 %

Beløp i millioner kroner	2018	2017	Endring hele året	Endring AoÅ
Vekst i abonnement- og trafikkomsetning	80 386	81 802	(1 416)	(1,7 %)
Effekt av å anvende valutakurser for 2018		(1 113)	1 113	
Oppkjøp og avgang av virksomheter (M&A)	-	-	-	
Organisk vekst i abonnement- og trafikkomsetning	80 386	80 688	(302)	(0,4 %)

Abonnement- og trafikkinntekter

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Mobile abonnement- og trafikkinntekter	74 304	69 237
Fasttelefoni	1 339	1 559
Fast internett og TV	9 672	8 927
Nettverkstjenester	638	663
Abonnement- og trafikkinntekter	85 954	80 386
Andre driftsinntekter	27 981	25 537
Sum driftsinntekter i segmentene ¹⁾	113 935	105 923

¹⁾ Se note 5.

Bruttofortjeneste

Bruttofortjeneste er en viktig finansiell parameter for Telenor og er differansen mellom totale driftsinntekter i segmentene og vare- og trafikkostnader. Bruttofortjeneste gjenspeiler bidraget til lønnsomhet fra Telenor sin inntektsvekst i sine markeder, og beskriver derfor Telenor sitt potensiale for bærekraftig verdiskapning, som gjør at bruttofortjeneste er en viktig finansiell parameter å følge opp. Denne benyttes også i interne prestasjonsanalyser.

Avstemming

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Driftsinntekter i segmentene ¹⁾	113 935	105 923
Vare- og trafikkostnader ²⁾	(28 467)	(23 939)
Bruttofortjeneste	85 467	81 985

¹⁾ Se note 5.

²⁾ Se note 1.

Driftskostnader (opex)

Driftskostnader (opex) er en viktig finansiell parameter for Telenor bestående av lønn- og personalkostnader og andre driftskostnader. Telenors kontinuerlige innsats for å økt effektivitet gjør at opex er en viktig finansiell parameter å følge opp. Denne benyttes også i interne prestasjonsanalyser.

Avstemming

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Lønn og personalkostnader ¹⁾	(10 804)	(10 446)
Andre driftskostnader ¹⁾	(29 311)	(27 318)
Driftskostnader	(40 115)	(37 764)

¹⁾ Se note 1.

EBITDA før andre inntekter og andre kostnader og EBITDA margin

Resultat før renter, skatt og avskrivninger (EBITDA) er en viktig finansiell parameter for Telenor. EBITDA før andre inntekter og andre kostnader er definert som EBITDA minus gevinster og tap på avgang av driftsmidler og virksomheter, nedbemanningskostnader, tapskontrakter og engangseffekter knyttet til pensjonskostnader, se note 10. EBITDA margin er definert som EBITDA før andre inntekter og andre kostnader delt på sum driftsinntekter i segmentene. Disse måltallene er nyttige for investorer og andre interessenter ved evaluering av operasjonell lønnsomhet på en mer variabel kostbasis, da de ekskluderer avskrivningskostnader som hovedsakelig er relatert til driftsinvesteringer og oppkjøp gjennomført i tidligere perioder samt engangseffekter, samt for å måle de operasjonelle resultatene mot tilsvarende resultater hos Telenors konkurrenter. EBITDA margin muliggjør sammenligning mellom segmenter og mot andre operatører.

Avstemming

Beløp i millioner kroner	2019	2018
EBITDA ¹⁾	45 034	41 040
Andre inntekter ¹⁾	888	63
Andre kostnader ¹⁾	(1 206)	(3 244)
EBITDA før andre inntekter og andre kostnader	45 352	44 220

¹⁾ Se note 1.

EBITDA margin

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Driftsinntekter i segmentene ¹⁾	113 935	105 923
EBITDA før andre inntekter og andre kostnader	45 352	44 220
EBITDA margin	39,8 %	41,7 %

¹⁾ Se note 5.

Organisk EBITDA-vekst

Organisk EBITDA-vekst er definert som vekst i EBITDA (før andre inntekter og andre kostnader) justert for effektene av oppkjøp og avgang av virksomheter og valutaeffekter. Vi mener at måltallet gir nyttig og nødvendig informasjon til investorer og andre interessenter av følgende årsaker:

- det gir tilleggsmasjiner om underliggende vekst i virksomheten ekskludert effekten av enkelte faktorer som ikke er relatert til operasjonell lønnsomhet;
- det benyttes i interne prestasjonsanalyser.

Avstemming

Beløp i millioner kroner	2019	2018	Endring hele året	Endring AoÅ
EBITDA-vekst	45 352	44 220	1 132	2,6 %
Effekt av å anvende valutakurser for 2019		1 364	(1 364)	
Oppkjøp og avgang av virksomheter (M&A)	(964)	17	(981)	
Organisk EBITDA-vekst	44 389	45 601	(1 213)	(2,7 %)

Beløp i millioner kroner	2018	2017	Endring hele året	Endring AoÅ
EBITDA-vekst	44 220	43 447	773	1,8 %
Effekt av å anvende valutakurser for 2018		(800)	800	
Oppkjøp og avgang av virksomheter (M&A)	(19)	(11)	(8)	
Organisk EBITDA-vekst	44 201	42 635	1 565	3,7 %

Driftsinvesteringer (capex)

Driftsinvesteringer (capex) er investeringer i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler, med unntak av virksomhetssammenslutninger og fjerningsforpliktelser. Capex og capex som andel av driftsinntekter (capex/driftsinntekter) er måltall for investeringer foretatt i virksomheten i den relevante perioden og er nyttige for investorer og andre interessenter for å evaluere virksomhetens kapitalintensitet. Capex og capex/driftsinntekter er vurdert til å være bedre måltall for faktiske investeringer i perioden enn linjene for kjøp av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler i kontantstrømoppstillingen.

Capex ekskludert investeringer i lisenser og spektrum er relevant for regnskapsbrukerne for å måle det underliggende nivået på investeringene. Historisk har investeringer i lisenser og spektrum variert betydelig mellom rapporteringsperioder.

Avstemming

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Kjøp av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler (note 1)	21 913	21 011
Endringer i arbeidskapital relatert til driftsinvesteringer	(4 268)	782
Utsatte lisensforpliktelser	476	9 610
Med fratregg for:		
Avviklete og ikke videreførte virksomheter	(46)	(221)
Capex	18 075	31 182
Lisens- og spektrumkjøp	(660)	(14 469)
Capex eksklusiv lisens og spektrum	17 415	16 713
Driftsinntekter i segmentene	113 935	105 923
Capex eksklusiv lisens og spektrum/Driftsinntekter (%)	15,3 %	15,8 %
Total Capex/Driftsinntekter (%)	15,9 %	29,4 %

Investeringer

Investeringer består av capex og investeringer i virksomheter. Investeringer i virksomheter består av oppkjøp av aksjer og eierinteresser, inkludert oppkjøp av datterselskaper og virksomheter som ikke er organisert som separate selskaper. Investeringer (eller sum investeringer) er vurdert til å være et bedre måltall for faktiske investeringer i perioden enn linjene for kjøp av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler i kontantstrømoppstillingen.

Avstemming

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Driftsinvesteringer	18 075	31 182
Investeringer i virksomheter	27 807	114
Investeringer	45 882	31 296

Netto rentebærende gjeld eksklusiv lisensforpliktelser (Netto gjeld)

Netto gjeld er utledet fra balansen basert på regnskapsstandarder før implementering av IFRS 16, som presentert i note 1, og består av både kortsiktig og langsiktig rentebærende gjeld, eksklusiv lisensforpliktelser, minus tilknyttede kortsiktige og langsiktige sikringsinstrumenter, finansielle instrumenter som gjeldsinstrumenter og derivater, og kontanter og kontantekvivalenter.

Netto gjeld er et mål på konsernets netto gjeldsbelastning som gir en indikator på styrken i den samlede balansen. Det er også ett enkelt måltall som kan benyttes for å vurdere både konsernets kontantbeholdning og dets gjeldsbelastning. Bruken av begrepet 'netto gjeld' betyr ikke nødvendigvis at kontantene som er inkludert i beregningen av netto gjeld er tilgjengelige for oppgjør av forpliktelsene inkludert i dette måltallet.

Netto gjeld anses som et alternativt resultatmål ettersom det ikke er definert innenfor IFRS. Det nærmeste tilsvarende IFRS måltallet er aggregert rentebærende gjeld (både kortsiktig og langsiktig) og kontanter og kontantekvivalenter. En avstemming fra disse til netto gjeld presenteres nedenfor.

Avstemming

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Langsiktig rentebærende gjeld	92 868	55 120
Langsiktige forpliktelser fra leieavtaler	620	805
Kortsiktig rentebærende gjeld	18 567	15 687
Kortsiktige forpliktelser fra leieavtaler	49	54
Med fratregg for:		
Kontanter og kontantekvivalenter	(13 867)	(18 492)
Sikringsinstrumenter	(1 988)	(1 492)
Finansielle instrumenter	(485)	(350)
Justeringer:		
Lisensforpliktelser	(12 686)	(11 847)
Netto rentebærende gjeld eksklusiv lisensforpliktelser	83 078	39 485
Med fratregg for:		
Netto rentebærende gjeld i avviklet virksomhet	-	1 078
Netto rentebærende gjeld eksklusiv lisensforpliktelser	83 078	40 563

Netto gjeld/EBITDA

Telenor søker å opprettholde en solid balanse gjennom å holde rapportert netto gjeld/EBITDA under 2,0x for å opprettholde finansiell fleksibilitet og sikre kostnadseffektiv finansiering. Måltallet gir nyttig informasjon om styrken på vår finansielle stilling og rapporteres jevnlig internt. For sammenlignbarhetsformål inkluderer den 12 måneders rullerende EBITDA for 2019 proforma tall for DNA for periodene før konsolidering. Netto gjeld for 2018 har blitt justert slik at det reflekterer at Canal Digital er presentert som virksomhet under avvikling.

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Netto gjeld	83 078	40 563
EBITDA	46 879	41 040
Hvorav EBITDA proforma DNA	1 844	-
Netto gjeld/EBITDA	1,8	1,0

Fri kontantstrøm

Telenor benytter seg av fri kontantstrøm og underliggende fri kontantstrøm som viktige måltall når vi presenterer og omtaler våre rapporterte resultater. Vi mener det er både nyttig og nødvendig å formidle fri kontantstrøm og underliggende fri kontantstrøm av nedenstående grunner:

- Fri kontantstrøm og underliggende fri kontantstrøm lar oss og investorene bedømme Telenors likviditet og kontanter generert i vår virksomhet.
- Fri kontantstrøm ekskluderer elementer som er antatt å være bestemt av selskapet slik som finansieringsaktiviteter. I tillegg ekskluderer underliggende fri kontantstrøm kontantstrømmer som henger sammen med kjøp og salg av virksomhet.
- Fri kontantstrøm muliggjør sammenligning med andre selskaper, selv om vårt mål for fri kontantstrøm ikke nødvendigvis er direkte sammenlignbart med mål med samme betegnelse benyttet av andre selskaper.
- Ledelsen benytter disse begrepene til planleggings-, rapporterings- og belønningsformål.

En avstemming av netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter og netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter mot fri kontantstrøm og fri kontantstrøm før oppkjøp og avgang av virksomheter presenteres nedenfor. Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter og netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter er de nærmeste tilsvarende GAAP måltallene, og er basert på regnskapsprinsippene før implementering av IFRS 16 som presentert i note 1.

Avstemming

Beløp i millioner kroner	2019	2018
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	29 859	36 394
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(43 453)	(613)
Nedbetaling av gjeld - lisensforpliktelser	(889)	(740)
Nettonedbetaling av gjeld - leveransejedefinansiering	(5)	43
Utbytte betalt til og kjøp av aksjer fra ikke-kontrollerende eierinteresser	(4 327)	(3 095)
Fri kontantstrøm	(18 814)	31 989
Oppkjøp og avgang av virksomheter (M&A)	22 829	(20 298)
Fri kontantstrøm før oppkjøp og avgang av virksomheter	4 015	11 691

www.telenor.com